CONSTANȚA
și
împrejurimile ei

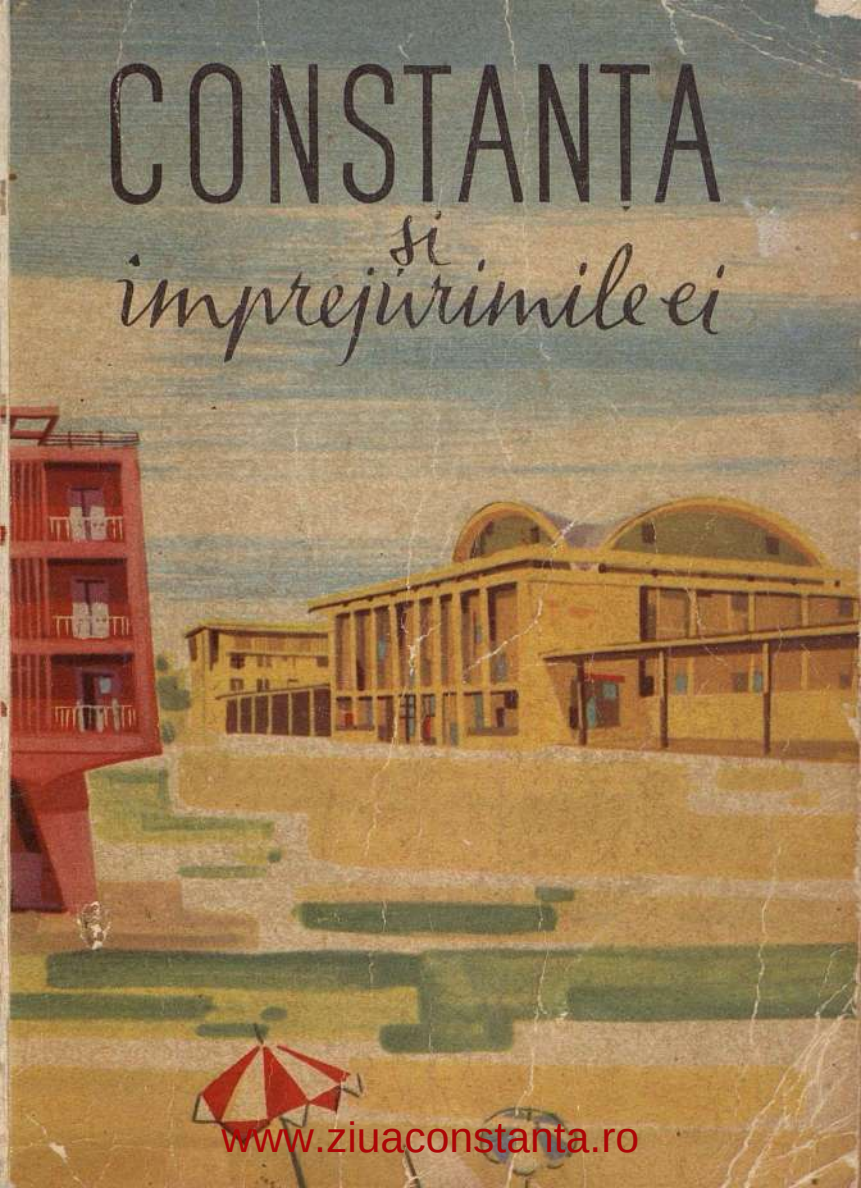

www.ziuaconstanta.ro

T. Cheneve soun

27 XII 1961.

www.ziuaconstanta.ro

Lucrarea a fost alcătuită de un colectiv format din :
PETRILA TIBERIU, POPESCU DEMETRU, PORUMBESCU MARIN

www.ziuaconstanta.ro

CONSTANȚA

ȘI

ÎMPREJURIMILE EI

1960

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ

www.ziuaconstanta.ro

Desene și schițe :
BIRSAN SORIN și SAID-LUTFI
Fotografii :
ANDREI CRISTACHE, CONSTANTINESCU CONSTANTIN, ORZA VLADIMIR, PETRILA TIBERIU, TACORIAN TACOR și din fototecile AGERPRES și a ziarului „DOBROGEA NOUĂ" Constanța

www.ziuaconstanta.ro

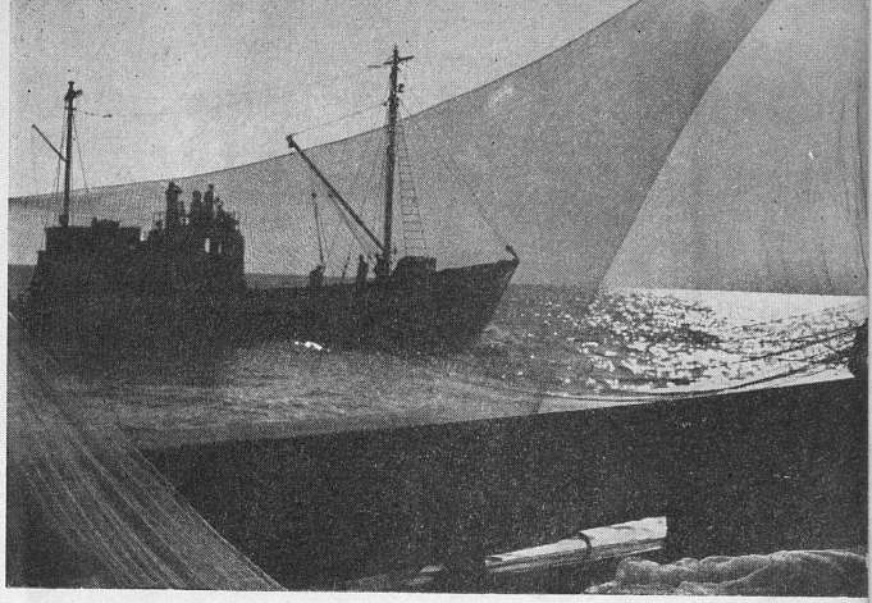

I

CONSTANȚA — REGIUNEA DINTRE APE

www.ziuaconstanta.ro

www.ziuaconstanta.ro

Pămîntul regiunii Constanța se înfățișează privirilor sub forma unei peninsule, puternic strînsă între ape. La est pînza albastră a mării îi scaldă țărmul pe o lungime de 245 km; la vest Balta Ialomiței și Balta Brăilei formează în timpul inundațiilor o altă mare, de apă dulce, din care se mai zăresc doar coroanele sălciilor; la nord, Dunărea, trecînd pe lîngă înălțimile unor munți știrbiți de vreme, se îndreaptă către vechiul golf de mare de acum cîteva mii de ani, clădind continuu, cu fiecare firicel de nisip, cu fiecare strop de nămol, cel mai tînăr ținut din țară: Delta.

Pe acest pămînt dintre ape, la care se adaugă raionul Fetești de dincolo de Dunăre, din Bărăgan, călătorul întîlnește prima regiune fără haturi din țara noastră. Dacă multe sînt bogățiile cu care se mîndrește regiunea Constanța, neîntrecute rămîn, alături de cele mai valoroase stațiuni balneoclimaterice, variatele peisaje care numai aici pot fi întîlnite.

În nord, un ciot de munți vechi, datînd din cele mai vechi timpuri pe care le-a cunoscut pămîntul, nu mai păstrează nimic din măreția și podoaba falnicilor munți de odinioară. Cel mai înalt „pisc" — Țuțuiatu — de-abia atinge 456 m. Crestele zimțate ale Pricopanului, cu blocurile colțuroase și grohotișurile care „curg" pe pante, oferă o privelește încîntătoare; din depărtare, dinspre apus, de peste Balta Brăilei, ne dau iluzia unor munți înalți.

Și ca Pricopanul, își duc viața gîrboviți de ani toți ceilalți „munți" din Dobrogea nordică, în care, pe lîngă rocile granitice și calcaroase, se ascund și unele resurse minerale (baritină, pirite cuprifere).

În preajma rămășițelor trecutului, spre marginile resturilor de munți, alunecă sub priviri o sumedenie de peisaje. Pînă la Babadag, ca într-o cameră de muzeu, pe un petic de pămînt, poți privi cele mai

www.ziuaconstanta.ro

variate tablouri. Urcînd muntele de granit de lîngă Greci (434 m) ai impresia că te afli în mijlocul unui autentic peisaj alpin: văi, pripoare, apoi şiruri de „munţi" care se rînduiesc în depărtare. Vulturii planează pe deasupra „piscurilor", aidoma ca în Carpaţi. Vegetaţia încearcă să acopere culmile pînă aproape de crestele care rămîn însă mai totdeauna pleşuve. Pădurile formate din esenţe diferite sînt predominate de stejari, iar în unele locuri teiul ocupă dealuri întregi (pădurea Isaccea).

Păsările obişnuite de pădure umplu cu cîntecul lor desişul. Cîtă deosebire de nuanţă între acest nod de „munţi" şi regiunile din imediata lor apropiere!

Alături de cele mai vechi rămăşiţe de relief din ţara noastră, se formează Delta. Cele trei braţe ale Dunării delimitează în Deltă două insule mari: Letea, între braţele Chilia şi Sulina, şi Sf. Gheorghe, între braţele Sulina şi Sf. Gheorghe. Insula Dranov, formată între braţul Sf. Gheorghe şi complexul Razelm, continuă această unitate de relief spre sud-est.

Trestia şi papura se ridică deasupra întinderilor, mai ales în caracteristicele formaţii de „plaur". Copacii, în majoritatea lor sălcii bătrîne rînduite pe marginea apei, se ridică împletindu-şi ramurile prin desişul cărora cu greu pătrund razele soarelui.

Prin luminişuri de apă întîlneşti veselia florilor cu cele mai senine culori. Nici n-apucă lotca să despice păpurişul pentru a ajunge în luminişul de apă, că floarea albă sau galbenă a nufărului de baltă a şi apărut în cale. Pe margini, în jurul „ghiolului" săgeata apei *(Sagittaria)* şi mărărăşul *(Oenanthe)* completează gama imaculatelor. Cu albastru s-a colorat „nu-mă-uita" *(Myosotis palustris)*, iar în galben a înflorit piciorul-cocoşului. Izma broaştei *(Mentha aquatica)* şi răchitanul *(Lythrum salicaria)* completează decorul cu florile lor roşcate.

Tot aici întîlneşti o mulţime de păsări înotătoare, raţe sălbatice, lebede, călifari. Trăiesc în voie fundacii şi lişiţele care formează uneori la suprafaţa apelor pîlcuri negre. Prin stuful insulelor plutitoare de plaur îşi fac cuibul pelicanii şi cormoranii. Din desişuri de trestie sar speriaţi crîsteii şi găinuşile.

www.ziuaconstanta.ro

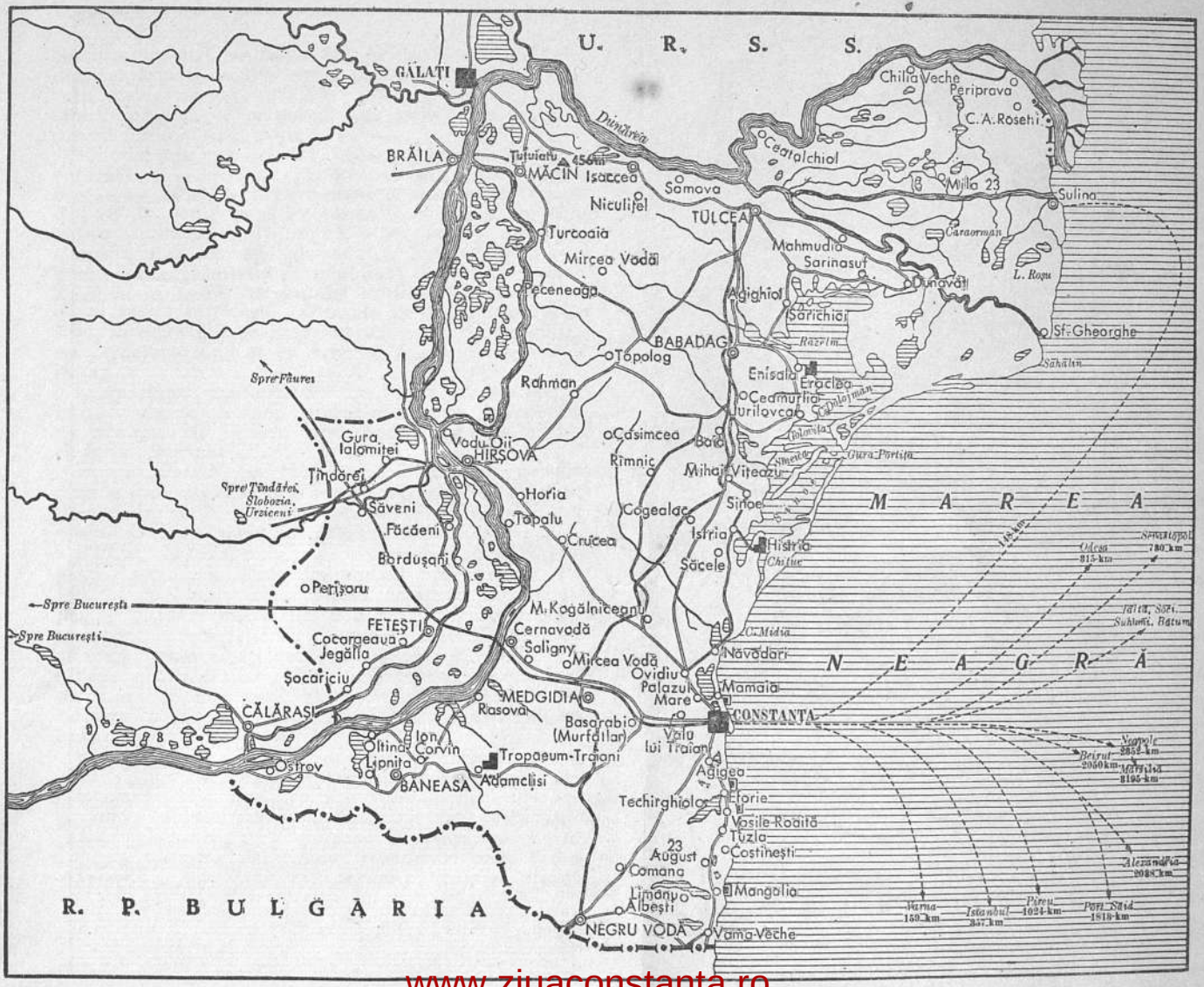

www.ziuaconstanta.ro

Regiunea Constanţa.

var
Gre
un
șiru
Vul
ca i
pînă
dea
sînt
ocu

Pă
desi
de ,

Al
țara
Dun
între
braț
mată
conti

Tr
mai
pacii
marg
desiș

Pr
cele
pice
că fl
a și
săgea
plete
„nu-
înflo
aquat
teazā

Tot
rațe
dacii
apelo
de pl
desiș

www.ziuaconstanta.ro

Nu lipsesc nici vrăbiile, iar în zorii zilei, dis-de-dimineață, poți asculta cîntul privighetorilor.

În apele Deltei mișună crapii grei de 30 kg, știuci hrăpărețe care pot ajunge pînă la 16 kg și o sumedenie de alți pești.

Mai departe, pe grindul Letea, o faimoasă pădure cuprinde tot felul de arbori: stejari, tei, carpeni, care s-au asociat parcă pentru a înfrumuseța acest colț cu un decor unic. Pe tulpinile copacilor se încolăcesc urcîndu-se la lumină alte plante, adevărate „liane"; sînt coardele curpenului, ale iederei și ale unei plante mediteraneene numită *Periploca graeca*. Toamna la Letea decorul își schimbă aspectul: pădurea parcă înflorește; frunzele de viță, colorate în roșu, se amestecă cu galbenul frunzelor de Periploca, cu verdele iederei și cu bronzul frunzelor uscate de stejar.

În marginea pădurii, de jur împrejur, stufăriș și bălți, vegheate de stîrci cenușii sau purpurii, de berze, de țigănuși. Nu lipsește nici pescarul *(Larus)* și nici chirgița *(Sterna)*.

Înspre răsărit, un nou decor înviorează peisajul dobrogean; oglinda lacurilor parcă tresare în unduiri ușoare sub mîngîierea razelor de soare. Luciul Razelmului te ademenește, iar mai departe marea...

Privești uimit frumusețea caracteristică a acestor locuri, îmbinarea dintre pămînt și apă. Același vînt care învălurează apele mării leagănă în unduiri ușoare bogatele lanuri de grîu de pe ogoarele colectiviștilor, o altă mare... mare de aur. Deal, stepă și mare, toate se împletesc armonios.

Neuitate rămîn în mintea călătorului și apusurile de soare la marginea mării. Neuitate rămîn acele frămîntări ale apelor, veșnicul neastîmpăr al valurilor.

La sud de regiunea „muntoasă", care se pierde de-a lungul liniei Topalu-Tașaul, începe stepa, care coboară pînă în culoarul văii Carasu, de unde apoi se ridică treptat spre sud depășind 200 m în apropierea graniței cu R. P. Bulgaria. În marginea dinspre Dunăre întîlnim văi adînci terminate prin limane fluviatile (Cochirleni, Oltina etc.); înspre litoralul

www.ziuaconstanta.ro

Mării Negre întîlnim alte văi ramificate şi terminate prin limane maritime (Techirghiol, Mangalia etc.).

Stepa ajunge pînă la ţărmul mării, avînd şi ea variate şi încîntătoare privelişti caracteristice. Dacă un arbore este mai rar, totuşi în jurul satelor copacii se adună în pîlcuri, adăpostind la umbra lor noile căsuţe ale colectiviştilor.

Din loc în loc, trifoi, nalbă, traista ciobanului şi păpădie. La Agigea, în rezervaţia declarată monument al naturii, broasca ţestoasă de stepă, caracteristică dunelor, trăieşte în linişte ; de jur împrejur efedriş, odolean, volbură şi o specie de brîndușă care înfloreşte toamna. Tot la Agigea creşte un arbust mediteranean — *Punica granatum* — cu flori roşii şi cu fructe mari cît o portocală.

În jurul lacului Techirghiol, la Vasile Roaită şi Eforie dau roată lanurilor bogate albăstrele, muştarul galben şi frumosul mac roşu. Peste tot întîlnim o floră şi o faună care pot stîrni interes pînă şi celor mai puţin iniţiaţi în tainele naturii.

Regiunea Constanţa reprezintă un fel de nod de legătură unde se întîlnesc : fauna şi flora din Europa apuseană cu fauna şi flora din partea meridională a U.R.S.S. şi cu cele din Europa mediteraneană. Pămîntul acesta dintre ape este un loc de trecere al păsărilor, care în fiecare primăvară şi în fiecare toamnă se opresc pentru un scurt popas, în special în Deltă. De aceea, şi din punct de vedere turistic-vînătoresc, pămîntul dintre Dunăre şi Mare poate deveni interesant pentru orice om dornic de a cunoaşte. Numai itinerariul să fie ales la timpul şi locul potrivit, lucru de care mulţi îşi amintesc numai după ce au pornit la drum.

În sudul stepei, între Dunăre şi Mare, se întinde un podiş calcaros, aproape neted, acoperit de un strat de loess.

În partea de est a podişului, în lungul ţărmului mării, altitudinea reliefului începe să scadă cu cît ne apropiem de ţărm, terminîndu-se printr-o faleză.

Faleza este o creaţie a mării. Temelia ei — alcătuită uneori din roci mai rezistente — este mereu izbită de valuri, cedînd sub lovituri puţin cîte puţin.

www.ziuaconstanta.ro

La baza falezei valurile mării au format plaje mai late sau mai înguste. Între Capul Midia și lacul Tăbăcăriei țărmul este format de un perisip care separă lacul Siutghiol de mare. Cu cît mergem înspre sud, altitudinea falezei este mai ridicată, ajungînd în unele locuri la 20—30 m. După ce țărmul face un ocol în jurul peninsulei Constanța, se îndreaptă înspre sud, pînă la Mangalia căpătînd aspecte și culori variate. Cu cît mergem mai la sud, de la înălțimea acestei faleze putem privi întinsul cel nesfîrșit de apă al Mării, în luptă continuă cu uscatul.

I se spune azi Marea Neagră, dar în trecutul ei îndepărtat cu milenii, n-a avut acest nume. Grecii, primii corăbieri care s-au avîntat pe lîngă țărmurile ei, au numit-o la început „Pontos Axenos", adică marea puțin primitoare, inospitalieră. Erau îngroziți de furtunile care o bîntuiau, de suflarea tăioasă a crivățului și de monotonia cerului plumburiu. Îi înspăimîntau valurile furioase care se prăvăleau cu zgomot asurzitor asupra țărmului, fărîmițînd pămîntul falezelor.

Cînd au cunoscut însă bogățiile acestor țărmuri, au schimbat repede porecla în renume. Astfel au început să vorbească de „Pontos euxeinos", marea cea primitoare — marea ospitalieră. E drept că nu are nimic din cerul senin al Mediteranei și nici luciul albastru cu valuri molatice ale acesteia. Dar vara cînd este liniștită, culoarea ei devine verzuie sau chiar puțin albăstruie, împrumutînd seninul cerului; atunci devine frumoasă, atrăgătoare, ospitalieră. Numai cînd cerul este înnorat, pe timp de furtună pare înfiorătoare; de aceea sciții îi spuneau „Axahaena" — marea cea întunecată ca și cerul înnorat care o acoperea. Călătorii care i-au înfruntat capriciile au numit-o în fel și chip. Ovidiu o amintește în epistolele sale cu numele de *Atrum mare* = mare primejdioasă, funestă. În scrieri vechi o întîlnim cu numele de: *Marea scitică, sarmatică, cimerică, bissonică* etc. Latinii îi mai spuneau *Pontus Major* — *Marea cea Mare* — nume sub care o întîlnim și în titulatura lui Mircea: „domn pînă la Marea cea Mare". Prin secolul al X-lea se numea *Marea Rusă,*

www.ziuaconstanta.ro

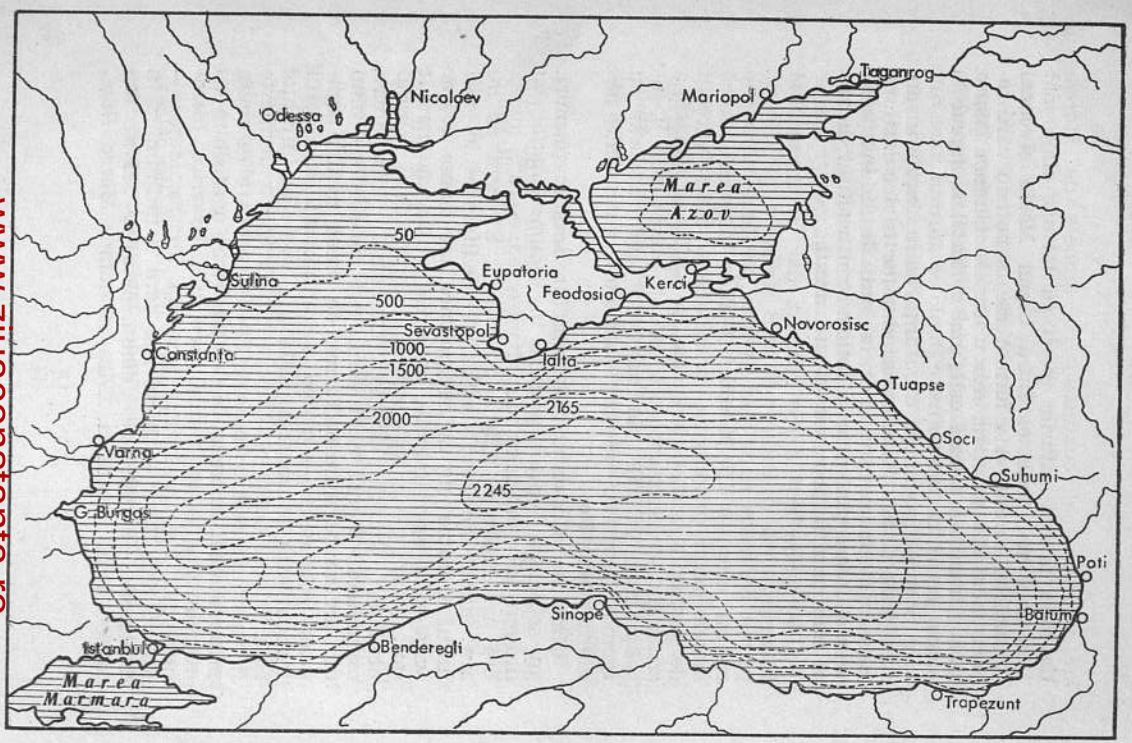

Marea Neagră

www.ziuaconstanta.ro

iar veneţienii o cunoşteau cu numele de *Marea Maură*.

Slavii sînt primii care i-au spus *Marea Neagră*. Turcii, împrumutînd acest nume, i-au zis: *Kara Deniz*, iar alte popoare l-au tradus în *Ciornoe More* (rusă), *Mare Nero* (italiană), *Mavro Thallase* (greacă), *Svarta Hef* (scandinavă) etc.

Pe litoralul romînesc al Mării Negre, începînd de la sud de Capul Midia, apar din loc în loc staţiuni balneoclimaterice care se întrec prin întinderea plajelor şi mai ales prin măreţele construcţii ridicate în anii puterii populare. Toate acestea se grupează în jurul milenarei localităţi:

CONSTANŢA

oraşul cel mai bătrîn al patriei noastre aşezat în parte pe o peninsulă calcaroasă care s-a înfipt adînc în mare. Oraşul este situat la 44°11′ lat. nord. şi 28°39′ long. est.

În dreptul Constanţei, litoralul prezintă o concavitate spre est, care începe de la Capul Midia, din dreptul lacului Taşaul, terminîndu-se la capătul sudic al lacului Siutghiol. Pe toată această porţiune ţărmul fiind jos, dublat de un perisip larg, iar marea avînd adîncime mică, nu oferă posibilităţi convenabile de aşezare şi nici de adăpost. Dar din dreptul lacului Tăbăcăriei, orientarea, altitudinea şi structura litoralului se schimbă brusc. Ţărmul se înalţă treptat deasupra nivelului mării, alcătuind începutul falezei. Loessul — rocă mai moale — alternează aici cu calcarul — o rocă mai dură — creînd condiţii favorabile apariţiei unei succesiuni de capuri şi golfuri, mai mici sau mai mari.

În partea de sud a oraşului, un pinten de calcar, peninsula Constanţa, pătrunde mai mult spre est,

www.ziuaconstanta.ro

oferind cel mai potrivit adăpost ; golful în care s-au oprit primii corăbieri, portul de azi, este ferit dinspre nord şi nord-est de vînturi şi valuri. De la acest pinten spre sud, ţărmul se arcuieşte cu concavitatea spre est, după care se îndreaptă spre sud, sub forma unei faleze mai înalte, pînă dincolo de Mangalia.

Nicăieri în tot lungul litoralului romînesc al Mării Negre nu se întîlnesc condiţii mai favorabile care să adăpostească atît de bine dezvoltarea unui port. Forma litoralului de la sudul peninsulei Constanţa, temelia solidă, înălţimea falezei, calcarul bun pentru construcţii, au oferit primilor navigatori un loc minunat de adăpostire.

Clima teritoriului pe care se află aşezată Constanţa, cît şi cea a împrejurimilor sale, prezintă o serie de trăsături caracteristice.

Media anuală a temperaturii este de 11°,2 C, fiind mai ridicată decît temperatura medie anuală a ţării cu 1°,2 C.

Temperatura medie în iulie este de 22°, temperatură mai moderată, iar iarna, în luna ianuarie, temperatura medie se menţine între 0° şi 2°. Temperatura medie este în general mai moderată deoarece marile contraste de temperatură sînt atenuate de influenţa mării.

Epoca cea mai caldă a anului, în care valorile medii zilnice ale temperaturii aerului sînt mai mari de 20°, începe la 25 iunie şi durează pînă la începutul lui septembrie. Durata de strălucire a soarelui deasupra litoralului într-un an este de 2 200—2 300 ore (la Constanţa), iar proporţia de strălucire a soarelui faţă de durata posibilă de strălucire a acestuia este de 51%, cea mai mare din ţară.

www.ziuaconstanta.ro

Lunile cele mai însorite sînt iulie și august. Timpul senin începe pe litoral în iunie și durează pînă în septembrie, avînd o durată de peste 80%.

Intensitatea radiației ultraviolete crește spre amiază; dar la aceste ore, la efectele radiației ultraviolete, se adaugă însă și șocul razelor solare directe și difuze.

Vînturile caracteristice litoralului sînt cele care bat din sectorul nordic (N-V, N și N-E). În împrejurimile Constanței nu s-au înregistrat vara vînturi violente cu viteze mai mari de 16 m/s. Un fenomen propriu litoralului îl constituie brizele, care se formează în urma diferenței de încălzire dintre uscat și mare. Briza de zi începe dimineața între orele 9 și 10; viteza brizei variază între 2 și 5 m/s, fiind mai mare la amiază, cînd diferența de temperatură dintre suprafața mării și a uscatului este maximă.

Aerul de mare purtat de brize peste litoral este încărcat cu săruri, în special: clorură de sodiu și iod. Aceste săruri exercită o puternică acțiune tonică-terapeutică asupra organismului.

Pe litoral, precipitațiile atmosferice sînt cele mai reduse de pe întreg teritoriul țării. La Constanța s-au înregistrat în medie 370 mm pe an. În anii secetoși această cantitate scade pînă la 213 mm, iar în anii cu ploi abundente nu s-au înregistrat mai mult de 685 mm.

În concluzie, clima Constanței se caracterizează prin veri calde (21°—22° în luna iulie), cu zile de tip tropical (cca. 20—30 pe an), cu amplitudini termice anuale mai scăzute decît în restul țării sub influența moderatoare a mării și prin cele mai mici cantități de precipitații.

www.ziuaconstanta.ro

Cantitatea redusă de precipitații determină lipsa cursurilor de apă permanente. În schimb, sînt importante scurgerile care se formează după ploile mari.

Pe teritoriul Constanței, în afară de unele izvoare sărace ce apar în marginea falezei, izvoarele cu apă potabilă în general lipsesc. Doar pe malul vestic al lacului Siutghiol apar o serie de bogate izvoare carstice — caracteristice regiunilor calcaroase — care încep de la satul Valea Neagră și continuă pînă la cătunul Cișmeaua.

La sud de satul Ovidiu, nu departe de insula cu același nume, se varsă în lacul Siutghiol un izvor puternic ce vine de la 500 m depărtare de mal. Alte izvoare mai mici se găsesc în valea cătunului Cișmeaua, pe vîlceaua Stupăriei (Cavalîc-Dere) și la apus de Palazul Mare, mai ales în gropile din dreptul insulei Ovidiu. Ele alimentează din belșug lacul, ceea ce explică nivelul lui mai ridicat cu 1,90 m peste nivelul mării.

Apele acestor izvoare calcaroase se adună pe cale subterană din depresiunile fără scurgere situate în vestul lacului.

Spre nord, se îndreaptă spre lacul Tăbăcăriei și mai ales spre Siutghiol două văi : Valea Cișmelelor și Valea Peștera.

În jurul Constanței se găsesc cîteva lacuri :

Lacul Tăbăcăriei este despărțit de Siutghiol prin perisipul clădit de apele marine. Lacul are o adîncime de 1,5—2 m, comunicînd cu Siutghiolul printr-un canal. La rîndul său, lacul Tăbăcăriei se varsă în mare printr-un canal identic, cu stăvilar. Nivelul acestui lac depinde de cel al Siutghiolului. Apa lacului este dulce.

www.ziuaconstanta.ro

Lacul Siutghiol (Mamaia) are o suprafaţă de cca. 17 km², o adîncime medie de 5–6 m, în dreptul insulei Ovidiu avînd chiar 17 m. În general, jumătatea sudică a lacului are o adîncime mai mare decît cea nordică. Apa lacului e dulce. Şi acest lac se varsă în mare printr-un canal. Ambele lacuri sînt bogate în peşte.

Pe locul unde pulsează astăzi viaţa trepidantă a Constanţei noastre, s-a ridicat acum peste 2 500 de ani cetatea Tomis, la început mic punct de escală a corăbiilor greceşti care se îndreptau spre litoralul nordic al Mării Negre. Între populaţia autohtonă şi negustorii-navigatori ai sudului s-a înfiripat un schimb de produse, la început întîmplător, apoi cu caracter de permanenţă. Astfel, apare aici un emporion, un mic centru comercial, ale cărui baze au fost puse de negustorii greci.

Se pare că Tomisul a apărut ca un centru subordonat Histriei, cetatea înfiinţată puţin mai spre nord, cu o sută de ani mai devreme, de către grecii din Milet. Împrejurarea poate fi legată de înnisiparea treptată a Histriei — aşezată în fundul unei lagune (astăzi lacul Sinoe) — care devenea tot mai nepracticabilă pentru navigaţie. Mărfurile care treceau odinioară prin Histria încep să treacă acum prin noua cetate — Tomis. Un timp oraşul înfloreşte, se dezvoltă aici numeroase meşteşuguri şi se face un comerţ intens. Dar Tomisul cade sub invazia romană şi importanţa sa economică se va resimţi de pe urma acestui fapt. Aci va răsuna acum cîntecul trist al versurilor lui Ovidiu.

Mai tîrziu, meleagurile dobrogene vor fi zguduite de invazia goţilor; după ce vor prăda mai multe centre de pe Dunăre, hunii atacă şi jefuiesc şi ei

www.ziuaconstanta.ro

Monede ale cetății Tomis

Tomisul. Ținutul va cunoaște apoi stăpînirea bizantină.

Descompunerea orînduirii sclavagiste, fenomen însoțit de decăderea marilor centre ale antichității, își pune pecetea și asupra cetăților de la Marea Neagră.

Dar legăturile economice și politice existente încă din antichitate între populația geto-dacă din dreapta și stînga Dunării continuă, asigurînd o dezvoltare aproape unitară populației autohtone romînești.

Documentele bizantine din secolul al X-lea menționează vechiul Tomis prin numele de Constantiniana, de la un cartier al bătrînei cetăți.

Mai tîrziu, în perioada în care forțele de producție ale evului mediu, ajuns în faza sa dezvoltată, vor impulsiona comerțul cu răsăritul Europei, pe ruinele fostului Tomis și al mai noii Constantiniane se va naște un contoar genovez.

În secolul al XIV-lea, turcii, năvălind în Peninsula Balcanică, atacă și jefuiesc și ținutul dintre Dunăre și Mare. Acolo stăpînea un cneaz pe nume Dobrotici — de unde se trage și numele regiunii.

Pe la sfîrșitul secolului al XIV-lea, în 1387, Mircea cel Bătrîn cuprinde Dobrogea și-și ia titlul de Domn peste ambele maluri ale Dunării „pînă la Marea cea Mare".

www.ziuaconstanta.ro

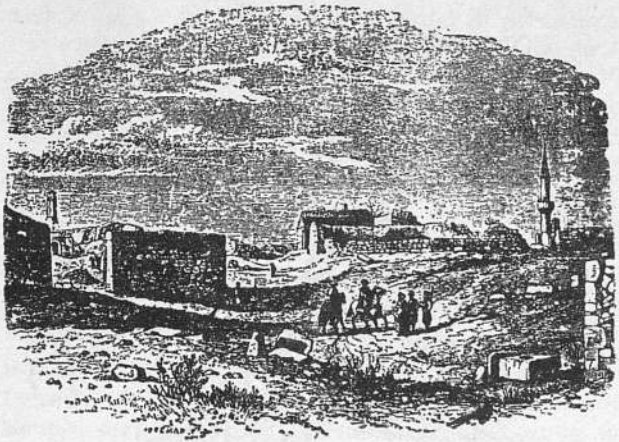

Küstendge 1855 (după Gamille Allard)

După consolidarea puterii turcești în Peninsula Balcanică, otomanii devin stăpîni timp de secole pe întreaga Dobroge. Viața economică a ținutului va decade tot mai mult, imperiul feudal turcesc fiind în primul rînd interesat într-o politică de jefuire a ținuturilor cotropite și promovînd un sistem politic care constituie o piedică serioasă în calea dezvoltării forțelor de producție. În timpul războiului Crimeei, un călător descrie înfățișarea orașului în cele mai triste culori: „Abia se mai puteau zări cîteva bordeie. Cîinii flămînzi își împărțeau prada arătîndu-și colții. Noaptea era și mai îngrozitor. Nici țipenie de om. Numai cîinii urlau de te înfiora..."

www.ziuaconstanta.ro

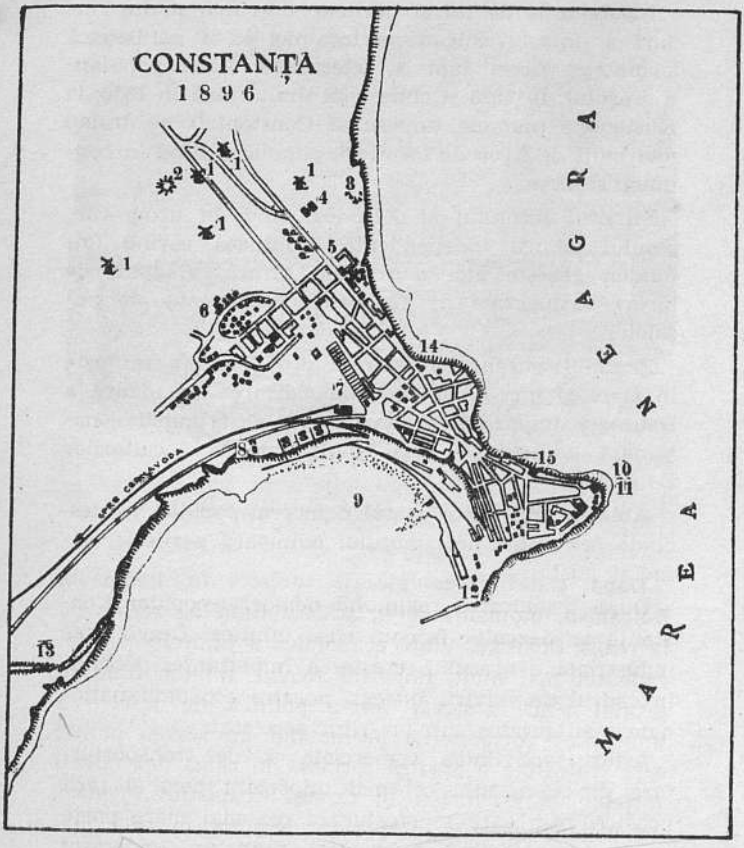

1. Mori de vînt; *2.* Movilă; *3.* Cărămidării; *4.* Cazarmă; *5.* Vamă; *6.* Mahalaua tătărască; *7.* Gara; *8.* Vama; *9.* Bazinul portului; *10.* Capul Constanța; *11.* Far; *12.* Cheiul; *13.* Rămășițele „Valului lui Traian"; *14.* Biserica elină; *15.* Hotel Regnier

www.ziuaconstanta.ro

Incursiunile de jaf şi dărîmarea în mai multe rînduri a oraşului sileau pe localnici să-şi părăsească locuinţele. Acest fapt a determinat slaba populare a oraşului. În 1828 şi chiar mai tîrziu, pînă în 1856, la Küstendge (numele turcesc al Constanţei) nu trăiau mai mult de 2 000 de locuitori, populaţia fiind în continuă scădere.

Sfîrşitul secolului al XIX-lea, cînd, în urma războiului pentru independenţă, Dobrogea revine Romîniei, găseşte aici o regiune săracă, vlăguită de biruri, însîngerată de războaiele necurmate ale paşalelor.

Regimul burghezo-moşieresc din Romînia nu este în stare şi nici nu-şi propune ridicarea economică a Dobrogei. Impozitele împovărătoare, discriminarea naţională adîncesc şi mai mult mizeria locuitorilor Dobrogei.

Abia în anii noştri statul democrat-popular va deschide orizonturi noi ţinutului odinioară periferic, sărac şi pustiu.

După instaurarea regimului democrat-popular Constanţa se dezvoltă într-un ritm uimitor. Dezvoltarea industrială a oraşului, creşterea importanţei portului în cadrul dezvoltării întregii noastre economii naţionale s-au produs într-un ritm accelerat.

Astăzi, activitatea comercială şi de transporturi face din Constanţa cel mai important port al ţării noastre, prin care se efectuează cea mai mare parte a exportului, fiind în acelaşi timp un important port de tranzit. Vasele comerciale fac legătura cu porturile din Mediterană, din Atlantic, din Oceanul Indian şi din Pacific. Motonava „Transilvania“ efec-

www.ziuaconstanta.ro

tuează croaziere pe Marea Neagră, Marea Mediterană și Marea Adriatică. În portul Constanța există astăzi un întreg complex portuar, mari silozuri și docuri, depozite de produse petrolifere și instalații de pompare aferente, un sistem feroviar propriu și numeroase organe de deservire.

Pe lîngă importanța sa ca cel mai mare port al țării, datorită politicii de industrializare socialistă dusă de partidul nostru, Constanța a devenit un puternic centru industrial.

Dacă înainte de 23 August 1944 industria Constanței era reprezentată prin cîteva unități ale industriei alimentare, în prezent în orașul Constanța se găsesc numeroase întreprinderi aparținînd celor mai importante ramuri ale economiei naționale ca: Șantierul naval, Uzina de superfosfați Năvodari, Termocentrala „Ovidiu", Atelierele C.F.R.-Palas, Centrul mecanic Constanța, Atelierele metalurgice Constanța etc.

Industria extractivă și prelucrătoare a materialelor de construcție a cunoscut o mare dezvoltare prin valorificarea resurselor locale de materii prime. Au luat ființă Poligonul de prefabricate din beton, fabrici de cărămidă, o fabrică de țiglă și teracotă.

În afară de acestea au fost dezvoltate și întreprinderile industriei alimentare: Întreprinderea pentru colectarea și industrializarea laptelui, Fabrica de pîine, Fabrica de uleiuri vegetale „Argus", Fabrica de produse zaharoase și de biscuiți „Munca", Întreprinderea regională pentru industrializarea cărnii, Fabrica de gheață ș. a.

Tabloul realizărilor economice ale orașului Constanța este întregit de succesele obținute în agricul-

www.ziuaconstanta.ro

tură. Datorită politicii de transformare socialistă a agriculturii dusă de partidul nostru și ca urmare a muncii desfășurate de organele și organizațiile de partid și de stat pentru convingerea și atragerea pe baza liberului consimțământ a țăranilor muncitori pe făgașul socialismului, în octombrie 1957 procesul de colectivizare a agriculturii în regiunea Constanța a fost încheiat, regiunea Constanța fiind prima din țară care a înfăptuit colectivizarea completă a agriculturii. Aceasta a creat posibilități nelimitate pentru creșterea producției agricole, vegetale și animale, pentru creșterea nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii.

Multe dintre gospodăriile agricole colective au devenit milionare.

În perimetrul orașului Constanța se află gospodăriile agricole colective „Filimon Sîrbu" din Anadolchioi, „Olga Bancic" din Palazul Mare, „Al. Matrosov" din Viile Noi, „Lampa lui Ilici" de la Ovidiu, Stațiunea experimentală zootehnică Palas, majoritatea fiind profilate mai ales pe produse necesare aprovizionării populației orașului Constanța. În cadrul gospodăriilor agricole colective și al gospodăriilor agricole de stat au fost constituite brigăzi piscicole dotate cu pescadoare metalice, cutere și unelte moderne ; s-au construit cherhanale noi și frigorifere în sectorul pescăresc Tăbăcăria și la Năvodari.

Constanța este un important centru în care se adună rețeaua de căi de comunicații ale regiunii. Din Constanța transporturile de pasageri se fac cu autobuze I.R.T.A. în toate direcțiile, unind centrele raionale cu centrul regional Constanța. În oraș transporturile se fac cu autobuze și troleibuzele I.T.C.-ului.

www.ziuaconstanta.ro

Începînd din vara anului 1959, s-au pus în circulaţie, pentru deservirea transporturilor de pasageri pe mare, mai multe vase costiere („hidrobuze"). Acestea fac legătura între Constanţa (portul Tomis), Mamaia, Eforia, Vasile Roaită şi Mangalia.

Paralel cu dezvoltarea economică a oraşului a avut loc o creştere importantă a populaţiei. Astfel, în 1948 Constanţa avea 78 586 locuitori, în 1956 populaţia ajunsese la 99 776 locuitori, iar în 1959 la 110 486.

Astăzi oraşul Constanţa este şi un puternic centru cultural. Datorită grijii partidului şi guvernului, revoluţia culturală este înfăptuită cu aceeaşi intensitate ca în toate celelalte sectoare de activitate pentru construirea vieţii noi, a educării omului nou.

Dacă în trecut cultura era un bun al clasei dominante burghezo-moşiereşti, iar proletariatul era ţinut în întuneric, ignoranţă, prejudecăţi mistice şi practici obscurantiste, astăzi toate drumurile spre cultură sînt deschise oamenilor muncii. În domeniul învăţămîntului s-a ajuns în anul şcolar 1959—1960 ca educaţia şi instrucţia tineretului să fie asigurate în oraşul Constanţa de peste 600 cadre didactice, în 57 unităţi şcolare. De asemenea, muncitorilor li s-a asigurat completarea studiilor prin învăţămîntul seral şi fără frecvenţă, la şcolile medii şi facultăţi. În anii regimului democrat-popular au fost create noi aşezăminte cultural-sportive ca: teatrul permanent, acvariul, Palatul sporturilor, un mare stadion etc. De asemenea vechile aşezăminte ca: biblioteca, muzeul, unele cinematografe, au fost complet reorganizate şi mutate în localuri adecvate. O importantă contribuţie la culturalizarea maselor o are şi filiala Societăţii pentru răspîndirea ştiinţei şi culturii, precum

www.ziuaconstanta.ro

și cluburile muncitorești și ansamblurile artistice de amatori.

Constanța ocupă azi un vast teritoriu de la Năvodari pînă la Vasile Roaită. De la 1 ianuarie 1959 fac parte din cuprinsul orașului stațiunile: Agigea, Eforia, Vasile Roaită, Techirghiol, Mamaia, precum și comunele: Năvodari și Ovidiu.

Distanța cea mai mare de la o extremă la alta a orașului este de aproximativ 40 km (Vasile Roaită-Năvodari), iar în incinta orașului între extréma de nord — podul pescăriei și extrema de sud — cartierul Kilometrul 5, distanța este de 11 km.

Orașul propriu-zis este împărțit în 15 cartiere: Orașul Vechi, Incinta portului, Orașul Nou, Ahileia Mihail, Tăbăcărie, Palazul Mare, Anadolchioi, Mihail Coiciu, Obor, Viile Vechi, Kilometrul 5, Viile Noi, Medeea, Filimon Sîrbu, Palas C.F.R.

Teritoriul cartierelor cuprinde o suprafață de 7 300 ha dintre care 1 100 Orașul Vechi, 120 ha Incinta portului și 6 080 ha celelalte cartiere.

Ca urmare a realizărilor obținute de poporul nostru condus de partid pe drumul construirii socialismului, pe harta țării au apărut orașe noi iar acelea care în trecut fuseseră lăsate în părăsire au fost multilateral dezvoltate. Dintre acestea din urmă face parte și Constanța.

Important port maritim, însemnat centru industrial, agricol, politic, cultural și administrativ, Constanța a devenit unul din marile orașe ale țării.

Dar ca să cunoști orașul, să-l îndrăgești, trebuie să cutreieri străzile lui, împrejurimile, să vezi minunatele înfăptuiri ale poporului muncitor, în fabrici și pe ogoare, munca neobosită de zi cu zi a constructorilor vieții noi.

www.ziuaconstanta.ro

www.ziuaconstanta.ro

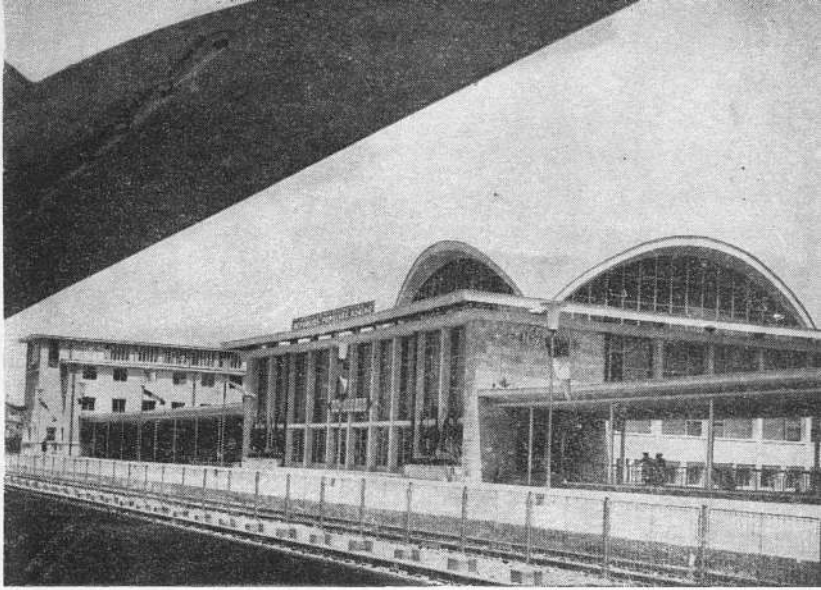

II

CONSTANȚA TIMPURILOR NOI

www.ziuaconstanta.ro

www.ziuaconstanta.ro

LA DRUM PE PROMONTORIUL FOSTEI CETĂȚI TOMITANE

Piața Independenței — Palatul Sfatului popular al orașului — Marele Mozaic — Statuia lui Publius Ovidius Naso

Ne aflăm în piața Independenței, importantul centru al vechiului oraș Constanța. Aici a fost, cu milenii în urmă, „agora“ [1] tomitană, pe vremea romanilor : „forumul“ [2], iar în timpul stăpînirii otomane, oborul de cereale, care s-a menținut aici pînă în anul 1907.

Ansamblul pieței s-a dezvoltat prin adăugirea succesivă a diferitelor clădiri construite într-un stil caracteristic arhitecturii orașelor din țara noastră din perioada 1881—1916. Blocurile care mărginesc piața cuprind, la parter, magazine și la etaje hoteluri sau localuri administrative. Din 1916 pînă în 1944 această piață a fost o adevărată anexă a portului, prevăzută cu berării, bodegi, restaurante, „cafeuri“ și cofetării luxoase și cu o rețea de localuri de noapte, toate spelunci în care roiau contrabandiști și misiți ; alături de acestea se găseau ceainării întunecate și umede, unde se adunau șomerii și hamalii obosiți de truda unei grele zile de muncă.

---

[1] *Agora* = principala piață publică în orașele Greciei antice.

[2] *Forum* = piață în care se aduna poporul pentru a discuta mersul treburilor publice.

www.ziuaconstanta.ro

Constanța. Palatul Sfatului popular al orașului

În ultimii ani, piața Independenței și-a schimbat radical înfățișarea. Au apărut clădiri noi, moderne; piața a fost amenajată cu spații verzi în care florile cuprind în petalele lor toate culorile curcubeului. Vechile imobile reamenajate, iar unele complet transformate, constituie sediul unor instituții și întreprinderi de stat: Banca de Stat a R.P.R., Banca Agricolă, Trustul de construcții edilitare și hidrotehnice, Administrația Asigurărilor de Stat, Casa de cultură a orașului, Agenția TAROM, Braseria și restaurantul Victoria ș. a.

www.ziuaconstanta.ro

Sfatul popular al oraşului Constanţa îşi are sediul în principalul edificiu al pieţei. Clădirea a fost ridicată între anii 1910 şi 1921. Este o construcţie masivă. La intrarea principală se află un portal larg, primitor. Efigia oraşului e aşezată în chip de cheie de boltă deasupra portalului. Construcţia are caracterul şcolii romîneşti de arhitectură. Compoziţia caracteristică epocii 1881—1916 nu este din cele mai reuşite. La faţada principală menţionăm balconul deschis, o logia caracteristică palatelor Brîncoveneşti. În interior se remarcă scara monumentală de marmură, care porneşte din vestibul.

De o parte şi de alta a palatului Sfatului popular orăşenesc s-au clădit în vara anului 1959 noi blocuri de locuinţe pentru muncitori, care înfrumuseţează şi mai mult piaţa Independenţei. Cu ocazia săpăturilor pentru fundaţia clădirii din stînga palatului au fost descoperite noi urme de cultură materială sclavagistă, mărturii de mare interes ştiinţific pentru istoria vechiului Tomis ; s-a creat aici un muzeu în aer liber, dîndu-i-se numele de Marele edificiu cu mozaic. La cinci metri sub nivelul actual al oraşului au fost descoperite ruinele unui edificiu de mari proporţii, cu un mozaic lucrat din bucăţele de marmură, gresie şi calcar în cinci culori (roşu, bej, cărămiziu, verde-închis şi alb). Mozaicul — imens „covor" mărginit de un chenar foarte lat — încîntă ochiul prin motivele lui ornamentale, viu colorate ; impresionează ornamentele sale vegetale — frunze de iederă, vreji, precum şi meandrele, diferitele figuri geometrice şi zoomorfice. Mozaicul — imaginea unui kantharos[1] —

[1] *Kantharos* = vas ceramic de băut (cupă) de provenienţă greacă.

www.ziuaconstanta.ro

poate fi socotit drept cel mai mare descoperit pînă în prezent în sud-estul Europei. Zidurile, cu pilaştri, sînt construite din cărămizi mari şi pietre fasonate legate cu mortar, păstrînd încă din înălţimea lor aproximativ 5 m. Faţa interioară a zidului era învelită cu plăci de marmură albă frumos şlefuite. Covorul de mozaic are o întindere de peste 1 000 m². Datează din epoca romană, secolele III—VI, şi a fost strîns legat de o activitate negustorească a portului antic situat în imediata apropiere. El poate sugera o idee asupra vieţii îmbelşugate a negustorilor şi a condiţiilor bune de viaţă a aristocraţiei tomitane.

În mijlocul pieţei se ridică statuia lui Publius Ovidius Naso, înaltă de 2,5 m, turnată în bronz. Ea a fost dezvelită în anul 1887 şi este opera sculptorului italian — partizan al lui Garibaldi — Ettore Ferrari din Sulmona.

Statuia e concepută în stil clasic şi lucrată cu multă sensibilitate. Formele sînt fin conturate sub uşoara învăluire a faldurilor togii romane. Lucrarea degajă mult umanism prin vibraţia ei sculpturală, fiind în deplină concordonaţă cu drama suferită de poet.

Pe marmura albă a soclului este dăltuit nemuritorul epitaf al poetului surghiunit de Augustus :

HIC EGO QUI JACEO TENERORUM LUSOR AMORUM
INGENIO PERII NASO POETA MEO
AD TIBI QUI TRANSIS, NE SIT GRAVE
QUISQUIS AMASTI
DICERE : NASONIS MOLLITER OSSA CUBENT.[1]

---

[1] Sub această piatră zace Ovidiu cîntăreţul
Iubirilor gingaşe, răpus de-al său talent ;
O, tu, ce treci pe-aicea, dacă ai iubit vreodată,
Te roagă pentru dînsul să-i fie somnul lin.

www.ziuaconstanta.ro

Ovidiu, după cum scrie chiar el *(Tristele* IV,10.3.8), s-a născut în anul 43 î.e.n., în localitatea Sulmo — azi Sulmona ; a trăit în epoca de aur a literaturii şi artei romane, în timpul lui Augustus, contemporan cu poeţii Vergiliu, Horaţiu, Tibul, Properţiu şi istoricul Titus Livius.

Operele lui cuprind : trei culegeri de poezii de dragoste *Iubiri (Amores)* ; apoi *Heroidele (Heroides),* culegere de epistole în care eroinele din Iliada, Odiseea, şi Eneida se adresează soţilor sau iubiţilor lor — eroi ai miturilor romane. În poemul erotic *Arta iubirii (Ars amandi),* scris de el pe cînd era magistrat, satirizează în special legile severe ale căsătoriei ; ca să-şi repare greşelile, a fost obligat să scrie *Remedii împotriva iubirii (Remedia amoris)* ; apoi o operă cu caracter de compilaţie, *Fastele (Fasti)* privind calendarul roman ; a mai scris o tragedie, *Medeea,* din care s-a păstrat doar un singur vers ; însă opera cea mai valoroasă, un adevărat monument literar al antichităţii, este *Metamorfozele (Metamorphoses),* o încercare de sistematizare a mitologiei greco-romane, începînd de la geneză.

În anul 8 Octavian Augustus l-a relegat în Sciţia Minor... „La Tomis între barbari să moară neiertat" *(Ovidiu* — de Vasile Alecsandri — act. IV, scena VIII).

Relegările erau pedepse mai uşoare decît exilul ; Ovidiu a fost condamnat la *„relegatio in insulam"* relegare fără schimbare a statutului personal şi fără pedeapsă capitală în caz de abatere.

Motivul acestei pedepse nu se cunoaşte. S-au emis foarte multe păreri, mai mult sau mai puţin întemeiate, care însă nu dovedesc cert decît moravurile, desfrîul vieţii publice şi private a claselor stăpînitoare din Roma antică.

Relegatul poet pe malul Pontului Euxinus a desăvîrşit la Tomis *Metamorfozele* şi a completat *Fastele.* Tot la Tomis a scris două opere nepieritoare care stau alături de cele mai mari creaţii ale poeziei universale : *Tristis* — *Tristele* şi *Ex Ponto* — *Ponticele,* de mare importanţă pentru noi, deoarece ne informează mai ales despre viaţa la Tomis în primele decenii ale secolului I.

www.ziuaconstanta.ro

www.ziuaconstanta.ro

Adus de pe ţărmul însorit al Mediteranei liniştite, Ovidiu nu se împacă cu iernile aspre din stepa pontică :

Atunci, de frig barbarii îşi pun pe ei cojoace,
Îşi pun iţari ; nu-şi lasă decît obrazul gol ;
Iar ţurţurii de gheaţă le zuruie în plete,
De alba promoroacă scînteie barba lor.
Aice vinu-ngheaţă şi el păstrează chipul
Ulciorului şi nu-l bei, ci-l fărîmi în bucăţi !

(*Tristele* III, 10.19.24)

Dacii liberi din stînga Dunării şi geţii pontici care luptau din răsputeri să înlăture cotropirea romanilor l-au impresionat pe Ovidiu. El scrie despre Tomis şi împrejurimile lui :

Coasta aceasta, măcar că între geţi şi greci e împărţită
Însă de geţii rebeli parcă ţine mai mult.
Vezi într-un număr mai mare pe geţi şi pe sarmaţi, ce călare
Vin şi se duc, tot foind prin a oraşului străzi.
Nu e nici unul din ei să nu poarte în spate o tolbă,
Are şi săgeţi, ce la vîrf unse-s cu fiere de şerpi.

(*Tristele*, V. 7.11.16)

Totuşi el laudă viaţa lor de cultivatori de pămînt şi le-a învăţat graiul scriind chiar şi o elegie care nu s-a păstrat, în metru latin, dar în limba dacă :

Graiul cel sălbatic străin de limba noastră
Şi care biruit-a şi vorbele greceşti.

(*Tristele*, V, 2.67.68)

După anul 15, rezistenţa geţilor a slăbit pentru cîtăva vreme. Tomisul s-a bucurat de mai multă linişte, aşa că în anul 15 au fost organizate concursuri muzicale şi jocuri gimnaste la care a asistat şi Ovidiu. Cu prilejul acestor serbări, el a fost cinstit de tomitani cu titlul de „agothetes" — preşedinte al juriului concursurilor muzicale şi gimnaste.

www.ziuaconstanta.ro

Bolnav de friguri şi pleurezie, Ovidiu a murit la Tomis în anul 16; bătrînul Nando, gazda lui, i-a închis ochii în noaptea aspră de decembrie cînd suferinţele lui au încetat. Istoricul Hieronymus scrie că a fost îngropat în apropierea cetăţii Tomis („iuxte op pidum Tomos sepelitur").

Se spune că tomitanii ar fi construit pentru rămăşiţele lui Ovidiu, prin colectă publică, un *tymbon* (sarcofag), înmormîntîndu-l „ante oppidi porte in loco maxime celebri" — în faţa porţii oraşului, în locul cel mai onorat.

În anul 1957, cu ocazia sărbătoririi a 2 000 de ani de la naşterea poetului, Consiliul de Miniştri şi Academia R.P.R. au organizat în marile oraşe ale ţării conferinţe, spectacole de teatru, precum şi sesiuni ştiinţifice festive, la care s-au prezentat comunicări şi studii despre viaţa şi opera poetului. S-au editat noi traduceri din opera lui Ovidiu şi piese de teatru închinate marelui poet, printre care ediţia festivă a piesei *Ovidiu* de Vasile Alecsandri. Italia şi-a trimis un reprezentant din Sulmona, care a luat parte la manifestaţiile festive de la Bucureşti şi Constanţa. Cu ocazia acestui jubileu, Poşta R.P.R. a emis o marcă comemorînd bimileniul naşterii lui Ovidiu.

Publius Ovidius Naso a fost cea mai de seamă per sonalitate a Tomisului. Amintirea lui s-a păstrat de-a lungul veacurilor.

Ne aruncăm o ultimă privire către chipul enigmatic al îngînduratului poet. Nici din epistolele trimise la Roma, nici din slovele lapidare ale epitafului n-am reuşit să aflăm taina surghiunului lui. Îi sîntem recunoscători pentru preţioasele informaţii pe care ni le-a lăsat în epistolele sale despre locuitorii acestor meleaguri, despre continua lor luptă pentru libertate.

www.ziuaconstanta.ro

Faleza — Farul genovez — Bustul lui Mihail Eminescu — Portul turistic Tomis — Țărmul văzut din largul mării — Monumentul eroilor marinari sovietici — Grupul sculptural „Pescarii" — Cazinoul — Bustul Prof. Ion Borcea — Acvariul — Statuia „Timonierul" — Panorama portului Constanța — Pictura lui G. D. Mirea de la Catedrala ortodoxă — Muzeul de arheologie „Vasile Pîrvan" — Moscheea — Panorama orașului Constanța văzută din minaretul moscheei

Părăsim piața Independenței.

Ne îndreptăm spre faleză pe promontoriul vechii cetăți tomitane. Mergem pe strada Karl Marx, o arteră foarte aglomerată, mai ales în timpul verii. Pe partea stîngă a străzii s-au amenajat de curînd două grădinițe, adevărate ferestre spre mare. Violaceul sutelor de petunii se îmbină armonios cu lucirile albastre ale mării și azurul cerului de vară.

Trecem de clădirea Sfatului popular al regiunii Constanța și ne continuăm drumul pe strada Remus Opreanu. Admirăm două elegante imobile construite în aniii puterii populare; forma lor arhitecturală contrastează cu linia specifică arhitecturii romantice franceze a hotelului Palas din apropiere.

Iată farul genovez. Îndrăzneți corăbieri, genovezii l-au ridicat prin anul 1300. Din vîrful celor opt metri, flacăra a pîlpîit grijulie călăuzind corăbiile pe o rază de 2 mile, spre micul port *Constanza,* ca nu cumva acestea să se sfarme de dinții colțuroși ai stîncilor Medeei, care răsăreau amenințători din mare.

Construcția are o compoziție clară. Deși de mică dimensiune, reușește totuși să se impună. Sobrietatea detaliilor accentuează și mai mult ideea de forță, de siguranță, constituind un reprezentativ monument de

www.ziuaconstanta.ro

www.ziuaconstanta.ro

arhitectură. Din cauza războaielor, farul a suferit mereu avarii ; a trebuit să fie reparat de mai multe ori. În 1860, în timpul stăpînirii otomane, a fost refăcut de către o companie engleză. În 1948 a fost restaurat și declarat monument de arhitectură.

În fața noastră se frămîntă Marea Neagră, imensă întindere de ape, poarta dinspre răsărit a țării noastre. Numai din Constanța pornesc în larg vapoare care transportă 55% din totalul mărfurilor care se exportă pe apă.

De la sud spre nord, în culori de curcubeu, litoralul orașului-port Constanța are o înfățișare plină de poezie. Pescărași plutesc deasupra apei, valurile se izbesc și se sparg de stînca digului care ocrotește portul.

Astăzi, orașul Constanța se mîndrește cu o faleză care în ultimii ani și-a schimbat complet aspectul. De la un capăt la altul s-a înfrumusețat cu pergole elegant arcuite, din calcar de Codru. Alături de bătrîni plopi negri cu trunchiul scurt și coroană rotată, cresc în voie pinii coconari, ca pe coastele Greciei, ale Asiei Mici, sau în sudul Italiei. Pe pajiștea cu gazon proaspăt au înflorit gladiolele, narcisele, petuniile albe sau violete și crinii candizi. Copiii se joacă pe aleile largi, pitindu-se după noile bănci de lemn sau de piatră. Pe unele coloane, iedera s-a împletit cu trandafirii cățărători.

De aici se poate admira toată splendoarea mării atît de mult cîntată de Mihail Eminescu. Bustul marelui nostru poet, turnat în bronz, e mîngîiat de briza mării. Acest monument de artă plastică, operă a lui Oscar Han (1930), concepută în stil clasic, e ridicat pe un soclu înalt de aproape trei metri. Lucrarea e interesant concepută și din punct de vedere arhi-

← *Farul genovez*

www.ziuaconstanta.ro

In parcul „Cazinoului"

tectural, avînd un caracter monumental; ea redă măreţia de geniu, dar şi modestia marelui poet romîn. O inscripţie lapidară: MIHAIL EMINESCU (1850—1889). Atît. Dar din înălţimea soclului parcă auzi versurile pline de revoltă, poruncitoare:

Zdrobiţi orînduiala cea crudă şi nedreaptă,
Ce lumea o împarte în mizeri şi bogaţi!
Atunci cînd după moarte răsplată nu v-aşteaptă,
Făceţi ca-n astă lume, să aibă parte dreaptă,
Egală fiecare, şi să trăim ca fraţi!

. . . . . .

Pe celălalt ţărm de mare, la Odessa, pe bulevardul Primorski străjuieşte bustul turnat în bronz al marelui poet rus A. S. Puşkin. De pe piedestalul de gra-

www.ziuaconstanta.ro

www.ziuaconstanta.ro

Vedere spre portul turistic „Tomis"

nit pare că rostește și el poruncitoarele versuri din „Oda libertății", prin care cerea țarilor să-și plece coroana în fața mulțimii...

Azi cînd a dispărut „orînduiala cea crudă și nedreaptă", cei doi poeți, care și-au înfrățit gîndurile peste veacuri, ne urmăresc spre lumea pe care ei doar în visuri au văzut-o.

La capătul aripii stîngi a promontoriului decorul se schimbă. Fîșia de nisip care a început să se depună, crește an de an pe marginea golfului barat de un dig construit din blocuri de beton. Dinspre nord, de la plaja Orașului, s-a prelungit un alt dig care mărginește golful în stînga. Între aceste diguri

www.ziuaconstanta.ro

se află noul port Tomis, portul de croazieră al oraşului Constanţa.

În lunile de vară nave de coastă („hidrobuze") se îndreaptă la intervale scurte spre Mamaia şi spre Eforia, Vasile Roaită, Mangalia. Mici vase de pasageri, ambarcaţii sportive sau bărci pescăreşti, intră în micul port sau pleacă alunecînd peste cîmpiile de apă. Pe dig, pescarii amatori prind în undiţe guvizi. Pe timp ploios, sau după furtună, apele portului Tomis se populează cu cîrduri de raţe sălbatice, martini argintii, pescăruşi, cufundari, chiar şi cormorani negri. Este foarte interesant să asişti cum vînează aceste păsări peştii din apa mîluită de ploaie sau de furtună.

Din portul Tomis ne îndreptăm de-a lungul falezei pentru a ajunge de cealaltă parte a promontoriului, unde se află adăpostit portul Constanţa.

În dreapta, pe faleză, se află Monumentul eroilor marinari sovietici. Monumentul — un obelisc de marmură neagră lustruită — înalt de aproape trei metri, are în faţă o ancoră cu lanţuri grele. Pe soclu, două plăci de marmură albă cu inscripţiile :

EROILOR MARINARI SOVIETICI AI BAZEI NAVALE CONSTANŢA, AI FLOTEI MĂRII NEGRE, CĂZUŢI ÎN LUPTA CONTRA COTROPITORILOR FASCIŞTI ÎN MARELE RĂZBOI PATRIOTIC 1941—1945.

*

GLORIE ETERNĂ EROILOR CĂZUŢI ÎN LUPTA PENTRU LIBERTATEA ŞI INDEPENDENŢA PATRIEI NOASTRE

În jurul monumentului flori roşii cresc din pămîntul înroşit altădată de sîngele bravilor ostaşi care şi-au jertfit viaţa pentru eliberarea patriei noastre de sub cotropirea fascistă.

www.ziuaconstanta.ro

Monumentul eroilor marinari sovietici

Puţin mai departe întîlnim grupul sculptural „Pescarii", opera sculptorului Corneliu Medrea, artist al poporului din R.P.R. Monumentul este executat din calcar de Dobrogea. Are o înălţime de 2,20 m. A fost dezvelit în anul 1950. Compoziţia înfăţişează avîntul pescarilor în lupta cu elementele naturii, pentru a scoate din apele mării nesecata avuţie. Personajele sînt bine individualizate, reprezentate în plină încordare caracteristică muncii ; grupul sculptural „Pescarii" se îmbină armonios cu pitorescul falezei şi constituie un meritat omagiu adus muncii în colectiv depusă de pescarii litoralului romînesc al Mării Negre.

www.ziuaconstanta.ro

Continuăm ruta pe faleză spre cazinou.

Construcția falezei a început în 1906 și a durat pînă în anul 1909. Țărmul mării a fost consolidat pe o distanță de 700 metri, ridicîndu-se un dig din blocuri mari de beton, care îl leagă cu cheiul principal al portului. Golul dintre țărm și dig a fost umplut cu pămînt. Pe această nouă terasă formată de dig și mal s-a construit încă un bulevard (actualul bulevard 16 Februarie) paralel cu bulevardul I. C. Frimu, deschis în anul 1879.

Între anii 1880 și 1902 pe aici se afla „cazina", o construcție din lemn unde se dădeau concerte, spectacole de teatru și baluri, pe atunci numite „complete".

Cazinoul este unul din vechile edificii ale orașului Constanța. Construcția a început în 1904 și a fost terminată în 1909. Edificiul are o siluetă ciudată, curioasă amestecătură de motive decorative. Terasa fațadei, sprijinită pe un portic lung, e dominată de un vitraliu în evantai. Partea superioară a clădirii se termină printr-un coronament pe care

Pescarii

www.ziuaconstanta.ro

Cazinoul şi faleza

primează ca decoraţie rostrale[1] antice cu capete de berbec şi ghirlande de alge marine. Cazinoul nu are un caracter arhitectural bine definit. El a fost construit sub influenţa cosmopolită a cazinourilor epocii 1850—1900.

Interiorul, la fel : somptuozitate falsă, cu scări şi balustrade impunătoare, coloane îmbrăcate cu stuc[2], pereţii cu brîuri de marmură. Vizitatorul rămîne cu impresia că această exuberanţă decorativă prin abuzul de înzorzonări, ornamentaţii, fără gust, reprezintă o notă discordantă faţă de restul falezei. Totuşi, prin aşezarea sa, cazinoul rămîne una din clădirile interesante ale oraşului Constanţa.

---

[1] Decoraţii care au forma unei nave antice.

[2] Mortar de ipsos amestecat cu praf de piatră şi clei, care prin uscare şi lustruire capătă aspectul marmurei.

www.ziuaconstanta.ro

Înainte de 23 August 1944, cazinoul era locul jocurilor de noroc unde burghezia își disputa sume fabuloase, cîștigate prin exploatarea clasei muncitoare.

În 1951 acest edificiu a fost renovat, iar peste un an a fost dat în folosința oamenilor muncii. Astăzi cazinoul este un local de recreere pentru localnici și pentru vizitatorii din țară și străinătate. El cuprinde o sală de spectacole împodobită cu draperii de catifea și policandre de cristal, cu 420 locuri, fiind destinată cinematografului Farul; de asemenea aici se mai țin diverse conferințe, adunări, simpozioane literare etc. Cazinoul mai cuprinde săli pentru recepții, expoziții și un restaurant. Terasa restaurantului larg deschisă spre mare, oferă o priveliște minunată, în special în nopțile înstelate.

Cazinoul — scara principală

www.ziuaconstanta.ro

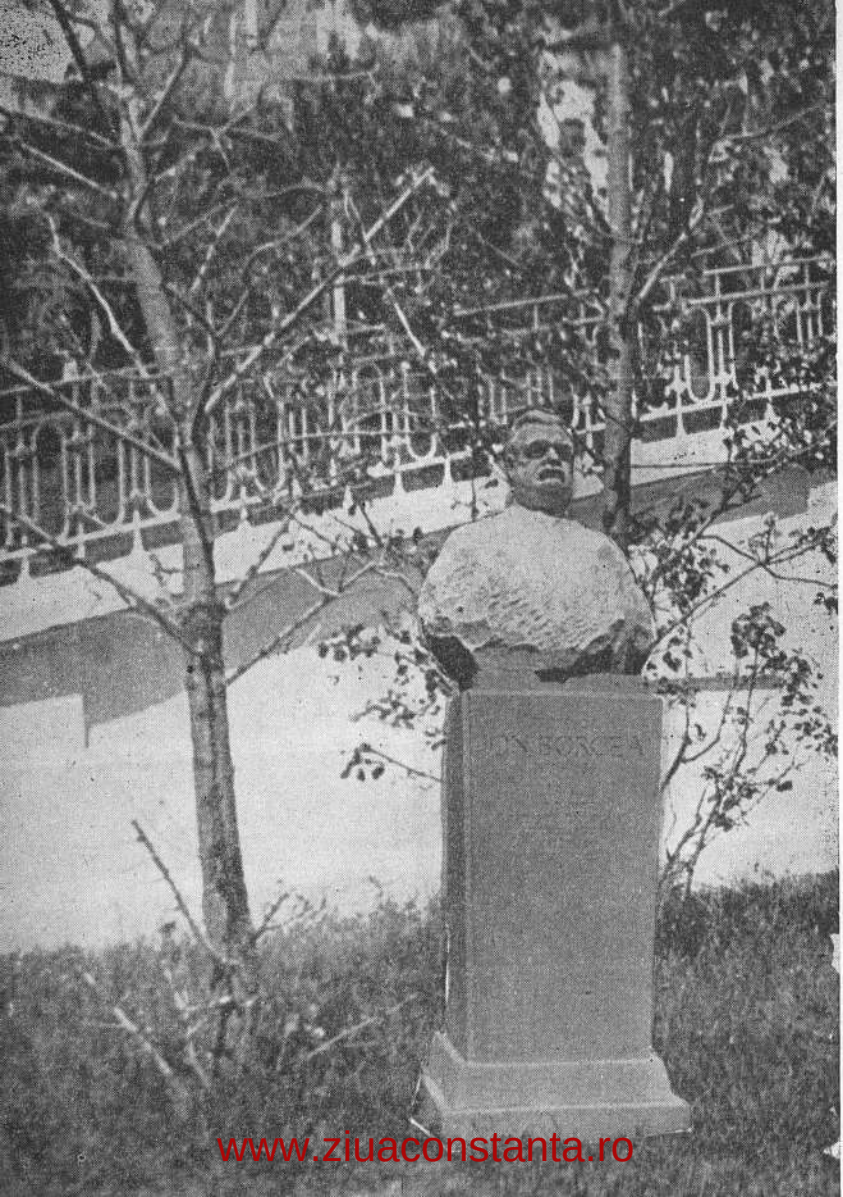

www.ziuaconstanta.ro

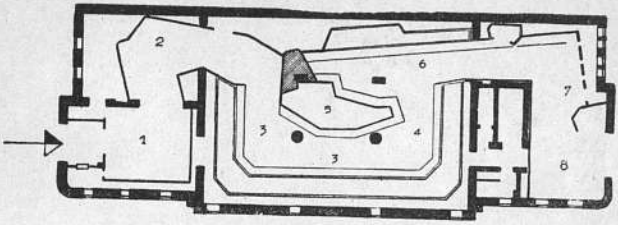

Planul acvariului

1. Prezentare istorică; *2.* Grafic documentar privind fundul mării; *3.* Specii din M. Neagră; *4.* Specii din M. Mediterană; *5.* Bazinul central; *6.* Peşti de apă dulce; *7.* Peşti exotici; *8.* Graficul documentar al unui fund de baltă.

Traversăm bulevardul 16 Februarie, îndreptîndu-ne spre Acvariul „Profesor Ion Borcea". În faţă, la intrare, a fost aşezat bustul marelui nostru savant, doctor în ştiinţe naturale, membru corespondent al Academiei Romîne şi al Muzeului de istorie naturală din Paris, director al Institutului de zoologie de la Universitatea din Iaşi. Profesorul Ion Borcea s-a remarcat printr-o bogată activitate ştiinţifică în diferite domenii, fiind cel mai bun cunoscător al faunei Mării Negre, al cărui studiu l-a dirijat cu multă pricepere şi erudiţie ştiinţifică.

Bustul lui este executat în marmură de sculptorul N. Ene şi a fost dezvelit în anul 1960.

Dar să intrăm în acvariul care poartă numele eminentului nostru savant. Acvariul a fost inaugurat la 1 Mai 1958. Este adăpostit în fosta clădire a Muzeului de arheologie al Dobrogei, transformată radical în scopul noii sale destinaţii. Acvariul este populat de numeroase animale marine. Instalaţii moderne permit expunerea şi întreţinerea animalelor în condiţiile prielnice vieţii lor.

www.ziuaconstanta.ro

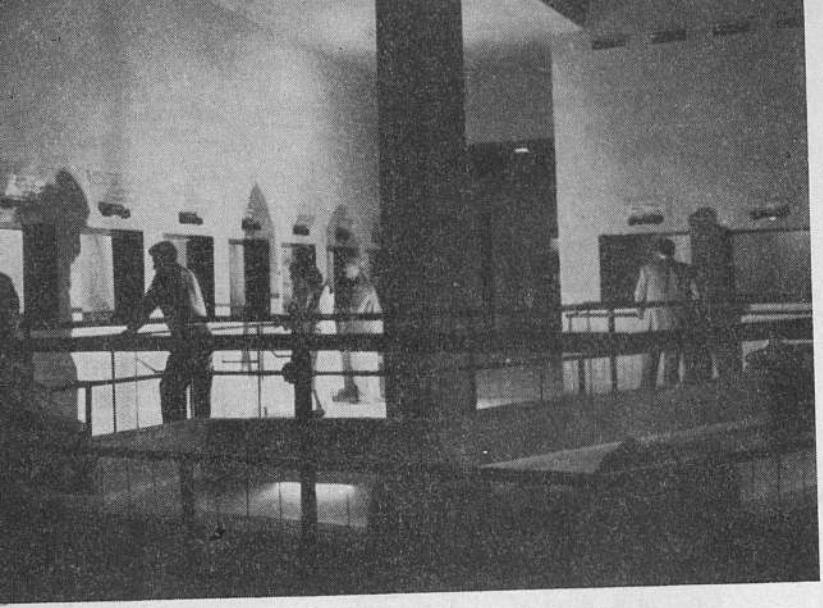

Bazinul central al acvariului

La intrare, în micul hol, cinci amoniţi — fosilele melcilor mari de acum cîteva milioane de ani — stau încolăciţi în forma lor de piatră în vitrina rezervată Dobrogei antediluviene.

În sala principală, la lumina crepusculară cu sclipiri fluorescente caracteristică adîncurilor oceanice, sînt expuse de jur împrejur 46 de bazine cu principalele vietăţi acvatice. În bazine stau liniştiţi sau se agită multe soiuri de peşti care roiesc în apa sărată a Mării Negre, în apele dulci ale Dobrogei, ori în apele îndepărtatelor oceane. Iată interesantul căluţ de mare, delicatul zărgan şi acul de mare *(Syngnathus typhle argentatus)* o specie de re-

www.ziuaconstanta.ro

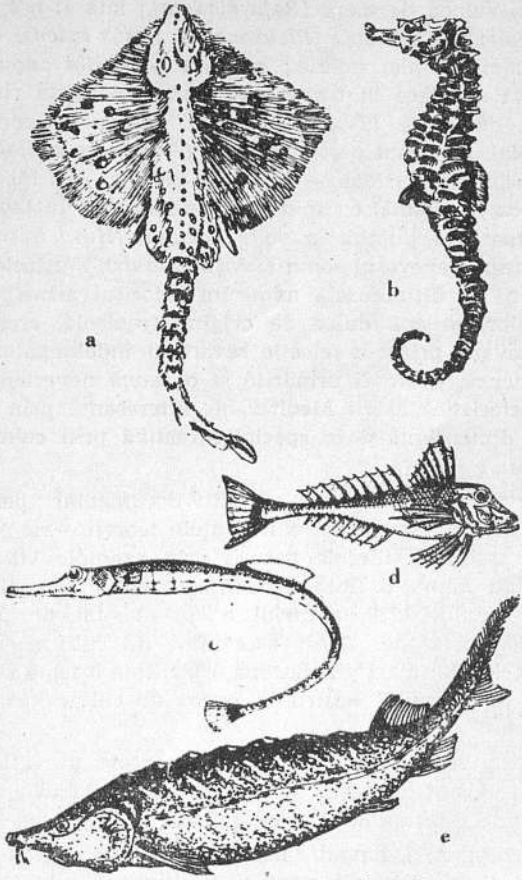

a. *Vulpea de mare* (Raja clavata) ;
b. *Căluțul de mare* (Hippocampus Hippocampus microcoronatus) ; c. *Peștele ac* (Sydnathus nigrolinetus) ; *Rîndunica de mare* (Trigla lungerna) ; e. *Morunul* (Huso Huso).

www.ziuaconstanta.ro

chin, vulpea de mare *(Raja clavata)*; iată și o specie de calcan — cambula *(Pleuronectes flesus luscus)* — cu spinarea nisipie, sidefie; anghila *(Anguilla anguilla)* oprită să plece în marea aventură; minunata rîndunică de mare *(Trigla lucerna)*; crapul *(Cyprinus carpio)*, frumosul pește păstruga *(Acipenser stellatus)*; — hrăpăreața știucă — lupoaica bălților —; bibanul *(Perca fluviatilis)* cu spinarea roșie-închisă. În bazinul cel mare se plimbă în voie morunul *(Huso huso)* și veghează lenevosul somn *(Silurus glanis)*, mustăcios și lacom. În ultima sală admirăm coloritul atractiv al peștilor de apă dulce de origine tropicală, crescuți în acvarii printr-o selecție severă și îndelungată. De asemenea, poate fi urmărită și o faună nevertebrată caracteristică Mării Mediterane, interesantă prin formă, dimensiuni și în special atractivă prin coloritul ei viu.

Acvariul are un rol educativ-documentar pentru toți cei care împletesc cunoștințele teoretice cu practica, studiind științele naturii prin exemple vii, observînd fauna și flora marină în mediul natural. În vara anului 1959, acvariul a fost vizitat de peste 350 000 persoane. Acest așezămînt de cultură, unul din cele mai mari din Europa, constituie o nouă realizare a regimului nostru în opera de culturalizare a maselor.

Ieșim la lumină și privirile se opresc pe întinsul mării. Avem impresia că am ieșit din adîncul apelor ei, unde i-am admirat toate tainele.

Pornim de-a lungul falezei, pe bulevardul 16 Februarie, loc potrivit pentru o plimbare plăcută în adierea brizei marine. Urcăm pe scările largi ale falezei cu terase succesive, lucrate în piatră calcaroasă.

www.ziuaconstanta.ro

www.ziuaconstanta.ro

În colțul de la intersecția bulevardului I. C. Frimu cu strada Karl Marx se profilează un imobil masiv și elegant cu 4 etaje, ridicat în 1954. În cele 55 de apartamente locuiesc salariații Șantierului naval maritim.

În colțul format de bulevardul I. C. Frimu cu strada Portului se înalță „Timonierul", statuie executată de Ada Geo. Este lucrată în calcar și are aproape 3 metri înălțime. A fost dezvelită la 23 August 1959. Statuia „Timonierul" — omagiu adus marinarilor — este valoroasă prin faptul că simbolizează o temerară și nobilă misiune: aceea de călăuzire a vaselor pe căile apelor.

Ajungem la capătul bulevardului I. C. Frimu, în unul din punctele dominante ale falezei. Panorama portului Constanța se desfășoară în toată splendoarea ei. Niciodată, în decursul a două milenii și jumătate, portul n-a cunoscut o astfel de dezvoltare. Un du-te-vino de remorchere și vapoare. Giganticele brațe metalice ale macaralelor se profilează deasupra portului. Pe aleile largi, pe cheiuri, o forfotă continuă. Acesta este portul Constanța, singurul port maritim al țării, bază a flotei noastre comerciale și pescărești. Și istoria lui începe o dată cu istoria milenarului port Tomis, care a cunoscut perioade de înflorire, dar și de cumplite pustiiri ce s-au abătut asupra cetății.

Aici s-au adăpostit corăbiile coloniștilor eleni care întemeiaseră o factorie prin secolul al VII-lea. Anticul Tomis a trăit tot prin portul său. Cînd portul și-a întrerupt activitatea — timp de cîteva secole — orașul a dus o viață latentă.

În secolul al XIII-lea, negustorii genovezi au construit o nouă schelă lîngă actualul dig de larg. În coasta falezei din dreptul actualului palat al Sfatu-

www.ziuaconstanta.ro

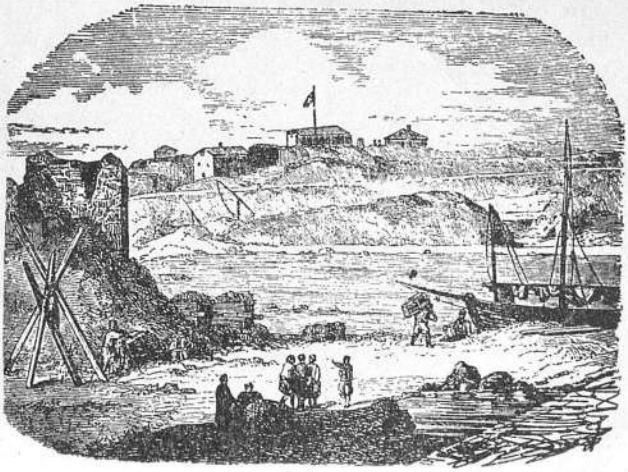

Portul Küstendge în anul 1855. (după Camille Allard)

lui popular orăşenesc, ridicaseră cîteva magazii din piatră; ruinele magaziilor genoveze se mai văd şi astăzi. Sub stăpînirea otomană, Küstendge avea un mic port împotmolit, în care cu greu încăpeau cîteva caice turceşti.

În anul 1858 otomanii concesionează construirea şi exploatarea portului aceleiaşi societăţi engleze care construise şi exploata calea ferată Constanţa-Cernavoda. Dar noul port era de fapt tot o simplă schelă.

În anul 1881 sub administraţie romînească, inginerul Anghel Saligny (autorul proiectului măreţului pod de la Cernavoda) întocmeşte primul proiect de amenajare şi lărgire a portului, pe baza căruia încep lucrările. Noul port Constanţa, construit numai de tehnicieni şi ingineri romîni, a fost inaugurat la 24 mai 1908.

www.ziuaconstanta.ro

Constanța — Farul

În 1909 a fost dată în funcțiune prima magazie cu silozuri. Ultimele cheiuri au fost terminate abia în 1926, dar tot mai erau multe de făcut pentru definitivarea lucrării. S-a început tot atunci și consolidarea malurilor din nord-vestul portului, construirea stațiunii de petrol cu instalații pentru export, gara maritimă și uzina electrică.

Magaziile, fiecare cu numeroase silozuri, erau considerate „cele mai mari și mai sistematice din lume".

În anii puterii populare, portul Constanța a fost înzestrat cu noi instalații și un modern parc de mașini. Cele mai grele munci au fost mecanizate.

Cupele enorme ale dragelor robotesc continuu. De pe cheiuri la punțile vapoarelor romînești sau străine, mărfurile sînt transportate pe benzi transbordoare

www.ziuaconstanta.ro

care înlocuiesc docherii de odinioară, încărcătorii cu samare [1]. Hodorogitul căruţelor şi al roabelor a fost înlocuit cu zumzetul metalic al tractoarelor cu remorci pe roţi, al autostivuitoarelor, al automacaralelor sau al autoîncărcătoarelor. Peste toate aceste utilaje domină gigantica macara plutitoare, cu o putere de 50 tone, importată din Uniunea Sovietică.

În incintă se zăresc pretutindeni platformele de depozitare, şoselele şi liniile de cale ferată cu un utilaj modernizat.

În 1958 a început construirea unui nou dig de piatră pe o lungime de 400 m, pentru mărirea spaţiului de ancorare şi deservire a vaselor, după vechiul proiect întocmit de inginerul Anghel Saligny.

Prin portul Constanţa ţara noastră exportă petrol, cherestea şi produse din lemn, cereale, ciment, sodă, fontă, peşte, icre negre, vinuri — printre care renumitul vin dobrogean de la Murfatlar, Sarica, Ostrov — tot felul de fructe, medicamente, utilaj petrolifer complet, strunguri de la Fabrica „Iosif Rangheţ" din Arad, electromotoare, autobuze „Tudor Vladimirescu", tractoare UTOS, diferite maşini agricole, utilaj complet pentru fabrici de ciment ş. a.

Şi tot prin portul Constanţa intră în ţară, venind din U.R.S.S., maşini, utilaje şi bunuri de consum, care sînt apoi transportate mai departe pe calea ferată. Pe baza unor acorduri încheiate cu ţări din Orientul apropiat, primim pe mare citrice, bumbac etc., în schimbul altor produse.

Prin intermediul portului Constanţa se efectuează şi transporturi de mărfuri şi călători în tranzit spre

---

[1] Este vorba de docherii de altădată, muncitorii din port care încărcau vapoarele transportînd în spate mărfurile prinse cu un sistem de chingi, *„samarul"*.

www.ziuaconstanta.ro

și dinspre unele țări din Europa centrală, el constituind poarta de legătură cu toate țările lumii.

În clădirea gării maritime se află instalat „International Club", Clubul înființat în 1955, are menirea de a face cît mai plăcută șederea marinarilor străini în portul Constanța.

Condițiile de trai ale muncitorilor și marinarilor s-au schimbat mult față de cele din trecut. S-au înființat în incinta portului o cantină-restaurant, magazine alimentare și textile; s-au construit blocuri moderne; o parte din salariați au primit locuri de casă, altora li s-au acordat credite pentru construirea de locuințe. S-a amenajat un club în centrul orașului. Din anul 1957 apare ziarul „Portul Constanța". În incinta portului își duc activitatea mai multe întreprinderi, printre care Prodexport și Exportlemn.

Tot aici se găsesc marile ateliere ale Șantierului naval maritim Constanța, cu hale noi, luminoase, bine aerisite. În hale s-au montat mașini moderne, strunguri și raboteze de fabricație romînească, trei poduri rulante etc. Ajutorul primit din partea Uniunii Sovietice în strunguri paralele, freze orizontale și verticale, mașini radiale de găurit, mașini plane de șlefuit se vede la fiecare pas. Nituirea și o serie de alte operații sînt azi aproape în întregime mecanizate. În afară de reparații generale de vase, șantierul produce șalupe KD-35 și pontoane-dormitoare pentru industria stufului din Delta Dunării.

La 23 August 1959, lîngă pavilionul administrativ a fost dezvelit un monument ridicat în cinstea foștilor muncitori ai atelierelor șantierului, căzuți în 1945 în lupta împotriva fascismului. Monumentul poartă următoarea inscripție:

www.ziuaconstanta.ro

ÎN MEMORIA
LUPTATORILOR DIN S.N.M.C. CĂZUȚI
ÎN LUPTELE CONTRA FASCISMULUI

La intrarea în pavilionul administrativ al S.N.M.C. se află strungul la care a lucrat eroul tineretului utecist Filimon Sîrbu. Soarele pătrunde prin fereastră, dînd luciri de argint oțelului cenușiu. Din tabloul pe fond roșu ca zorile, așezat deasupra strungului, Filimon Sîrbu pare că veghează asupra tinerilor ucenici utemiști de la S.N.M.C., care duc o viață nouă în condițiile victoriei regimului nostru de democrație populară.

Aruncîndu-ne din nou privirea spre rada portului, am putea avea plăcutul prilej să admirăm un vas alb, cu o siluetă elegantă, minunata noastră motonavă „Transilvania", supranumită „Lebăda Mării Negre". Interioarele acestui vas cuprind cabine pentru 400 de călători, restaurante, baruri, saloane pentru spectacole, cluburi și, în sfîrșit, tot ceea ce este necesar pentru a face ca o croazieră să fie cît mai plăcută. De asemenea putem vedea unele din vasele care deservesc liniile noastre maritime: „Ardealul" (vas mixt); „Dimitrov", „Fr. Engels", „Plehanov", „Berezina" (cargouri), „Libertatea" (vas de pasageri), „Constanța", „Mangalia", „Sulina", „Midia" (cargouri) și altele mai noi construite în ultimii ani în șantierul de la Turnu Severin sau în R. P. Ungară.

Un spectacol feeric îl oferă portul Constanța noaptea. În capătul digului de larg, farul înalt de aproape 30 de metri trimite peste ape, din două în două secunde, fascicule de lumină care se văd de la o depărtare de 21 kilometri. Semafoarele împodobesc feeric acest peisaj cu lumini verzi și roșii, răzlețite

www.ziuaconstanta.ro

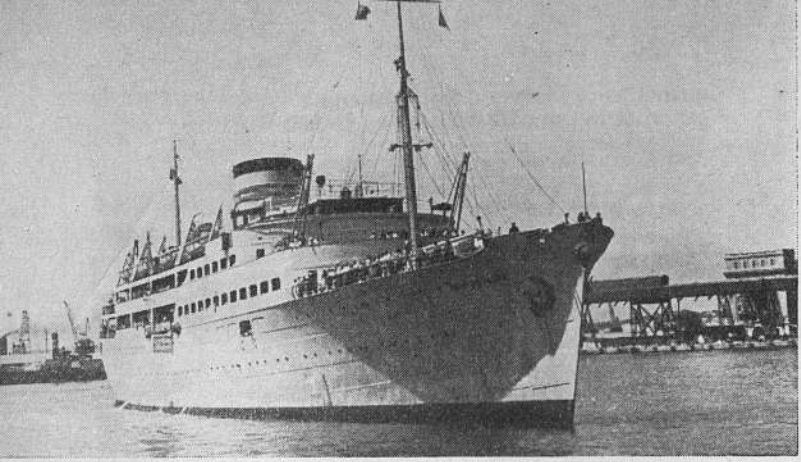

Motonava Transilvania

printre cele galbene ale sutelor de becuri. Noaptea portul pare o pajiște întinsă pe care scînteiază mii de licurici. Acest spectacol nocturn poate fi admirat mai ales din bulevardul Ștefan Gheorghiu, care se deschide înspre Palatul Sfatului popular al orașului Constanța.

Dar să continuăm ruta, îndreptîndu-ne spre strada Elena Pavel, o stradă îngustă, arcuită, pe care se află însă cîteva monumente de arhitectură. Mai întîi, pe partea dreaptă a străzii își profilează silueta masivă catedrala ortodoxă, declarată monument de artă, deținătoare a unor opere de artă și de pictură executată de G. D. Mirea.

Zidirea catedralei a început în 1884 și a fost terminată în 1895. Este construită într-o viziune eclectică, specifică perioadei de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Exteriorul impresionează numai prin dimensiuni, prin fațada sa largă și

www.ziuaconstanta.ro

prin turnul care se înalţă deasupra naosului, înalt de 35 m. Din specificul vechii arhitecturi din Ţara Romînească s-a păstrat împărţirea faţadei prin mai multe registre, delimitate prin brîie de cărămidă aparentă.

Mobilierul care împodobeşte interiorul este de mare valoare artistică. Scaunul episcopal şi scaunul împărătesc amintesc în oarecare măsură de jilţul lui Petru Rareş, fiind şi acestea lucrate cu îndemînarea de care au dat dovadă anonimii meşteri ai veacului al XVI-lea. Pereţii au fost împodobiţi cu picturi în ulei, datorite lui G. D. Mirea. Picturile lui G. D. Mirea păreau destul de umanizate, reprezentînd sub veşmîntul sfinţilor oameni obişnuiţi, fapt pentru care mitropolitul Ghenadie n-a aprobat la început tîrnosirea catedralei.

În timpul războiului, catedrala a fost avariată, pictura murală în mare parte deteriorată, cojită, fără nici o speranţă de îndreptare. În 1951 a fost reparată provizoriu, iar în anii 1957—1958 a fost restaurată.

Catedrala ortodoxă

www.ziuaconstanta.ro

Muzeul de arheologie „Vasile Ptrvan"

Alături de catedrală se află Muzeul de arheologie „Vasile Pîrvan", instalat într-o clădire impozantă, cu un etaj. La intrare în muzeu se află bustul marelui arheolog romîn, care și-a dedicat cea mai mare parte a vieții lui cercetărilor arheologice din Dobrogea.

În trecutul nu prea îndepărtat, cele mai multe și mai valoroase monumente arheologice, descoperite pe teritoriul Dobrogei, au intrat pe mîinile unor particulari sau au luat calea străinătății. Numai după 23 August 1944 a fost înființat un adevărat muzeu, unde se păstrează relicve ale trecutului îndepărtat al orașului Constanța și în general al trecutului Dobrogei. S-a început strîngerea materialului dispersat, valorificarea muzeistică a celui existent și colecționarea altor piese, prin extinderea săpăturilor și cercetărilor

www.ziuaconstanta.ro

științifice. Clădirea noului muzeu este fostul palat episcopal construit între anii 1924 și 1931. În anii 1957—1958 localul a fost special amenajat după proiectul unui grup de arhitecți și arheologi.

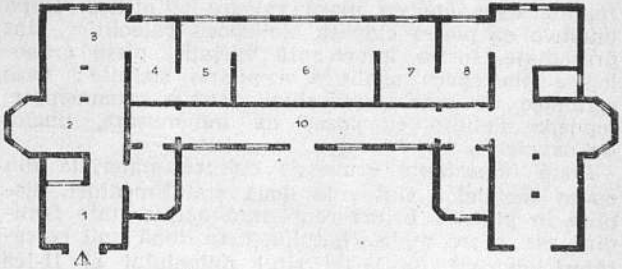

Planul muzeului (parter)

1. Prezentarea ; *2.* Paleolitic ; *3.* Neolitic ; *4—5.* Epoca metalelor.

Orînduirea sclavagistă

6. Agricultură ; *7.* Comerț ; *8.* Transporturi ; *9.* Construcții ; *10.* Arhitectură.

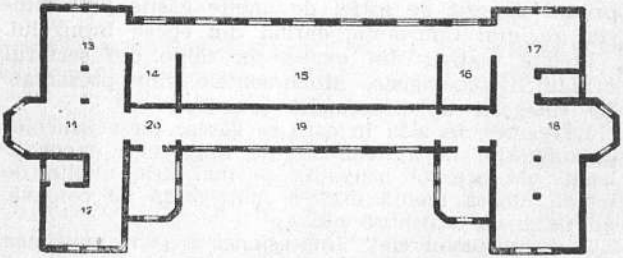

Planul muzeului (etajul I)

11. Viața publică și particulară ; *12.* Ceramică ; *13.* Arta sculpturală greco-romană ; *14.* Arta băștinașă ; *15.* Epoca prefeudală ; *16.* Epoca feudal-timpurie ; *17.* Așezarea de la Basarabi ; *18.* Viața în peșterile Dobrogei ; *19.* Material din săpăturile și descoperirile recente ; *20.* Ovidiu la Tomis.

www.ziuaconstanta.ro

Sălile conțin colecții foarte interesante. Deocamdată sînt organizate în ordine cronologică numai orînduirea comunei primitive, orînduirea sclavagistă și epoca feudal-timpurie[1]. Să începem examinarea colecțiilor și vitrinelor.

În sectorul dedicat orînduirii comunei primitive sînt reunite exponate de mare valoare științifică. După uneltele de piatră cioplită ale epocii paleolitice, sînt prezentate, într-o interesantă variație, piese arheologice din epoca neolitică a pietrei șlefuite: vase ceramice de mari dimensiuni frumos ornamentate, topoare șlefuite cu locaș de înmănușare, unelte de os etc.

Două importante urme de cultură materială din epoca metalelor sînt cele două statui-menhiri, cioplite în piatră; prima reprezintă o divinitate feminină din epoca matriarhatului, care după unii cercetători, datează de la sfîrșitul mileniului al II-lea î.e.n. și are multe apropieri sculpturale cu tipul menhirilor descoperiți în Crimeea. Cel de-al doilea reprezintă o divinitate masculină din secolele VII-VI î.e.n.

Impresionante sînt și uneltele turnate în bronz, descoperite de curînd lîngă stațiunea Techirghiol. Este primul depozit de astfel de unelte găsite pe teritoriul regiunii Constanța, datînd din epoca bronzului.

Bogate vestigii sînt expuse în sălile din sectorul orînduirii sclavagiste. Monumentele sînt prezentate pe categorii de preocupări practice.

La parter, în sala în care se găsesc piese arheologice folosite în agricultură, pe lîngă alte exponate legate de această ocupație, se mai află unelte de metal, moara făcută dintr-o mare bază de coloană, un teasc de marmură etc.

Sectorul „comercial" impresionează prin mulțimea colecțiilor de amfore greco-romane de diferite tipuri și dimensiuni, unele avînd o vechime de pînă la 2 500 de ani. Monedele, măsurile de greutate și de

---

[1] *Epoca feudal-timpurie*, secolele IV—X, în care se face trecerea spre feudalism (Istoria patriei, pag. 10).

www.ziuaconstanta.ro

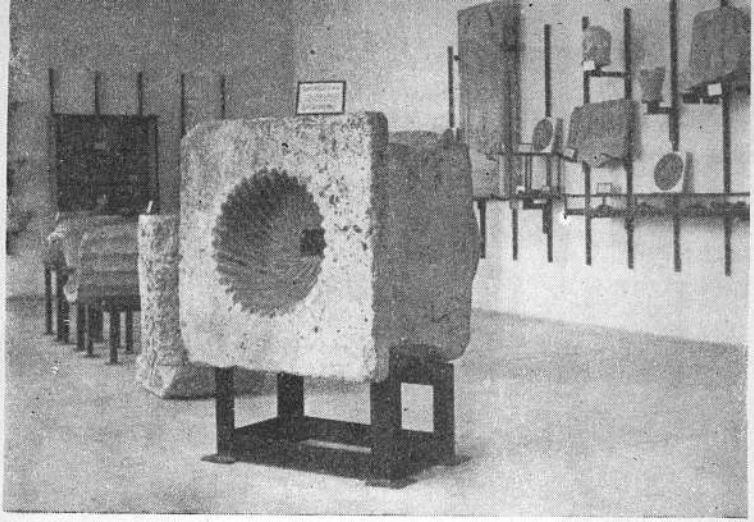

Moară verticală de mare capacitate

Sala „Comerț" — amfore

www.ziuaconstanta.ro

Sala „Arta sculpturală greco-romană" — capiteluri

capacitate (*Dimodionul*), chiupurile, dau imaginea unei adevărate arhive de cultură materială.

Rămăşiţele unei corăbii antice, plasată într-o mare vitrină a sectorului „transporturi", mozaicul de epocă bizantină descoperit la Tomis înconjurat de mulţimea materialelor folosite în domeniul construcţiilor şi arhitecturii, precum şi bogatele colecţii de capiteluri de la parter, vin să dovedească înaltul nivel la care se ajunsese în aceste domenii de activitate.

Etajul întîi este rezervat în parte exponatelor de artă sculpturală : statui de marmură, frize cu diferite divinităţi, una dintre acestea reprezentînd pe zeiţa Victoria la vînătoare ; figurine de pămînt ars, modestele, dar preţioasele sculpturi ale populaţiei autohtone geto-dace ş.a.

www.ziuaconstanta.ro

Ultimele sectoare sînt consacrate epocii feudale timpurii, reprezentată în special prin mărturiile descoperite în localitatea Basarabi în 1957.

În curtea muzeului se găsesc monumente de arhitectură și monumente epigrafice de rit funerar, lucrate în marmură și calcar. Piesele cele mai impunătoare de aici sînt : marele sarcofag cu simboluri, descoperit în 1931 pe strada I. L. Caragiale, cu ocazia unor lucrări de consolidare a țărmului, și monumentul lui Quadratus, o piatră funerară foarte mare, cu inscripții în limba latină, descoperită de Vasile Pîrvan la Ulmetum.

Astăzi orașul Constanța posedă un adevărat muzeu științific, locaș de educație și cultură, accesibil oamenilor muncii veniți la odihnă și în general oricărui turist.

În cîteva ore, cu ajutorul îndrumătorului de serviciu care vă explică piesă cu piesă, puteți desprinde multe crîmpeie din istoria zbuciumatului Tomis, cel puțin atît cît pietrele au păstrat.

Frază de marmură, reprezentînd pe zeița Victoria — Nike, conducînd biga (sec. IV t.e.n., Histria)

www.ziuaconstanta.ro

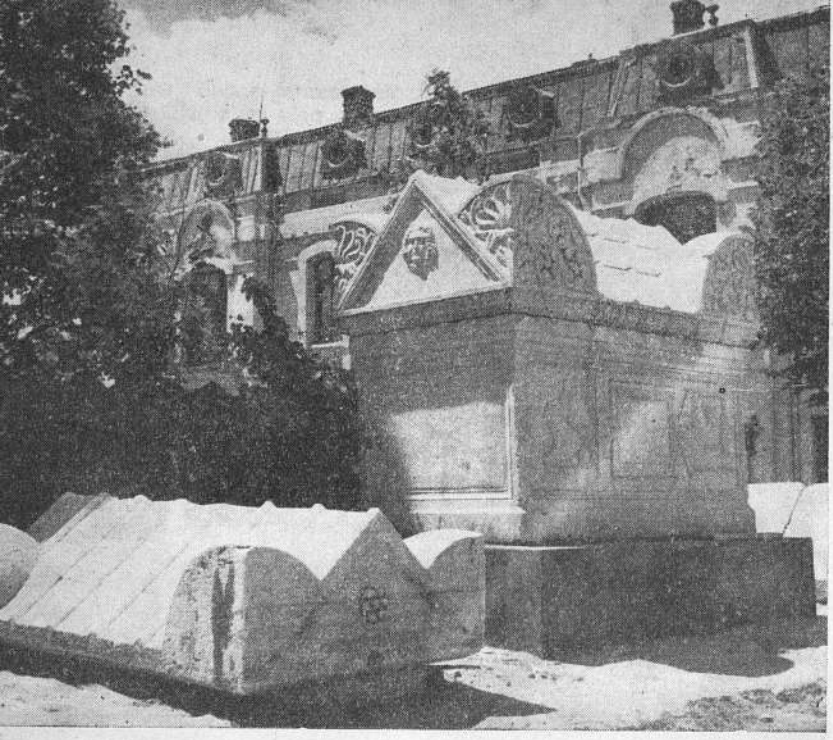

Sarcofagul cu simboluri

Astfel, Muzeul de arheologie „Vasile Pîrvan" strînge cu grijă mărturiile Dobrogei dacice, ale milenarului Tomis, ale Sciției Minor și ale Dobrogei mai noi. Prin specificul și valoarea științifică a conținutului, este unul dintre cele mai mari muzee ale țării noastre.

Părăsind muzeul de arheologie, revenim în strada Elena Pavel. Pe partea stîngă se deschide strada dr. I. C. Cantacuzino; pornim pe această stradă și după cîțiva pași, la primul colț, ajungem în strada

www.ziuaconstanta.ro

Callatis) →

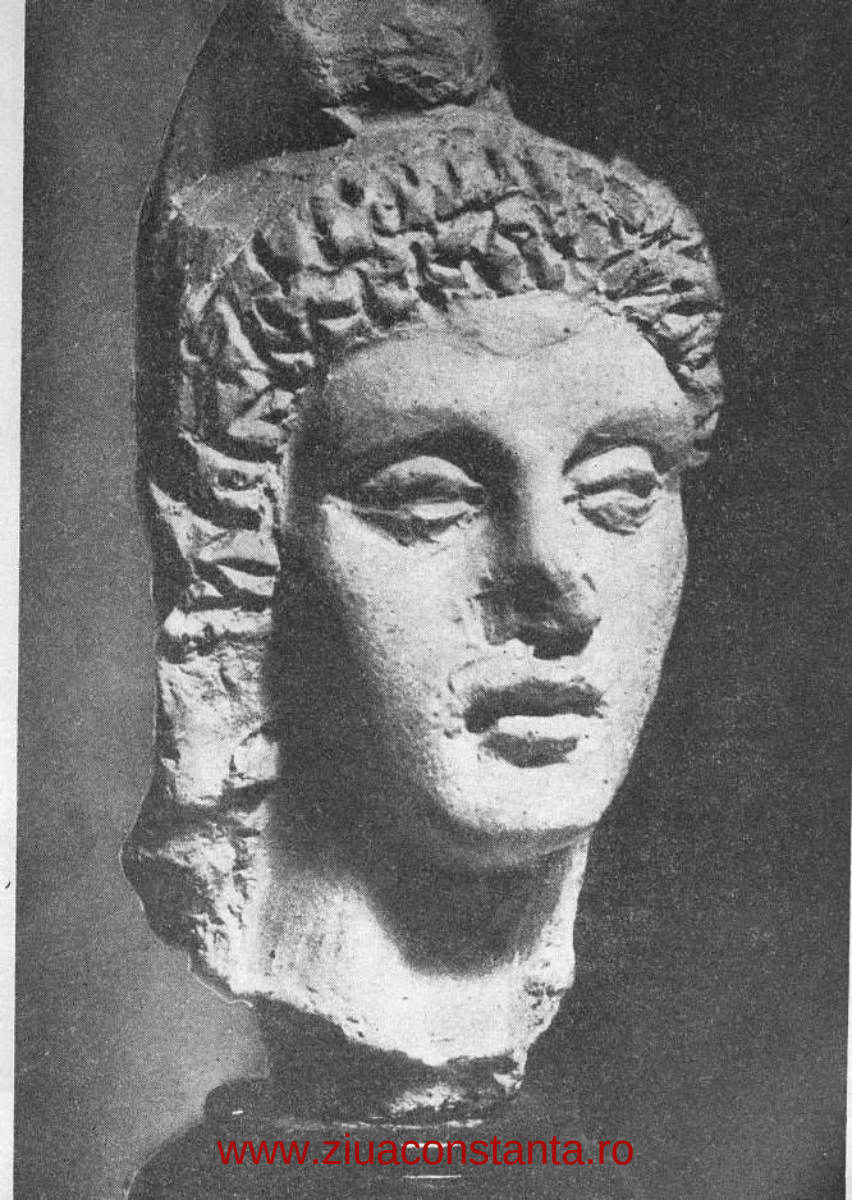

www.ziuaconstanta.ro

„Bucovina" (Mănăstirea de la Putna)

www.ziuaconstanta.ro

Nicolaie Titulescu; ne oprim în fața unei clădiri cu un stil arhitectural deosebit de stilul clădirilor din jur. Este clădirea unei biserici romano-catolice, azi monument de arhitectură, zidit în anul 1885 de arhitectul Romano de Simon.

Monumentul apare, în general, ca o bazilică de felul celor ce se găsesc în nordul Italiei, construită cu cărămidă aparentă de culoare roșie, în stil romanic — secolul al XIII-lea. Contraforturile[1] cu caracter decorativ înfrumusețează și mai mult clădirea. Desenul plat al motivului geometric care caracterizează exteriorul bazilicii ar fi împrumutat un aer prea auster, dacă ar fi fost lipsit de eleganta siluetă a turnului romanic — campanila — ridicat pe o bază pătrată, suficient de înalt față de proporțiile planului.

Interiorul bazilicii este tot din cărămidă aparentă, sobru, cu firide oarbe și două galerii laterale susținute de coloane cu capiteluri compozite[2]. Lumina pătrunde mai mult prin geamurile albe ale lobilor rozetelor din timpanul principal; luminozitatea impresionează printr-un clar-obscur, ceva mai viu decît lumina de opaiț. În general arhitectura ei interioară și exterioară constituie o virtuozitate în arta construcției. Turnul romanic se nuanțează frumos, integrîndu-se minunat în silueta orașului. Din vîrful turnului vizitatorii pot admira largul apelor marine și panorama pe care o oferă acest colț pitoresc al promontoriului.

În apropiere, pe strada Dianei, vom întîlni un imobil care accentuează și mai mult varietatea de caractere arhitecturale ale acestui colț de oraș. Este „Casa genoveză" fastuoasă, cu un portal flancat de 4 coloane pe al căror capiteluri străjuiește cîte un leu. Ca formă generală a fațadei propriu-zise, predomină

---

[1] *Contrafort* = întăritură masivă în formă de pilastru, făcînd corp comun cu un zid.

[2] *Ordinul compozit* = ordin arhitectonic antic, rezultat din combinarea capitelului ionic cu cel corintian.

www.ziuaconstanta.ro

Casa genoveză (în stînga)

www.ziuaconstanta.ro

arcadele. Construcţia prezintă un amestec de caractere preromanice şi genoveze.

Revenim în strada Elena Pavel unde, la colţul pe care-l formează cu strada V. Alecsandri, se află moscheea, un alt monument arhitectonic zidit în anul 1910 pe locul ocupat de o veche geamie. Construcţia moscheei este în stil maur, o copie a moscheei Konia din Anatolia. Moscheea aceasta, împreună cu celelalte geamii — surori mai mici — au imprimat pînă acum cîteva decenii o coloratură orientală oraşului Constanţa.

Turnul moscheii, din beton armat, este înalt de 50 m; cupola, turnată tot în beton, a fost prima construită în acest gen la noi în ţară; arcul de boltă cuprinde mai mult decît o emisferă, avînd forma unei potcoave.

Coloanele, scările şi cele 12 muslîkuri — izvoare pentru ritual — ale curţii de la intrare sînt lucrate în calcar „marmorat" de Albeşti. Pătrundem în interior deschizînd o poartă mare, cu plăci masive de marmură neagră. Ochiul este încîntat de arta şerpuitoarelor arabescuri — podoabe obişnuite de broderii orientale de flori şi fire.

Vizitatorul poate privi o serie de arabescuri pictate într-o armonie de ocru-deschis cu albastru de cobalt, mărginite de roşu şi verde.

Nuanţele păstrează tendinţa către o frumuseţe gravă, caracteristică apelor închise ale mării, dominată de cerul senin al Mediteranei.

În rest, un brîu lat de faianţă de-a lungul pereţilor de o culoare între galben indian şi azuriul-închis al mării în furtună.

www.ziuaconstanta.ro

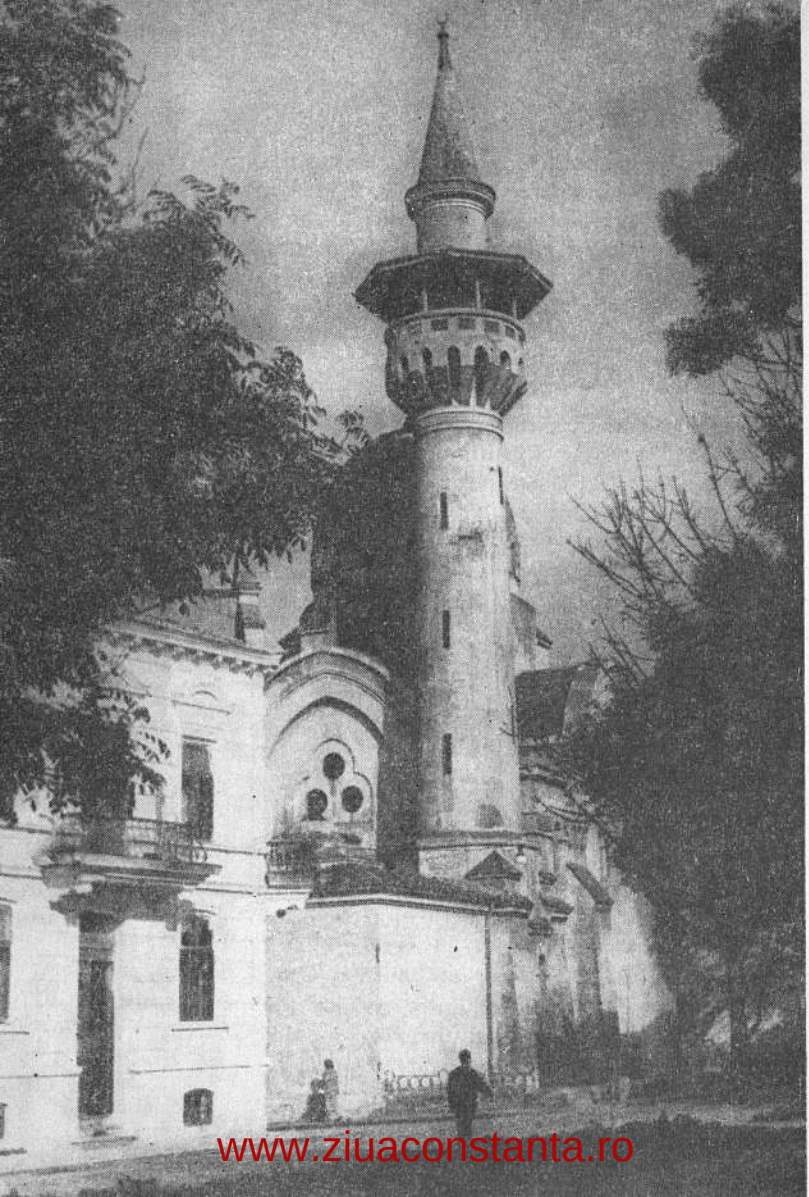

www.ziuaconstanta.ro

Vedere panoramică spre „Cazino"

Clădirea a suferit deteriorări, însă în ultimii ani s-au întreprins lucrări de restaurare, moscheea fiind complet renovată.

Dacă vom urca cele 144 trepte — cîte numără scara în spirală a minaretului — vom admira, din cerdacul lui, o panoramă de neuitat: orașul și portul cu țărmul scăldat de infinitul de apă al mării.

De la înălțimea minaretului privirile cuprind orașul care trăiește un fenomen de veacuri, acum mai rapid ca niciodată: noul s-așterne peste vechi cu o intensitate de nedescris. Piața Independenței, care se

← *Moscheea*

www.ziuaconstanta.ro

Vedere panoramică spre muzeul de arheologie

întinde la picioarele noastre, s-a dezvoltat prin construcţii noi, grupate în jurul centrului şi pe faleză.

Oraşul a realizat în anii puterii populare un progres uriaş. Pe locurile virane, altă dată maidane sau hîde răni ale războiului, au apărut bulevardele largi asfaltate, cu alei umbrite de castani, tei şi arţari ; solarii pentru copii ; au apărut edificii ca : Teatrul de Stat, Palatul sporturilor, blocuri muncitoreşti, toate rod bogat al regimului democrat-popular. De pe bătrînele clădiri au început să se dea jos olanele pe care se prinsese muşchiul verde al părăginirii. Piatra de Codru, de la Ovidiu sau de la Techirghiol încinge cu brîuri solide noile construcţii ale socialismului.

www.ziuaconstanta.ro

Astăzi Constanța este un puternic centru industrial. În depărtare sclipește înnoitor albul curat, dătător de viață al construcțiilor G.A.C. și al caselor îmbelșugate ale colectiviștilor.

Printre nori soarele trimite săgeți de aur pe luminișul de ape, oglindă cu luciri scînteietoare.

Coborînd din minaret, păstrăm foarte clară imaginea orașului care se revarsă peste fostele ziduri tomitane.

Strada Mircea cel Mare — Strada Tomis — Vila pescarilor — Casa regională a creației populare — Sala „Filimon Sîrbu" — Plaja „Muncitorul" — Parcul pionierilor — Casa pionierilor

Tot din piața Independenței se mai deschid sub formă de evantai, alte trei străzi principale ale orașului Constanța: strada I. V. Stalin, strada Traian și strada Mircea cel Mare.

Ne îndreptăm spre strada Mircea cel Mare, care urcă în pantă lină către nord-vestul orașului. Continuăm drumul pînă în dreptul străzii Tomis, o stradă care traversează evantaiul celor trei străzi și al cărei traseu se desfășoară peste urmele primelor ziduri ale vechii cetăți tomitane. Privind spre stînga, de-a lungul străzii Tomis, adesea se întîmplă să vedem ridicîndu-se fumul din coșurile vaselor care sînt ancorate în port. Dar forma de cupolă a promontoriului nu îngăduie privirilor să ajungă pînă la mare. În schimb, înspre dreapta strada coboară în pantă accentuată spre celălalt golf, care adăpostește portul destinat ambarcațiilor turistice și pentru sporturi nautice. Ne îndreptăm în această parte și la capătul străzii pe

www.ziuaconstanta.ro

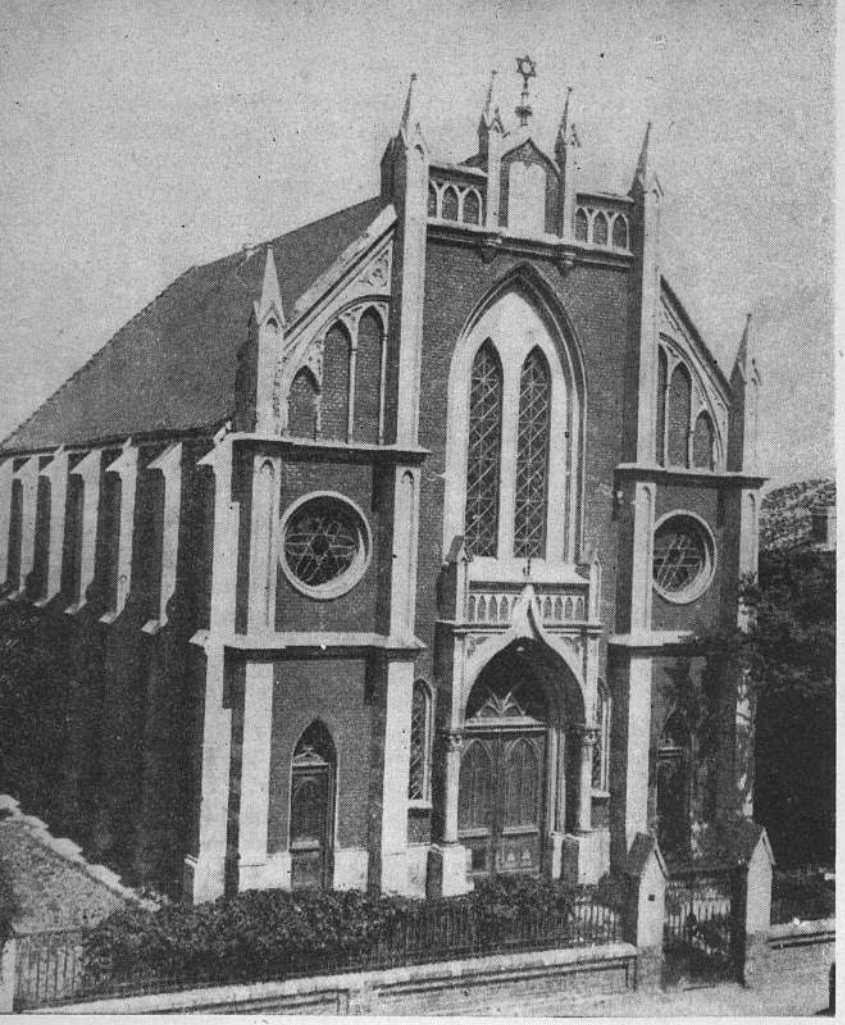

Templul evreiesc de rit spaniol (monument de arhitectură)

www.ziuaconstanta.ro

dreapta întîlnim Vila pescarilor, o construcţie din lemn cu o arhitectură ciudată, menită să satisfacă pe vremuri capriciile unui descendent al familiei Ghica, în goana după original. A ţinut să-şi clădească pe malul mării, într-o regiune de stepă, o casă de munte, un tip de cabană ca cele pe care le întîlnim în Carpaţii noştri. A fost ridicată prin anul 1910. Astăzi clădirea serveşte drept locuinţă membrilor Gospodăriei colective pescăreşti „1 Mai". Pare stingheră atît ca formă, cît şi prin materialul de construcţie folosit.

Priveliştea dinspre vest a portului Tomis e minunată. Mulţi pictori au prins pe pînzele lor acest colţ pitoresc al oraşului Constanţa. Digurile, construite în ultimii ani, ocrotesc oglinda apelor liniştite din incinta acestui port mic şi tînăr. Pescăruşii, cu ţipetele lor stridente, dau viaţă piesajului ; valurile mării plătesc scump îndrăzneala de a se apropia de ţărm, lovindu-se şi spărgîndu-se de stînci.

De pe plaja „Muncitorul" se vede silueta Casei regionale a creaţiei populare cu ansamblul formelor arhitecturale care decorează faţada acesteia spre mare.

Dar să ne înapoiem în strada Mircea cel Mare. La un colţ se află grădina de vară a restaurantului „Dobrogea", acoperită în întregime cu ghirlande de iederă : un loc de atracţie pentru vizitatorii Constanţei, datorită vinurilor aduse din Murfatlar, Sarica, Niculiţel, Nazarcea, Ostrov şi pentru vestitul caşcaval de Dobrogea.

Reluăm firul călătoriei pe strada Mircea cel Mare. Un interesant edificiu apare pe dreapta. O construcţie gotică, cu forme austere proprii stilului gotic. Este edificiul unui templu evreiesc de rit spaniol,

www.ziuaconstanta.ro

azi monument de arhitectură, zidit în anul 1908 pe plan bazilical. Nava principală prezintă în față o largă ogivă cu bolta înaltă. Micile firide oarbe, cu arcade ogivale și pinaclurile[1] accentuează ritmica elegantelor contraforturi ale fațadei, dîndu-i vizitatorului o impresie de solemnitate severă. Cele două rozete cu lobi dantelați, în spatele cărora străluceau vitralii, decorează și mai mult fața principală, dînd viață clădirii care, altfel, ar fi fost prea posomorîtă. Acest monument de arhitectură a suferit avarii în ultimul război ; acum este în curs de renovare.

În continuare, pe aceeași stradă, la nr. 20, se află un imobil reamenajat în anul 1958, care găzduiește Clubul cultural sportiv al lucrătorilor din instituțiile administrative. Cuprinde o sală de antrenament pentru cîteva discipline sportive, sală de lectură, o sală de șah etc.

Începînd din strada Tomis pînă dincolo de plaja „Muncitorul", strada Mircea cel Mare întîlnește alte străduțe pitorești, adevărate ferestre care se deschid spre mare. Una din aceste „ferestre" este strada Roza Luxemburg, pe care coborînd ajungem la Casa regională a creației populare.

Palatul a fost construit în stil maur, în anul 1899. După alte informații, construcția ar fi mai veche. de pe timpul stăpînirii otomane, iar în anul 1899 ar fi fost restaurată. Clădirea este splendid amplasată pe stîncă.

O frumoasă imagine a palatului o putem prinde de pe mare sau de pe plaja „Muncitorul", de la capătul brațului drept al digului. De acolo vizitatorul cuprinde ansamblul formelor de arhitectură care îm-

---

[1] *Pinaclu* = în arhitectură, partea cea mai înaltă a templului.

www.ziuaconstanta.ro

Casa regională a creației populare

bracă fațada, amintind — în oarecare măsură — de specificul arhitecturii arabe. Impresionează în special galeria, al cărei acoperiș este susținut de colonade cu arcaturi[1] elegante. De pe terasa crenelată,

[1] *Arcaturi* = elemente arhitecturale formate dintr-o serie de arcade mici, în relief, destinate să decoreze zidurile unui edificiu.

www.ziuaconstanta.ro

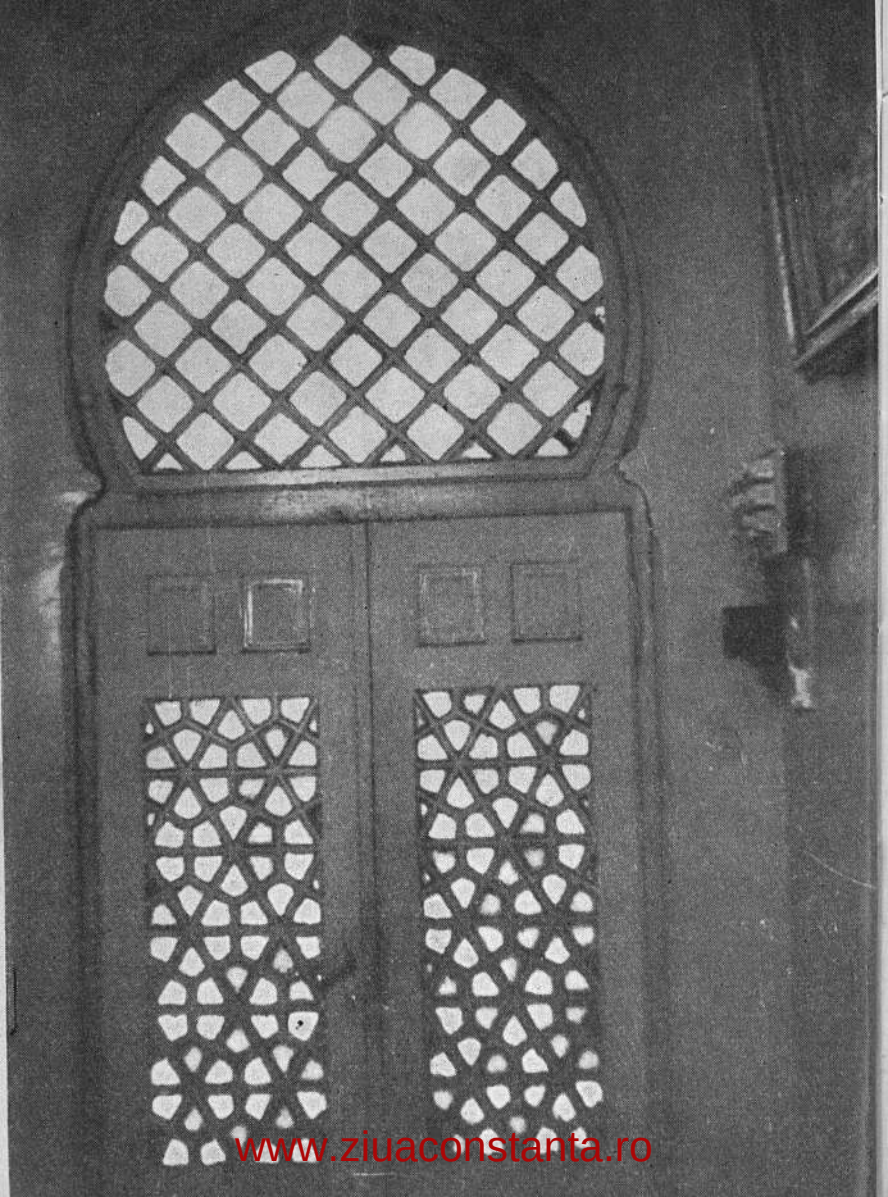

www.ziuaconstanta.ro

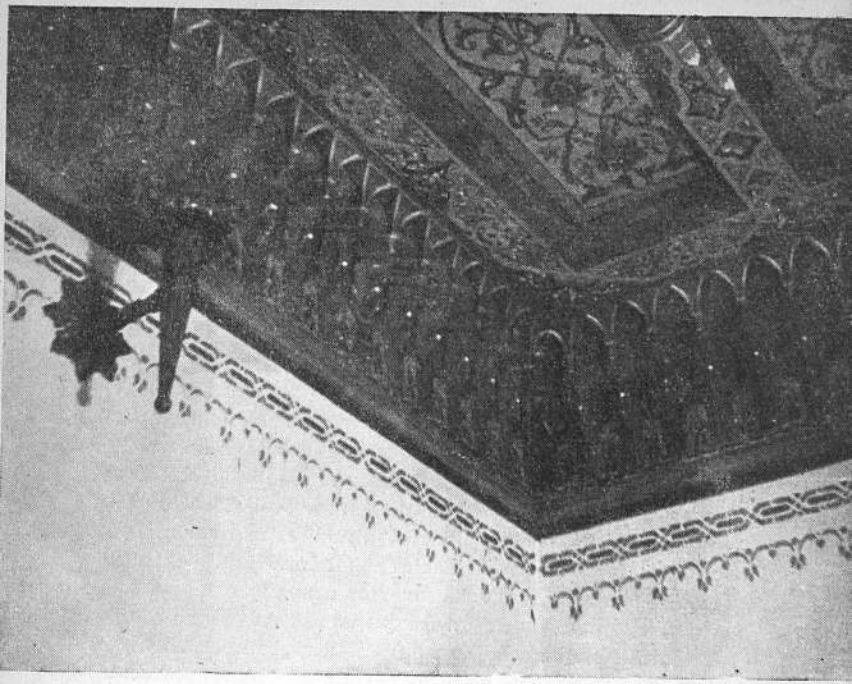

Motiv sculptural

vizitatorii pot avea o priveliște panoramică de toată frumusețea, pînă aproape de Capul Midia.

Ceea ce prezintă mai mult interes în interior este sala centrală, decorată cu elemente specifice palatelor arabe din Alger și Damasc și cu elemente specifice palatelor turcești din Constantinopol. Brîurile grelelor ziduri sînt smălțuite cu arabescuri. Demn de cercetat este plafonul celor trei săli alăturate și al micului hol de la intrare, care prezintă o gamă de culori vii, de la portocaliu pînă la bronzul auriu; de la roșu-trandafiriu pînă la purpuriu. Aceste culori îmbracă frumoase forme geometrice — în special ovale sau romboidale — cu încrustări de motive florale stilizate.

← *Casa regională a creației populare — Mamaia*

www.ziuaconstanta.ro

În anii 1956—1957 palatul a fost restaurat și ornamentația reînnoită. Din anul 1955, el adăpostește Casa regională a creației populare, care are drept scop sprijinirea și îndrumarea mișcării artistice de amatori din orașele și satele Dobrogei, reprezentată de peste 1 000 formații artistice (coruri, echipe de teatru, de dans, brigăzi artistice de agitație, cercuri plastice ș.a.), cuprinzînd un număr de peste 18 000 artiști amatori.

În acest palat funcționează următoarele sectoare: literatură, muzică, teatru, brigăzi artistice de agitație, artă coregrafică și artă plastică. Prin acestea se culege și se valorifică folclorul literar-muzical, coregrafic și plastic, atît cel romînesc, cît și cel al minorităților naționale din întreaga regiune. Casa regională a creației populare este dotată cu o bibliotecă documentară, care conține lucrări din diferite domenii și, o bandotecă cu imprimări de folclor. Sala centrală este destinată festivităților. O cameră este rezervată imprimărilor de folclor pe bandă de magnetofon. Tot aici funcționează cenaclul literar „Filimon Sîrbu", care desfășoară o activitate rodnică, înmănunchind pe toți tinerii scriitori ai orașului Constanța, și cercul plastic; unele lucrări ale acestor artiști au fost apreciate la concursurile pe plan republican. Lucrările lor oglindesc munca pe ogoare, în uzine și fabrici, frumoasele imagini ale mării, ale Deltei și ale satelor dobrogene colectivizate.

Ne reîntoarcem în strada Mircea cel Mare unde, la nr. 22 și 27, ne vom opri în fața celor două vechi case turcești, cu pitoreștile lor sacnasiuri [1]. Apoi vom

---

[1] *Sacnasiu* = încăpere mică la catul de sus al caselor vechi ieșită în afară din fațada clădirii și închisă cu geamlîc sau cu obloane.

www.ziuaconstanta.ro

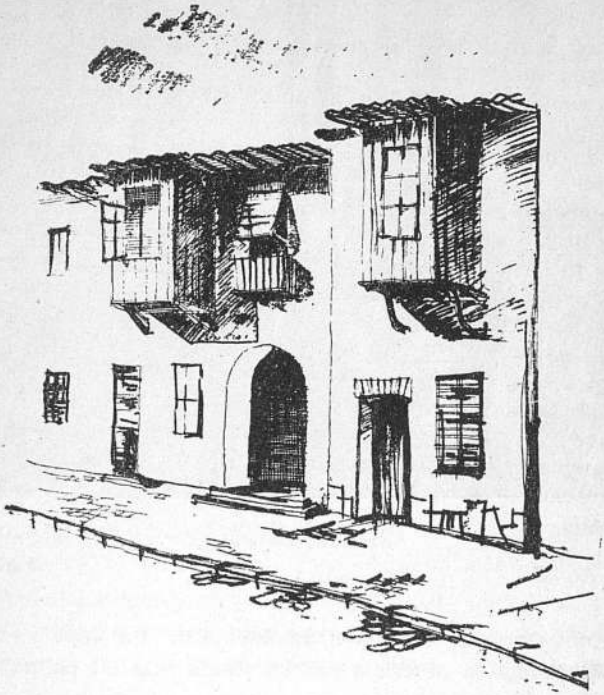

Vechi case turceşti cu balcoane

da de o stradelă mult înclinată, strada Vîntului, a vîntului care iarna şuieră ca în nopţile *Tristelor Pontice* de pe vremea lui Ovidiu: „Şi aşa de tare-i vîntul, că dezgoleşte case şi turnurile înalte le surpă la pămînt" (Tristele III, 10.17.18). Stradela Vîntului este poate aceeaşi uliţă din secolul al XIX-lea pe care

www.ziuaconstanta.ro

Stradela Vîntului

Hans Christian Andersen, călătorind în anul 1841 prin Küstendge, a descris-o ca : „o stradă lată cît palma".

Să ne abatem din strada Mircea cel Mare și să coborîm pe strada Aristide Caratzali. Înainte de a intra pe plaja „Muncitorul", ne oprim în fața sălii „Filimon Sîrbu" din imobilul de la nr. 16. Localul, sobru și modest, a fost construit în anul 1867 de către comunitatea elenă ; nu are stil bine definit. Pînă în anul 1940 localul, cuprinzînd o sală cu 300 locuri, a fost folosit de teatrul Elpis, care prezenta spectacole cu echipa artistică a comunității elene și

www.ziuaconstanta.ro

cu echipe de teatru din București, venite în turneu de vară. În anul 1950 localul a fost renovat, iar sala mărită pînă la 450 locuri. În prezent aici funcționează Teatrul de păpuși, înființat în 1956, care pînă în vara anului 1960 funcționa într-un foaier din clădirea Teatrului de Stat.

Ne îndreptăm spre plaja „Muncitorul". Plaja este îmbietoare și ne îndeamnă să coborîm repede. Simți parcă în tot corpul căldura razelor binefăcătoare ale soarelui și dorința de a te răcori în apa mării. Plaja este adăpostită de vînturi, fiind însorită în tot timpul zilei ; e lungă de aproape un kilometru, dar lățimea ei de abia ajunge deocamdată la 100 m. Datorită digului „Y" mult înaintat în mare, plaja se va lărgi în fiecare an. Apa nu e prea adîncă ; se încălzește repede sub arșița dogorîtoare a razelor soarelui, astfel încît pe la sfîrșitul lunii mai e bună pentru baie. Are două solarii și cabine pentru 1 500 persoane. Se pot închiria umbrele de soare, șezlonguri și se poate obține nămol cu proprietăți curative, adus de la Techirghiol. La intrarea pe plajă s-au amenajat cîteva „tonete" cu diferite articole de sezon, costume de baie, uleiuri pentru plajă, jucării de cauciuc, șiraguri de melci și scoici, un debit de tutun, nelipsitul stand de cărți și ilustrate cu vederi de pe litoral. Mai departe un bufet cu gustări reci, ape minerale, dulciuri și răcoritoare. Salvamarul întreține un post permanent de prim ajutor ; nu lipsesc nici cîntarul

www.ziuaconstanta.ro

Digul „Y"

medical și nici trapeze pentru gimnastică, stație de amplificare, frizerie etc.

Plaja „Muncitorul", reamenajată în anii puterii populare, este una din plajele noastre cele mai frecventate de oamenii muncii care vin să-și petreacă concediul de odihnă la Constanța.

Malul argilos, abrupt, și-a schimbat înfățișarea rustică, așa cum se prezenta pe vremea pictorului Luchian. Consolidarea falezei, începută de curînd, pune capăt surpărilor malului prăpăstios care străjuia plaja „Muncitorul". Pe terasa taluzului a apărut linia viitorului bulevard de cornișă ; alei îngrijite coboară spre mare ; au încolțit primele petice de iarbă și au înflorit primele plante ornamentale.

www.ziuaconstanta.ro

În curînd vor începe noi lucrări pentru lățirea plajei și pentru amenajarea ei pînă la Mamaia ; se vor construi diguri „Y“ și diguri „T“ ; două scări monumentale vor coborî din strada Caratzali și alta din dreptul Casei pionierilor.

Revenim în strada Mircea cel Mare și continuăm itinerarul pe această stradă. Întîlnim bulevardul Republicii, strada Cuza Vodă și strada Ștefan cel Mare, deschizînd larg spre mare alte ferestre, cu

Copii pe plajă

www.ziuaconstanta.ro

alte perspective, oferind alt peisaj mereu proaspăt, plin de farmec, de inedit, prin care întinsul de apă se integrează pitorescului orașului. O scurtă abatere pe strada Smîrdan și itinerarul nostru se angajează mai departe pe bulevardul Friedrich Engels, desfășurîndu-se paralel cu malul mării. Ne apropiem de Parcul pionierilor, situat între țărmul mării și acest bulevard. Spațiul verde, care ocupă o suprafață de 30 000 m² a fost amenajat în 1957. Coloritul pajiștilor și al rondurilor se îmbină armonios cu albastrul mării.

Pe locul unde se află acum Parcul pionierilor erau în anul 1896 cinci mori de vînt, reprezentînd o parte din mica „industrie locală"; în anul 1905 rămăseseră doar trei mori, la care își măcinau grăunțele țăranii ale căror ogoare se găseau pe marginea cartierelor; în timpul primului război mondial au fost însă distruse și aceste mori.

Tot aici, așternută la poalele malului înalt de 18 m, se afla o mică plajă numită Trei papuci. Plaja s-a îngustat mereu fiind acoperită de năruirile malului. În prezent și această porțiune se consolidează, taluzîndu-se. Plaja va căpăta din nou viață, unindu-se cu plaja „Muncitorul", într-o singură fîșie de nisip de la Constanța pînă la Mamaia.

Lîngă Parcul pionierilor, în mijlocul unei grădini cu ronduri de flori și cu parcele experimentale legumicole și pomicole, se află Casa pionierilor, înființată în anul 1955. Aici există o sală de festivități cu 250 de locuri, săli amenajate pentru lectură, muzică, științele naturii; o cameră de povești, un laborator de fotofizică, săli de sport și de coregrafie, precum și săli destinate activității practice de tîmplărie, lă-

www.ziuaconstanta.ro

Casa pionierilor

cătușerie și mecanică ; săli de desen, pictură, radiofonie, aeronavomodelism etc. În cercurile de specialitate pionierii aplică cele învățate în orele de curs. Cele mai frecventate cercuri sînt atelierele de tîmplărie, lăcătușerie și mecanică, laboratorul de fotofizică și sala de aeronavomodelism. Pe lîngă Casa pionierilor funcționează și un cerc filatelic ; în anul 1958, cu ocazia Expoziției internaționale de la București, inițiată cu prilejul sărbătoririi Centenarului mărcii poștale romînești, acest cerc a prezentat o colecție filatelică care a fost distinsă de juriul expoziției cu premiul al III-lea. Biblioteca are peste

www.ziuaconstanta.ro

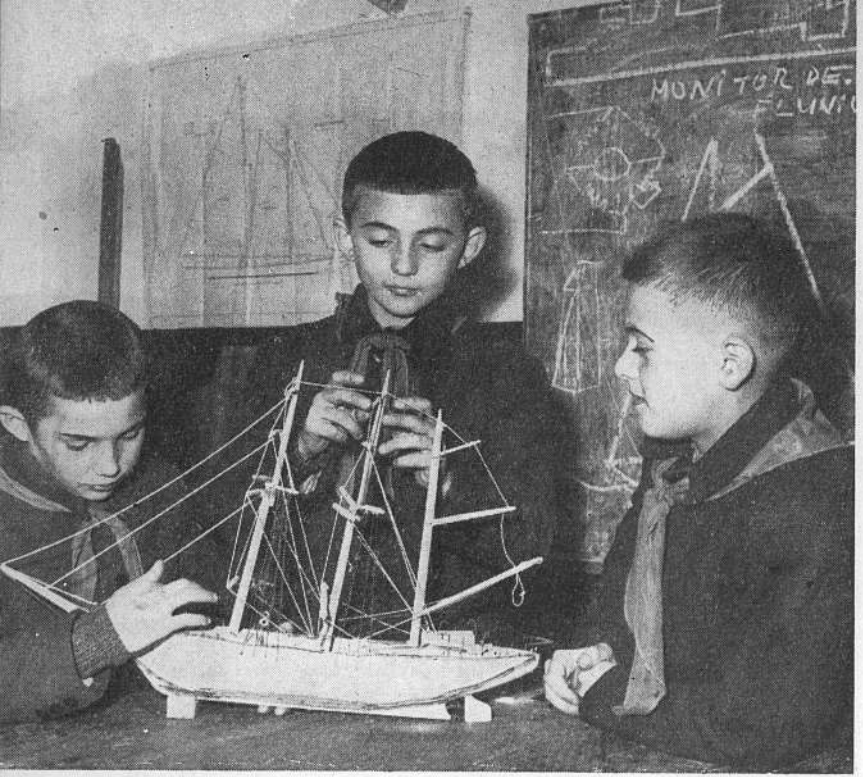

La cercul de navomodelism

www.ziuaconstanta.ro

10 000 de volume. Ansamblul artistic format din pionieri și școlari prezintă diferite spectacole, printre care de un deosebit succes se bucură spectacolele de balet (corpul de balet a excelat în special prin „Dansul macilor", prezentat cu ocazia primului Festival din anul 1958 al pionierilor din regiunea Constanța).

Săptămînal, la cele 13 cercuri care funcționează în cadrul Casei pionierilor participă aproape 3 500 copii, tinere flori dobrogene.

Strada I. V. Stalin — Clubul muncitoresc „Dezrobirea" — Sediul Comitetului regional P.M.R. — Institutul de proiectări, construcții și urbanism (I.P.C.U.) — Bustul arheologului „Vasile Pîrvan" — Palatul Poștei — Parcul „Maxim Gorki" — Marile magazine — Noile blocuri — Clubul muncitoresc S.N.M.C. — Parcul culturii — Teatrul de Stat — Palatul sporturilor — Cartierul Anadolchioi — Parcul sportivilor — Stadionul „1 Mai"

Din piața Independenței se desprinde spre nord-vest una dintre principalele străzi ale orașului Constanța, strada I. V. Stalin, interesantă atît prin aspectul ei general, cît și prin traseul magistral pe care-l are, împărțind orașul în două sectoare aproape egale. Strada I. V. Stalin se află între străzile Traian și Mircea cel Mare. Din capul străzii observi în lungul ei caracteristica reliefului care se ridică în pantă ușoară spre vest cu o înclinație sub 5°. Este una din străzile cu circulație intensă mai ales pe porțiunea din dreptul parcului „Maxim Gorki".

www.ziuaconstanta.ro

De o parte şi de alta, este mărginită de clădiri importante atît prin arhitectura lor modernă, cît şi prin magazinele pe care le adăpostesc. Vitrinele largi, iluminate cu neon, amenajate cu gust, atrag atenţia vizitatorilor. Pînă la parcul „Maxim Gorki" vom întîlni cîteva magazine şi unităţi ale diferitelor întreprinderi mai importante, printre care: Librăria noastră nr. 6, Restaurantul lactovegetarian nr. 1, Biroul de voiaj C.F.R., Grădina de vară-berărie Tomis, noile magazine „Arta populară", „Cadouri" şi altele.

În trecere menţionăm strada Petru Rareş, o arteră care se desprinde din str. I. V. Stalin. Vizitatorii pot avea o nouă perspectivă spre portul Constanţa. Pe această stradă (la nr. 6) se află Clubul muncitoresc „Dezrobirea", instalat într-un edificiu propriu, construit în anul 1937 cu fondurile strînse de muncitorii din port. Aparţine comitetului de întreprindere al Direcţiei regionale a navigaţiei civile. Localul cuprinde o sală de spectacole cu 250 locuri, în care funcţionează cinematograful „Dezrobirea"; în cadrul acestui club s-a deschis şi o universitate populară muncitorească.

Tot pe strada Petru Rareş, colţ cu strada C. A. Rosetti, se află Templul evreiesc de rit occidental, monument de arhitectură, o construcţie al cărei plan arhitectural reflectă o oarecare influenţă caldeeană. Interiorul e simplu, cu două galerii sprijinite de colonade monumentale.

În 1860, în acest loc se afla tot un templu evreiesc, ctitorie pe cheltuiala sultanului Abdul Aziz. E caracteristic faptul că, pe vremea stăpînirii turcilor, sultanul, pentru a-şi asigura stăpînirea ţărilor ocupate, căuta să se sprijine pe negustori, cărora, o dată stabiliţi, le făcea o danie, un fel de **„pia fraus"**

www.ziuaconstanta.ro

— o pioasă înşelăciune — cum spunea Ovidiu (*Metamorfoze*, IX, 711), o danie din partea sultanului care, pe de altă parte, transforma alte biserici în moschei sau geamii.

Să continuăm drumul pe partea dreaptă a străzii I. V. Stalin. Neapărat trebuie să zăbovim cîteva minute în faţa magazinului „Arta Populară" cu vitrinele lui atrăgătoare care te îmbie să cumperi ulcioare, covoraşe, costume naţionale cu splendidele lor motive decorative, şiraguri de scoici pictate, diverse obiecte lucrate din scoici de mare, vaporaşe, corăbii, toate lucrate cu măiestrie de harnicii artişti cooperatori.

Puţin mai departe întîlnim un mic şi atrăgător spaţiu verde, Parcul „Ecaterina Varga", amenajat în 1958.

Traversăm pe partea stîngă a străzii I. V. Stalin, unde se află sala de expoziţie a Casei regionale a creaţiei populare. Aici, în ultimii ani s-au deschis cîteva expoziţii de artă plastică, cu care ocazie au fost prezentate cusături şi împletituri naţionale. Obiectele de ceramică şi arta lemnului au redat aspecte noi de muncă, tema colectivizării agriculturii, tema electrificării satelor. A impresionat ornamentaţia care conservă elementele specifice tradiţionale ale artei populare şi elemente noi, caracteristice.

S-au prezentat de asemenea statui şi grupuri sculpturale, compoziţii, portrete de muncitori fruntaşi şi peisaje în care se reflectă noile realizări din domeniul industriei, agriculturii, edilitar şi cultural din regiunea Constanţa. O interesantă şi originală expoziţie a fost „Expoziţia retrospectivă 1956—1960" „Condeie dobrogene", în care s-au expus aproape 900 de lucrări literare publicate în ziarele locale şi

www.ziuaconstanta.ro

Parcul Ecaterina Varga

revistele centrale, de către 121 de autori dobrogeni — tineri scriitori și tineri începători din generația lui 23 August; de asemenea, „Expoziția de fotografii artistice", întrunind cele mai reușite fotografii care oglindesc noua față a Dobrogei.

Tot pe partea stîngă, colț cu strada Roza Luxemburg, se află cinematograful în aer liber „Ana Ipătescu", construit în anul 1956. Cinematograful poate primi, la fiecare spectacol 1 000 persoane.

Peste drum de cinematograf, se înalță silueta zveltă a geamiei Hunchiar.

Geamia, monument de arhitectură a fost zidită între anii 1862 și 1868 cu fonduri din vistieria sulta-

www.ziuaconstanta.ro

nului Abdul Aziz și cu material de construcție din piatră calcaroasă provenit din vechea poartă a cetății și dintr-o porțiune a zidului de incintă al Tomisului. Inițial, geamia a purtat numele celui care a dăruit-o — „Sultan Aziz". Construită în stil maur autentic, cum e obiceiul, cu sanctuarul în formă pătrată, seamănă mai mult cu o stîncă de piatră; enormul cub negru Kaaba este de astă dată cioplit în calcar alb de Dobrogea. Interiorul are aceleași caracteristici ale ornamentației orientale amintite la moscheea din apropierea pieței Independenței.

Atracția vizitatorilor o constituie minaretul de calcar, de numai 24 metri înălțime, bine proporționat, care se înalță printre clădirile înconjurătoare. În timpul celui de-al doilea război mondial, geamia a suferit grele avarii. A fost restaurată în 1958.

Geamia Hunchiar, în special prin simplitatea compozițională a tratării sistemului de volume exterioare, constituie una din valoroasele opere arhitectonice ale orașului Constanța.

Continuăm ruta prin str. Roza Luxemburg, trecînd în str. Traian, o stradă care întregește specificul edilitar al orașului. Pe str. Traian colț cu str. Tomis se află clădirea școlii medii nr. 2, cu secție serală. Clădirea, o compoziție sobră, a fost construită între anii 1906 și 1909 pe terenul fostului „konak"[1] mistuit de incendiu în anul 1882. Ulterior s-au mai clădit cîteva anexe, printre care și o sală de gimnastică. Secția serală, avînd un număr de peste 30 de clase, este frecventată de aproape 1 000 de elevi muncitori, tehnicieni, funcționari din toate întreprinderile orașului Constanța.

Mai departe, pe str. Traian, ne apropiem de trei clădiri care adăposteau înainte de 1944 Prefectura,

[1] *Konak* — în limba turcă înseamnă reședința unui vizir sau a unui pașă.

www.ziuaconstanta.ro

www.ziuaconstanta.ro

Şcoala medie nr. 2

Curtea de apel şi Tribunalul. Pe caldarîmul din faţa acestor edificii muncitorii constănţeni au luptat eroic la începutul lui septembrie 1944, alungînd din Prefectură rămăşiţele fasciste al vechiului regim antonescian.

Într-una din aceste clădiri se află sediul Comitetului regional P.M.R. În alta Institutul de proiectări, construcţii şi urbanism (I.P.C.U.), înfiinţat în 1957. Aici se elaborează proiecte pentru o mare parte a construcţiilor care se efectuează în cuprinsul regiunii Constanţa.

← *Minaretul geamiei Mahmudiei*

www.ziuaconstanta.ro

Bustul lui Vasile Pîrvan

În fața acestor clădiri se deschide o piațetă, mărginită spre nord de parcul „Maxim Gorki". În mijlocul acestui mic parc de flori se înalță bustul lui Vasile Pîrvan, turnat în bronz, operă a sculptorului Ion Irimescu ; monumentul a fost dezvelit în 1957 cu ocazia împlinirii a 75 de ani de la nașterea marelui arheolog romîn. Vasile Pîrvan este reprezentat într-o atitudine sobră, gînditoare. Artistul a urmărit să redea forța lăuntrică a personajului. Bustul e lucrat cu multă măiestrie în planuri mari, viguroase, într-un stil monumental.

www.ziuaconstanta.ro

Vasile Pîrvan a contribuit în mare măsură la cercetarea ştiinţifică a trecutului îndepărtat al patriei noastre şi a pus bazele şcolii romîneşti de arheologie. Sub conducerea lui, în anii 1911—1925 s-au efectuat mari săpături arheologice în Dobrogea. Ultima lui lucrare de specialitate, *Getica*, cuprinde un studiu despre începuturile istorice din ţinuturile noastre. Vasile Pîrvan a fost profesor de istorie antică la Facultatea de litere din Bucureşti, director al Muzeului naţional de antichităţi, director al Şcolii romîne din Roma şi membru al Academiei Romîne. El şi-a consacrat o bună parte a activităţii cercetării urmelor materiale ale trecutului istoric al geto-dacilor din Dobrogea, ale cetăţii Tomis şi ale întregii Sciţii Minor.

Din strada Traian ne îndreptăm spre Palatul poştei (str. I. V. Stalin nr. 32). Palatul, ridicat la 1888,

Palatul Poştei

www.ziuaconstanta.ro

are o fațadă în care se încearcă îmbinarea stilului maur, cu anumite elemente ale stilului romînesc. Impresionează la prima vedere prin jocul culorilor, brîurilor suprapuse de tencuială și cărămidă aparentă, specifică arhitecturii romînești bisericești din secolul al XVI-lea. Intrarea principală este marcată de un portic ale cărui arcade se sprijină pe cîte două colonete împerecheate, cu capiteluri florale. Porticul e dominat de o fereastră dublă, cu arc trilobat în acolade. În general, palatul lasă impresia unei siluete cam greoaie, îndepărtată de prețioasele izvoare de inspirație ale arhitecturii noastre populare. Poșta a fost instalată în acest palat în anul 1906.

Palatul poștei se învecinează cu Oficiul de telefoane (str. V. Alecsandri nr. 12) instalat într-un imobil clădit în 1937.

Continuînd ruta, trecem pe lîngă parcul „Maxim Gorki". O plimbare în acest parc sau un scurt popas pe o bancă la umbra deasă a copacilor este oricînd binevenită.

Parcul „Maxim Gorki" ocupă o suprafață de 2 000 m^2, avînd formă de trapez; cele două baze ale lui, aproape paralele, sînt străzile I. V. Stalin și 1907.

În trecut, în orașul Constanța aproape că nu existau parcuri. Pe locurile unde ar fi trebuit să existe, se întindeau maidane sau oboare de mărfuri, de vite sau de cereale, numite mai tîrziu „piețe". Numai pe faleză, deasupra cîtorva plaje, se aflau unele grădini destinate petrecerilor.

Parcul „Maxim Gorki" a fost amenajat în anul 1932 de către muncitorii ceferiști. De aceea s-a numit la început „Parcul C.F.R.". Primăria l-a lăsat însă în paragină, așa că pînă în 1946 ajunsese un adevărat maidan pe care se aruncau gunoaie și se

www.ziuaconstanta.ro

Parcul „Maxim Gorki"

hîrjoneau cîinii vagabonzi. În 1946, prin munca patriotică a muncitorilor din portul Constanța, parcul a fost reamenajat. În parc se găsesc cîteva alei umbroase, bănci comode, o fîntînă arteziană și un pavilion pentru muzică. Vara este preferat de vizitatori pentru umbra deasă a copacilor, dar mai ales pentru frumusețea și parfumul florilor care se răspîndește pînă departe pe străzile învecinate.

Perspectiva de nord a parcului este închisă de teatrul-cinema în aer liber „Maxim Gorki", cu o capacitate de 2 000 locuri. Pe frontispiciul scenei se află un basorelief reprezentînd chipul marelui scriitor. Tot timpul, dar mai ales seara, parcul și str. I. V. Stalin cunosc o mare animație.

www.ziuaconstanta.ro

Altădată această porţiune de stradă oferea mai degrabă un aspect de bîlci, cu bazare de articole orientale, cu dughene şi cu tarabe unde negustorii îşi desfăceau mărunţişurile. Astăzi aspectul general s-a schimbat complet. Majoritatea clădirilor, cu magazine mari la parter, au fost reamenajate. Peste tot vitrinele largi, împodobite cu mult gust, sînt inundate seara de lumina sufitelor fluorescente.

De la Palatul poştei pînă în str. Ştefan cel Mare, parterul clădirilor de pe str. I. V. Stalin găzduieşte alte magazine, printre care: Magazinul special pentru difuzarea presei, Bufetul expres etc. Cinematograful „Popular", reamenajat în 1957, cuprinde un elegant vestibul şi o sală cu 450 locuri. Din anul 1958 este prevăzut cu instalaţii de aer condiţionat, iar din 1959 are ecran lat pentru cinemascop.

Etajul imobilului Cinematografului „Popular" este ocupat de Hotelul Constanţa. În anul 1956 acesta a fost complet renovat. Astăzi hotelul este înzestrat cu mobilier nou, avînd 37 camere cu 72 paturi.

Tot în faţa parcului „Maxim Gorki" se găseşte un magazin de textile, magazinul „Bijuteria" şi magazinul cu articole de sport, de turism şi de plajă.

Pe partea stîngă, la punctul de întîlnire cu bulevardul Republicii, remarcăm un imobil interesant prin arhitectura lui de influenţă romantică franceză. Aici, la parter funcţionează magazinul Alimentara nr. 1. Etajele găzduiesc Hotelul „Victoria" cu 36 camere confortabile.

Trecem de bulevardul Republicii. Pe partea dreaptă se înalţă clădirea Şcolii de şapte ani nr. 12, cea mai veche şcoală din Constanţa, construită în 1893; şcoala a fost renovată în 1958.

www.ziuaconstanta.ro

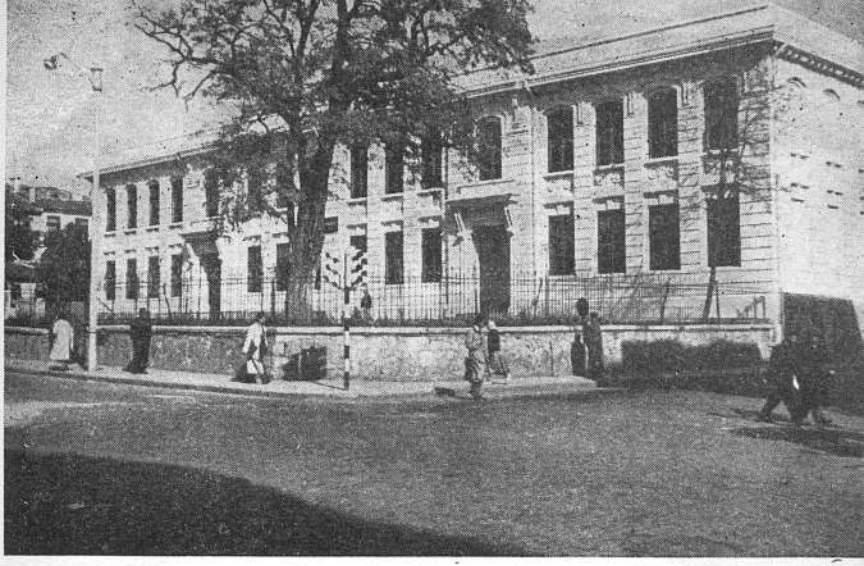

Şcoala de şapte ani nr. 12

Puţin mai departe, la nr. 88, se găseşte Casa Prieteniei Romîno-Sovietice, care dispune de o sală de spectacole cu 200 locuri. Este dotată cu discotecă, magnetofon şi aparat cinematografic.

Pe partea stîngă menţionăm bufetul expres „Macul Roşu", deschis în anul 1958.

Spre mare, dincolo de imobilul Agenţiei C.E.C., pe str. Cuza Vodă (care întretaie str. I. V. Stalin) se vede o clădire cu înfăţişare plăcută. În special impresionează faţada prin arcele supraînălţate, prin boltitura porticului frumos ornamentat cu arabescuri, prin ferestrele şi prin crenelurile care încoronează acoperişul. Aici funcţionează Şcoala de patru ani nr. 2.

www.ziuaconstanta.ro

Tot pe str. Cuza Vodă — la nr. 14 — se află, din anul 1955, Școala populară de arte, organizată pe următoarele secții: canto, acordeon, clarinet, pian, vioară, actorie, scenografie, coregrafie, pictură, grafică. Durata studiilor este de trei ani. Școala este frecventată de peste 150 elevi, salariați ai diverselor instituții și întreprinderi. Vin aici în timpul liber strungari de la „S.N.M.C.", lucrători de la Fabrica „Munca", muncitori de la „I.M.U. Medgidia", de la Fabrica de ulei „Argus" și maiștri de la Centrul mecanic Constanța. Vin și muncesc cu drag pentru a-și însuși arta preferată.

De o parte și de alta a străzii I. V. Stalin, colț cu str. Cuza Vodă, au fost construite, din toamna anului 1959 și pînă în primăvara lui 1960, trei blocuri de locuințe pentru muncitori. Imobilele cuprind apartamente spațioase, înzestrate cu instalațiile cele mai moderne. Aceste construcții noi deschid o nouă perspectivă străzii.

La nr. 28 se află un așezămînt cultural: Clubul muncitoresc al șantierului naval maritim din Constanța. Clădirea a fost construită în 1951, cuprinzînd o sală de spectacole cu 320 locuri rezervată Cinematografului S.N.M.C., o sală de conferințe pentru 120 persoane, precum și săli de lectură, sport și artă coregrafică. În cadrul clubului funcționează și o universitate populară. Ansamblul artistic al S.N.M.C este una din cele mai bune formații artistice de amatori din regiune. În cadrul acestui club funcționează și un curs de balet, la care participă un număr de 40 copii ai salariaților S.N.M.C.

O altă clădire, cu o fațadă remarcabilă din punct de vedere arhitectonic, se înalță la intersecția străzii

www.ziuaconstanta.ro

I. V. Stalin cu str. Ştefan cel Mare şi adăposteşte filiala Asociaţiei ştiinţifice a inginerilor şi tehnicienilor (A.S.I.T.), înfiinţată în 1950.

Filiala îndrumează şi coordonează munca de cercetare tehnică, sprijinind acţiunea de introducere a inovaţiilor în tehnica industriei şi agriculturii din regiunea Constanţa.

Această clădire găzduieşte de asemenea librăria „Cartea Rusă", deschisă în 1948.

Iată-ne ajunşi în Parcul culturii. Spaţiul verde creează o frumoasă perspectivă celor două importante edificii : Teatrul de Stat şi Palatul sporturilor, două măreţe construcţii ale socialismului.

Acest parc pitoresc se desfăşoară pe o suprafaţă de 22 800 m^2, fiind încadrat de trei artere principale: străzile I. V. Stalin, Mircea cel Mare şi Ştefan cel Mare.

Pe locul ocupat de acest parc, în anul 1878 era un cîmp necultivat. În 1907 s-a amenajat grădina Belidie. Aici se afla bariera oraşului; pînă la satul Anadolchioi era un cîmp pe care iarna mişunau lupii ; cîteva hanuri găzduiau pe cei veniţi cu treburi la oraş sau la bîlciurile anuale. La inaugurare grădina Belidie era iluminată cu lămpi cu carbid, iar peste un an cu cîteva becuri electrice; aici se organizau periodic serbări cîmpeneşti şi cîteodată distracţii de bîlci: căluşei, lanţuri, circuri. Mai tîrziu, grădina Belidie îşi schimbă numele, devenind „Grădina publică", „Parcul comunal" şi, mai tîrziu, grădina „Mircea Vodă", unde se „amenajase", în jurul anului 1920, şi un teren primitiv de fotbal. Cînd grădina a căpătat un aspect mai îngrijit, la mijloc s-a construit un mic lac, pe care pluteau două lebede. Localnicii i-au dat numele de „Parcul lebedelor". Iarna, lacul era folosit drept patinoar.

www.ziuaconstanta.ro

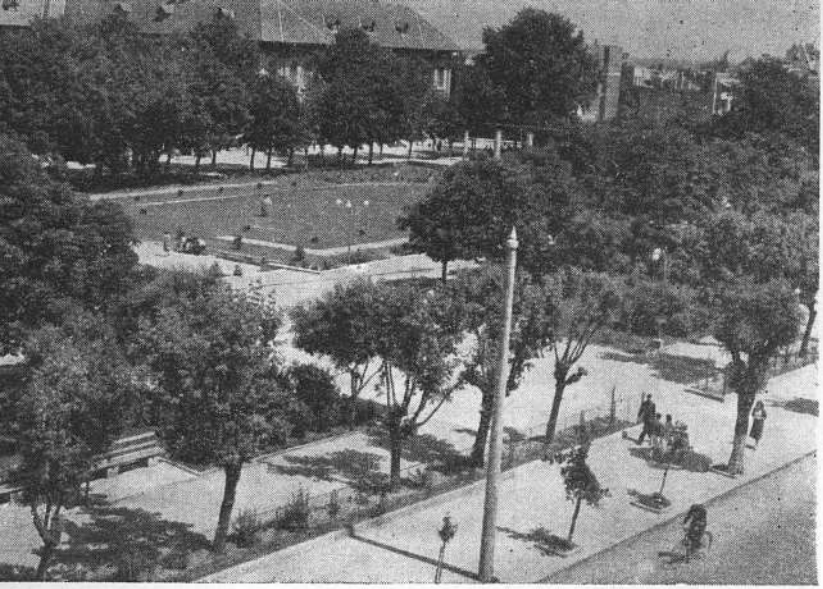

Parcul culturii

Parcul a fost reamenajat în anii 1957 şi 1958. La intrare, întîlnim pergole din piatră de calcar şi din lemn, pe care s-au căţărat trandafiri, glicine şi viţa de toamnă — lăuruşca.

Parcul este împodobit cu minunate plante ornamentale. Pe cele două alei paralele cu strada I. V. Stalin, bănci comode, aşezate la umbra deasă şi răcoroasă a castanilor, teilor şi arţarilor, te îmbie la odihnă. În colţul de sud al parcului, un bufet cu bere rece şi mititei... altă ispită.

Astăzi parcul împodobit cu tufani tineri şi cu un covor multicolor de flori a devenit un loc liniştit, un colţ pitoresc al oraşului Constanţa.

www.ziuaconstanta.ro

Edificiul în care se află Teatrul de Stat își deschide larg fațada spre strada I. V. Stalin. În micul bazin din față, albul narciselor și roșul begoniilor se oglindesc în luciul apei.

Sub vechiul regim s-a pus doar temelia acestei construcții, rămasă neterminată... din lipsă de fonduri. Abia între anii 1950 și 1952 construcția a putut fi terminată. La intrare un portic monumental, cu 6 pilaștri și un vestibul, sînt elementele principale ale fațadei neoclasice. Sala de spectacole cuprinde 600 de locuri.

În trecut, spectacolele de teatru erau rare; ele erau susținute de actori din București sau din Iași, aflați în turneu la Constanța. Succesul cel mare îl obținea, la Arena Grand, o „trupă permanentă de artiști care juca comedii și reviste de actualitate cu orchestră clasică". Aici, la Arena Grand, artistul Tălpășanu — Iulian — interpreta, travestit în femeie, pe coana Manda, în parodii create cu „scene tari", pe placul negustorimii.

Teatrul de Stat

www.ziuaconstanta.ro

Prima stagiune a Teatrului de Stat din Constanţa a fost inaugurată la 2 mai 1951, în sala „Filimon Sîrbu", cu piesa marelui nostru dramaturg I. L. Caragiale „O scrisoare pierdută". În actualul edificiu teatrul şi-a început activitatea la 7 Noiembrie 1952, cînd s-a reprezentat în premieră piesa „Ruptura" de Boris Lavreniev.

În vestibulul principal se află două busturi: al lui Ciprian Porumbescu şi al lui I. L. Caragiale. Teatrul s-a înfrăţit cu muzica în acest aşezămînt de cultură, care cuprinde cîteva secţii: proză, operă-operetă, păpuşi, estradă şi comedie muzicală. Teatrul muzical, devenit acum o secţie a Teatrului de Stat, a fost deschis în 1958 cu opereta „Liliacul". Secţia de estradă şi comedie muzicală a luat fiinţă în 1956 şi funcţionează în sala „Fantasio". Teatrul de păpuşi, înfiinţat în 1956, funcţionează în sala „Filimon Sîrbu".

Activitatea tînărului colectiv de actori ai Teatrului de Stat Constanţa nu se mărgineşte numai la spectacole date în oraşul Constanţa; periodic se organizează turnee în regiune, la căminele culturale din cele mai îndepărtate gospodării colective.

Activitatea Teatrului de Stat din Constanţa e grăitoare şi prin cifrele care îşi au adînca lor semnificaţie: în 8 ani — 79 de premiere, peste 3 482 spectacole vizionate de peste 1 250 000 spectatori, ceea ce reprezintă de 12 ori populaţia oraşului Constanţa.

Alături de clădirea Teatrului de Stat se află Şcoala medie nr. 1 „Mircea cel Bătrîn", a cărei sală de festivităţi poate cuprinde 500 persoane.

www.ziuaconstanta.ro

Palatul sporturilor este situat pe terenul care închide perspectiva de nord a parcului. Clădirea constituie o nouă realizare care se încadrează în planul de reconstrucţie socialistă a oraşului Constanţa. Sala a fost înălţată într-un timp record. Lucrarea începută la 1 septembrie 1957 a fost terminată la 1 martie 1958, cu un an înainte de termen. Planurile au fost întocmite de Institutul regional de proiectări Constanţa. Această creaţie, elaborată în stil modern arhitectural, a tins către simplitate, către forme rectangulare, fără să ducă la schematism.

Ansamblul construcţiei — cu faţade şi scări de acces bine proporţionate — se încadrează într-o frumoasă perspectivă. Intrarea principală este pusă în evidenţă de un portic larg şi primitor, sprijinit pe o colonadă de pilaştri. Planurile de piatră masivă ale faţadei sînt împodobite cu ornamentaţii murale — basoreliefuri.

Să intrăm prin porticul principal. Pentru ornarea interiorului s-au folosit, de asemenea, mijloace simple şi moderne. Plafonul din ipsos, coloanele masive, pe plan dreptunghiular, pereţii cu stuc şi pardoseala placată cu marmură, imprimă impozantului vestibul un aspect de prospeţime, de tinereţe.

În vestibulul de la etaj se găseşte o frescă decorativă cu scene sportive asemănătoare celor pictate pe vasele elene.

Sala bogat iluminată este lată de 20 metri şi lungă de 36,5 m. Palatul sporturilor este unicul edificiu din ţară cu o deschidere de 35 metri liniari între capetele fermelor[1] şi cu un plafon orizontal.

[1] *Fermă* = Schelet plan, format din bare de lemn, de fier sau beton armat, destinat să susţină acoperişul unei construcţii.

www.ziuaconstanta.ro

Palatul sporturilor

Fermele clădirii, în greutate de cîte 4 500 kg fiecare, au fost construite sus, pe planşeurile zidurilor chiar pe locul unde sînt montate. Plafonul nu e sprijinit de nici o coloană sau pilon în interior, fapt care asigură o vizibilitate perfectă din toate unghiurile sălii. Pe plafonul din dulapi de brad, parchetat în careuri şi romburi, străluceşte lumina sufitelor de neon. Montajul din cauciuc al parchetului podelii este unicul de acest gen la noi în ţară.

În mod obişnuit tribunele pot primi aproape 2 000 de spectatori. Cu ocazia adunărilor festive, a conferinţelor, a spectacolelor artistice şi a unor concursuri sportive, capacitatea sălii se măreşte pînă la 3 000 de locuri. Atunci se scot de sub tribune gradenele — bănci spaţioase din bare de metal, îmbrăcate în pînză — care se instalează la parter.

www.ziuaconstanta.ro

Sala funcţionează în condiţii optime, avînd instalaţii de încălzire, de aerisire şi de absorbţie a fumului şi a sunetelor. Deasupra celor două balcoane laterale, ferestre mari asigură pătrunderea unei lumini suficiente în timpul zilei.

Incinta palatului cuprinde cabine de duşuri, săli de baie, de masaje, săli de antrenament, bufete, garderobe etc. Palatul sporturilor are mai multe destinaţii : sală de sport, care poate fi amenajată pentru : volei, baschet, handbal redus, box, tenis de masă, lupte libere şi clasice ; pentru gimnastică, haltere, şah, pentru cîteva probe de atletism etc.; ca sală de spectacole, cînd se poate improviza o scenă pentru ansambluri de cîntece şi dansuri sau

Basoreliefuri

www.ziuaconstanta.ro

echipe artistice de concert-estradă și ca sală de cinematograf, congrese și diverse adunări publice, diverse expoziții.

Palatul sporturilor a fost inaugurat la 3—6 aprilie 1958, cu prilejul Consfătuirii pe țară a țăranilor și lucrătorilor din sectorul socialist al agriculturii.

În luna octombrie 1958 a fost deschisă în Palatul sporturilor Expoziția regională agricolă, cu prilejul împlinirii primului an de la terminarea colectivizării agriculturii din Regiunea Constanța. Expoziția a înregistrat un mare succes.

Să continuăm drumul pe str. I. V. Stalin. În dreptul Parcului de Cultură, întîlnim cîteva întreprinderi mai importante: Cooperativa „Îmbrăcămintea", restaurantul „Transilvania" — unul din cele mai frecventate localuri din Constanța — Cooperativa „Înainte", cu centrul ei de comandă pentru încălțăminte etc.

La nr. 101 se află Biserica evanghelică, zidită în anul 1892 pe plan bazilical, cu caractere hibride neogotice. O aripă a parterului servește și acum de locuință, iar adevărata biserică, o curiozitate, este la etaj. Construcția se înfățișează posomorîtă; singurul element arhitectural care-i dă viață îl constituie ritmica pilaștrilor lați și canelați intrați în zidurile exterioare.

La nr. 103 B de pe str. I. V. Stalin, într-un local frumos amenajat, se află Centrul de cabine telefonice, deschis în anul 1958. Traversăm strada și aproape de colțul format cu strada Decebal întîlnim Cinematograful „23 August", reamenajat în 1953. Sala cuprinde 300 locuri. Alături de cinematograf,

www.ziuaconstanta.ro

Biblioteca centrală regională

într-un imobil renovat în 1952, funcţionează Biblioteca centrală regională.

Pînă în anul 1931, oraşul n-a avut o bibliotecă publică: doritorii puteau consulta doar volumele bibliotecii liceului „Mircea cel Bătrîn" care conţinea, pe atunci, aproximativ 2 000 volume. Bazele primei biblioteci au fost puse în 1931, dar vechiul regim nu i-a acordat nici un fel de fonduri pentru a-şi putea dezvolta activitatea.

În anii regimului de democraţie populară, Biblioteca centrală regională din Constanţa a crescut vertiginos, ajungînd în anul 1959 la peste 100 000 de volume.

www.ziuaconstanta.ro

Pe partea stîngă, nu prea departe de restaurantul „Păltiniş", a cărui grădină de vară a fost reamenajată în 1956, se află Cinematograful Tineretului, unde rulează în special filme documentare — ştiinţifice şi filme de desene animate. Sala are 300 locuri. În 1958, pe lîngă acest cinematograf a luat fiinţă „Cineclubul tineretului", unde pot fi vizionate filme cultural-educative, însoţite de prezentări şi recenzii.

În continuare, pe str. I. V. Stalin, avem de parcurs o distanţă mai lungă pînă în cartierul Anadolchioi, unde se află stadionul „1 Mai". Ne deplasăm cu autobuzul, care poate fi luat de la prima staţie din apropiere — str. I. V. Stalin colţ cu bulevardul V. I. Lenin. În apropiere de stadion, pe str. Lăpuşneanu, se află instalaţiile moderne ale Fabricii de gheaţă, construită în 1958, avînd o producţie de 50 tone în 24 ore. Dar să ne continuăm ruta spre stadionul „1 Mai".

În timpul stăpînirii romane, pe locul actualului cartier Anadolchioi se afla un *Vicus*[1] *Turris Muca*, întemeiat de un colon trac — Muca —, care construise şi un turn de apărare. Arheologii consideră că pe aceste locuri ar fi existat cartierul Constantiana, numit astfel de împăratul roman Constantin cel Mare. În timpul stăpînirii otomane, în secolul al XIX-lea, pe aceste locuri erau numai păşuni şi arături. Mocanii îşi păşteau pe aici oile. Pe atunci se aflau numai cîteva colibe sărăcăcioase.

În 1935, în urma dezvoltării oraşului Constanţa, satul Anadolchioi, care se afla la numai 2 km de oraş, a fost cuprins în raza acestuia. La marginea satului era un izvor de apă, o „ceşmea" — cişmea, — într-o mică pădurice, unde la 1 Mai muncitorii constănţeni organizau serbări cîmpeneşti.

---

[1] *Vicus* = sat.

www.ziuaconstanta.ro

Coborîm prin strada Primăverii, la Parcul sportivilor.

Parcul sportivilor, amenajat în 1956, apare ca un larg spaţiu verde, care se întinde pe o suprafaţă de 300 000 m². Cu greu îţi poţi imagina că acum cîţiva ani, pe acest loc de verdeaţă, erau maidane, focare de infecţie ale oraşului. Numai în doi ani, din plăpînzii puieţi şi arbuşti plantaţi aici, s-au ridicat brazii şi plopii care înconjoară pajiştea verde plină cu flori înmiresmate. Alături de parc a fost construit, în numai doi ani, şi un măreţ stadion.

Mişcarea de cultură fizică şi sport a cunoscut o largă dezvoltare şi la Constanţa, unde a fost organizată o activitate sportivă de mare popularitate, cu o largă participare a maselor la crosurile „1 Mai", „7 Noiembrie", la spartachiade, cît şi la alte sporturi. Numai în 1959 concursurile de masă au întrunit un număr de peste 40 000 de participanţi. Sportul de performanţă este practicat azi în 44 de asociaţii sportive de cca. 15 000 sportivi, din care 3 500 femei. Dacă înainte de 1944 cadrele tehnice sportive se puteau număra pe degete, în prezent munca sportivă este îndrumată de 44 antrenori, de 70 instructori sportivi, de 22 profesori de educaţie fizică, 150 arbitri şi aproape 100 activişti voluntari. Mai mult de un sfert din populaţia oraşului Constanţa participă activ la noua viaţă sportivă.

Stadionul „1 Mai" şi Palatul sporturilor devin neîncăpătoare cu ocazia marilor întreceri sportive.

Stadionul „1 Mai" a fost construit între anii 1953 şi 1955. Ca mărime, acest stadion este printre primele din ţară şi unicul lucrat numai în piatră masivă calcaroasă, şlefuită, amintind de stadioanele

www.ziuaconstanta.ro

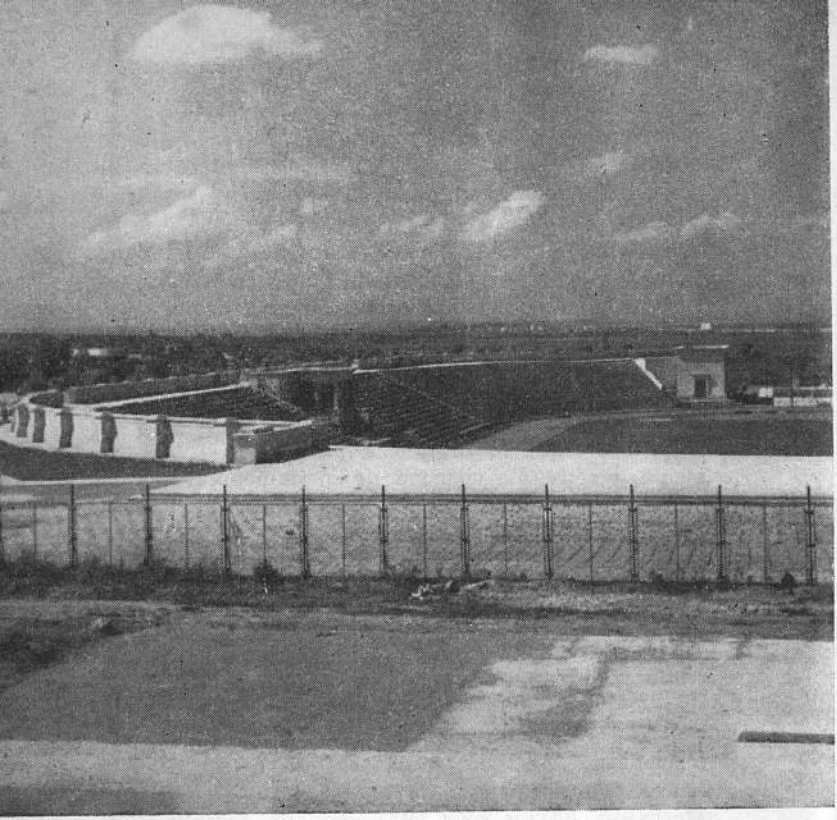

Stadionul

www.ziuaconstanta.ro

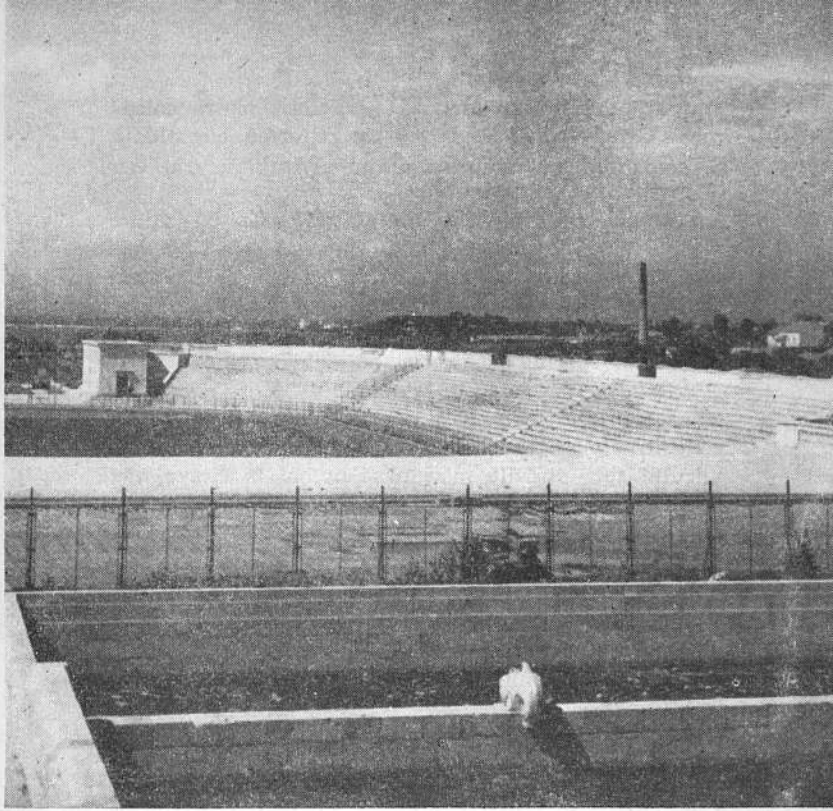

„1 Mai"

www.ziuaconstanta.ro

www.ziuaconstanta.ro

PRIN ORAȘUL CARE SE REVARSĂ PESTE ZIDURILE TOMITANE

Bulevardul Republicii — Turnul măcelarilor — Zidul și poarta cetății Tomis — Hotelul și restaurantul „Continental" — Piața Unirii — Restaurantul „Modern" — Consiliul regional A.R.L.U.S. — Comitetul regional al Crucii Roșii — Redacția ziarului „Dobrogea Nouă" — Filiala S.R.S.C. — Sala „Fantasio" — Noua gară C.F.R. — Cartierul Viile Vechi — Zbor de agrement deasupra orașului Constanța

Bulevardul Republicii este o arteră principală a Constanței. Începînd de la malul mării, el intersectează străzile Mircea cel Mare, Kogălniceanu, I. V. Stalin și în cele din urmă, strada 1907. La întîlnirea cu această stradă, în colțul din stînga, se află Turnul măcelarilor, rămășiță a unui bastion de pază din zidurile milenare ale cetății Tomis. Pe partea stîngă a bulevardului se văd parțial și temeliile acestor ziduri.

Turnul măcelarilor, scos la lumină de arheologul romîn Vasile Pîrvan, alcătuiește, împreună cu alte relicve adunate în jurul fundației, un interesant muzeu arheologic în aer liber.

www.ziuaconstanta.ro

Pe unul din blocurile de piatră ale acestui turn stă scris următorul text epigrafic :

* MAKELARI (ÔN)
PEDATOU
(RA) PO (DEA) ED

Ceea ce înseamnă : Porţiunea măcelarilor, de 24 picioare.

Constatările arheologice au stabilit că zidurile au fost construite în secolul al IV-lea, apoi dărîmate, probabil, în urma unor atacuri dinafară, şi refăcute în timpul domniei lui Justinian (526—565). Din timpul acestuia datează şi inscripţia amintită. Turnul, înalt pe atunci de 24 picioare, a fost construit de breasla măcelarilor, prin corvoadă şi lăsat în grija lor. Aici, membrii asociaţiei făceau de veghe şi participau la apărarea oraşului în caz de nevoie. În acest bastion de formă semirotundă — un indiciu că aici era un colţ al zidului de apărare — se afla armamentul alcătuit din baliste şi „proiectile" de piatră. Cercetătorii au stabilit că zidul, turnurile şi porţile cetăţii au fost ridicate în grabă, folosindu-se blocuri de piatră de la alte construcţii, dărîmate de popoarele migratoare. În acest colţ arheologic, restaurat în 1959, sînt expuse şi cîteva sarcofage, de tipul celor din Italia şi Grecia, descoperite în diferite necropole ale oraşului. Tot aici mai sînt prezentate vizitatorilor şi cîteva fragmente arhitectonice amintind gradul de civilizaţie şi de cultură la care ajunseseră locuitorii cetăţii Tomis în timpul orînduirii sclavagiste.

www.ziuaconstanta.ro

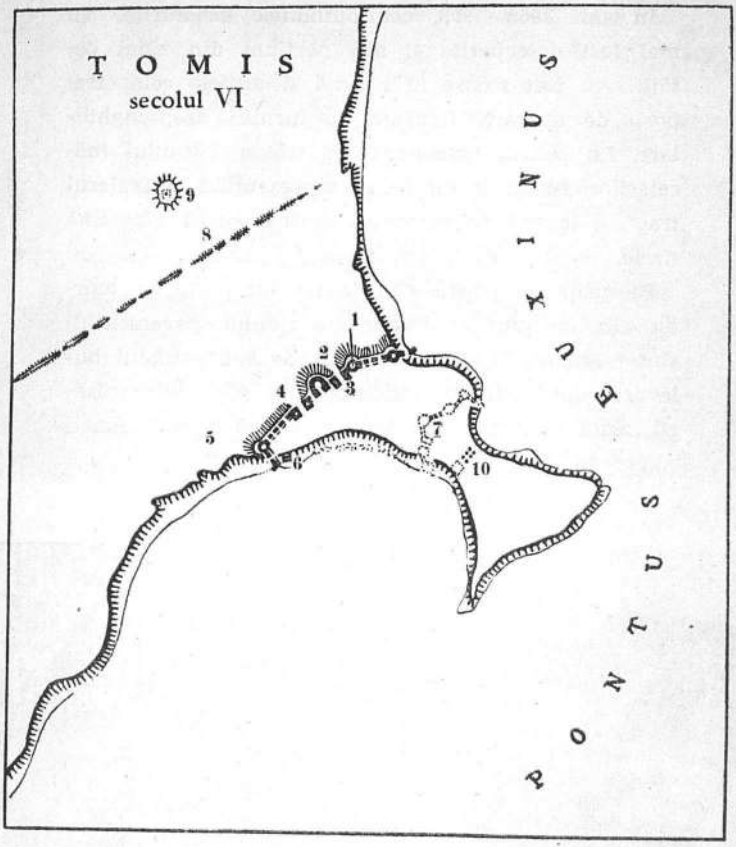

1. Turnul măcelarilor ; *2.* Poarta ; *3.* Bastioane dreptunghiulare de apărare a porţii ; *4.* Poarta Praesidiaria ; *5.* Cimitir ; *6.* Atelier de prelucrat marmură ; *7.* Urmele vechiului zid grecesc ; *8.* Urmele marelui val de pămînt al lui Traian ; *9.* Movila Ponticum ; *10.* Forumul.

www.ziuaconstanta.ro

În anii 1958—1959, continuîndu-se săpăturile, au mai fost descoperite și alte porțiuni din zidul cetății. Au fost scoase la lumină și urmele celor trei porți de apărare, flancate de turnuri dreptunghiulare. La poarta descoperită în stînga Turnului măcelarilor s-a găsit un relief reprezentînd „Cavalerul trac", o icoană de marmură dintr-o epocă bizantină tîrzie.

Blocurile de piatră sînt legate între ele cu mortar alb, iar părțile externe ale zidului (paramentul) sînt fasonate. Zidul se continua pe sub actualul bulevard, după care se îndrepta spre port. Spre răsărit, zidul ajungea pînă la țărmul mării și probabil

Poarta și zidul cetății Tomis

www.ziuaconstanta.ro

Hotelul „Continental"

continua de-a lungul litoralului. Un turn de apărare a existat pe locul actualului solariu din colţul format de străzile Dragoş Vodă şi Mihail Kogălniceanu.

În spatele fostului zid de apărare al cetăţii de altădată, în mijlocul grădinii cu alei frumoase şi balansoare pentru copii, se ridică acum Casa ofiţerilor. Localul a fost construit în 1882, în stil eclectic maur. Impresionează plăcut prin ritmica arcadelor [1] supraînălţate. Are intrarea prin str. 1907.

[1] *Ritmica arcadelor* = aşezarea simetrică a arcadelor în arhitectura clădirilor.

www.ziuaconstanta.ro

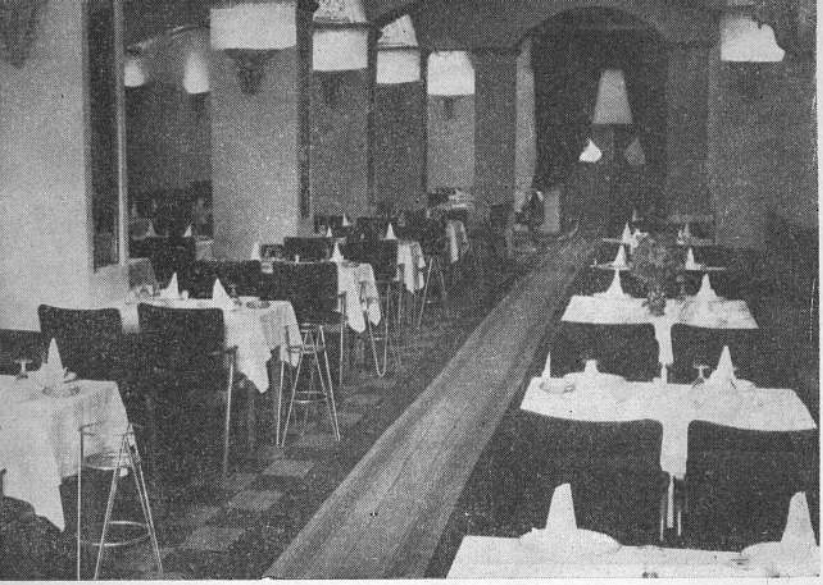

Restaurantul „Modern"

Înainte de a continua drumul, menţionăm cîteva întreprinderi de pe bulevardul Republicii sau din imediata lui apropiere. La nr. 20 se află un imobil cu cinci etaje, construit în 1934. Este hotelul „Continental", cel mai frumos şi mai elegant hotel al oraşului. Are 81 de camere cu 130 paturi, asigurînd vizitatorilor tot ce este necesar unui confort optim. Tot în acest imobil s-a deschis agenţia O.N.T. „Carpaţi". Hotelul este flancat în aripa dreaptă de restaurantul „Continental".

În apropiere se găseşte piaţa Unirii, o piaţă centrală cu hale spaţioase şi cu chioşcuri special amenajate pentru desfacerea mărfurilor.

www.ziuaconstanta.ro

Alături se află Baia nr. 1. Clădirea a fost reamenajată în 1948. Puţin mai departe, pe strada 1907 colţ cu strada Cuza Vodă, se află noul restaurant „Modern", inaugurat în 1958; cuprinde un interior plăcut, luminat cu neon; ies în evidenţă frumoasele motive ornamentale cu stilizări de faună marină.

În faţa porţii cetăţii Tomis admirăm vitrinele bogate ale magazinului „Gostat", deschis în 1959 într-un local complet reamenajat.

În clădirea de la nr. 4 de pe bulevardul Republicii se află acum sala de lectură a Bibliotecii centrale regionale, înfiinţată în 1957. Întîlneşti aici

Biblioteca centrală regională. La parter sala de lectură

www.ziuaconstanta.ro

Sediul ziarului „Dobrogea Nouă"

tineri care, cu setea lor de a cunoaşte, întorc cu hărnicie filele volumelor. Alături de ei, muncitori, tehnicieni şi funcţionari, care, după o zi de lucru, vin seara la sala de lectură pentru a răscoli comorile ascunse în paginile cărţilor.

În blocul de la nr. 26 îşi au sediul: Consiliul regional A.R.L.U.S., care desfăşoară o largă activitate cultural-politică prin cele peste 800 comisii din comune, sate, şcoli şi întreprinderi. Pe lîngă consiliul regional s-a înfiinţat, în 1958, Clubul celor care învaţă limba rusă, precum şi Cercul pedagogic de limba rusă. Tot aici funcţionează Consiliul oră-

www.ziuaconstanta.ro

şenesc A.R.L.U.S. şi Comitetul regional al Crucii roşii, înfiinţat în 1949. În cadrul oraşului activează aproape 100 de secţii cu peste 12 000 membri. Cursurile G.P.A.S. — Gata pentru apărarea sanitară — au fost absolvite pînă în prezent de peste 2 000 membri, care activează la posturile sanitare înfiinţate pe locul de muncă.

În clădirea de la nr. 28 se află redacţia şi administraţia ziarului „Dobrogea Nouă", organ al Comitetului regional P.M.R. şi al Sfatului popular regional Constanţa.

Tot în această clădire se află sediul Comitetului regional U.T.M. şi filiala S.R.S.C.

Pe partea stîngă a bulevardului, la nr. 11 B, se găseşte sala „Fantasio", construită în 1925. În 1954,

Sala „Fantasio"

www.ziuaconstanta.ro

Gara — fațada

clădirea a fost reconstruită. Astăzi, fațada prezintă un portic monumental sprijinit pe pilaștri cu capiteluri neoclasice. Sala are o capacitate de 570 locuri. Aici își desfășoară activitatea secția de estradă a Teatrului de Stat din Constanța, înființată în 1956.

Pe acest bulevard larg, privirile sînt atrase și de blocul S.N.M.C., o frumoasă construcție cu cinci etaje și 55 de apartamente, prevăzute cu terase și balcoane însorite.

La capătul bulevardului Republicii vom da de o construcție modernă cu care orașul Constanța s-a îmbogățit de curînd. Este noua gară ridicată în timp record: din iulie 1959 pînă în aprilie 1960. A fost inaugurată la 20 mai 1960. Construirea unei noi

www.ziuaconstanta.ro

gări pentru orașul Constanța devenise de mult o necesitate, dar n-a putut fi realizată decît în anii puterii populare.

Noua gară este formată dintr-un complex de clădiri. Corpul central cuprinde o clădire care impresionează prin silueta ei elegantă, cu acoperișul în arce. Aici au fost instalate casele de bilete și sălile de așteptare; la etaj, un restaurant modern. Din corpul central călătorii ajung prin pasaje subterane la peroanele acoperite care deservesc liniile de cale ferată. În celelalte clădiri se găsesc serviciile de exploatare, poșta gării și sălile pentru oaspeți.

În fața gării s-a amenajat o piață, unde staționează troleibuze, autobuze și taximetre. Seara, complexul gării e iluminat feeric de lămpi fluorescente.

Gara — peroanele

www.ziuaconstanta.ro

Dar să ne continuăm drumul îndreptîndu-ne spre aeroportul orașului ; trecem pe șoseaua Mangaliei și intrăm în cartierul Viile vechi. De „viile“ de odinioară nici pomeneală. Orașul s-a întins și peste locul ocupat altădată de bătrînii butuci de viță care au dispărut, lăsînd doar numele plajei „La vii“ și a cartierului „Viile vechi“.

Pe șoseaua Mangaliei, în curtea garajului I.R.T.A., la nr. 93, așteaptă ora ieșirii spre stațiile de plecare ale orașului zeci de autobuze, executate la Uzina „Tudor Vladimirescu“ din București. Toate sînt mașini încăpătoare, bine întreținute și confortabile. Culoarea lor e ca verdele pal pe care-l are cîteodată marea, în jocul de culori al apusului de soare.

De aici, șoseaua Mangaliei e mărginită pe partea dreaptă de enorme cazane care poartă una din bogățiile subsolului patriei noastre — aurul negru. Conținutul lor așteaptă să fie încărcat în tancuri petroliere romînești sau străine, luînd calea fără pulbere,

Gara Constanța, noaptea

www.ziuaconstanta.ro

peste mări şi oceane, pînă în cele mai îndepărtate colţuri ale lumii.

La nr. 98 întîlnim o construcţie ocupată de I.R.I.C. — Întreprinderea regională pentru industrializarea cărnii. Aici este marele abator al oraşului Constanţa. El a fost ridicat între anii 1932 şi 1936, fiind profilat ca abator de export. Pentru ridicarea productivităţii muncii, abatorul a fost modernizat în 1958 cu noi lucrări de perfecţionare a utilajului existent. S-a instalat o topitorie complet mecanizată, o nouă fabrică de gheaţă cu o capacitate totală de 15 tone pe zi şi o uscătorie de sînge din care se face făina pentru hrana animalelor. De asemenea, s-au construit două linii aeriene în sala de zvîntare a cărnii. Pentru fabrica de mezeluri, care funcţionează în incinta abatorului, acum semimecanizată, s-a construit o nouă magazie frigorifică, avînd o capacitate de 6 tone.

În apropiere se află Şcoala de şapte ani nr. 17, o clădire modernă cu ferestre largi care primesc din plin aer şi soare. În curtea largă, împrejmuită cu un gărduleţ metalic de culoarea albastrului marin, zburdă în recreaţie mulţimea copiilor cu feţele îmbujorate de sănătate.

Prin strada Caraiman ne îndreptăm spre bulevardul Aurel Vlaicu, care duce la aeroportul oraşului. Aici, în afară de cursele obişnuite de călători, Agenţia TAROM pune la dispoziţia vizitatorilor avioane pentru zboruri de agrement. Privit din avion, oraşul îşi dezvăluie forma peninsulară şi planul străzilor. Pe promontoriu străzi înguste, arcuite, toate pornind din piaţa Independenţei ; la vest de bulevardul Republicii, în oraşul nou, stră-

www.ziuaconstanta.ro

zile se văd drepte, largi, iar clădirile, strînse pachet în figuri geometrice regulate. A dispărut pitorescul caselor de paiantă acoperite cu olane pline de muşchi verde. Alte clădiri noi le-au luat locul; se văd parcurile înflorite, se zăreşte întinsul de apă al mării, litoralul înfrumuseţat de cele mai moderne case de odihnă, cu hoteluri şi restaurante, cu sanatorii şi instalaţii balneare. Se adună acum sub priviri tot oraşul pe care l-am colindat aproape stradă cu stradă; răsare în mijlocul unui parc, Palatul sporturilor, se zăreşte stadionul, modernele construcţii cu care se mîndreşte Constanţa. Iar în depărtare lanurile gospodăriilor colective se coc în soarele întinerit şi el de tinereţea care se degajă din toate colţurile.

Spun cronicile că-i bătrîn oraşul...
A fost, dar i-am dat aripi de vultani,
De cînd ne e îndemn şi-avînt partidul,
Constanţa are cincisprezece ani![1]

Strada Ştefan cel Mare — Şcoala elementară de muzică şi artă plastică — Piaţa Griviţei — Vedere panoramică a oraşului — Sediul filialei de vînătoare şi pescuit sportiv

Strada Ştefan cel Mare începe de la malul mării din bulevardul Fr. Engels; intersectează străzile Mircea cel Mare, I. V. Stalin şi 1907. Trece pe lîngă Parcul Culturii, formînd latura de sud-est a acestuia, traseul continuînd apoi pînă în piaţa Ştefan cel Mare în apropiere de gara Constanţa.

---

[1] Ion Drăgănescu, *Oraşul natal*, „Dobrogea Nouă", nr. 3424 din 5-8-1959.

www.ziuaconstanta.ro

E o stradă cu specific comercial pe care se observă o circulaţie intensă aproape în tot cursul zilei. Noile magazine cu vitrine largi opresc în loc grupuri de trecători care nu-şi pot lua privirile de la mărfurile expuse.

Dar să pornim la drum străbătînd această stradă de pe malul mării. Numai după puţin timp de mers se deschide pe partea stîngă str. M. Kogălniceanu, o stradă scurtă care ne conduce la şcoala elementară de muzică şi artă plastică rezervată copiilor. Aceasta a fost înfiinţată în 1955 şi treptat va căpăta caracterul de şcoală medie.

În etapa actuală cursanţilor li se predau noţiuni elementare de muzică şi artă plastică; mulţi dintre elevi au devenit de pe acum laureaţi ai diferitelor concursuri. Trei sute de copii ai oamenilor muncii activează aici sub îndrumarea profesorilor, pentru a-şi însuşi tainele frumosului; mulţi dintre ei se pregătesc să participe la concursuri republicane de muzică şi artă plastică.

Revenind în strada Ştefan cel Mare, vom trece în continuare pe lîngă imobilul de la nr. 13 în care se găseşte Clubul lucrătorilor din învăţămînt. Înainte de 1944, aici se afla sediul organizaţiei U.T.C. la şedinţele căreia lua parte şi Filimon Sîrbu.

Filimon Sîrbu s-a născut la 10 august 1916 în comuna Veţel [1]. Era fiul lui Ion Sîrbu, muncitor ceferist. Acesta a fost concediat în urma participării la greva generală din 1920, după care, rătăcind prin ţară, a ajuns în oraşul Constanţa, unde a murit într-un accident de cale ferată. Orfanul Filimon a trebuit să-şi cîştige singur pîinea, intrînd ucenic la

[1] Satul Filimon Sîrbu, com. Veţel, raionul Ilia, reg. Hunedoara.

www.ziuaconstanta.ro

Direcţia porturilor maritime. La 15 ani utecistul Filimon Sîrbu a devenit un bun conducător al ucenicilor de la Şantierul naval.

El şi cu alţi tineri au arborat, în ajunul zilei de 1 Mai 1936, steguleţe roşii pe actualul bulevard V. I. Lenin.

Zilele de 1 Mai şi 7 Noiembrie, Filimon Sîrbu le sărbătorea de obicei în închisoare, unde „siguranţa" îl arunca din timp, ca să nu provoace manifestaţii sau acte de sabotaj.

În primăvara anului 1941, Filimon Sîrbu şi-a lepădat hainele militare, înapoindu-se în oraşul Constanţa, unde s-a angajat la Societatea de autobuze „Săgeata". Era cunoscut sub falsul nume de „domnul controlor Liţu..." Devenise membru al P.C.R.

Într-o duminică, în ziua de 22 iunie 1941, Filimon Sîrbu s-a întîlnit cu cîţiva ucenici, tineri lucrători de la uzina electrică de pe malul lacului Tăbăcăria (Uzina S.C.E.C., astăzi Uzina „Filimon Sîrbu"). Făceau plajă şi plănuiau ca, în caz de alarmă, uzina electrică să lumineze mai departe oraşul, pentru ca aviaţia sovietică să distrugă punctele militare fasciste. Dar ei fuseseră trădaţi.

Au fost arestaţi. Pe Filimon Sîrbu, Curtea marţială l-a condamnat la moarte. Un magistrat l-a sfătuit să facă cerere de graţiere, dar el n-a acceptat. A fost dus la închisoarea Jilava, de lîngă Bucureşti. Acolo, deşi ştia că mai are puţin de trăit, lua parte la cercurile învăţămîntului de partid. Sîmbătă 19 iulie 1941 a fost pus la zidul închisorii de lîngă pajiştea din Valea piersicilor. Filimon Sîrbu a refuzat să fie legat la ochi, spunînd:

„Nu este nevoie. Primesc moartea cu ochii deschişi... mor pentru patria mea".

Şi, sfidînd gloanţele trimise de călăii clasei muncitoare, a strigat:

„Trăiască Romînia liberă! Moarte fasciştilor!"

Locul unde a fost înmormîntat nu este cunoscut.

După minutul de reculegere în memoria neînfricatului erou al clasei muncitoare să pornim mai

www.ziuaconstanta.ro

Magazinul „Universal"

departe, păstrînd în amintire tabloul locurilor unde a trăit și a luptat Filimon Sîrbu.

În colțul format de străzile Ștefan cel Mare și I. V. Stalin, lîngă librăria „Cartea rusă", s-a deschis în anul 1958 magazinul „Modern".

Mai departe, blocul de la nr. 55 este ocupat de cel mai mare și mai elegant magazin al orașului Constanța, „Magazinul Universal".

Tot pe partea stîngă, la nr. 65, se află restaurantul „Marea Neagră".

Sîntem în apropierea străzii Ștefan Mihăileanu care trece prin piața Griviței și pe lîngă biserica

www.ziuaconstanta.ro

Sf. Constantin şi Elena, din turnul căreia vom privi o frumoasă panoramă a oraşului Constanţa.

Pînă vom ajunge însă la obiectivul urmărit, vizităm piaţa Griviţei, cea mai mare piaţă alimentară a oraşului.

Odinioară pe aceste locuri se afla o piaţă de alimente şi zarzavaturi; de fapt era mai mult un bazar oriental, în care se desfăceau tot felul de mărunţişuri. După anul 1946, alviţarii, salepgiii [1] toptangiii [2], corturarii [3] cu urşi au dispărut. În locul pieţei cu magazii insalubre s-au ridicat hale igienice, spaţioase, mese de ciment cu umbrele, boxe împrejmuite cu plasă de sîrmă. Piaţa Griviţei este o piaţă modernă foarte bine întreţinută.

Din piaţa Griviţei continuăm mai departe drumul pe str. Ştefan Mihăileanu, pînă la întretăierea cu str. M. I. Kalinin. În colţul din dreapta se profilează silueta bisericii Sf. Constantin şi Elena, zidită în anii 1934—1935.

Interiorul prezintă o bogată ornamentaţie. Catapeteasma, frumos dăltuită, este, în mod neobişnuit, toată din marmură albă, ornamentată cu colonete; totul dovedeşte o mare risipă. Pictura murală este executată de Nina Arbore şi zugravul de biserici Ivanov, buni cunoscători ai meşteşugului; stilul elegant, simplu, al coloritului exprimă strict esenţa subiectului, dar se menţine pe o gamă prea sobră, chiar întunecată, cu tot caracterul laicizant al chipurilor.

---

[1] Vînzători de salep, o băutură orientală preparată din miere, apă şi din tuberculele unor specii de orhidee.

[2] Vînzători cu ridicata; angrosişti.

[3] Ţigani nomazi care umblau cu urşi; spoitori.

www.ziuaconstanta.ro

Turnul clopotniței, înalt de 30 m, se află chiar în corpul pronaosului, amintind astfel de tipul unor biserici de pe vremea lui Matei Basarab. Este un turn lipsit de atracție, în schimb, vizitatorul, după ce urcă cele 130 trepte, poate admira o frumoasă priveliște a orașului și a regiunii înconjurătoare.

Sînt două turnuri în Constanța, destul de ridicate ca să poți cuprinde din înălțimea lor cîte o parte a orașului. Dacă din minaretul moscheii de pe strada Alexandridi am putut privi orașul vechi ridicat peste ruinele anticului Tomis, din turnul în care ne aflăm acum orizontul e mai larg. In plină vară, se zărește un colț al portului profilat pe fondul albastru al cerului; se văd în depărtare vapoare care vin sau pleacă în larg; distingem conturul lacului Tăbăcăriei și oglinda mai depărtată a lacului Siutghiol, separată de mare prin perisipul pe care s-a așezat Mamaia. Se văd clădirile colectiviștilor din Palazul Mare și mărețele construcții de la Mamaia.

Pe plaja sidefată este multă mișcare, neastîmpăr, iar marea, care sclipește prin miile de pleoape albe ale valurilor înspumate, pare că încearcă să stăvilească năvala spre larg a celor ce caută înviorare în apele ei.

Mai aproape, orașul se adună în străzi drepte, străjuite de o parte și de alta de case înalte, care răsar dintre copacii plini de verdeață.

Scrutăm zarea; căutăm să pătrundem cu privirea depărtările, așa cum altă dată paznicii cetății antice priveau cercetători din Turnul măcelarilor. Cîtă depărtare între azi și ieri; cîtă deosebire între holdele îmbelșugate de azi și stepa înecată altădată

www.ziuaconstanta.ro

de buruieni arse de soare, între Dobrogea feudală și Dobrogea colectivistă!

Coborîm și continuăm itinerarul pe străzile alăturate unde, între anii 1956 și 1958, au fost ridicate noi blocuri pentru muncitori; un mic cartier al orașului Constanța cu apartamente confortabile. Este încă un semn că pe locul Tomisului de altădată, vechiul oraș Constanța întinerește.

Revenim în str. Ștefan cel Mare prin str. Ștefan Mihăileanu, continuăm apoi drumul spre piața Ștefan cel Mare, trecînd pe lîngă case înalte, construcții fără un stil bine precizat. Ajungem la nr. 66, unde se află sediul și clubul filialei Asociației generale a vînătorilor și pescarilor sportivi din R.P.R. Filiala a fost înființată în 1946; numărul membrilor ei trece de 1 200; patru sute de vînători și opt sute de pescari sportivi. În zilele de sărbătoare, trenurile și mașinile transportă spre locurile de vînat și pescuit din ce în ce mai mulți vînători amatori și pescari sportivi.

Un alt edificiu cu trei etaje se află la nr. 83, în care se găsește policlinica pentru adulți și Baia nr. 3.

Mai departe, pe strada Ștefan cel Mare, la nr. 133, se găsește Spitalul pentru adulți. In 1908 au fost construite aici trei pavilioane care adăposteau Spitalul comunal „Dr. V. Sion". Ulterior i s-au adăugat noi anexe. In 1957 s-a ridicat un pavilion destinat radioterapiei și oftalmologiei. Pe lîngă alte secții și laboratoare, spitalul cuprinde și o secție pentru intervenții chirurgicale urgente.

Policlinica și spitalul pentru adulți contribuie în mare măsură la ocrotirea sănătății oamenilor mun-

www.ziuaconstanta.ro

cii din oraşul Constanţa. Dar această sarcină nu rămîne numai în seama aşezămintelor amintite. Alte 12 circumscripţii medicale pentru adulţi sînt răspîndite în raza oraşului; o policlinică şi 12 circumscripţii medicale pentru copii, un spital T.B.C., un spital pentru lucrătorii din port, un spital pentru feroviari etc. Toate aceste instituţii de ocrotire a sănătăţii şi de asistenţă socială ţin la dispoziţia celor încercaţi de boli sau accidentaţi peste 1 000 de paturi. Există şi o staţie de recoltare şi conservare a sîngelui.

In cadrul policlinicii şi spitalului pentru adulţi, pe lîngă care trecem acum, funcţionează laboratoare pentru analize bacteriologice şi chimice. Transportul la spitale se face prin serviciul de salvare dotat cu autoambulanţe moderne. Viaţa multor oameni ai muncii din Regiunea Constanţa a fost salvată prin ajutorul dat la timp de medicii de specialitate transportaţi cu ajutorul aviaţiei sanitare.

Există şi o staţie sanitară antiepidemică, avînd în sarcină menţinerea curăţeniei şi a igienii în localuri, pieţe, magazine etc.

Constanţa timpurilor noi este dotată cu tot ceea ce poate pune în siguranţă viaţa, sănătatea celor ce muncesc.

Dar să continuăm itinerariul nostru pînă la piaţa Ştefan cel Mare, de unde vom alege o altă rută — spre un cartier industrial al oraşului.

www.ziuaconstanta.ro

Piața Ștefan cel Mare — Centrul mecanic — Fabrica „Argus“ — Oborul orașului — Fabrica „Munca“ — Monumentul eroilor ostași romîni din 1916 și monumentul eroilor ostași sovietici din 1944 — Șoseaua Filimon Sîrbu — Fabrica de ambalaje metalice — Fabrica de semicelulocă — Fabrica „Întrecerea socialistă“ — Valul lui Traian — Atelierele C.F.R. Palas.

Am ajuns în piața Ștefan cel Mare. Din această piață, în care se întîlnesc trei străzi: Ștefan cel Mare, Eternității și Griviței, pornesc mai departe trei șosele: Șoseaua Mangaliei, Șoseaua Cerealelor și Șoseaua Filimon Sîrbu.

In piață, pe partea stîngă, se află autogara I.R.T.A. Peste drum de autogară, pe str. Eternității, la nr. 4, este instalat Centrul mecanic pentru reparații de tractoare și motoare, recondiționări și execuții de piese pentru tractoare, motoare și mașini agricole. Toate utilajele mecanice: strunguri, mașini de alezat și rectificat, bancuri de rodaj, aparate de sudură, cuptoare de turnătorie, cazane de aburi etc. sînt fabricate în R.P.R. sau importate din U.R.S.S., Republica Socialistă Cehoslovacă, R. P. Ungară.

Datorită eforturilor depuse de muncitori și tehnicieni cu o înaltă calificare în repararea utilajelor agricole, Centrul mecanic Constanța este întreprindere fruntașă pe țară de mai mulți ani. El este în același timp locul de practică al elevilor de la școlile medii, în cadrul muncii pe politehnizare.

Din piața Ștefan cel Mare ne îndreptăm spre șoseaua Cerealelor, care întregește peisajul industriei în plină dezvoltare al acestei părți a orașului. Astfel, pe șoseaua Cerealelor, la nr. 45, se află Fa-

www.ziuaconstanta.ro

Biscuiţii „Pescăruş", unul din produsele fabricii „Munca"

brica de băuturi răcoritoare I.P.A.T., înfiinţată în 1958. Tot aici se află noua fabrică de pîine înzestrată cu utilaje moderne.

Mai departe, la nr. 37, funcţionează Fabrica de uleiuri vegetale „Argus". Muncitorii acestei fabrici, în frunte cu comuniştii, au reuşit să cucerească în 1957 steagul de unitate fruntaşă pe ţară, păstrîndu-l mai departe în anii 1958 şi 1959. În prezent fabrica este aproape complet mecanizată.

Din şoseaua Cerealelor, mergem spre şoseaua Bucureşti pentru a vizita Oborul oraşului, cu specific alimentar şi agrozootehnic, instalat pe acest loc în anul 1926.

Anual, între 15 septembrie şi 15 octombrie, se deschide aici Tîrgul de toamnă, unde, în afară de tîr-

www.ziuaconstanta.ro

gul propriu-zis, se desfac şi diferite produse industriale şi textile. Tîrgul săptămînal se ţine în fiecare marţi şi duminică. In aceste zile vom întîlni aici o animaţie deosebită.

Din Obor ne îndreptăm spre str. T. Burada, pentru a vizita la nr. 8, secţia de biscuiţi a Fabricii „Munca". Infiinţată în 1922 sub numele de Fabrica „Mercur", producea mai mult zaharicale şi surogate de cafea, fiind de fapt un mare atelier în care se lucra cu mijloace de producţie primitive. După naţionalizare, fiind înzestrată an de an cu utilaje tot mai moderne: valţuri, malaxoare, maşini de ştanţat etc., a început să se dezvolte producînd diferite produse, printre care biscuiţii „Munca", cunoscuţi peste tot pentru calitatea lor superioară.

De aici, itinerarul se îndreaptă spre şoseaua magistrală Filimon Sîrbu, care duce către cartierul C.F.R. Palas. În apropiere se află Cimitirul eroilor. Vom trece prin strada Liniştii, pentru a vizita monumentele eroilor ostaşi romîni din anul 1916 şi al eroilor ostaşi sovietici din 1944.

Intrăm în cimitirul eroilor prin poarta principală străjuită de două coloane masive din piatră de calcar; nu departe se află Mausoleul ostaşilor romîni căzuţi în războiul 1916—1919. In dreapta, se înalţă Monumentul eroilor ostaşi romîni din 1916, construit din granit negru. Pe soclu este gravată următoarea inscripţie:

VEŞNICĂ AMINTIRE
EROILOR MORŢI IN LUPTELE
DIN DOBROGEA, IN ANUL 1916

*

PATRIA RECUNOSCĂTOARE

www.ziuaconstanta.ro

Nu departe se află Monumentul eroilor ostaşi sovietici, căzuţi pe pămîntul Dobrogei în războiul antifascist din 1944. Monumentul, un obelisc masiv din calcar, închide capătul unei esplanade. Sub faldurile steagurilor revoluţiei socialiste, pe soclul monumentului este fixată o placă de marmură albă purtînd inscripţia :

GLORIE OSTAŞILOR ARMATEI SOVIETICE CARE ŞI-AU DAT VIAŢA ÎN LUPTA PENTRU ELIBERAREA OMENIRII DIN ROBIA FASCISTĂ

Continuăm drumul pe strada Labirint, pentru a reveni în şoseaua Filimon Sîrbu, paralelă cu calea ferată Constanţa—Bucureşti. Pe partea stîngă a şoselei observăm complexul noii gări, de care am mai amintit.

Tot pe partea stîngă se află Fabrica de ambalaje metalice, înfiinţată în 1897, ca secţie de articole de tablă şi ambalaje. Ea aparţinea Societăţii anonime romîne „Concordia", romînă doar cu numele ; în realitate avea investit numai capital străin ; se lucra cu maşini rudimentare cîte 10—12 ore pe zi ; munca se desfăşura în condiţii grele, operaţiile fiind executate mai mult manual ; zilnic se produceau accidente.

După naţionalizarea principalelor mijloace de producţie fabrica a luat o amploare deosebită ; noile utilaje fabricate în R.P.R. şi R.D.G. au dus la mărirea şi îmbunătăţirea producţiei şi a productivităţii muncii. Fabrica produce bidoane, cutii, obiecte, pentru menaj, faruri pentru automobile şi tractoare, garnituri pentru culase auto, filtre auto ş.a. Astăzi

www.ziuaconstanta.ro

www.ziuaconstanta.ro

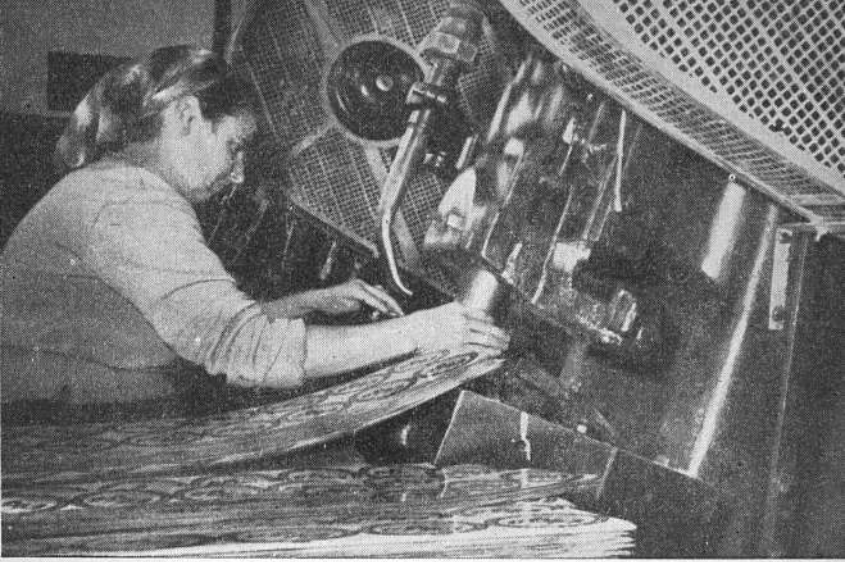

Secția de presaj este dotată cu mașini moderne

procesul de producție este complet mecanizat, meritul revenind în parte și inovatorilor acestei fabrici.

Continuăm drumul pe șosea. Aceasta a căpătat recent un aspect plăcut, datorită puieților plantați pe margine. Nu departe zărim noi construcții. Sînt clădirile fabricii de semiceluloză, ridicată în anul 1959. Complexul cuprinde o clădire principală unde este instalată fabrica propriu-zisă. Celelalte clădiri sînt destinate depozitului de materie primă — paiele — cu o capacitate de 6 000 tone, centralei termice, depozitului de clor și hipoclorit ș.a. Fabrica a fost inaugurată în primăvara anului 1960. Capacitatea ei de producție este de 13 600 tone de semi-

← *Monumentul eroilor din Marii societate* [illegible]

www.ziuaconstanta.ro

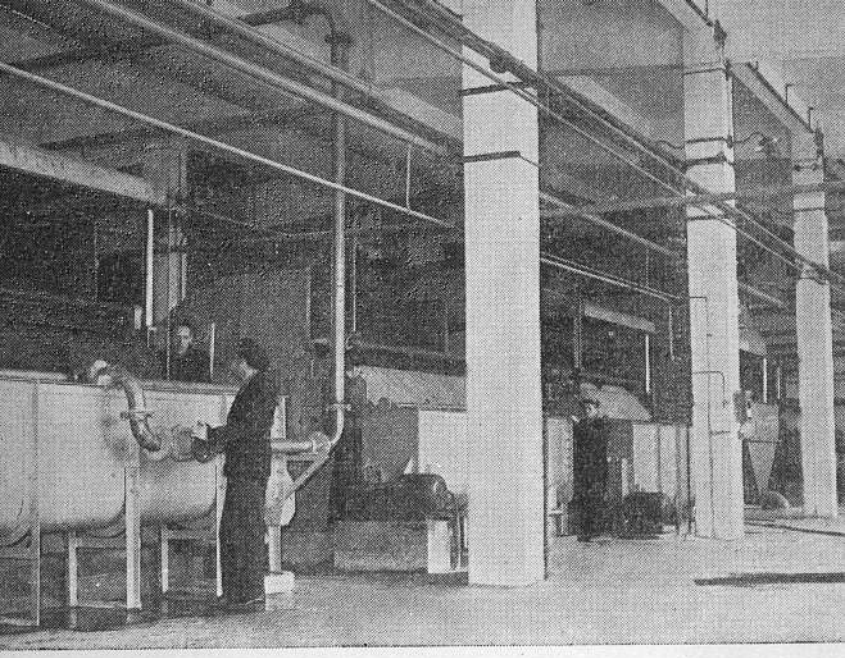

Fabrica de celuloză. Interior

celuloză pe an. Construcţia acestui complex s-a făcut într-un timp record.

Pe şoseaua Filimon Sîrbu colţ cu strada Papadopol se află filatura „Întrecerea socialistă". Ca mărfuri finite produce saci confecţionaţi şi pînză „essian". Utilajul vechi a fost completat cu utilaj nou. Şi aici în trecut condiţiile de muncă erau primitive. Muncitorii lucrau în ateliere neîncălzite, lipsiţi de asistenţă medicală, iar de măsuri de protecţie a muncii nici nu putea fi vorba. În mare parte procesul de producţie se desfăşura manual.

www.ziuaconstanta.ro

Toate acestea au rămas de domeniul trecutului ca o tristă amintire a unor timpuri aparţinînd unei orînduiri apuse. În anii puterii populare, muncitorii acestei întreprinderi dispun de cantină, baie, puncte sanitare, vestiare şi lucrează în condiţii civilizate, în ateliere luminoase, bine aerisite şi suficient încălzite.

Dar să continuăm itinerarul pe care am pornit. Intrăm în cartierul Palas. Pe partea dreaptă a şoselei se înalţă clădirea frigoriferului I.C.I.L.

Mai departe, pe sub umbra salcîmilor şi a plopilor, zărim din loc în loc în stînga şoselei, la cîteva sute de metri, un brîu de pămînt care în antichitate constituia o linie continuă de apărare — hotarul de nord al imperiului sclavagist roman, numit astăzi Valul lui Traian. Între şosea şi val, un cîmp colorat cu galbenul florilor de rapiţă şi romaniţă. La Staţiunea experimentală zootehnică Palas, pe care o vom vizita în altă zi, s-a găsit în anul 1935 un enorm bloc de marmură, cu două scobituri adînci pentru măsurat cereale: dimodion. Aici se afla castelul II al valului.

O altă unitate din acest cartier întregeşte diversitatea de ramuri industriale ale oraşului Constanţa: Atelierele C.F.R. Palas. Aceste ateliere se impun de la început, prin construcţia masivă a halelor de reparaţii şi prin noul turn de apă.

Cultivînd experienţa înaintată în producţie şi stimulînd munca inovatoare a muncitorilor şi a tehnicienilor, la Atelierele C.F.R. Palas s-a reuşit să se reducă timpul de lucru la reparaţiile locomotivelor,

www.ziuaconstanta.ro

Magazia frigorifică

vagoanelor, precum şi pentru producerea pieselor noi. Aici inovatorii contribuie tot mai mult la creşterea nivelului tehnic şi la obţinerea unor economii importante.

www.ziuaconstanta.ro

Piațeta V. I. Lenin — Pictura lui Tonitza de la biserica Sf. Gheorghe nou — Bulevardul V. I. Lenin — Lacul Tăbăcăriei — Uzina electrică „Filimon Sîrbu" — Stațiunea de cercetări marine — Plaja „Filimon Sîrbu" — Sectorul pescăresc Tăbăcărie

Punctul de plecare este piațeta V. I. Lenin, de pe marele bulevard cu același nume. Ne îndreptăm spre lacul Tăbăcăriei. Înainte însă de a porni la drum, să ne abatem la stînga pe strada 30 Decembrie, și apoi pe str. Romană, pînă la biserica Sf. Gheorghe Nou, unde vom putea admira picturile interioare executate de N. Tonitza.

E drept că exteriorul acestei biserici nu prezintă interes arhitectural. Pictura interioară este însă de o valoare artistică incontestabilă. Execuția picturii a fost încredințată în urma unui concurs public, cunoscutului pictor romîn N. Tonitza, care a fost asistat de cunoscuți pictori de biserici. Ornamentația bisericii, făcută de un oarecare Buiuc, se bazează pe împletituri bizantine, însă, îndeobște, împletiturile se termină prin frunzulițe tăiate ascuțit la contururi, caracteristic stilului rus. Între anii 1935 și 1936, peste pictura coșcovită, foștii „asistenți" ai pictorului au intervenit în sens negativ. În 1957 unele dintre picturi au fost din nou restaurate.

În general, în pictura murală predomină caracterul bizantin, dar tipul firav de sfînt, ascet, a dispărut prin stilul personal al lui N. Tonitza. În linii mari, pictura mai păstrează caracterul de plasticitate a formei clare, inundată parcă de soare, subliniată prin conturul specific lui N. Tonitza. În urma retușărilor efectuate de „asistenți", supleța formei și contrastul de culoare specifică lucrării au dispărut. N. Tonitza e cunoscut în special pentru delicioasele sale chipuri de copii, nuduri, flori și naturi moarte, toate pătrunse de un adînc lirism. Farmecul picturii lui Tonitza constă în subiect și mai ales în culoare.

www.ziuaconstanta.ro

Icoanele şi în general picturile de pe catapeteasmă, prin forma lor suplă şi sensibil construită, prin eleganţă, dovedesc autenticitatea măiestriei artistului. Nu ni s-a putut păstra intactă această lucrare, dar şi în forma actuală ea se înscrie pe lista lucrărilor de artă demne de văzut din oraşul Constanţa.

Revenim în bulevarul V. I. Lenin, continuînd ruta spre Mamaia. În faţă, se deschide larg bulevardul însorit. Pînă în 1932, pe această arteră principală se afla o linie de cale ferată; dar traseul a fost transformat după 23 August 1944. Pe bulevard circulă spre Mamaia troleibuzele; în mijlocul bulevardului, se întinde o peluză lungă de aproape 6 km, acoperită de flori roşii. Mergem aproape paralel cu ţărmul mării, care nu se zăreşte încă.

De o parte şi de alta a bulevardului, şiragurile de case, cu grădiniţe încărcate de plante ornamentale, sînt străjuite de arbori cu coroane bogate. Pe lîngă fiecare colţ de casă sau de străduţă zîmbeşte cîte un petic albastru de mare; alteori apa Mării Negre se aseamănă cu argintul viu care unduieşte uşor cu luciri metalice, sub mîngîierea razelor aurii ale soarelui.

După puţin timp, ajungem în dreptul lacului Tăbăcăriei, ale cărui ape ocupă o suprafaţă de 108 hectare.

Lacul îşi trage numele de la industria locală „Tăbăcăria mică", fondată în aceste locuri în anul 1876. Cei ce munceau la tăbăcărie erau în majoritate femei şi tineri — braţe de muncă mai ieftine. Peste doi ani „Tăbăcăria mică" şi-a încetat activitatea. În 1880, pe locul ocupat azi de clădirea Staţiunii de cercetări maritime, s-a instalat Tăbăcăria mare. Şi acolo condiţiile de lucru erau rudimentare. Pe lîngă o instalaţie de 150 cai putere, patronii exploa-

www.ziuaconstanta.ro

tau munca celor peste o sută de oameni care, cu timpul, aveau pielea degetelor de la mîini tăbăcită, aproape la fel cu pieile de oaie pe care le scoteau din groapa plină de argăseală.

Pe partea stîngă se află Uzina electrică „Filimon Sîrbu" construită între anii 1928 şi 1930. Această uzină deserveşte azi linia de troleibuze.

Trecem pe lîngă o pădurice de salcîmi şi arţari; decorul verde este colorat ici-colo în zeci de nuanţe ale albastrului mării. La capătul păduricii au apărut noi blocuri muncitoreşti.

Pe bulevardul V. I. Lenin, la nr. 304, răsare dintre boschete clădirea Staţiunii de cercetări marine a Institutului de cercetări piscicole din Ministerul Industriei Bunurilor de Consum.

Staţiunea a fost înfiinţată în 1926, sub denumirea de Institutul hidrobiologic de la Tăbăcărie, iar din 1932 s-a numit Institutul bio-oceanografic. Organizarea ei pe baze mai ştiinţifice a fost făcută în anul 1932 de către Grigore Antipa, Doctor în ştiinţele naturale de la Universitatea din Jena. Gr. Antipa a organizat pescăriile statului şi a înfiinţat Muzeul naţional de istorie naturală din Bucureşti, unul dintre muzeele cele mai metodice şi mai frumoase din Europa. A dezvoltat o bogată activitate ştiinţifică în domeniul zoologiei, publicînd numeroase studii. A fost membru al Academiei Romîne.

Staţiunea de cercetări marine îşi orientează cercetările în vederea unui scop imediat şi practic, spre deosebire de Staţiunea zoologică de la Agigea, care are un rol ştiinţific-didactic. Staţiunea de cercetări marine cuprinde trei laboratoare:

— laboratorul de hidrochimie şi hidrobiologie;
— laboratorul de ihtiologie;
— laboratorul de economie şi tehnica pescuitului.

www.ziuaconstanta.ro

În ultimii 15 ani staţiunea a progresat enorm. În trecut avea doar trei cercetători şi nu dispunea nici măcar de o singură barcă, pe cînd în prezent are 18 cercetători, dintre care 6 sînt colaboratori la Academia R.P.R.

Staţiunea dispune de o navă proprie pentru cercetări, dotată cu aparatura ştiinţifică necesară în larg, cu unelte de pescuit şi de sondaj. Pentru recunoaşterea bancurilor de peşti şi a cîrdurilor de delfini, staţiunea foloseşte, în perioadele de pescuit, avionul.

Staţiunea cuprinde un muzeu în care este reunită o parte din fauna nevertebrată (moluşte, lamelibranhiate, gasteropode etc.), şi vertebrată (peşti şi pasări ihtiofage) ale Mării Negre şi ale Mării Mediterane.

Tot aici putem vizita un acvariu cu bazine populate de peştii necesari cercetărilor.

În ultimii trei ani, grupul de cercetători ai acestui aşezămînt ştiinţific a publicat lucrări valoroase de ihtiologie privind speciile de peşti industriali şi lucrări de hidrobiologie. Toate aceste studii au avut o mare însemnătate ştiinţifică, atît în ţară, cît şi în străinătate.

Tot în ultimii ani, pentru un studiu complet al Mării Negre şi în vederea unei unificări a metodelor de cercetare, staţiunea a organizat un schimb de experienţă între cercetătorii romîni şi cercetătorii Institutului hidrobiologic din Sevastopol, precum şi cu cercetători ai Institutului de cercetări ştiinţifice asupra peştilor şi industriei peştelui din Varna.

Ne îndreptăm spre faleza din spatele institutului care străjuieşte o plajă. Aici valurile mării îşi înalţă coamele încărunţite, aruncîndu-se apoi peste plajă.

www.ziuaconstanta.ro

Revenim la bulevardul V. I. Lenin şi ne îndreptăm spre Podul pescăriei, care trece peste un canal scurt şi îngust ce leagă lacul Tăbăcăriei cu marea. Nivelul lacului este doar cu cîţiva centimetri mai ridicat

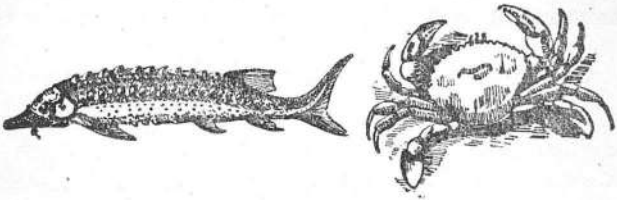

a. *Nisetru* (Acipenser güldenstaedti olhicus); b. *Crabul de mare* (carcinus moenas)

decît nivelul mării; la micul stăvilar, pescarii amatori aruncă undiţa; tot aici, copiii cartierului se bălăcesc în apă şi, uneori, se afundă, căutînd peştii care s-au prins în grilajul barajului.

În dreapta podului, alături de Staţiunea de cercetări marine, se află Sectorul pescăresc Tăbăcărie. Cherhanaua, cu bazine încăpătoare pentru conservarea peştelui, a fost construită în 1958. Cele două camere ale frigoriferului au o capacitate de conservare de 5 vagoane.

Tînăra noastră industrie pescărească se poate mîndri cu această nouă bază, unde pescarii muncesc în condiţii optime, eliberaţi acum de exploatarea cherhanagiilor. Azi se pescuieşte cu utilaj modern, în special cu un talian[1] tip gigant pe pari, şi un talian tip gigant cu flotori, adaptate după modelele

[1] *Talian* = năvod mare fixat cu ancore şi cu piloţi, folosit la prinderea în cantităţi mari a peştilor migratori.

www.ziuaconstanta.ro

sovietice, precum și cu un talian tip „Constanța" — o inovație romînească.

Din fața stațiunii troleibuzul ne poate transporta fie către centrul orașului, fie către Mamaia, dacă ne vom hotărî să vizităm acum și această stațiune balneoclimaterică.

www.ziuaconstanta.ro

STAȚIUNILE BALNEOCLIMATERICE

STAȚIUNEA MAMAIA

Mamaia este una din cele cinci stațiuni balneoclimaterice care continuă să se dezvolte pe litoral în anii puterii populare. Este așezată pe un perisip care desparte lacul Siutghiol de valurile Mării Negre, la o depărtare de 6 km de Constanța.

Numele de Mamaia derivă de la Mamakioi, un nume turcesc, înregistrat de harta statistică rusească de la 1855 (Vîlsan). În limba turcă „mai" înseamnă „unt". Satul, aflat la nordul stațiunii balneoclimaterice, pe malul lacului Siutghiol, un lac în jurul căruia se adunau turmele de oi deoarece găseau aici apă dulce, bună de băut, are o origine mai veche.

Plaja se desfășoară în partea de răsărit a stațiunii, avînd uneori o lățime chiar de 400—500 m ; ea se îngustează însă pe măsură ce se apropie de Constanța. La vest, perisipul se pierde treptat sub apele lacului Siutghiol. În această parte nisipul a fost fixat prin plantații. Din Constanța a fost adus, în 1906, pămînt vegetal. Atunci a fost tăiată movila Aretük-Tepe, iar cu pămîntul rezultat au fost acoperite dunele de nisip care se găseau pe locul parcului de azi al stațiunii.

La Mamaia temperatura medie anuală depășește izoterma de 11°, iar temperatura medie a lunii iulie

www.ziuaconstanta.ro

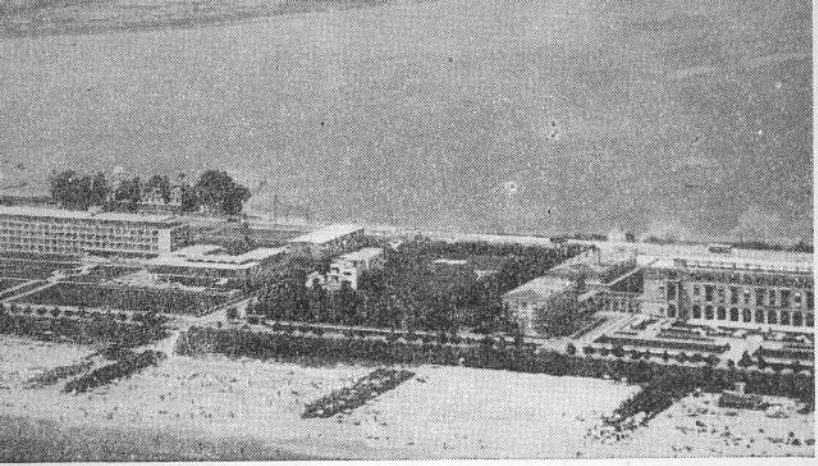

Vedere a stațiunii balneare Mamaia

este mai mare de 22°; iarna temperatura medie a lunii ianuarie oscilează între 0° și −2°. Precipitațiile anuale rămîn sub 400 mm, iar ploile la Mamaia sînt mai frecvente în lunile mai și iunie. Durata de strălucire a soarelui este mai mare în cursul lunilor iulie și august. În aceste luni, numărul mediu de ore cu soare pe zi este de 11; timpul senin are o durată de peste 80% din timpul zilei.

Dintre apele de suprafață din apropierea stațiunii Mamaia, lacul Siutghiol este cel mai important. El are aceeași origine ca și celelalte limanuri ale Mării Negre, fiind complet izolat de mare. Lacul ocupă o suprafață de 2 105 ha, avînd apă dulce, spre deosebire de limanurile de la sud de Constanța. Sondajele făcute pe fundul lacului au dovedit existența unei pînze freatice foarte bogată la o adîncime de 350—400 m. În urma calculelor făcute, s-a stabilit că

www.ziuaconstanta.ro

izvoarele vor putea aproviziona cu apă potabilă Constanța și alte localități din jurul lacului.

Lungimea lacului este de 7 km, în partea de nord are o lățime de 4 km, iar în sud lățimea lui scade pînă la 500—700 m. Lacul este alimentat de puternice izvoare, nivelul său ridicîndu-se cu aproape 2 m peste nivelul mării. Surplusul de apă se scurge printr-un canal în lacul Tașaul, la nord, iar, printr-o conductă alimentează micul lac Tăbăcăria, din sudul lui.

Pe lîngă importanța economică ce-o are (pescuit, irigații), lacul a fost transformat într-o bază destinată sporturilor nautice.

Lacul Tăbăcăriei de la sudul lacului Siutghiol are o suprafață de 90 ha, fiind separat de mare prin

Promenada spre Mamaia

www.ziuaconstanta.ro

același perisip ca și Siutghiolul. Surplusul de apă provenit din izvoarele sale sau din lacul Siutghiol se varsă în mare printr-un deversor.

De la Constanța transportul vizitatorilor se face cu troleibuzul care pleacă din centrul orașului. Pe bulevardul V. I. Lenin ajungem repede la capul sudic al perisipului în dreptul lacului Tăbăcăriei. Mergem paralel cu țărmul nisipos. Au dispărut falezele cu malurile lor abrupte care se întind în dreptul orașului. Troleibuzul aleargă pe strada reamenajată, străbătînd perisipul puțin ridicat peste nivelul mării.

Majoritatea dunelor de nisip care altădată se ridicau cu 4—5 m deasupra plajei acum au dispărut. Nisipul a fost netezit de vînturi și fixat de vegetație. Parapetul construit de-a lungul bulevardului oprește înaintarea nisipului și înnisiparea bulevardului.

Dar iată și plaja stațiunii Mamaia, spre care se reped înspumate valurile mării. O fîșie lungă de aproape 15 km și lată de 100—120 m, acoperită cu nisip sidefiu, scapără scîntei de argint și aur sub razele strălucitoare ale soarelui.

Ne apropiem de casele de odihnă, de vilele confortabile, inundate de lumină. Un mic oraș retras, la marginea stațiunii propriu-zise. Coloritul vilelor este vioi și își desfășoară gama de nuanțe de la albul crestei valurilor, semn al curățeniei care domnește peste tot, pînă la albastrul asemănător apelor mării într-o zi senină și liniștită. Nu se aude nici un zgomot. Doar neastîmpărul valurilor cu coame ondulate, în formă de volute care mîngîie parcă malul, mai tulbură liniștea odihnitoare.

Pe partea stîngă a promenadei întîlnim restaurantul „Pescăruș", cu interior plăcut și bucătărie specific romînească. Mai departe se află cinemascopul în aer

www.ziuaconstanta.ro

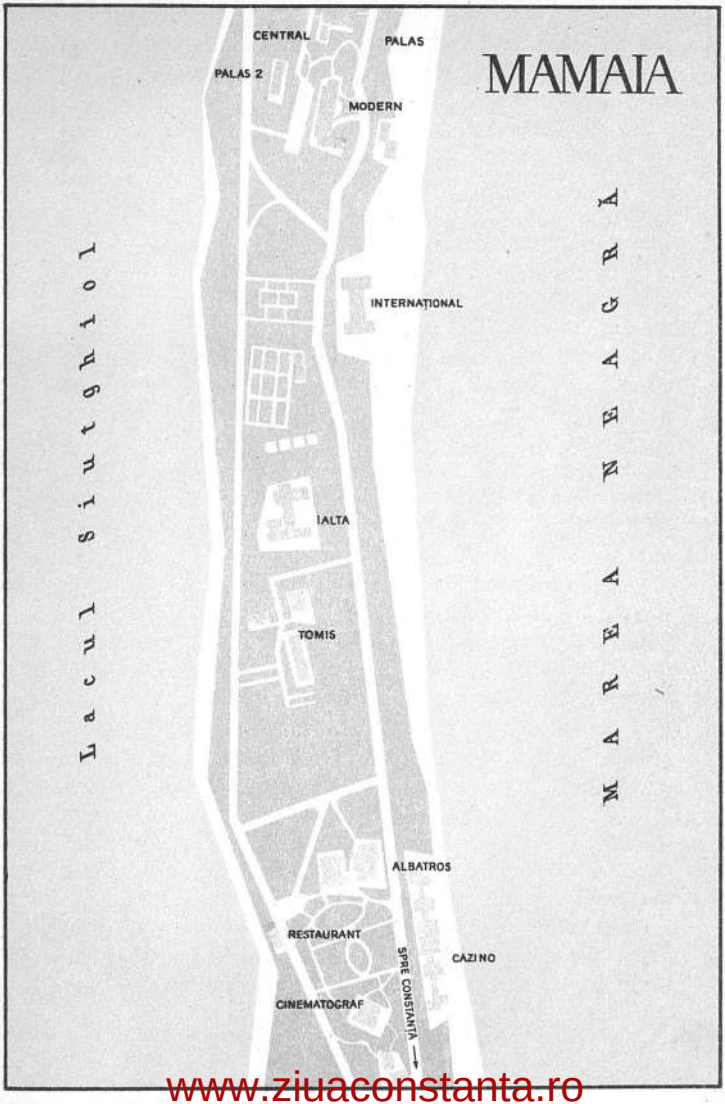

www.ziuaconstanta.ro

liber. Am ajuns. În față, pe turnul unei clădiri impunătoare stă scris, cu litere mari, colorate : MAMAIA.

Stațiunea a fost înființată în anul 1906. Plaja avea pe atunci o înfățișare primitivă, datorită cabinelor de lemn cu acoperiș în cupolete. Un pod de lemn înainta în mare, pînă unde apa era mai adîncă. Cabinele se înșiruiau pe două rînduri : cele pentru bărbați, pe stînga, iar cele pentru femei în dreapta ; între acestea se afla un bufet. Dar în 1919 un incendiu pornit dintr-un cotlon unde se prepara „cafea turcească" a mistuit în cîteva ore toată înjghebarea. Abia în 1934 a fost inaugurat „Cazinoul". Aici, în ultimul timp, parte din cabinele individuale — cele 122 cabine de la etaj — au fost amenajate în camere de locuit pentru sezoniști.

Ziua, plaja pare un mozaic format din mii de cearșafuri albe și corturi multicolore ; din loc în loc, umbrele mari, viu colorate. Nu lipsesc nici punctele cu răcoritoare. Înspre nord, plaja este mărginită de o perdea formată din tufe de răchită argintie, care fixează nisipurile mișcătoare. În timpul amiezii nisi-

Restaurantul-bar „Cazino"

www.ziuaconstanta.ro

Plaja „Cazino" cu toboganul şi terasa în mare

pul se încinge puternic. Numai după cîteva minute de helioterapie, simţi o moleşeală pe care doar apa mării o poate alunga. În iureş repetat, grupuri-grupuri se reped în apă înfruntînd cu „eroism" coama încărunţită a valurilor. Ajunşi lîngă podul toboganului, după ce au lăsat cu mai mult de o sută de metri în urmă plaja, jocurile în apă nu încetează. Nici spectacolul unor „exhibiţii coregrafice" în apă nu mai este o raritate, în orele cînd staţia de radioficare transmite muzică de dans.

Dar, de cele mai multe ori, acest iureş înviorător culminează pe podul toboganului, de unde, ca pe o pîrtie, îndrăzneţii se fugăresc alunecînd şi scufundîndu-se în valuri. Cei care duc în spate povara multor decenii concurează alături de cei ce au cunos-

www.ziuaconstanta.ro

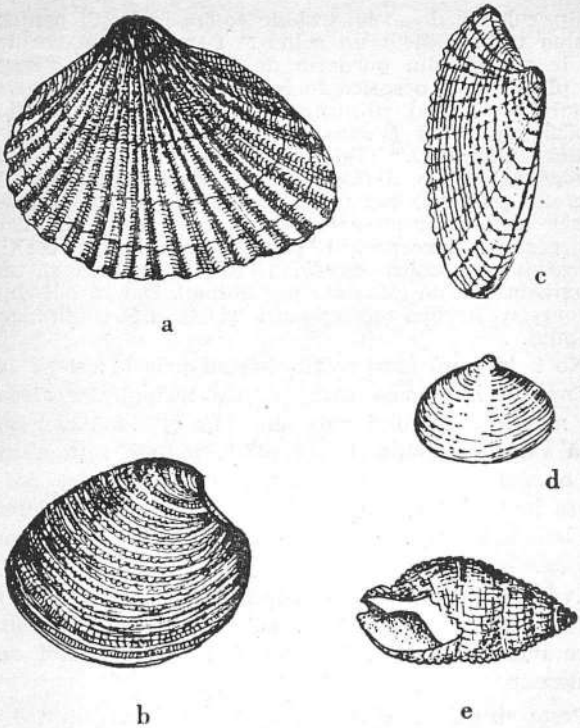

a. *Scoica evantai* (Cartium edule) ; b. *Scoica Conea* (Venus) ; c. *Incornoraţii* (Nassa reticulata) ; d. *Scoica unghiuliţa de mare* (Tellina exigna) e. *Scoica sfredel* (Pholas dactylus)

cut din primii ani ai vieţii o copilărie fericită. Iată şi copiii : îi vezi mereu „preocupaţi". Desigur, au şi motive : construcţia castelelor de nisip ridică mereu noi probleme, canalele prin care apa mării trebuie să circule spre zidurile „cetăţilor" se înfundă cu

www.ziuaconstanta.ro

nisip, colecția de scoici trebuie completată. „Și pentru mama trebuie făcut un colier!" Dar pe care trebuie să le alegem din puzderia de scoici care se găsesc pe plajă? Iată o scoică în formă de evantai. Ea este numită în limbaj științific *Cartium edule*; iată altă scoică, dantelată *(Venus)*; apoi gingașa scoică lustruită „unghiulița" *(Tellina exigna)*; iată și sideful *(Trochus)*, ochișorul *(Cyclonassa)*, pălăria chinezească *(Patelle pontica)*, toate cu nume date după asemănarea formei lor cu a obiectelor respective. Mai rar se găsesc: încornorații *(Nassa reticulata)*; ceriții *(Carithium)*; scoica sfredel *(Pholas dactylus)* și, în sfîrșit, faseolaina *(Modiola phaseolina)*. Dar să-i lăsăm pe acești harnici colecționari și să ne continuăm drumul.

Ne îndreptăm spre portic, pășind printre cei ce se bronzează în văpaia care încinge nisipul. Pe aleea de mozaic a micului parc din fața pavilioanelor se află sute de cabine. Lîngă plajă, marele restaurant și braseria „Cazino-Mamaia". Această unitate, deschisă în anul 1958, cuprinde un bar la etaj, un bufet cu autodeservire, o cofetărie și, spre plajă, alte două bufete.

Pete de nori lasă umbre călătoare pe întinsul mării care-și schimbă necontenit culoarea. Urcăm scările care duc spre ieșire. În piațetă găsim tot felul de magazine.

Peste drum se află parcul Mamaia, mărginit în latura stîngă de arbuști ornamentali — sălcii cu frunza argintie, mirositoare.

Parcul Mamaia a devenit o pădurice umbroasă de salcîmi, plopi, stejari și arțari. Printre frunzișul în veșnic neastîmpăr al plopilor, strălucesc apele lacului Siutghiol. La bufetul de curînd reamenajat ospătarii roiesc încărcați cu farfurii și halbe cu bere; pe un grătar sfîrîie fripturi și mititei, iar pe

www.ziuaconstanta.ro
Cabinele plajei „Cazino" →

www.ziuaconstanta.ro

Hotel „Albatros"

un altul se frige peștele scos de curînd din apele lacului.

Ne îndreptăm spre marginea nordică a stațiunii. În apropiere apare o frumoasă clădire însorită, hotelul „Albatros" construit în anul 1958 cu 59 de camere și 118 paturi ; alături restaurantul „Albatros", cu o capacitate de 400 locuri, și piscină de interior. Ambele clădiri sînt ridicate în stil modern. În construcția lor predomină sticla și betonul.

Întîlnim mai departe minunatul complex turistic al hotelului „Tomis", ridicat în anii 1958—1959 ; are 204 camere cu 508 paturi. În interiorul hotelului, un restaurant luxos ; alături, un restaurant-braserie. Tot aici se află policlinica stațiunii.

www.ziuaconstanta.ro

Terasa restaurantului „Albatros"

www.ziuaconstanta.ro

În apropiere, privirea ni se oprește asupra a două case de odihnă, construcții dominate de cîte un turn în formă de minaret.

Mai departe, întîlnim „un castel" care pînă la abolirea monarhiei a fost reședință regală. Astăzi, renovat, castelul a devenit casă de odihnă. Aceasta are o înfățișare pitorească, cuprinzînd în exterior elementele de construcție romînească tradițională: terase, cerdacuri și turnulețe care domină compoziția arhitecturală. Jocul plăcut al liniilor acoperișurilor și al foișoarelor accentuează într-o oarecare măsură stilul romînesc al epocii 1900—1930, atît cît proiectanții s-au priceput să-l folosească.

În apropiere s-a clădit în 1956 o casă de odihnă, hotelul „Ialta" un adevărat palat. Acesta se impune mai ales prin ritmica arcadelor, a pilaștrilor și a coloanelor, care formează porticul monumental al fațadei principale. Are 113 camere cu 311 locuri. În incinta hotelului au fost instalate o braserie și un restaurant.

De asemenea, în 1957 a fost clădit un restaurant-cantină spațios și elegant. Restaurantul-cantină are o capacitate de 500 locuri, o terasă de dans, bar și o terasă acoperită pentru lectură și jocuri distractive. Alături, Oficiul cehoslovac de turism Čedok a amenajat o tabără cu 180 corturi. Tabăra poate găzdui pînă la 1 100 turiști, într-o serie.

Ajungem la un alt mare edificiu, hotelul „Internațional", clădit la 40 m de țărmul mării. Cuprinde 128 camere cu 228 locuri, balcoane și terase însorite, săli de lectură etc. El a fost reamenajat în 1956. Lîngă aripa dreaptă a hotelului se întinde o grădiniță ornată cu pergole. Ne îndreptăm spre plaja largă. Privim la turiștii și oamenii muncii

www.ziuaconstanta.ro

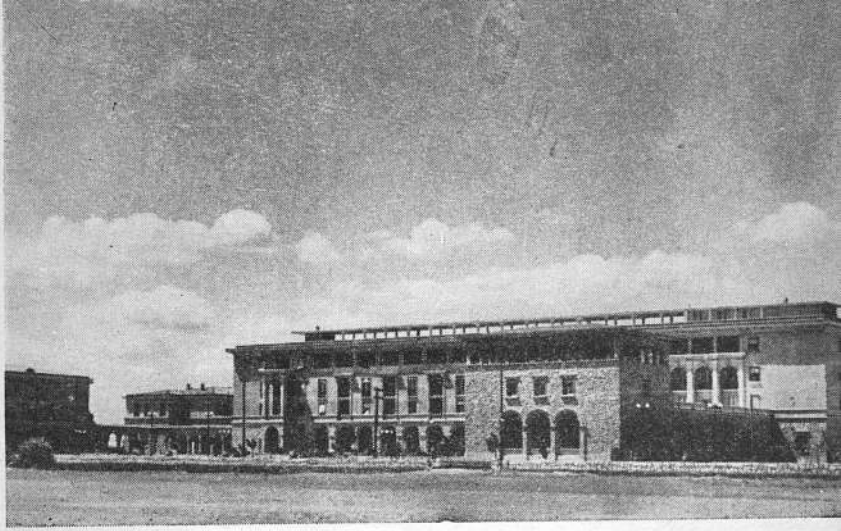

Hotelul „Ialta"

veniţi la odihnă, întinşi pe nisip sau în fotolii de răchită care profită din plin de căldura binefăcătoare a soarelui, la cei ce se scaldă în mare ori s-au refugiat pentru puţin timp sub umbrele de soare.

Mai departe, jaleşii [1] de mare au durat un gard splendid între bulevard şi plajă. Nisipul, foarte fin, format din cuarţ şi calcar, are luciri sidefii, uneori argintii sau chiar galbene, cu nuanţe roşcate.

Puţin mai departe, în nordul staţiunii, lîngă plaja care continuă pînă la Năvodari, s-au construit în anii 1958—1959, în timp record, alte trei hoteluri:

---

[1] *Jaleşii* = plante semilemnoase cu frunze ovale şi flori purpurii dispuse în spice (*Stachys germanica*).

www.ziuaconstanta.ro

Hotel „Ialta" — coloane

www.ziuaconstanta.ro

„Modern", „Central" şi „Palas", cu o capacitate de peste 1 000 locuri, cu un restaurant — restaurantul „Modern" — magazine, cluburi şi un bloc pentru anexele de deservire.

Întreaga staţiune este administrată de „Întreprinderea de hoteluri şi restaurante-Mamaia", care aparţine Oficiului general de comerţ din Ministerul Comerţului.

Trecem pe partea stîngă a bulevardului, în parcul „1 Mai" care se deschide printr-un frumos bazin mărginit de scuaruri.

În faţa noastră se desfăşoară un inedit spectacol al naturii, lacul Siutghiol.

Siutghiol în limba turcă înseamnă „Lacul de lapte", alb ca laptele; într-adevăr, în unele locuri, în special lîngă malurile de sud şi vest, fundul lacului se aseamănă cu un cristal alb de stîncă; în

Policlinica balneară din Mamaia

www.ziuaconstanta.ro

Hotelurile „Central" și „Palas"

altă parte, lasă impresia că este placat cu petice de opal, de culoarea laptelui. Acest alburiu reflectă razele soarelui care ajung pînă la stînca de calcar de pe fundul lacului. Asupra numelui lacului se mai dau și alte explicații : Siutghiolul este cunoscut păstorilor ca singurul lac din Dobrogea cu apă dulce, necesară adăpatului turmelor. Din cele mai îndepărtate timpuri, turmele venite din Ardeal treceau Dunărea cu podul plutitor la Hîrșova, apoi pe la Groapa Ciobanului și pe valea Casimcei se îndreptau spre bogatele izvoare de la Canara (Ovidiu) atît de puternice „încît puteau mișca o moară țărănească". Dacă Mamaia din apropiere este „satul untului", nu poate oare din aceeași cauză să se numească și Siutghiolul „lacul laptelui" ?

Aproape de cartierul Palazul Mare, la o adîncime de 1 m se zăresc lespezile unui drum antic. Se presupune că în perioada romană (secolele II—VI) ar fi existat în locul ocupat azi de cartierul Palazul Mare, un sat roman.

Pescarii amatori își petrec o bună parte a timpului pe malul lacului, aruncînd undița după peștele ascuns în păpurișuri. Cîteva lotci pescărești, cu pîntecele doldora de bibani și hanuși, plutesc greoaie

www.ziuaconstanta.ro

spre Palazul Mare; acestea aparţin brigăzii piscicole de la G.A.C. „Olga Bancic"-Palazul Mare.

Ne îndreptăm spre complexul sportiv.

Iată şi Casa-vapor a Bazei sportive nautice Mamaia.

La marginea lacului se găseşte debarcaderul I.T.C. II, unde stau aliniate bărci, hidrobiciclete, sandoline, cutere etc., care ne îmbie să facem o plimbare pe lac. O ţintă pentru această plimbare ar putea fi insula Ovidiu, care se află la nordul lacului, în dreptul comunei suburbane Ovidiu; ea are o suprafaţă de 600 m²; o palmă de loc stîncos, icicolo, tufe de mohor, soc, pipirig şi cucută; pe mal, cîţiva salcîmi şi răchită, plecîndu-se spre apă; cîteva sălcii pletoase şi mult stuf.

Iată-ne ajunşi pe insulă. Parte din ea este irigată şi folosită de Gospodăria colectivă pentru producţia legumicolă. Pe mal, e mare forfotă de păsări sălbatice; iată înfumuratul călifar cu guler alb; iată ciufulitul ciuf de baltă, clonţosul stîrc şi ruda lui,

Hotelurile „Istria" şi „Tomis" (dreapta)

www.ziuaconstanta.ro

bîtlanul stufului. Și aici, cîțiva pescărași argintii plutesc lin deasupra undelor.

Insula poartă pecetea trecutului prin cîteva urme de așezare antică ; poate că pînă aici ducea drumul roman al cărui pavaj se zărește sub apa limpede și lină a lacului, lîngă cartierul Palazul Mare. Se spune că poetul Ovidiu venea din cînd în cînd aici.

Acest petic de pămînt cuprins între ape avea o vegetație foarte bogată. Un călător ne povestește că prin anul 1884 podoaba insulei o formau niște stejari foarte bătrîni, peri sălbatici, fagi, viță sălbatică și cucută. Deasupra insulei se roteau vulturi, corbi și porumbei sălbatici. Pe insulă a întîlnit grămezi de pietre, resturi de clădiri antice. Tot de la el mai aflăm că insula fusese „numită" după numele proprietarului ei din timpul stăpînirii otomane, Ibrahim

„Casa-vapor"

www.ziuaconstanta.ro

Concurs de vele pe lacul Siutghiol

Adassi, dar că ea s-ar fi numit mai înainte Insula Neagră sau Grădina Neagră.

Se înserează. Vizitatorul are prilejul să privească un minunat apus de soare la Mamaia. Pe lac, de la marele astru pînă la debarcader ulița pare pavată cu globulețe de beril, opal și praf de topaz. Peștii s-au prins și ei în mrejele soarelui care le poleiește solzii cu aur galben-roșiatic ca iacintul; specta-

www.ziuaconstanta.ro

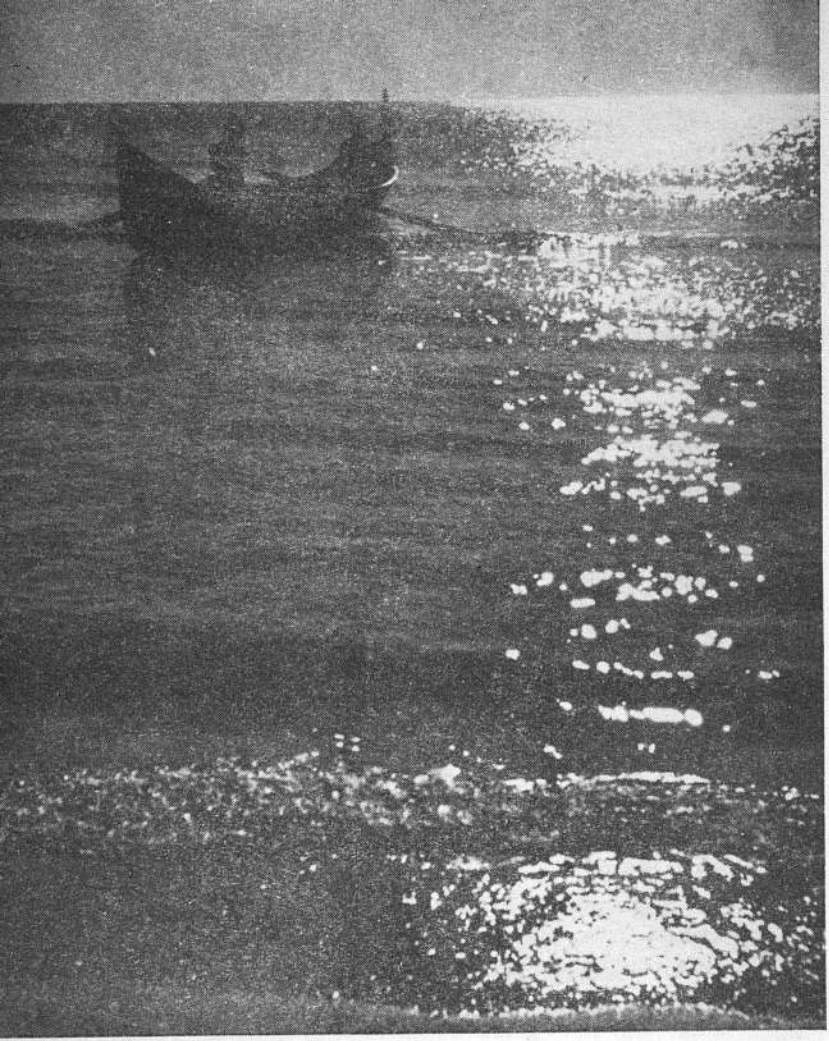

Apus de soare pe lacul Siutghiol

www.ziuaconstanta.ro

Mamaia. Promenada seara

colul te fură prin măreția lui. Nici nu-ți dai seama cît de repede trece timpul și marele glob de aur, dătător de viață, se ascunde în spatele colinei, mulțumit. Ulița de basm a dispărut și ea ca prin minune; undele apei tremură-n răcoarea înserării.

Ne suim în troleibuz. Ne înapoiem la Constanța. Lacul a dispărut, în stînga luna pare că-și mută cărarea de argint o dată cu noi. Marea pare că s-a unit cu cerul.

STAȚIUNEA NĂVODARI

Odinioară era un sat în care oamenii își duceau viața monotonă în jurul caselor sărăcăcioase înșiruite de-a lungul unei uliițe înecate în colb. Azi a

www.ziuaconstanta.ro

devenit un orăşel industrial, la marginea căruia un măreţ combinat chimic ocupă aproape 17 ha.

Alte hectare acoperite de nisipul fin al plajei deschid satului o nouă faţadă spre Marea Neagră. Staţiunea Năvodari este prinsă şi ea în planul de construcţii şi amenajări ce se fac pe litoral pentru valorificarea balneoclimaterică a plajei, de o rară frumuseţe, care atinge o lăţime de aproape 1 000 m. După calculele făcute de specialişti, plaja de la Năvodari va putea primi cu uşurinţă 70—80 000 de vizitatori. În curînd Năvodarii vor deveni un adevărat oraş al copiilor — o tabără a veseliei — la malul mării. Amenajările ce se fac continuu vor îngădui primirea în bune condiţii a unui număr de 2 000 de copii în serii de 21 de zile.

În tabără, copiii au la dispoziţie un club, bibliotecă cu peste 9 000 volume, cinematograf, sală de şah şi diferite jocuri distractive. De asemenea, au la dispoziţie terenuri de sport amenajate pentru baschet, volei şi fotbal. Pe plajă au fost construite fîntîni arteziene, bufete, umbrare şi corturi. În tabără funcţionează un cabinet medical care supraveghează sănătatea tinerelor vlăstare, nădejdea de mîine a patriei.

Activitatea în tabără este îndrumată de profesori şi instructori de pionieri. Sub conducerea acestora, se organizează excursii colective în împrejurimi, se stabilesc legături şi întîlniri cu muncitori fruntaşi, scriitori şi fruntaşi ai vieţii politice. Cu un cuvînt, totul vădeşte o grijă deosebită pentru viitorii constructori ai comunismului.

De la înălţimea falezei, privind plaja şi orientarea, cum nu se poate mai potrivită, îţi dai seama

www.ziuaconstanta.ro

de condițiile excepționale pe care le întrunește această localitate. În scurtă vreme, cele mai moderne construcții vor întregi tabăra pionierească.

STAȚIUNEA AGIGEA

La sud de orașul Constanța, pînă la Agigea, plaja dispare sub loviturile valurilor. Stratul de loess de la suprafață se frînge din loc în loc năruit de ape și pînă la Agigea nisipul plajei lipsește complet.

Este o porțiune monotonă, totuși țărmul înalt și drept prezintă un aspect caracteristic: în timp ce marea se frămîntă zgomotoasă la picioarele falezei, sus, pe malul înalt, bogate lanuri de grîu unduiesc în bătaia vîntului. Sînt lanurile Gospodăriei colective din Lazu.

Mai departe, satul Agigea, veche localitate tătărască. Casele mici, înconjurate de garduri solide din piatră, sînt răspîndite la întîmplare. Din piatra întrebuințată la o împrejmuire s-ar putea construi o casă cu etaj; dar vechile locuințe sînt construite din chirpici. Acum, colectiviștii își clădesc case frumoase și sănătoase din cărămidă, aranjate cu mult gust în mijlocul peisajului format din lanuri întinse de cereale, livezi cu pomi fructiferi și grădini cu zarzavaturi, pepeni etc. Copacii cresc în voie pe marginea drumului și prin curți.

Colectiviștii, romîni și tătari, înfrățiți în muncă și în năzuinți, muncesc din zori pe întinsul lanurilor fără haturi.

Trecem prin sat spre lacul Agigea, o fostă vale de rîu; lacul are o suprafață de 75 ha și începe din marginea de est a satului, prelungindu-se pînă

www.ziuaconstanta.ro

Agigea. Sanatoriul maritim

la perisipul care îi împiedică comunicația cu marea. În anii secetoși, apare repede fundul albit de sarea depusă în urma evaporării apei. Cele cîteva izvoare mici care mustesc din maluri de-abia reușesc să-i dea o slabă licărire de viață.

Pe marginea lacului străjuiesc stînjenei de baltă. Pe apă plutesc grăbite, părînd de departe niște puncte negre: cufundarii, lișițele și rațele sălbatice.

Drumul duce pe lîngă lac spre mare. Nu departe se zărește gara. Ne îndreptăm spre plaja formată pe perisipul dintre lac și mare. La Agigea acest perisip se prelungește spre est cu o plajă lată uneori pînă la 200 m. Nisipul fin se așază pînă departe sub apă.

Ne îndreptăm spre stațiunea zoologică marină. În drum, întîlnim pe partea stîngă Sanatoriul maritim

www.ziuaconstanta.ro

Agigea. În curtea sanatoriului se văd alei asfaltate, mărginite de plopi și paltini. Ici-colo printre alei țîșnesc jeturile fîntînilor arteziene.

Bolnavii în convalescență cearcă pași timizi, ca primii pași ai copilăriei.

Ne apropiem de obiectivul principal al vizitei noastre, Stațiunea zoologică marină de la Agigea de sub egida Universității din Iași, fondată în 1926 de savantul naturalist romîn Ion Borcea, unul din neobosiții cercetători ai florei și faunei Mării Negre.

Pînă în 1936, profesorul Ion Borcea a fost directorul stațiunii. Din cauza lipsei de înțelegere din partea guvernelor de atunci, el a avut de luptat — încă de la înființarea stațiunii — cu fel de fel de dificultăți. După cîțiva ani s-a propus dărîmarea clădirii, pentru a nu constitui „un punct de reper". Abia după 1947 activitatea stațiunii a fost reluată.

Aici s-au efectuat cercetări biologice și hidrobiologice asupra litoralului romînesc al Mării Negre; acestea urmăresc în special scopuri științifice, iar

Agigea. Stațiunea zoologică marină

www.ziuaconstanta.ro

observațiile culese sînt folosite în practica piscicolă. Pînă în prezent a fost stabilită — în linii mari — compoziția calitativă a florei și faunei marine din dreptul litoralului romînesc, au fost stabilite principalele trăsături ale biologiei peștilor industriali și s-au pus bazele pentru studierea lacurilor maritime.

Așezămîntul științific de la Agigea cuprinde laboratoare spațioase, înzestrate cu cele mai moderne aparate și o vastă bibliotecă documentară.

Interesant și instructiv pentru vizitatori este muzeul de floră și faună marină al stațiunii. Sute de viețuitoare care populează apele Mării Negre și ale Mediteranei sînt întrunite aici, în diorame[1] sau conservate în formol, de la peștele din „fundul sălbatic al mării", pînă la țiparul de mare — anghila — care-și depune icrele tocmai în Marea Sargasselor; de la primadona păsărilor — privighetoarea stufului — pînă la guşatul pelican. Muzeul mai cuprinde vitrine cu splendide exemplare de fosile marine — ale viețuitoarelor care au trăit pe teritoriul de azi al Dobrogei în cele mai vechi timpuri geologice — precum și vitrine cu roci specifice regiunii.

Din elementele de floră și faună ale Mării Negre, specialiștii de aici întocmesc în ateliere sute de colecții pe care le trimit școlilor, universităților și muzeelor.

Acum 3—4 decenii, pe aceste locuri nu era decît un cîmp acoperit cu dune mișcătoare, garofițe sălbatice și sipică. În bălării își făcuseră rai broaștele

---

[1] *Diorama* = tablou pictat pe pînză și montat în interiorul unei mici vitrine. Sub efectul unui joc de lumini, privit din întuneric, dă impresia unui peisaj real.

www.ziuaconstanta.ro

ţestoase, şerpii, popîndăii, dihorii şi vulpile. Cu toată intervenţia lui I. Borcea, flora şi fauna, de o deosebită importanţă ştiinţifică, era pe cale de dispariţie.

Prin noua lege din 1950 pentru crearea şi protecţia monumentelor naturii, şi terenul pe care îl ocupă staţiunea a fost pus la adăpost de distrugere.

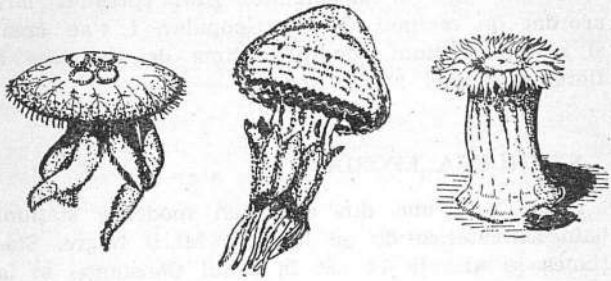

a. Meduza de apă rece *(Aurelia aurita)*; *b.* Meduza de apă caldă *(Rhizostoma pulmo)*; *c.* Dediţelui de mare *(Actinia equina)*

Să facem o scurtă plimbare pe ţărmul din faţa staţiunii.

Iată un soi de cîrcel utilizat în medicină. Mai departe un crîmpei natural de efedriş unde îşi face veacul broasca ţestoasă de stepă, caracteristică dunelor de nisip.

Tot în rezervaţia botanică putem vedea un soi de odolean. Pe cîţiva păliuri şi săbii verzui de orz sălbatic, s-a încolăcit o rudă a volburii de curînd plantată în rezervaţie. Iată şi plesnitoarea cu frunzele şi florile de culoarea tutunului, cu fructele numite de localnici „castraveciori de mare". Iată mai departe varza de mare, plantă cu frunze albăstrui-verzui, puţin ceruite, ţepoase.

www.ziuaconstanta.ro

În curînd terenul rezervației se va mări pînă la 17 000 m² și se va crea în vecinătate o grădină botanică, care va cuprinde flora caracteristică a întregii regiuni.

Rezervația naturală de dună de la Agigea constituie un izvor nesecat de învățăminte pentru vizitatorii din țară și străinătate. Prin sprijinul larg acordat de regimul democrat-popular, i s-au creat și acestei stațiuni condiții optime de cercetare a florei și faunei Mării Negre.

STAȚIUNEA EFORIA

Eforia este una din cele mai moderne stațiuni balneoclimaterice de pe litoralul Mării Negre. Stațiunea se află la 14 km în sudul Constanței și la 30 km de Mangalia, găsindu-se în același timp pe țărmul mării și al lacului Techirghiol.

Relieful din jurul stațiunii este format dintr-o suprafață plană, ușor înclinată spre mare, unde se termină cu o faleză înaltă de 10—15 m, avînd la picioarele ei plaja lată de 25—30 m. În partea de sud, malul înalt de loess se lasă aproape brusc înspre lacul Techirghiol.

Topoclimatul stațiunii prezintă o stabilitate termică deosebită. Temperatura medie anuală la Eforia este de 11°,2. Dinspre est, curenții aduc deasupra stațiunii aerul umed, încărcat cu săruri. Dinspre vest și nord-vest, stațiunea este protejată de o serie de înălțimi. Precipitațiile sînt și aici foarte reduse. Media anuală nu depășește 350—400 mm. În linii mari, topoclimatul Eforiei se deosebește prea puțin de al celorlalte stațiuni de pe litoral.

www.ziuaconstanta.ro

Stațiunea s-a dezvoltat într-o oarecare măsură între anii 1936 și 1940, cînd cîțiva bogătași au investit mari sume de bani în construcții de vile și restaurante, fără a se sinchisi însă de lipsa apei potabile. Aceasta era adusă cu cisternele de la Constanța sau din alte localități din apropiere.

Nici un curs de apă sau izvoare din pînze freatice nu se află pe teritoriul ocupat de Eforia. Acum o sondă extrage apa de la o adîncime de aproximativ 440 m.

După 23 August 1944 stațiunea a fost destinată exclusiv pentru cură și tratamente, fiind una din cele mai preferate stațiuni de pe litoralul romînesc al Mării Negre. Eforia are o plajă minunată, cu nisip curat și sclipitor, depus într-un strat gros.

În anii regimului de democrație populară stațiunea Eforia s-a dezvoltat vertiginos ; astfel, în anul 1957 stațiunea dispunea de 3 000 paturi, în 1958 de 5 000, iar în 1959 de 8 000.

Una din arterele principale ale stațiunii Eforia este bulevardul Republicii. Chiar de la intrarea în stațiune întîlnim în partea stîngă Sanatoriul balnear nr. 1, cu 350 locuri, și Policlinica balneară. Tot aici se află Pavilionul pentru băi calde de nămol și fizioterapie.

Nămolul, adus din lacul Techirghiol, este eficace pentru reumatism articular și muscular, gută ; este indicat în boli de femei, în cazurile de varice, flebite, atrofii etc. Aici se fac și aplicații calde de nămol, recomandate în cazurile de tumefacții articulare, reumatisme, lombago, sciatică etc.

În afară de băile de soare, de mare, de nămol, de lac, stațiunea este prevăzută în prezent cu moderne instalații de hidro- și electroterapie, sală de

www.ziuaconstanta.ro

Eforia. Vedere generală

gimnastică medicală, laborator de analize, raze Roentgen, cabinet dentar, policlinică etc. De curînd s-a construit și o casă sanatorială pentru tratamentul poliomielitei.

Puțin mai departe, pe partea dreaptă a bulevardului, se află Clubul central, care cuprinde o bibliotecă, o sală de șah, sală pentru tenis de masă etc.

Pe partea stîngă, prin străzile care pornesc din bulevard, vom ajunge la Parcul central. Perspectiva de sud a acestui parc este închisă de un grandios teatru de vară cu 1 800 locuri.

În apropiere de Parcul central s-a construit un mare bloc—casă de odihnă. Tot pe bulevardul Re-

www.ziuaconstanta.ro

publicii vom întîlni localul restaurantului Pescăruş, cu umbroasa lui grădină de vară.

La extremitatea de sud a acestei artere principale, în apropiere de întretăierea cu bulevardul Dezrobirea, se află instalat Pavilionul de băi de nămol — la temperatura de +18° — care funcţionează în tot cursul anului. Alături de pavilion s-a construit de curînd un restaurant-cantină, placat în piatră de Techirghiol.

Ne îndreptăm pe bulevardul Dezrobirea spre noua faleză mărginită de bulevardul Tudor Vladimirescu. Consolidarea şi amenajarea falezei — începută în 1955 — constituie o lucrare de artă ; planul conceput are multă unitate, găsindu-i-se o fericită soluţie tehnică, ce contribuie la crearea unei frumoase privelişti.

Faleza cuprinde trei alei la trei niveluri diferite, legate prin taluzuri abrupte, plantate cu flori. De-a

Complexul „Perla mării"

www.ziuaconstanta.ro

lungul taluzului s-au construit ziduri de granit roșu și de calcar, amenajate în trepte și susținute de zidurile intermediare care protejează malul. Scări monumentale coboară spre plajă. De-a lungul plajei sînt înșiruite cabine pentru dezbrăcare, vestiare, platforme cu dușuri, bufete, umbrare, puncte sanitare etc.

Să ne oprim pentru cîteva clipe la clădirile mai principale de pe faleză. În partea de nord se află terasa-restaurant „Perla mării". Mai departe, spre bulevardul Ovidiu, întîlnim complexul I.S.B.C., un grup mare de construcții format din blocuri moderne. În stînga bulevardului se află o salbă de vile frumoase, micuțe, care nu împiedică vizibilitatea spre largul mării.

Terasa „Neptun"

www.ziuaconstanta.ro

Plaja „Eforia"

Spre dreapta scuarul bulevardului și parcului Ovidiu sînt inundate de flori. În partea centrală a taluzului falezei, o nouă și frumoasă compoziție arhitecturală cu trei terase suprapuse cuprinde: braseria „Neptun", o cofetărie, un restaurant și un bufet-bar, accesibile și celor care fac plajă. Clădirea este îmbrăcată în piatră aparentă de calcar, a cărei culoare se adaptează minunat mediului înconjurător. Terasa superioară e decorată cu elegante „felinare venețiene", lucrate în fier forjat. Terasa de la mijloc impresionează plăcut prin colonada de pilaștri. În față, înspre larg, înaintează un dig — în formă de

www.ziuaconstanta.ro

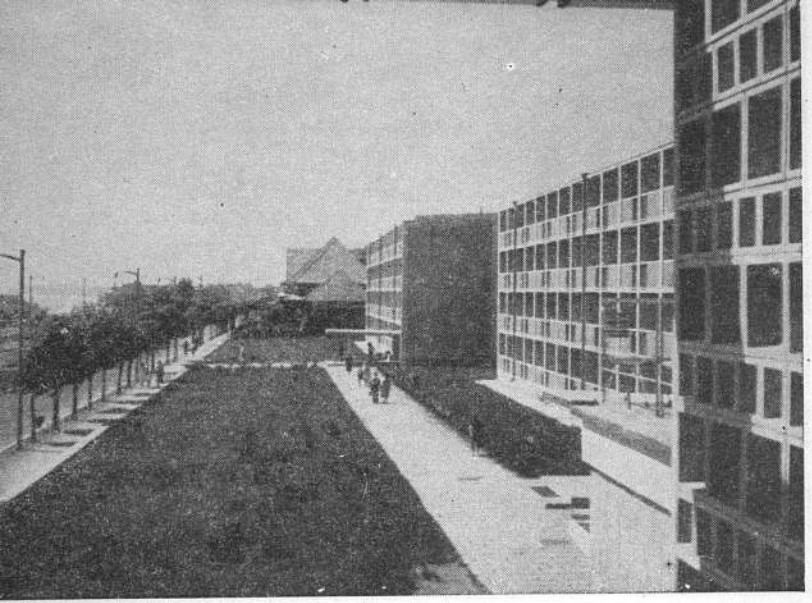

Eforia. Bul. Tudor Vladimirescu

„T" — lung de aproape 200 metri. Construirea lui a fost terminată în 1958. În 1959 s-a terminat încă un dig, în dreptul străzii Horia. În ultimul timp, din cauza curenţilor marini, lăţimea plajei se micşora an de an. În urma construirii acestor diguri, plaja se va mări, la fel ca şi plaja „Muncitorul" din oraşul Constanţa. La capătul digului se află un mic debarcader pentru acostarea navelor de pasageri — hidrobuze, şalupe-taxi — puse la dispoziţia sezoniştilor pentru plimbări de agrement şi excursii la Constanţa, Vasile Roaită şi Mangalia.

Puţin mai departe, cu greu ne putem lua privirea de la complexul de odihnă, format din 10 blocuri,

www.ziuaconstanta.ro

tip hotel turistic, construit în anul 1959, cu o capacitate de 2 000 locuri. Toate blocurile au terase mari, bine însorite, ferestre mari cu jaluzele viu colorate. O parte din fațade sînt placate cu piatră calcaroasă. În jurul complexului, alei mozaicate, pajiști cu iarbă fragedă, arbuști decorativi, rondouri cu flori, fîntîni arteziene, vase ornamentale ș.a. Apartamentele sînt elegante și spațioase, dotate cu mobilier ultramodern din material plastic, importat din Republica Socialistă Cehoslovacă. Totul reprezintă ultima expresie a confortului.

La întretăierea bulevardului Tudor Vladimirescu cu strada Filimon Sîrbu, se află „Restaurantul luminilor", un minunat restaurant-cantină. Cuprinde o terasă suspendată cu scări exterioare largi.

Seara, lumina fluorescentă a rețelei de sufite din complex și minunatele sufite din pajiștile învecinate dau un cadru feeric acestor clădiri.

În apropiere de complex remarcăm o salbă de vile mici cu terase, avînd diferite culori atrăgătoare.

Pe cvartalele din spatele complexului s-au construit o serie întreagă de blocuri cu parter și etaj, în culori pastelate. În scuarul cuprinzător dintre ele se află amplasat modernul cinematograf în aer liber, cu o capacitate de 800 locuri. Perspectiva

Hotelul „Marea Neagră"

www.ziuaconstanta.ro

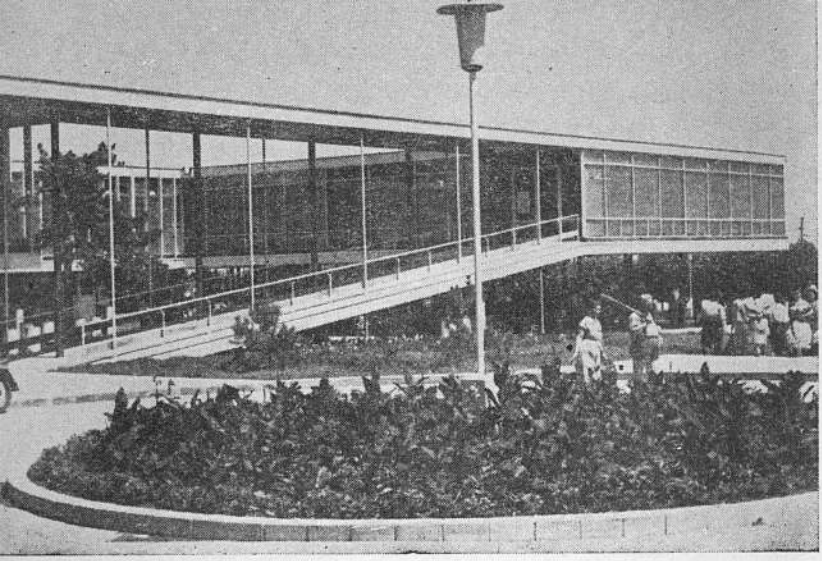

Restaurantul-cantină „Perla Mării"

de vest a ultimului cvartal este închisă de un grup de magazine.

Pe strada Filimon Sîrbu s-au construit două mari case de odihnă cu cîte două etaje. Construcțiile sînt placate în aceeași piatră de Techirghiol.

La capătul bulevardului Tudor Vladimirescu întîlnim clădirea în formă de vapor, hotelul „Marea Neagră", care cuprinde 71 camere cu un total de 130 locuri.

Lîngă acest hotel, lacul, mlăștinos acum cîțiva ani, a fost asanat, schimbîndu-i-se complet înfățișarea. Astfel amenajat, a devenit unul din cele mai mari bazine de helio-balneoterapie din Europa, un ștrand artificial cu apă de mare. Bazinul se

www.ziuaconstanta.ro

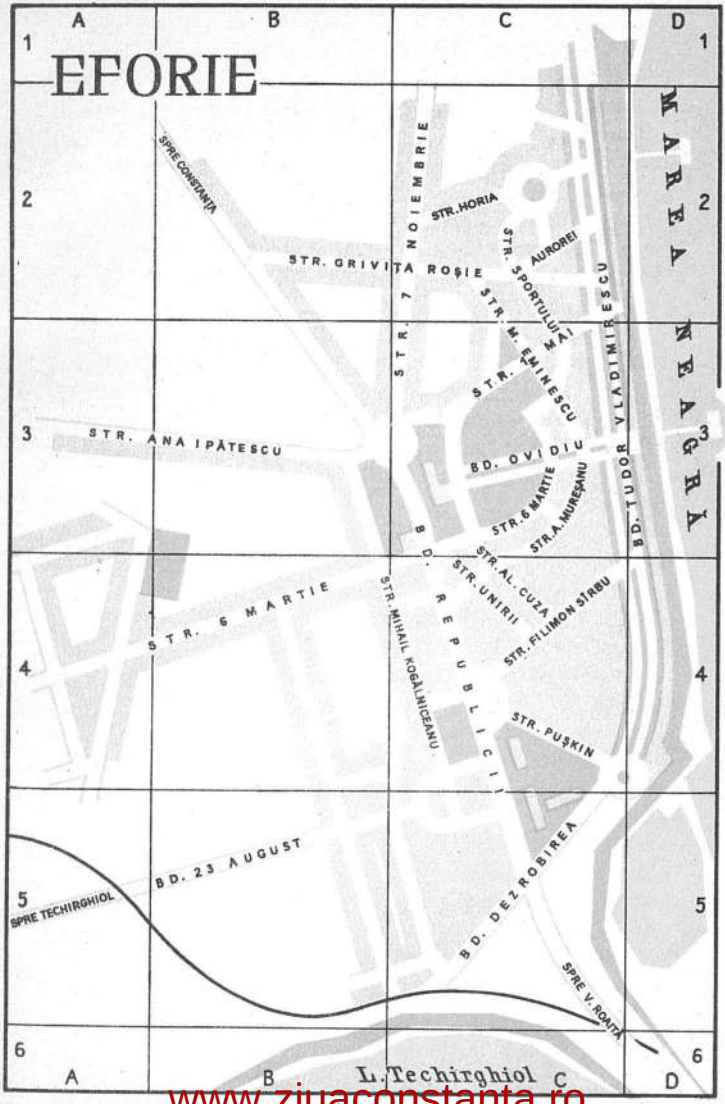

www.ziuaconstanta.ro

întinde pe o suprafață de 5 hectare, avînd o adîncime maximă de 4,5 m. Malurile lui sînt îndiguite. Aci se fac băi, în special cînd marea este agitată. Apa lui este primenită continuu cu apă din mare, cu ajutorul unei stații de pompare. În partea de sud, s-a amenajat o plajă; ea cuprinde și un solar cu o capacitate de 1 800 persoane. Pe malul lacului sînt construite cîteva pavilioane-vestiare, un restaurant și mai multe bufete.

Pe partea dreaptă a bulevardului Dezrobirea este instalat Sanatoriul balnear nr. 2, care cuprinde 270 locuri. Alături de sanatoriu s-a reamenajat un pavilion pentru băi calde de nămol.

Pe bulevardul Dezrobirea vom mai întîlni încă o altă realizare; în apropiere de gara Eforia, se înalță mărețele edificii ale complexului I.S.B.C. cu marele restaurant „Perla mării", dat în folosință în vara anului 1959. Acest ansamblu de case de odihnă format din 10 blocuri găzduiește în condiții optime cîte 2 000 persoane în fiecare serie. De aici, privirea se plimbă în voie cuprinzînd marea, lacul Techirghiol și întreg cordonul litoral care unește stațiunile Eforia și Vasile Roaită. Aspectul clădirilor complexului este grandios; liniile arhitecturale, simple, moderne, odihnesc privirea. Complexul cuprinde, în interior, un mare club, iar în exterior, terenuri de sport și un cinematograf de vară cu 450 locuri.

La întretăierea bulevardului Dezrobirea cu bulevardul Republicii, complexul are ca anexă o frumoasă cantină-restaurant cu o capacitate de 1 200 locuri.

Continuăm drumul pe șoseaua care duce spre stațiunea Vasile Roaită. Pe malul lacului Techir-

www.ziuaconstanta.ro

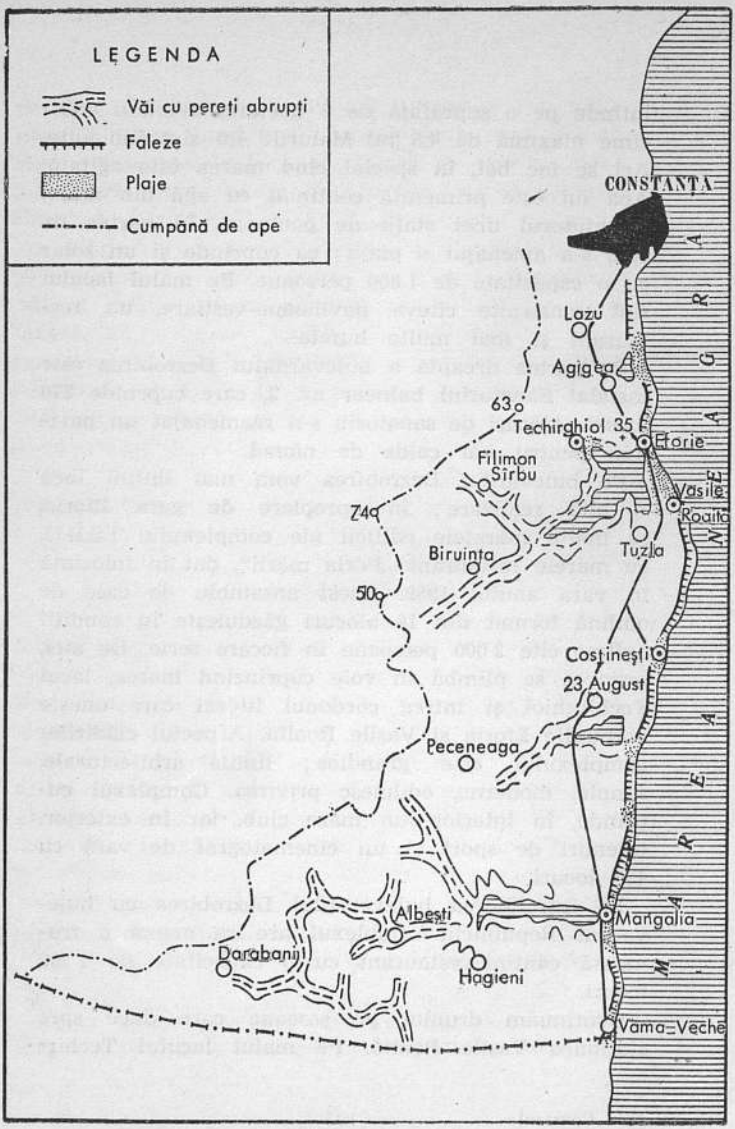

www.ziuaconstanta.ro

ghiol s-a construit Pavilionul pentru băi reci de nămol, care funcţionează în timpul verii. Capacitatea lui este de 800 persoane cu plaje separate, pentru 300 femei, 300 bărbaţi şi 200 copii. Pavilionul placat în exterior cu piatră de Techirghiol, cuprinde cabine individuale pentru dezbrăcare, vestiare comune, platforme de ungere cu nămol ; o porţiune de plaje cu malul amenajat pentru băi direct în lac, umbrare, duşuri în aer liber, precum şi un elegant restaurant-bufet instalat la etaj. De la înălţimea acestui etaj Eforia apare ca o mare de verdeaţă ; un oraş ca-n basme, cu parcuri răcoroase, cu mici spaţii verzi — rondouri, peluze, alei, scuaruri, pe o întindere de peste 15 hectare.

Dar să ne continuăm drumul spre staţiunea Techirghiol.

STAŢIUNEA TECHIRGHIOL

Techirghiolul, aşezarea care poartă numele lacului cunoscut pentru puterea curativă a apei şi a nămolului său, este situat în jurul unui mic golf al acestuia, din partea de nord-vest. Se găseşte la 4 km de malul mării şi la 18 km de Constanţa.

Găsindu-se la o altitudine mică în partea estică a podişului dobrogean, acolo unde acesta coboară spre malul mării în pantă domoală şi uniformă, staţiunea primeşte din plin radiaţiile solare şi aerul înviorător şi bogat în săruri al brizelor marine.

În jurul lacului altitudinea este de 10 m şi creşte pe versanţii văii înspre vest.

Numele staţiunii este de origine turcă ; ghiol înseamnă lac, dar „Techir“ are mai multe sensuri. Unele au dat naştere la legende şi povestiri legate

www.ziuaconstanta.ro

de efectele binefăcătoare ale apelor și nămolului. Dar o singură ipoteză pare demnă de luat în seamă, și aceasta este susținută de un fenomen fizico-geografic. Cînd bate vîntul, valurile înspumate răscolesc nămolul din lac, dînd apei o culoare cenușie. Spuma valurilor și culoarea cenușie a apei răscolită de furtună, dă lacului un aspect vărgat. Cuvîntul turcesc „Techir" înseamnă vărgat, tigrat. Deci „lacul vărgat".

Regiunea în care se află stațiunea balneoclimaterică Techirghiol prezintă un relief format de culmi despărțite de văi adînci. Una dintre aceste văi, valea Techirghiol, are direcția sud-vest — nord-est. Ultimii 7 km din partea inferioară a văii sînt acoperiți de apele suprasărate ale lacului Techirghiol.

Orașul propriu-zis este străbătut de o vale adîncă, cu versanți abrupți; o vale afluentă a lacului Techirghiol lungă de cca. 2 km și largă de 100—200 m. De o parte și de alta a acestei văi s-a format vechea vatră a satului de altădată.

Spre nord relieful se menține înalt, apărînd localitatea de furia vîntului. Altitudinea scade de la 63 m în nord-vest pînă la 35 m în apropierea litoralului. Spre vest și sud-vest altitudinea continuă să crească, Techirghiolul fiind astfel înconjurat din trei părți de un „paravan" natural care îl apără de influența stepei.

Toate aceste înălțimi scad spre axul văii care străbate stațiunea, o vale asimetrică cu malul drept mai abrupt, iar cu cel stîng în pantă mai lină. Numai în timpul ploilor pe vale se scurg cantități mai mari de apă, formîndu-se temporar un curs de apă cu o adîncime de 1—2 m.

Fundamentul pe care se află așezată stațiunea balneoclimaterică Techirghiol este format din cal-

www.ziuaconstanta.ro

care. Peste acestea s-a depus cu timpul o pătură de loess poros, ceea ce îngăduie apei să se infiltreze la mari adîncimi (şi prin calcare).

Clima staţiunii Techirghiol este cea caracteristică litoralului dintre Constanţa şi Mangalia. Izoterma anuală de 11° trece pe lîngă staţiune. Temperatura maximă se ridică pînă la 32°, iar temperatura minimă din timpul iernii scade pînă la —26°.

Temperatura medie a lunii celei mai calde (iulie) este de 22°. Uneori, toamna este deajuns de cald, astfel că sezonul se poate prelungi şi după 15 septembrie.

Datorită adăpostirii formate de înălţimile din jur, vînturile dinspre nord-vest ocolesc oraşul ; în schimb, vîntul de nord-est aduce ploaie, iar cel dinspre sud-est este uscat.

Ploile au un caracter torenţial, cu un efect dăunător, prin eroziunea apelor de şiroire rezultate. În anul 1954 numai în 35 de minute a căzut o cantitate de apă de 22,2 cm^3 ; totuşi cantitatea medie anuală nu depăşeşte 400 mm. De obicei, ploile cele mai dese cad în mai şi noiembrie, precipitaţiile lipsind în timpul verii şi chiar în timpul toamnei.

Nuanţa mediteraneană a climei, luminozitatea puternică din tot timpul zilei, temperatura medie ridicată şi aerul curat, bogat în săruri, contribuie alături de nămolul şi apa lacului, la îndeplinirea cu succes a funcţiilor balneoclimaterice pe care le are staţiunea.

Problema apei potabile la Techirghiol este rezolvată în bună parte prin existenţa unor pînze freatice la mică adîncime. Pe fundul văii şi pe marginea lacului nivelul apei fîntînilor se află la 2—3 m adîncime, iar pe coastele dealurilor, între 10—20 m.

www.ziuaconstanta.ro

În privinţa apelor de suprafaţă, lacul Techirghiol a contribuit din cele mai îndepărtate timpuri, prin calităţile lui curative, la dezvoltarea staţiunii.

Lacul Techirghiol este un liman[1] izolat complet de mare, avînd o direcţie mai rectilinie decît lacurile Mangalia şi Tatlageac, care se găsesc mai la sud.

Cu milioane de ani în urmă, pe locul lacului de azi îşi odihnea apele marea, pe fundul căreia s-au depus o serie de calcare. Pe alocuri, uscatul se ridica, dar cu timpul apele mării se întindeau din nou, acoperind totul. Într-o nouă etapă, pămîntul Dobrogei s-a eliberat de ape. A urmat o perioadă de timp cu climă continentală, perioadă în care apele curgătoare au început să taie văi. O astfel de vale este aceea ocupată azi de luciul lacului Techirghiol; cursul de apă care a deschis această vale se vărsa în mare între dîmburile de calcar pe care prind tot mai multă viaţă staţiunile balneare Eforia şi Vasile Roaită.

Treptat vînturile au acoperit calcarul cu un strat de loess (15—25 m). Dar în cuaternar, în urma unor mişcări ale scoarţei pămîntului, marea a invadat valea Techirghiolului, formînd un golf. Curenţii de litoral şi vînturile au ridicat cu timpul, un prag de nisip, perisipul care a închis treptat golful.

Astfel s-a alcătuit lacul, fără comunicaţie cu marea, alimentat numai de cîteva pîraie formate de precipitaţiile care nu depăşesc 400 mm anual. În aceste condiţii, nivelul lacului rămîne azi cu 1,50 m sub nivelul mării.

---

[1] Lac format la gura unui rîu, printr-un baraj natural (cordon de nisip).

www.ziuaconstanta.ro

Oglinda de apă a lacului ocupă o suprafață de 1 060 ha. Lățimea maximă a lacului este de 8 km. Forma lacului Techirghiol se poate compara cu aceea a unei săgeți lungi de 7 km care pornește dinspre sud-vest, sprijinindu-se cu vîrful pe stațiunea Eforia. La una din aripioarele săgeții îndreptate spre nord-vest s-a dezvoltat stațiunea Techirghiol, pe cînd cealaltă aripioară se sprijină pe un punct la sud-estul lacului, între Tuzla și Vasile Roaită (vezi schița). Malul drept al văii pe care s-a întins lacul este mai sinuos și mai abrupt. De o parte și de alta a văii înălțimea variază între 35 și 74 m, reducîndu-se pe măsură ce ne apropiem de litoral.

Cuveta lacului are forma unui U deschis mai larg în apropiere de litoralul mării, dar strîngîndu-se în partea superioară, spre „coada lacului".

Închiderea gurii văii s-a făcut printr-un grind de nisip lat de 300—400 m și înalt de 8—9 m. Baza acestui perisip se află probabil la 19—20 m sub nivelul mării, fiind largă de cel puțin 3 km.

Apa lacului Techirghiol este împrospătată numai de slabele izvoare din partea superioară a văii și de precipitațiile atmosferice insuficiente. Dezechilibrul dintre evaporare și posibilitățile de înlocuire a apei pierdute a dus la scăderea nivelului lacului. Tot evaporării excesive i se datorește marea salinitate a apei lacului (de 5 ori mai sărată decît apa mării). Mineralizarea totală a apelor este de 96,663 g la litru dintre care 78,280 g clorură de sodiu, 3,970 g clorură de magneziu, 0,135 g bromură de magneziu etc.

Nămolul formează pe fundul lacului straturi groase, vîscoase, de culoare neagră-verzuie și cu

www.ziuaconstanta.ro

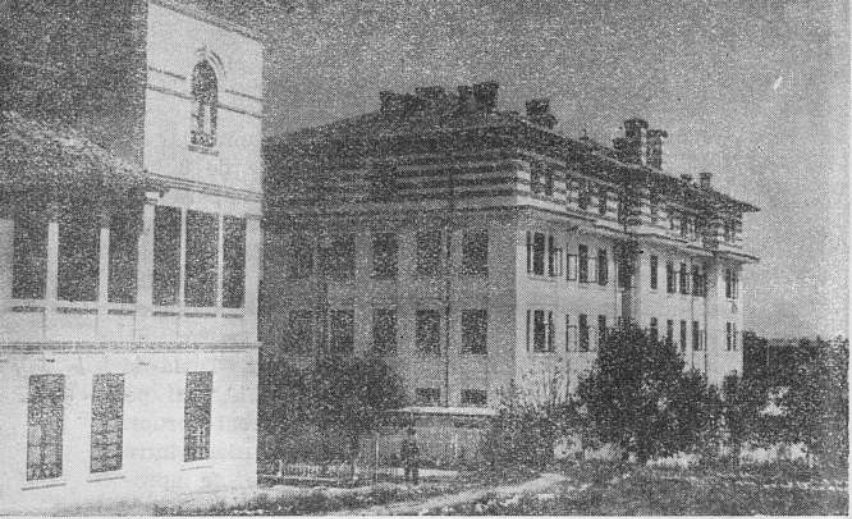

Techirghiol. Sanatoriul de reumatologie

un puternic miros de hidrogen sulfurat. Mirosul este provocat de bacteriile sulfuroase care se dezvoltă în apa lacului.

Datorită microorganismelor care s-au depus pe fundul lacului, nămolul are o origine organică provenind din trei surse: vegetală, animală, minerală.

Acest nămol este caracterizat prin plasticitate accentuată, conținut mare de săruri, substanțe biologice de tipul hormonilor, substanțe minerale solide și resturi de viețuitoare.

Valoarea terapeutică a lacului Techirghiol constă în particularitățile fizico-chimice și biologice ale apelor sale clorurosodice-sulfatate-magneziene și ale nămolului.

www.ziuaconstanta.ro

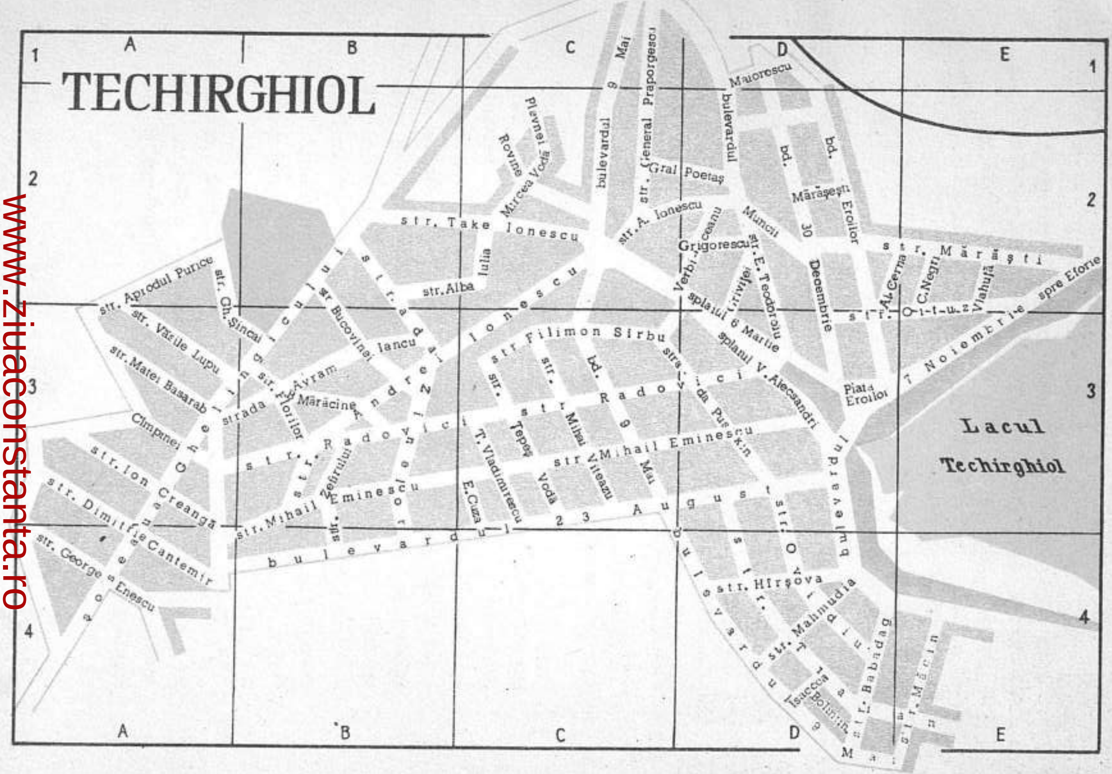

TECHIRGHIOL
Lacul Techirghiol
str. Take Ionescu
str. Alba
Iulia
Rovine
Plevnei
Mircea Vodă
bulevardul 9 Mai
str. General Praporgescu
Gral Poetaş
str. A. Ionescu
Maiorescu
bulevardul
bd. Mărăşeşti
bd. Eroilor
30 Decembrie
Muncii
Grigorescu
str. E. Teodoroiu
Griviţei
splaiul 6 Martie
splaiul V. Alecsandri
str. Mărăşti
Al. Cerna
C. Negri
Vlahuţă
str. Ot. Nicolae 7 Noiembrie
spre Eforie
Piaţa Eroilor
str. Filimon Sîrbu
str. Radovici
bd. 9 Mai
str. Mihai Viteazu
str. Ţepeş Vodă
T. Vladimirescu
E. Cuza
str. Mihail Eminescu
bulevardul 23 August
str. Ovidiu
str. Hîrşova
str. Mahmudia
str. Babadag
str. Măcin
Isaccea
Bolintin
bulevardul 9 Mai
str. Aprodul Purice
str. Gh. Şincai
str. Vasile Lupu
str. Matei Basarab
str. Bucovinei
Iancu
str. Avram
Mărăcine
strada Florilor
str. Andrei Ionescu
str. Zefirului
Cîmpinei
str. Ion Creangă
str. Dimitrie Cantemir
str. George Enescu

Stațiunea balneoclimaterică Techirghiol este în prezent profilată pentru tratamentul reumatismelor cronice poliarticulare și musculare, anemie, cloroză, rahitism, inflamații cronice ale nervilor (sciatică), limfatism, scrofuloză, tuberculoză ganglionară și osteoarticulară cronică, fistule și abcese tuberculoase, tuberculoză testiculară și a aparatului urinar etc. Pentru femei băile sînt recomandate în afecțiuni cronice ginecologice, cu exudate vechi.

Stațiunea și băile sînt contraindicate în stări febrile, tuberculoză pulmonară, arterioscleroză gravă, leziuni cardiace, tensiune arterială, insuficiență renală, excitabilitate nervoasă, graviditate. Numai medicii specialiști pot da sfaturi și îndrumări pentru cazurile care pot fi tratate la Techirghiol.

În trecut, asistența medicală era inexistentă, instalațiile balneare primitive, iar cazarea bolnavilor insalubră.

Faleza și lacul Techirghiol

www.ziuaconstanta.ro

După 1944, stațiunea balneoclimaterică Techirghiol a devenit un oraș de nerecunoscut, prin înzestrările și transformările ce i s-au adus. Rețeaua sanatorială dispune de medici specialiști și surori. În anul 1959, peste 25 000 oameni ai muncii și-au petrecut concediul în cele 78 de vile și sanatorii cu 5 000 de paturi.

Astăzi o șosea asfaltată mărginită de plopi canadieni, o adevărată promenadă, leagă stațiunea Techirghiol cu Eforia. În centrul pieței orașului se găsește statuia unui ostaș romîn care calcă în picioare o cască prusacă, simbol al eroismului poporului romîn în primul război mondial (1916—1918). Pe partea stîngă a pieței se vede cupola fostei vile „Minerva", căreia i s-a mai ridicat un etaj. E casă de odihnă. În apropiere se află biserica de lemn adusă de la Rucăr în anul 1930. În 1955 aceasta a fost declarată monument de arhitectură.

Din piață se deschide bulevardul V. Alecsandri care se îndreaptă paralel cu faleza lacului spre sud-est. De-a lungul falezei a fost amenajat un adevărat parc cu alei, bănci și un bazin înconjurat de flori. De o parte și de alta a bazinului, două scări de piatră de calcar duc spre faleză. Un pod se prelungește spre lac pînă la debarcaderul la care acostează ambarcații cu motor cu care se fac excursii în larg, pînă la Eforia și Vasile Roaită. Alte excursii obișnuite se fac la punctul numit Urlichioi, la 5 km, pe partea dreaptă a lacului într-un intrînd, unde se adună uneori păsări de apă care, prin strigătele și agitația lor necontenită, înviorează peisajul.

www.ziuaconstanta.ro

Stațiunea este înzestrată cu sanatorii care primesc anual peste 25 000 de persoane din țară și străinătate, pentru tratament și cură.

În stațiune funcționează cluburi cu săli de șah, tenis de masă etc.; bibliotecile sînt dotate cu cărți din toate domeniile. Bolnavii audiază conferințe; pentru cei imobili se proiectează filme chiar în saloane; stația de radioficare transmite muzică la cerere; echipe artistice dau periodic spectacole; astfel, timpul de tratament trece în mod plăcut și instructiv.

În anii regimului democrat-popular, stațiunea și-a dezvoltat mult bazele terapeutice. S-au făcut noi construcții și reamenajări, care îngăduie ca sanatoriile să funcționeze tot anul. Pînă acum cîțiva ani stațiunea avea un caracter sezonier.

În prezent, în stațiune funcționează un sanatoriu de reumatologie, unul de ginecologie, altul pentru tratamentul bolilor aparatului locomotor.

Stațiunea mai dispune de un mare pavilion pentru băi direct în lac, prevăzut cu cabine de dezbrăcare, platforme pentru ungerea cu nămol, plajă și altele. În stațiune mai funcționează 4 instalații cu băi calde, cu zeci de cabine a căror capacitate depășește 1 500 băi pe zi. Pentru tratamente complexe, s-a construit o sală de gimnastică medicală și s-au făcut instalații de electroterapie.

La policlinica prevăzută cu servicii de specialitate, laborator de analize, Roentgen, fizioterapie ș.a., se dau consultații în condiții optime.

O frumoasă realizare este sanatoriul de copii. Acesta funcționează permanent. Tratamentul privește recuperarea sechelelor de poliomielită la copii. Tratamentul constă în stimularea și reeducarea

www.ziuaconstanta.ro

musculaturii deficiente, în special prin băi calde și împachetări cu nămol. În curtea sanatoriului, copiii își petrec timpul liber în bazin sau se joacă pe un balansoar special.

Importanța terapeutică a lacului Techirghiol a trecut de mult granițele țării noastre. Așezămintele balneare care au fost ridicate în ultimul timp, cercetările științifice întreprinse vor deschide și mai mult stațiunea Techirghiol, o dată cu întregul litoral al Mării Negre, unui număr din ce în ce mai mare de oameni ai muncii.

E singura stațiune de pe litoral unde apa lacului — lipsită de efectele mecanice ale valurilor — poate fi recomandată copiilor pînă la 6 ani, și mai ales adulților cu organismul debil, care nu pot suporta apa rece de mare.

STAȚIUNEA VASILE ROAITĂ

Ne îndreptăm spre stațiunea Vasile Roaită, așezată pe un pinten calcaros la întîlnirea malului drept al văii Techirghiol cu faleza litoralului mării. Stațiunea are o așezare prielnică, găsindu-se în același timp și pe malul lacului Techirghiol și pe malul mării. Stațiunea Vasile Roaită și-a mărit mult suprafața clădită. O serie de construcții moderne noi și două tabere de vară pentru copii sînt cele mai nordice puncte ale stațiunii.

Făcînd parte din podișul Dobrogean, care coboară lin spre mare, terenul pe care e situată stațiunea se prezintă ca un mic platou, care se termină spre mare printr-o faleză de 25 m altitudine, înclinîndu-se ușor spre nord și nord-vest.

www.ziuaconstanta.ro

Digul şi plaja „Vasile Roaită"

Ca şi la Eforia, faleza de la Vasile Roaită este supusă unor acţiuni lente de eroziune provocată de loviturile valurilor mării asupra malului. Pentru consolidarea falezei, în ultimii ani au fost necesare o serie de lucrări importante. La Capul Turcului, care se prelungeşte în mare printr-o creastă calcaroasă submarină, în direcţia vest-est, pe o lungime de 300 m a fost construit un dig de protecţie.

Lungimea falezei care trebuie protejată este de 750 m la sud de acest dig şi de 1 200 m la nord. Spre nord-est, s-au construit alte trei diguri transversale, un dig longitudinal la piciorul malului şi alte lucrări de întărire pe taluz. Spre sud se vor

www.ziuaconstanta.ro

construi două diguri transversale de racordare cu faleza. Aceste lucrări, pe lîngă consolidarea malului, urmăresc și acumularea nisipului în scopul lărgirii plajei.

La Vasile Roaită clima este asemănătoare cu a întregului litoral de la sud de Constanța. Aceeași stabilitate termică, atît de propice desfășurării în bune condiții a curei, aceleași brize marine înviorătoare, aceeași cantitate de precipitații (sub 400 mm). Razele soarelui și luminozitateta puternică în tot cursul zilei au efecte regeneratoare, tonice.

Lipsa de apă potabilă caracteristică podișului dobrogean s-a resimțit totdeauna și la Vasile Roaită. Această problemă n-a fost rezolvată decît în anii puterii populare, cu ocazia amenajărilor făcute pentru primirea în bune condiții de cură și odihnă

Vasile Roaită. Tabăra de copii

www.ziuaconstanta.ro

Vasile Roaită. Parcul central

a oamenilor muncii din țara noastră și a vizitatorilor de peste hotare. În stațiune a fost instalată o sondă care extrage apa de la cca. 370 m adîncime. Stratul acvifer are o grosime de 8 m, iar debitul este de 6 vagoane pe oră.

Stațiunea Vasile Roaită este cea mai mare stațiune balneoclimaterică de pe litoralul romînesc al Mării Negre. Situată între mare și lacul Techirghiol, beneficiază de o plajă maritimă renumită, de apa sărată și de nămolul lacului, cu minunatele lor proprietăți curative.

La intrarea în Vasile Roaită, venind dinspre Eforia pe grindul de nisip, între șosea și mare se văd pavilioanele taberelor de vară pentru copii, care au o capacitate de 540 locuri. Pavilionul central,

www.ziuaconstanta.ro

cu dormitoare spaţioase, mobilate cu gust, cu biblioteci şi cluburi, cuprinde şi o cantină bine îngrijită. O parte din interiorul clădirii este ornat cu minunate panouri de ceramică multicoloră, înfăţişînd exemplare de floră şi faună marină.

Mii de copii îşi petrec aici vacanţa plăcut şi instructiv, au posibilitatea să facă sport pe terenurile din jur, se pot odihni pe plaja din apropiere sub razele binefăcătoare ale soarelui.

Astăzi staţiunea care poartă numele eroului clasei muncitoare Vasile Roaită poate găzdui în cele aproape 200 vile bine amenajate ale I.S.B.C.-ului — Întreprinderea staţiunii balneoclimaterice — peste 8 000 de persoane într-o serie. Casele de odihnă I.S.B.C. sînt deservite de 24 cantine, dintre care 8 pregătesc un regim dietetic. Partidul şi guvernul au creat oamenilor muncii condiţii tot mai bune de viaţă şi le-au dat posibilitatea ca, an de an, să-şi petreacă concediul de odihnă în cele mai frumoase staţiuni balneoclimaterice.

După ce trecem de calea ferată, şoseaua ia numele de bulevardul Republicii. Vom întîlni de-a lungul lui Sanatoriul T.B.C., unul din cele mai mari spitale din ţară, cu o capacitate de sanatorizare pentru 500 persoane. Acest aşezămînt este acum înzestrat cu instalaţii medicale moderne şi medici bine pregătiţi.

În staţiune funcţionează mai multe cabinete medicale şi laboratoare specifice unei staţiuni balneoclimaterice de importanţă internaţională.

După un cîmp de verdeaţă, se află gara. Puţin mai departe, în spatele ei, se înalţă Sanatoriul militar, care cuprinde şi un pavilion pentru băi calde.

www.ziuaconstanta.ro

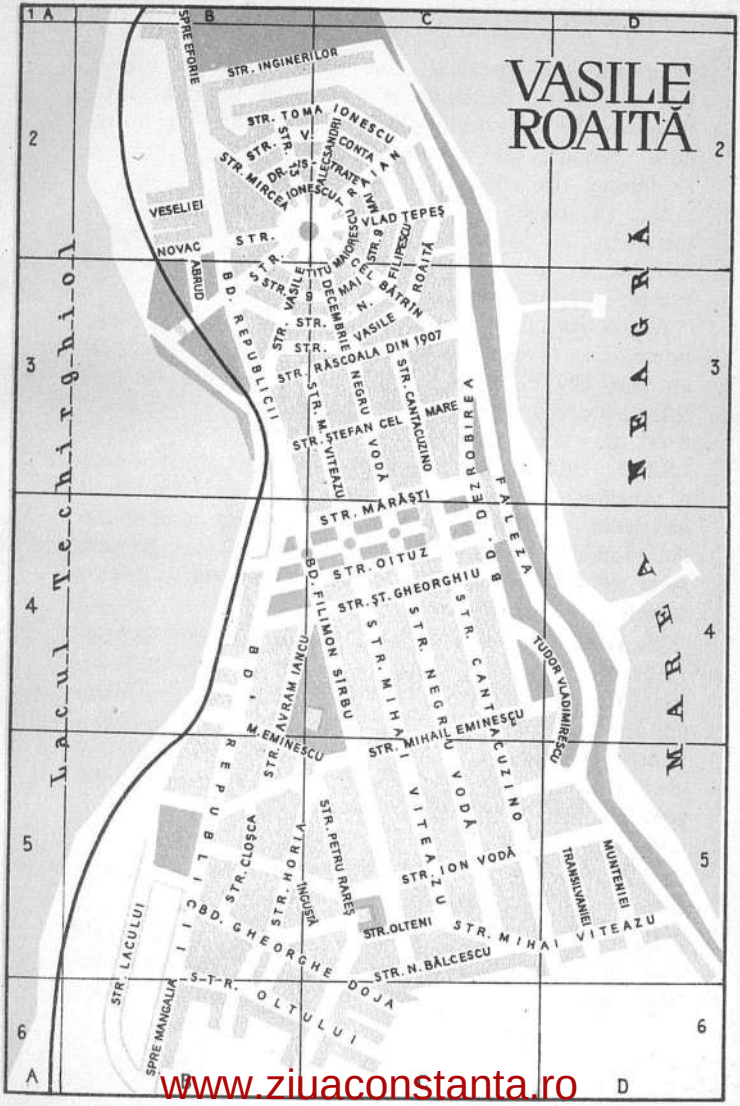

www.ziuaconstanta.ro

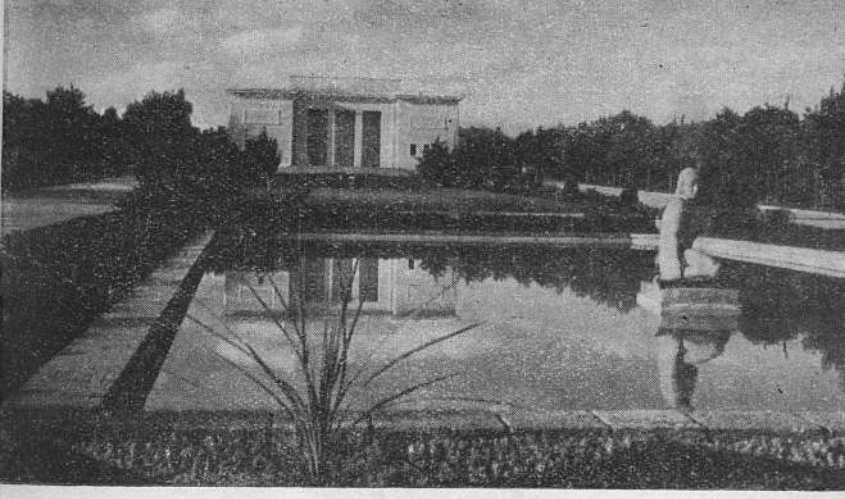

Vasile Roaită. Parcul şi teatrul de vară

Pe bulevardul Republicii, care merge paralel cu malul lacului Techirghiol, vom întîlni o nouă amenajare: Pavilionul pentru băi de nămol în lac. Este o construcţie de proporţii mari, din beton, care cuprinde 90 cabine de dezbrăcare, vestiare, solarii etc.

La întretăierea cu bulevardul Filimon Sîrbu, facem un scurt popas în Parcul central, a cărui perspectivă spre răsărit e închisă de clădirea hotelului Parc.

Staţiunea Vasile Roaită şi-a căpătat în ultimul timp numele de „Oraşul grădină". Într-adevăr, din serele de flori ies anual peste 3 000 000 răsaduri de flori, care împodobesc staţiunea. Aproape că nu există alee pe care să nu fi fost amenajate peluze şi nici străzi sau bulevarde care să nu fie împodobite cu flori sau mărginite de arbori. Pe terenurile mai mari au fost amenajate scuaruri ori

www.ziuaconstanta.ro

Zeița Fortuna

parcuri. Îndemînatecii meșteri horticultori au plantat aproape 3 000 arbori de ornament și mii de trandafiri. Întreaga stațiune este un parc grandios, un adevărat oraș grădină.

Pe malul lacului a fost refăcut și funcționează în bune condiții debarcaderul pentru plimbări de agrement cu bărci cu motor sau cu vîsle.

Un punct de atracție pentru vizitatori îl constituie și Muzeul de antichități, reamenajat în 1958. Resturile de silex și fragmentele de vase neolitice ne dau o imagine a vieții din comuna primitivă. Din vitrinele muzeului cunoaștem apariția primelor forme de exploatare apărute în orînduirea sclavagistă, ur-

www.ziuaconstanta.ro

mele coloniilor grecești sau vestigiile stăpînirii romane.

Ca și la Techirghiol, în jurul stațiunii Vasile Roaită, la Tuzla și în alte puncte, s-au găsit urme de cultură materială care dovedesc existența unor așezări omenești cu milenii în urmă. În satul Tuzla a fost amenajat de asemenea un muzeu arheologic, cuprinzînd piese de valoare, care merită a fi cercetate.

Iată și cîteva din obiectele păstrate cu grijă în muzeu: amfore lucrate de meșteri olari; o interesantă sculptură (în copie) — încercare rudimentară de a prinde în piatră chipul zeiței norocului — Tyche

Cavalerul trac

www.ziuaconstanta.ro

Vasile Roaită. Piața și faleza

Poleos (Fortuna), adorată în special de negustătorii eleni; un reușit relief înfățișînd o scenă de vînătoare; cel mai prețios monument este o statuie în miniatură a celebrului Cavaler trac care apare de obicei pe reliefuri funerare. Unele exponate au fost aduse din comuna Tuzla (în apropierea căreia se află localitatea antică Stratonis, înglobată în *Territorium Tomorum)* și de la Muzeul de arheologie „Vasile Pîrvan" din Constanța.

Muzeul în aer liber aflat în afara clădirii cuprinde valoroase elemente de arhitectură clasică, monumente cu inscripții tăiate în piatră, în limba greacă și latină. În curtea muzeului se mai află și cornișe, frize mari și capiteluri aduse de la Tropaeum Traiani (Adamclisi), la fel de prețioase pentru noi

www.ziuaconstanta.ro

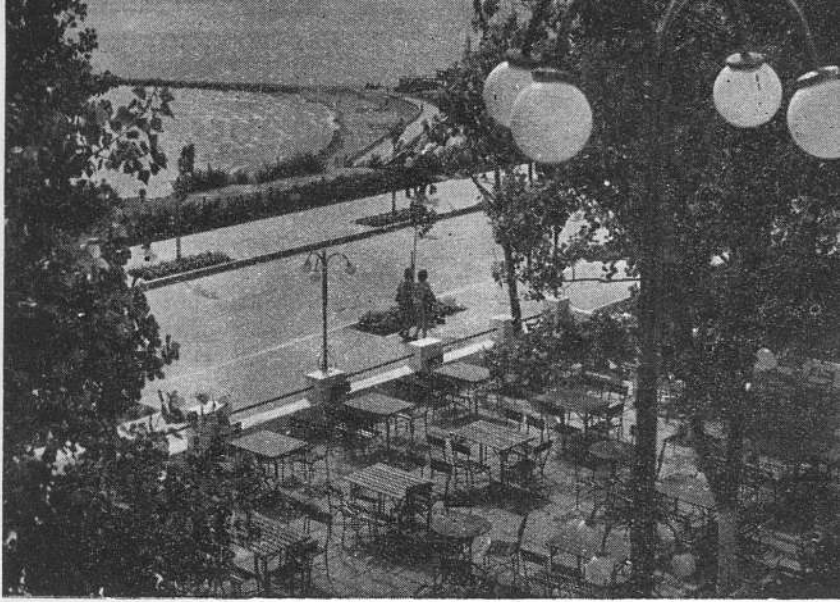

Vasile Roaită. Terasa „Cazino"

ca şi cele de pe Columna lui Traian aflată la Roma. Înainte de 1944 aceste piese arheologice aduse de la Adamclisi erau aşezate în faţa cazinoului pe faleză, iar un boier care se pretindea urmaş al aprodului Purice a scobit cîteva din ele, transformîndu-le în bănci comode.

În spatele muzeului se află parcul teatrului de vară. Păşeşti în acest spaţiu pe sub pergole din piatră de Techirghiol şi din lemn, înfăşurate în mantii de trandafiri şi iederă.

Noul teatru de vară cu 2 000 locuri, construit în 1957 în stil neoclasic, închide perspectiva de răsărit

www.ziuaconstanta.ro

a parcului. Pe scena acestui teatru dau spectacole formații artistice din țară și din străinătate.

În fața muzeului, într-un parc cu arbori aproape seculari, se află Sanatoriul balnear C.F.R. În imediata vecinătate a acestui sanatoriu se află Clubul central I.S.B.C., care cuprinde săli pentru șah și pentru diverse jocuri distractive.

Itinerariul nostru se abate acum pe unul din drumurile care duc spre faleză. În fața noastră se deschide plaja stațiunii balneoclimaterice Vasile Roaită.

Faleza a fost consolidată și amenajată în anii 1957—1960, pe un sistem de terase succesive legate prin taluzuri abrupte, plantate cu flori ; aleile pentru pietoni merg de-a lungul taluzului. Pe ele s-au

Vasile Roaită. Oficiul poștal

www.ziuaconstanta.ro

construit cabine, vestiare, puncte sanitare, umbrare, platforme de duşuri, bufete ş.a. Pe scările monumentale care coboară spre plajă sînt amenajate chioşcuri cu răcoritoare. În prezent capacitatea plajelor este de 15 000 persoane.

În mijlocul falezei, vechiul cazinou se încadrează minunat în ansamblul arhitectonic.

De-a lungul bulevardului, plantele decorative şi ornamentele dau un aspect pitoresc acestei noi realizări a construcţiei socialiste.

Pe bulevarul Dezrobirea, colţ cu bulevardul Tudor Vladimirescu, s-a construit în 1959 un cinemascop în aer liber cu o capacitate de 700 locuri.

Trebuie menţionat aci că în anul 1959, 150 000 de vilegiaturişti — oameni ai muncii, veniţi din toate unghiurile ţării — şi-au petrecut concediul sau au beneficiat de tratamente pe litoralul romînesc al Mării Negre.

De asemenea, aproape 20 000 de copii s-au bucurat de o vacanţă plăcută la mare.

Soarele este la asfinţit deasupra lacului Techirghiol. Valurile mării alunecă domoale peste nisipul plajei. Farul de la Tuzla doarme. În curînd îşi va trimite razele departe, pe întinsul mării.

www.ziuaconstanta.ro

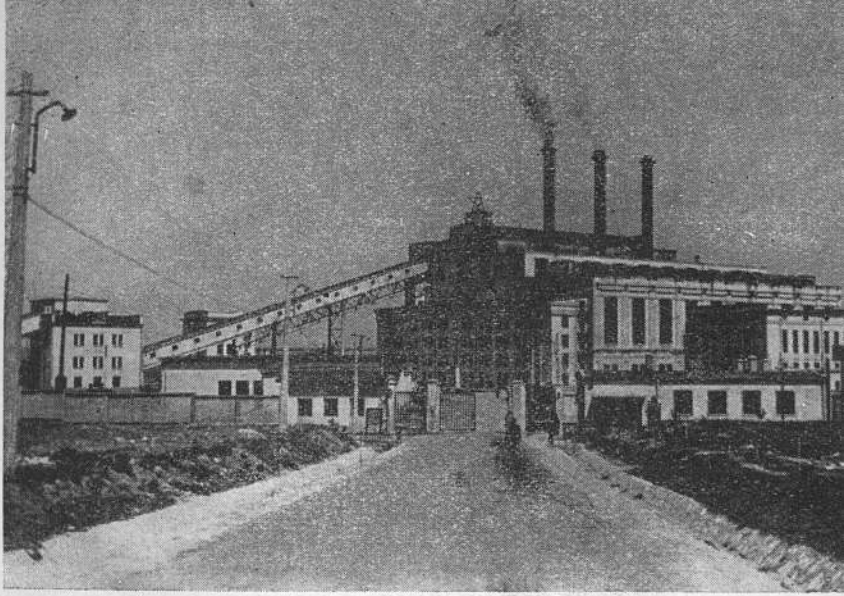

III

EXCURSII ÎN JURUL ORAȘULUI

www.ziuaconstanta.ro

TERMOCENTRALA ELECTRICĂ OVIDIU

Termocentrala electrică Ovidiu se află instalată la 12 km depărtare de Constanța, pe malul lacului Siutghiol. Autobuzul I.T.C. care pleacă din bulevardul Republicii oprește chiar în fața porții termocentralei.

Iată un scurt istoric al acestei grandioase realizări :

În toamna anului 1950, pentru a duce la îndeplinire sarcinile trasate de primul nostru cincinal, partidul a hotărît începerea bătăliei electrificării. O dată cu apariția primelor unități socialiste industriale și agricole, era chemată la viață Dobrogea, una din regiunile pe care burghezo-moșierimea le lăsase în stare de înapoiere.

În septembrie 1951, picamerele minerilor s-au înfipt cu strășnicie în stîncile de la cariera Ovidiu. Zi și noapte, enormele căușe de metal ale excavatoarelor au dislocat sute de mii de vagoane de calcar.

Termocentrala „Ovidiu" începu să se ridice adăpostită de brîul de stîncă al carierei Canara. Muncitorii răzbeau prin glod, zăpadă, vînt și frig, zidind „Cetatea soarelui dobrogean".

În ianuarie 1952 au sosit lăzi mari ; era utilaj din U.R.S.S. Specialiștii sovietici, ingineri și montori, împreună cu cei de la Electromontaj, începură instalarea utilajului electric și mecanic.

www.ziuaconstanta.ro

La 14 august 1952 a intrat în funcţiune primul grup electrogen. În 1953 a pornit şi al doilea grup. Faţă de anul 1952, în anul 1958 producţia a crescut cu aproape 450 la sută. Fluidul electric se revarsă din belşug pînă la cele mai îndepărtate sate pitulate în văile pămîntului dobrogean.

Regiunea Constanţa dispune astăzi de o puternică bază energetică. În 1938 micile centrale electrice şi puţinele grupuri electrogene existente în Dobrogea de-abia puteau totaliza o producţie anuală de 15 mil. Kw/oră. Construcţia termocentralei Ovidiu a determinat un salt important. În 1958 producţia de energie electrică a depăşit 150 mil. Kw/oră. Şi astfel, Regiunea Constanţa va putea avea la sfîrşitul anului 1960 întreaga reţea de înaltă tensiune interconectată la sistemul energetic naţional ceea ce va contribui la electrificarea completă în anul 1960 a raioanelor Negru-Vodă şi Medgidia, iar pînă în 1965 la electrificarea tuturor satelor din regiune.

În incinta uzinei, mai înalt decît ghebul carierei de piatră, „creşte" un deal de lignit şi huilă trimisă de minerii de la Baia Nouă şi de la Comăneşti. Un buldozer nivelează dealul de cărbune adus prin elevator. Procesul de producţie este automatizat în proporţie de 70% ; numai curăţarea vagoanelor golite de cărbuni reprezintă o muncă manuală propriu-zisă. De aici, pe bandă rulantă, prin estacadă, „diamantul negru" ia drumul cuptorului termocentralei. Staţia de pompare este deservită de un singur om. Apa pompată din lac trece prin filtrele staţiei de epurare chimică, unde impurităţile sînt eliminate complet ; se iau probe pentru analiza apei de alimentare a cazanelor pentru a menţine conţinutul de săruri în limitele prescrise de normă.

www.ziuaconstanta.ro

Fiecare sală este o uzină şi, laolaltă, formează un tot magnific.

Sala cazanelor îţi lasă impresia unui imens laborator. Cărbunele măcinat pînă la o granulaţie fină arde împreună cu păcura împinse de injector. Cazanele funcţionează automat, prin comenzi de la distanţă.

Un singur om îmbrăcat în salopetă, printr-o apăsare de buton porunceşte tuturor maşinilor şi camerii focarului, în care se înregistrează o temperatură pînă la 800 de grade.

Sala maşinilor pare un păienjeniş de liane metalice, şerpuitoare, groase cît omul, prin care trece seva de abur capabilă să pună în mişcare turbinele.

Citim plăcile de pe turbinele cu luciul ca de onix : BRIANSK şi LENINGRAD. Pe generatori, alte plăci : ELECTROSILA-KIROV.

Prin marile luminatoare deschise pătrunde aerul răcoros al dimineţii. Nici un pic de abur în sala maşinilor. Pe deasupra acestui păienjeniş de ţevi, pe deasupra turbinelor şi generatoarelor, circulă un măreţ pod rulant.

Lîngă panoul cu graficul de producţie flutură uşor drapelul roşu, pe care este brodat cu fir de aur : „Cea mai bună tură de exploatare a turbinei".

În curte se află staţia de transformare. Lîngă marii transformatori de fabricaţie sovietică s-a adăugat şi un transformator de fabricaţie romînească, produs al uzinei Electroputere din Craiova.

În spaţioasa cameră de comandă, electricianul de serviciu priveşte la tot felul de cadrane luminate, cu ace indicatoare, dictînd curentului electric printr-o simplă întoarcere de manivelă sau apăsare de buton, cu multă dezinvoltură, sigur pe mişcările sale.

www.ziuaconstanta.ro

Am ajuns la tăcuta stație de distribuție a energiei electrice. De o parte și de alta, grilajuri de protecție. Călcăm sfioși pe cimentul acoperit cu cauciuc. Trecem în revistă puternicii descărcători de energie, pe lîngă care chiar trăsnetul pare un fleac. Omul a captat energia și o folosește în scopuri pașnice. Electricianul de serviciu îndrumează energia spre orașe și sate, în fabrici și uzine, acolo unde se făurește o nouă viață.

www.ziuaconstanta.ro

UZINA DE SUPERFOSFAȚI NĂVODARI

Am ajuns la 22 km de Constanța, cu autobuzul I.T.C., în apropiere de lacul Tașaul ale cărui ape ocupă o suprafață de 1 830 ha.

Pe malul lacului se află Năvodari, un vechi sat de pescari.

În trecut locuitorii acestui sat munceau din greu, cu unelte primitive, punîndu-și în permanență viața în pericol ; din munca lor se ghiftuiau cherhanagiii. În regimul nostru democrat-popular munca pescarilor este prețuită ; ei lucrează acum în brigăzi pescărești, înzestrate cu unelte moderne, cu ambarcații sigure, care nu le mai pun viața în primejdie. Lîngă satul de pescari, pe o suprafață de peste 15 ha, au apărut o serie de clădiri noi, o nouă comoară aparținînd întregului popor muncitor : complexul uzinei de superfosfați și acid sulfuric — Năvodari.

Marele combinat chimic pentru superfosfați creat în anii puterii populare joacă un rol principal în dezvoltarea agriculturii țării noastre.

În octombrie 1958 a intrat în funcțiune linia de acid sulfuric. În martie 1959 a fost dată prima șarjă de îngrășăminte superfosfatice, uzina funcționînd cu întreaga ei capacitate proiectată. Ajutorul Uniunii Sovietice a constat atît în planul general al uzinei, în proiecte, construcție, utilaje, cît și în aportul

www.ziuaconstanta.ro

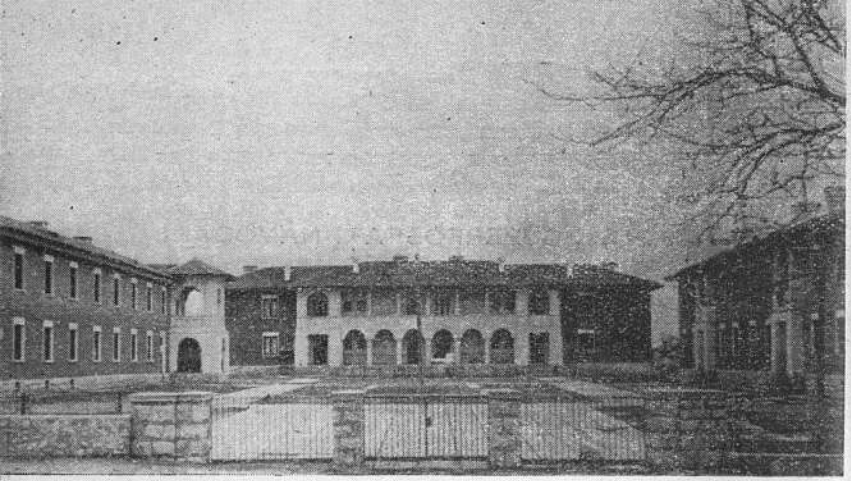

Năvodari. Blocuri pentru locuinţe muncitoreşti

direct pe care l-au adus specialiştii montori şi inginerii sovietici.

O mare parte din materia primă — pirita cupriferă necesară fabricării acidului sulfuric — se extrage de la mina Altîn-Tepe din Dobrogea. Pentru fabricarea superfosfatului, importăm apatită din Uniunea Sovietică (peninsula Kola). Această materie primă numită „Kola fosfat", în amestec cu acidul sulfuric suferă o serie întreagă de transformări chimice pînă la faza finală a produsului superfosfat. Corpul gazos emanat, fluorul, în amestec cu clorura de sodiu — sarea comună — dă naştere fluorosilicatului de sodiu întrebuinţat în industria cimentului.

Operaţiile care se efectuează în marele combinat chimic de la Năvodari sînt complet automatizate.

www.ziuaconstanta.ro

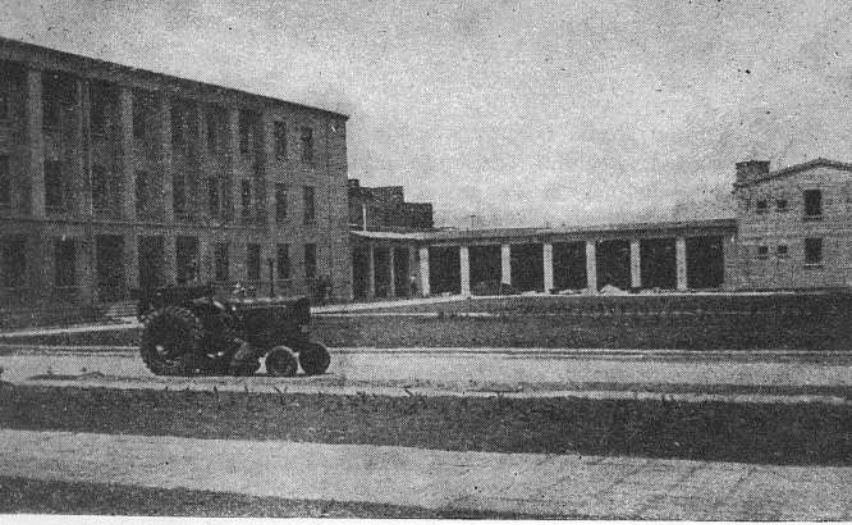

Intrarea la U.S.A.S Năvodari

Pentru a-şi da seama de întreg procesul chimic în urma căruia ia naştere superfosfatul, vizitatorul trebuie să parcurgă, în afară de secţia acid sulfuric, alţi cîţiva kilometri de la depozitul de apatită pînă la imensul depozit cu dealuri de superfosfat simplu şi, în sfîrşit, la staţia de neutralizare cu var, unde se efectuează şi granularea. Condiţiile de muncă sînt excelente. Datorită măsurilor tehnice de securitate a muncii, sănătatea muncitorilor nu este de loc primejduită. De asemenea, impresionează pe orice vizitator bufetul expres şi frumoasa sală de mese care poate rivaliza chiar cu elegantele restaurante din Constanţa.

Anual fabrica produce 150 000 tone superfosfaţi, cu perspectiva dezvoltării pînă la 300 000 tone anual.

www.ziuaconstanta.ro

Ţinînd seama de perspectivele de dezvoltare a agriculturii Regiunii Constanţa precum şi a agriculturii întregii ţări, la Congresul al III-lea al P.M.R. s-a subliniat necesitatea creşterii capacităţii de producţie a uzinei. Superfosfatul sporeşte recolta cu 300—400 kg grîu la hectar. Datorită celor 150 000 tone de superfosfat, producţia agricolă de grîu fosfatat va creşte anual cu cîteva sute de mii de tone. Micul grăunte de superfosfat, de mărimea unui bob de mazăre, este el însuşi o adevărată comoară, darul de preţ pe care muncitorii, tehnicienii şi inginerii de la U.S.A.S. Năvodari îl dau agricultorilor de pe întinsul patriei noastre.

U.S.A.S. Năvodari. Depozitul de îngrăşăminte chimice

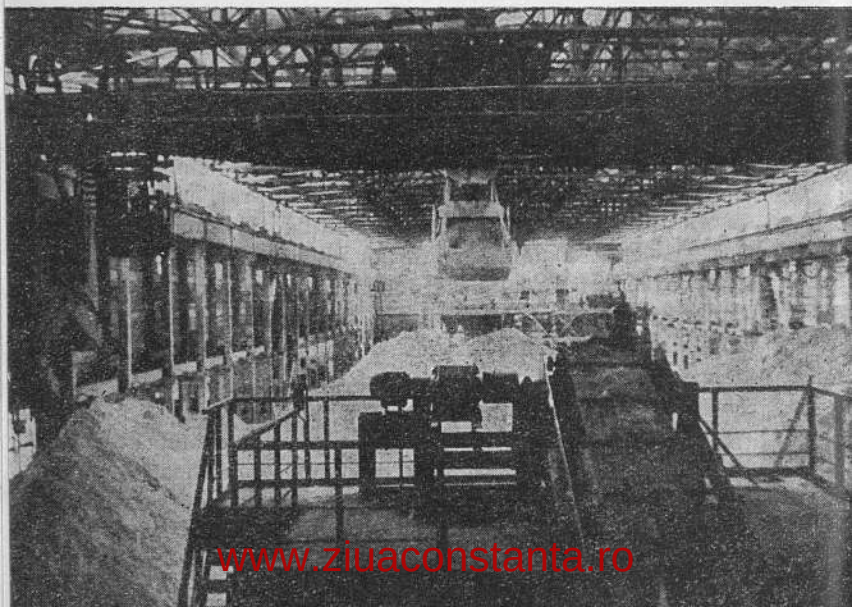

www.ziuaconstanta.ro

ITINERARII AGRICOLE

G.A.C. „Filimon Sîrbu" din Anadolchioi — Ferma de elită — G.A.C. „Olga Bancic" din Palazul Mare — G.A.C. „Al. Matrosov" din Viile Noi — Stațiunea experimentală zootehnică Palas

La *Gospodăria agricolă colectivă „Filimon Sîrbu"* putem ajunge cu autobuzul I.T.C. de la una din stațiile de pe str. I. V. Stalin, mergînd înspre șoseaua Tulcea, pînă în dreptul străzii Ghiocel ; mai departe mergem pe jos pînă în str. Bogdan Petriceicu Hașdeu, unde, la nr. 87, se află sediul gospodăriei. Drumul durează aproximativ 15—25 minute.

G.A.C. „Filimon Sîrbu" a fost înființată în anul 1957 de către 127 familii de țărani muncitori. Fondul de bază al gospodăriei cuprindea 460 hectare pămînt și suficiente utilaje agricole pentru a mări cît mai mult productivitatea.

Cum au reușit să se gospodărească țăranii în acest scurt interval de timp ? Îndrumați de organizația de partid și de cadrele de specialitate, au fost înființate mai multe sectoare, împărțind terenul colectivei pe culturi. Cele mai frumoase rezultate au fost obținute de la grădina de legume, extinsă pe o suprafață de 94 ha, dintre care 10 ha sînt irigate. G.A.C., „Filimon Sîrbu" este renumită pentru cele mai variate soiuri de legume, întotdeauna proaspete și de bună

www.ziuaconstanta.ro

calitate, cu care aprovizionează din abundență piețele orașului.

La G.A.C. „Filimon Sîrbu", între 3—4 octombrie 1958, a avut loc o consfătuire cu caracter legumicol, la care au participat peste 25 G.A.C.-uri din zonele agricole ale orașului Constanța. Colectiviștii de aici au împărtășit din experiența lor în munca la răsadnițele de culturi timpurii în seră.

Venitul total al gospodăriei a fost mult depășit față de cel planificat; an de an valoarea zilei-muncă a crescut, atingînd în 1958 aproape 44 lei.

În 1959 gospodăria a livrat către O.C.L. Aprozar importante cantități de legume și zarzavaturi de bună calitate, datorită măririi suprafeței răsadnițelor de la 3 800 m² la 5 220 m², iar a grădinii de la 94 ha la 130 ha.

Colectiviștii muncesc cu drag pentru că, de la „sărăcia lucie" în care se găseau înainte de 1944, astăzi și-au făcut locuințe noi, au lumină electrică în casă, aparat de radio sau difuzor, iar produsele muncii le aparțin numai lor.

•

Plecarea la *Ferma de elită „Constanța"* se poate face cu autobuzul I.T.C. de la una din stațiile de pe strada I. V. Stalin spre șoseaua Tulcea. Drumul durează cca. 20 minute.

Ferma se găsește pe strada I. V. Stalin la nr. 110. A fost înființată în anul 1897 de prof. Nicolae Filip.

În 1899 inventarul viu cuprindea doar 11 armăsari și 16 capete de tineret. Înainte vreme a slujit exclusiv intereselor burgheziei, dovadă că în apropiere apăruseră nu numai hipodromul orașului, dar și grajduri particulare.

www.ziuaconstanta.ro

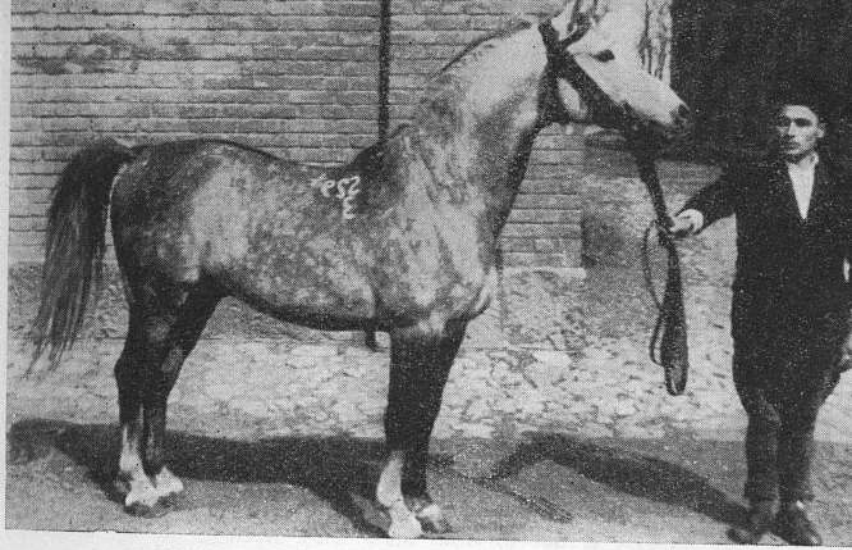

Armăsar pur sînge arab

După anul 1948 a căpătat un alt profil, adăugîndu-i-se sectoare pentru îmbunătățirea raselor de bovine și un sector avicol. O dată cu aceasta, a căpătat și denumirea de „Ferma de elită" Constanța.

În 1959 sectorul de montă număra 158 armăsari de rasă arabă „Shagya", „Koheilan", „Hadban" ș.a., armăsari care sînt trimiși, din martie pînă în august, la gospodăriile agricole colective și de stat din regiune, pentru îmbunătățirea rasei cailor dobrogeni.

Treptat, acest sector cabalin își pierde din importanță, datorită procesului continuu de mecanizare a agriculturii.

Sectorul taurin, de curînd înființat, și-a mărit inventarul prin cumpărarea de vaci pentru repro-

www.ziuaconstanta.ro

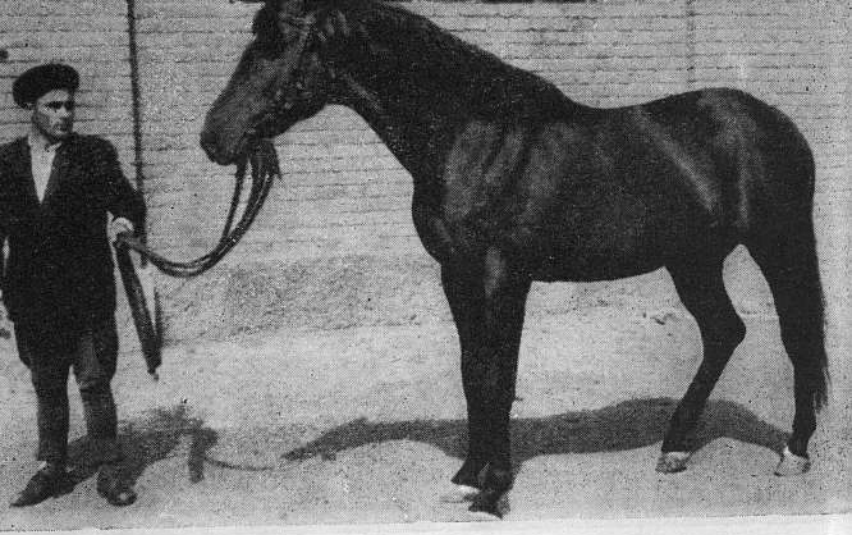

Armăsar trăpaş pur sînge englez

ducţie. Din U.R.S.S. au primit 17 junci şi un tăuraş din rasa roşie de stepă din Ucraina.

Un principal sector de activitate este astăzi avicultura. Staţia de reproducţie a acestui sector numără 1 000 păsări matcă — găini şi cocoşi — rasa Rhode Island. Crescătoria de pui pentru reîmprospătare şi pentru consum are o capacitate de 8 000 capete. În anul 1959 ferma a livrat către unităţile agricole peste 80 000 de pui de o zi. În viitor ferma îşi va mări capacitatea anuală, fiind dotată cu incubatoare ultramoderne care vor putea produce pînă la 100 000 pui de o zi.

În curînd numărul animalelor se va dubla, contribuind astfel la întărirea unităţilor noastre agricole.

www.ziuaconstanta.ro

Palazul Mare. Grajd model cu vaci de rasă

La *G.A.C. „Olga Bancic" din Palazul Mare* se poate pleca cu autobuzul I.T.C. (linia nouă) de la una din stațiile de pe str. 1907 spre Palazul Mare, un cartier al Constanței. Drumul durează cca. 40 minute.

Colectiva poartă numele eroinei clasei muncitoare Olga Bancic. A luat ființă la 2 iulie 1950, cu participarea a 64 familii de țărani muncitori și un fond social format din 346 ha de teren, 15 oi, 17 cai, 7 vaci și cîteva unelte agricole. În anul 1951 producția medie de lapte pe cap de vacă furajată nu depășea 1 200 litri. În 1959 producția de lapte pe cap de vacă furajată a ajuns la aproape 3 000 litri pe o perioadă de lactație. Azi ferma are 150 vaci, o turmă de 1 000 oi cu lînă fină și semifină. În 1951 se

www.ziuaconstanta.ro

obţinea de la o oaie un kg lînă şi 30 litri lapte. Îmbunătăţindu-se rasa ţigaie cu merinosul de Palas, s-a creat oaia spancă, a cărei producţie de lînă a depăşit 3,5 kg iar cea de lapte a ajuns la aproape 55 litri de fiecare oaie.

Gospodăria are o crescătorie model de porci, cu 30 scroafe de prăsilă, în majoritate din rasa Marele alb, de la care se obţin peste 300 purcei anual.

La crescătoria de păsări care numără 1 500 găini rasa Rhode Island s-a obţinut anual, de fiecare pasăre, cîte 114 ouă. De asemenea crescătoria numără şi 300 gîşte.

În 1951 sectorul zootehnic a realizat un venit de 140 000 lei, pentru ca în anul 1959 venitul să se ridice la suma de 1 175 000 lei.

La înfiinţare, 100 ha de teren agricol au adus un venit de 44 000 lei, pe cînd în anul 1959 acelaşi teren a adus un venit de 184 000 lei.

În 1959 producţia medie la hectar a fost de: 1938 kg de porumb; 1 205 kg de floarea-soarelui; 15 332 kg sfeclă de zahăr şi 14 164 kg de cartofi.

În ramura viticolă s-au făcut de asemenea progrese, prin plantarea unei suprafeţe de 20 ha viţă nobilă, din care 10 ha au şi rodit în anul 1959.

O atenţie deosebită s-a dat şi sectorului legumicol, în scopul aprovizionării pieţelor oraşului Constanţa şi creării de noi venituri. În urma valorificării legumelor şi zarzavaturilor cultivate pe o suprafaţă de 45 ha grădină irigată, această gospodărie a obţinut în general o producţie medie la hectar de 12 444 kg legume, ca urmare a folosirii soiurilor selecţionate, a aplicării îngrăşămintelor, a folosirii judicioase a diverselor culturi prin rotaţie, a folosirii ghivecelor nutritive etc. La roşii de California producţia a fost

www.ziuaconstanta.ro

de 19 500 kg la hectar. Prin vînzarea legumelor și zarzavaturilor, în anul 1959, s-a realizat un venit de 660 000 lei. În același an, suprafața legumicolă s-a mărit la 70 ha; s-au amenajat răsadnițe protejate de perdele de stuf pe o suprafață de 4 800 m² și pentru prima dată s-au introdus aici asolamente pentru o perioadă de 3 ani. Această gospodărie aprovizionează anual piața orașului Constanța cu peste 400 tone legume și zarzavaturi.

Înainte de 1944, aici huzurea un moșier. Din zori și pînă în seară, mîna cu ghiuluri de aur a vătafului mînuia biciul cu strășnicie pe spinarea țăranilor și a muncitorilor zileri.

Acum, membrii Gospodăriei „Olga Bancic" muncesc pe pămîntul lor. Pornind de la un grajd dărăpănat, s-au construit silozuri pentru nutreț, ferme pentru crescătorii de păsări ș.a. Aproape fiecare dintre ei are casă nouă; gospodăria este milionară. Succesele obținute de colectiviști se datoresc muncii lor pline de abnegație, sub îndrumarea organizației de partid.

De mare ajutor le este mecanizarea unei mari părți din muncile agricole. Tractoarele romînești UTOS 26 înlocuiesc sute de brațe și munca țăranilor muncitori a devenit mult mai spornică.

•

Pornind din strada Traian, de la capătul liniei 7, autobuzul I.T.C. ne duce pînă în fața sediului gospodăriei *G.A.C. „Aleksandr Matrosov" din Viile Noi* din bulevardul Aurel Vlaicu, nr. 4 (cartierul Viile Noi).

Gospodăria a luat ființă în toamna anului 1952, cu 55 familii care locuiesc în patru cartiere: Viile Noi, Kilometrul 5, Filimon Sîrbu și Medeea. Inițial,

www.ziuaconstanta.ro

G.A.C. Al. Matrosov. Recolta de roşii a fost bogată

fondul de bază era 87 000 lei. În 1959, gospodăria cuprindea un număr de peste 263 familii, iar fondul de bază se compunea din bunuri în valoare de cca. 1 500 000 lei.

Datorită muncii susţinute depuse an de an, succesele au fost tot mai frumoase. Astfel, în anul 1959, aplicîndu-se cu stricteţe regulile agrotehnice, producţia medie la grîu a ajuns la 1 500 kg, la porumb 3 015 kg, la porumb pentru siloz 17 500 kg, la ovăz 1 751 kg la ha.

www.ziuaconstanta.ro

Sectorul legumicol a fost extins de la 10 ha la 70 ha, iar suprafaţa de răsadniţe de la 200 m² a ajuns la 2 200 m². De asemenea s-a mărit suprafaţa de vii şi livezi. Deosebite realizări s-au obţinut în sectorul zootehnic. S-au realizat peste 2 900 litri lapte pe cap de vacă furajată, 56 litri lapte şi 2,700 kg de lînă pe cap de oaie, 10 purcei de la fiecare scroafă etc. Aceste realizări s-au datorat şi organizării brigăzilor complexe, care au dat un randament excelent.

Înainte de 23 August 1944, „edilii" Constanţei nu se interesau de sectorul agricol din jurul oraşului. Azi acest sector este strîns legat de viaţa oraşului, dîndu-i-se importanţă ca şi sectorului industrial sau sectorului comercial. Aceste gospodării colective asigură permanent aprovizionarea populaţiei constănţene cu cantităţi tot mai mari de legume şi alte produse agro-alimentare de bună calitate.

•

La *Staţiunea experimentală zootehnică Palas* se pleacă cu autobuzul I.T.C. (linia 4) din centru spre cartierul C.F.R. Palas, pe şoseaua Filimon Sîrbu, pînă la nr. 188.

Staţiunea a luat fiinţă în 1897, sub denumirea de „Oieria sistematică", urmărind ameliorarea rasei oilor autohtone şi studiul aclimatizării unor rase de oi străine. Pînă în anul 1907 a funcţionat în grajdurile întunecate ale tîrgului de vite de la Anadolchioi. În anul următor a fost mutată la Palas şi a căpătat numele de „Oieria Palas". Construcţiile, terminate în 1909, erau modeste şi neîncăpătoare.

Între anii 1919 şi 1930 s-au importat din Ungaria, Franţa şi Germania diferite oi şi berbeci merinos, înfiinţîndu-se apoi laboratorul de cercetări zootehnice,

www.ziuaconstanta.ro

Berbeci Merinos de Palas

condus de prof. dr. N. Teodoreanu, azi membru corespondent al Academiei R.P.R.

Începînd din 1920 profesorul N. Teodoreanu, folosind metodele sovietice de selecţie şi ameliorare a rasei ovine, a trecut la crearea rasei Merinos de Palas. Cu toată lipsa de sprijin din partea burgheziei, el a realizat cu succes acest lucru.

După 1944 s-a trecut la ameliorarea, consolidarea şi înmulţirea acestei rase.

Terenul experimental al staţiunii se desfăşoară astăzi pe o suprafaţă de aproape 2 800 ha.

În anii regimului democrat-popular, această staţiune a luat o amploare deosebită.

Cele mai mari succese s-au obţinut în sectorul ovin, obţinîndu-se berbeci din rasa Merinos de Palas

www.ziuaconstanta.ro

pînă la greutatea de 114 kg şi cu o producţie de lînă record de 13,5 kg; de asemenea, în sectorul porcin s-au obţinut porci din rasa „Marele alb" pînă la o greutate de 253 kg. Remarcabile succese s-au mai realizat şi în sectorul taurin, obţinîndu-se o producţie de peste 3 400 litri lapte pe cap de vacă Roşie de stepă; realizări deosebite s-au obţinut în sectorul avicol, la găinile de rasa Plymouth, la raţele Peking, la curcile albe, în sectorul cabalin, în sectorul apicol şi în sectorul producţiei vegetale.

Staţiunea experimentală zootehnică Palas acordă sprijin întregului sector socialist al agriculturii din regiunea Constanţa prin: difuzarea rezultatelor cercetărilor ştiinţifice pentru practică; directa îndrumare tehnică; organizarea de schimburi de experienţă, vizite şi conferinţe; publicarea de articole în presa locală în reviste de specialitate sau radiodifuzate; spectacole de filme şi diafilme de specialitate; calificarea profesională la locul de producţie a muncitorilor din staţiune şi din unităţile socialiste; instruirea grupelor de studenţi şi elevi veniţi la practică în staţiune etc.

Între anii 1951—1957, această staţiune a livrat diverselor unităţi socialiste: 118 tauri şi tăuraşi din rasa Roşie de stepă, 633 vieri tineri din rasa Marele alb, 1 917 berbeci Merinos de Palas, 1 376 oi şi mieluţe, 702 scroafe, 9 126 pui şi boboci de o zi din rasele Plymouth şi Peking, 3 764 păsări de reproducţie, 80 000 ouă de găină pentru incubaţie ş.a.

Pentru frumoasele rezultate obţinute, o parte din personalul acestei staţiuni a primit recompense în

www.ziuaconstanta.ro

bani, medalii, decorații. Ciobanul-șef al stațiunii Palas a fost distins cu Ordinul Muncii.

Zi de zi în gospodăriile agricole colective și în gospodăriile agricole de stat se obțin succese însemnate, succese care contribuie la întărirea continuă a sectorului socialist în agricultură.

www.ziuaconstanta.ro

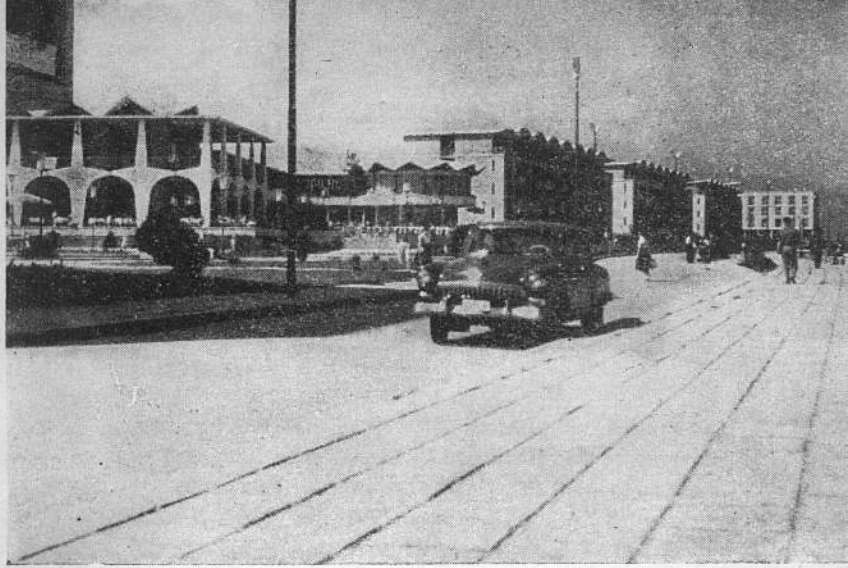

IV

EXCURSII MAI LUNGI ÎN ÎMPREJURIMI

www.ziuaconstanta.ro

UN CIRCUIT DE-A LUNGUL LITORALULUI LA SUD DE CONSTANȚA

COSTINEȘTI

La sud de Vasile Roaită șoseaua se depărtează tot mai mult de litoral. Limanurile care se ivesc în vecinătatea litoralului dau cale liberă șoselei pe la capătul de vest al lacurilor.

Călătoria cu autobuzul de la Vasile Roaită la Mangalia pe șoseaua asfaltată este foarte plăcută. Șoseaua trece prin Tuzla, apoi prin localitatea 23 August, ocolind pe la vest lacul Tatlageac. Se apropie apoi de liziera pădurii-parc de la Comorova, care se desfășoară între șosea și țărmul mării. Acum șoseaua se apropie tot mai mult de litoral, îndreptîndu-se spre Mangalia.

Costinești este prima stațiune balneoclimaterică pe care o întîlnim la 19 km după plecarea din Vasile Roaită, printr-o abatere de la șoseaua principală, îndreptîndu-ne spre drumul care duce în sat. Urmăm firul acestuia și în curînd se văd casele din Costinești, un sat de colectiviști, în perspectivă de a deveni o stațiune balneoclimaterică.

După ce trecem de sediul gospodăriei colective, care rămîne pe stînga, ajungem la o răspîntie în dreptul unui grup de magazine. Ne abatem pe aleea

www.ziuaconstanta.ro

Costineşti. Tabăra studenţilor

care duce spre plajă. Această plajă întinsă şi frumoasă s-a format aici, la adăpostul capului Tuzla.

În 1956 Uniunea Internaţională a Studenţilor, în colaborare cu Asociaţia studenţilor din R.P.R., au organizat la Costineşti o tabără de odihnă care a primit denumirea de „Tabăra albastră". Tabăra studenţească internaţională stabilită în corturi albastre a dus faima satului Costineşti pînă departe în R.P. Polonă, R.D. Germană, R.S. Cehoslovacă şi în alte ţări.

www.ziuaconstanta.ro

Plaja are peste 50 metri lățime, iar lungimea se măsoară în kilometri.

Mai departe, spre sud, se află o clădire nouă. Este complexul sanatorial Costinești, profilat pentru tineret. Așezat la o depărtare de 200 m de plajă, este din plin însorit. Complexul are săli pentru cazarea tineretului, a medicilor și a personalului de îngrijire, săli de mese, bucătărie, cabinete medicale, o mică scenă în aer liber, pergole, terase, terenuri de sport, un club modern cu vedere spre mare.

În următorii cîțiva ani, lîngă această localitate va lua naștere o nouă stațiune balneoclimaterică pentru tineretul muncitor și studios din țară și străinătate. Acest colț pitoresc, datorită construcțiilor și amena-

Costinești. Cantina taberei studențești

www.ziuaconstanta.ro

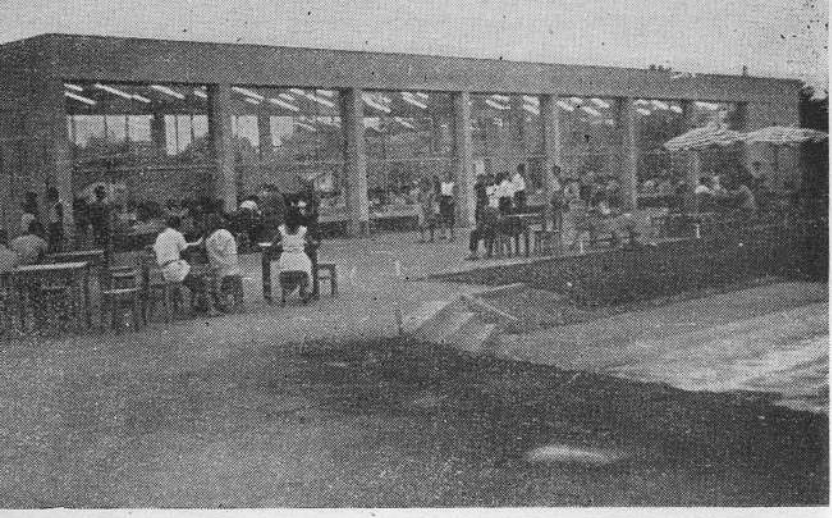

Costineşti. Terasa restaurantului

jărilor ce se vor face prin grija partidului şi a guvernului, va deveni tot atît de atrăgător ca şi Eforia sau Mamaia.

MANGALIA

Mangalia se află cu 45 km la sud de Constanţa, iar de Eforia o despart 29 km. Este staţiunea cu una din cele mai minunate plaje maritime de pe litoralul romînesc al Mării Negre, avînd totodată şi o serie de izvoare termale sulfuroase. Legătura cu Constanţa se face cu autobuzele I.R.T.A. sau cu hidrobuzele.

Istoria Callatisului[1] este mai zbuciumată decît a Tomisului, cu care a rivalizat sau, după împrejurări,

[1] Mangalia de azi

www.ziuaconstanta.ro

au dus împreună o viață tihnită și prietenoasă. Pe ruinele vechii cetăți s-a ridicat Mangalia. Începuturile orașului se leagă de colonizarea greacă, de coloniștii heracleoți veniți din Heraclea Pontică, din nord-vestul Asiei Mici. Au ales acest loc pentru așezare temeinică, atît pentru forma ospitalieră a țărmului, cît și pentru marea care aici este mai liniștită. I s-a spus Callatis, probabil legat de rîul Cales din Asia Mică, locul de origine al coloniștilor. În scurtă vreme a devenit un oraș comercial înfloritor și centru de export, prin care plecau spre Mediterana cerealele cumpărate de la băștinași.

Datorită prosperității sale economice, orașul a fost încins cu ziduri de apărare, ale căror temelii, ascunse de vreme sub pămînt, au început de-abia acum să fie scoase la iveală.

Perioadele de înflorire au alternat cu cele de lîncezeală, fapt caracteristic cetăților de pe „țărmul stîng al Pontului". Orașul a fost de mai multe ori distrus, dar refăcut prin munca sclavilor. În secolul al VI-lea, nemaiputînd supraviețui atacului avarilor, Callatis își pierde faima, devenind un sat pînă în secolele al XIII—XIV-lea cînd genovezii, atrași de calitățile portuare ale acestuia, îi mai dau o slabă pîlpîire. Dar de astă dată vechiul nume grecesc este înlocuit prin Pangala, pentru a ajunge în cele din urmă la Mangalia noastră de azi.

De la genovezi a rămas un dig care le poartă numele.

În perioada de lîncezeală otomană, s-a ridicat aici doar o moschee în stil arab, singura care a rămas să mai privească, din înaltul minaretului, cum se șterg ultimele aspecte ale vechiului din orașul Mangalia.

Prefacerile revoluționare din anii puterii populare au schimbat și fața Mangaliei, care a renăscut sub ochii noștri uimitor de repede. Construcțiile noi ale orașului deschid vizitatorilor o nouă Mangalie pitorească.

www.ziuaconstanta.ro

Mangalia. Complexul balnear

Vecinătăţile oraşului se prind mai întîi de plaja de la marginea falezei, înaltă de 15—20 m. Spre apus, podişul cu faţa înclinată spre mare se înalţă de asemenea pe nesimţite. Această înclinare spre răsărit însoreşte întregul oraş încă din primele ore ale dimineţii.

La sudul oraşului este demn de remarcat capătul de vale, lungă de aproximativ 9 km, pe care nisipul mării l-a astupat treptat, creînd lacul Mangalia. Lacul nu este departe de localitate, contribuind la mărirea valorilor balneare ale staţiunii prin izvoarele minerale care ies la zi din malurile sale.

www.ziuaconstanta.ro

Clima se caracterizează printr-o serie de trăsături care o apropie de cea mediteraneană : o climă maritimă în care primăvara vine mai devreme iar toamna întîrzie mai mult ; în schimb, verile nu sînt pîrjolite de arşiţa unui soare dogorîtor, ci se bucură de temperaturi medii care nu depăşesc 25 grade. La aceasta contribuie bineînţeles brizele marine ; cerul se menţine senin cel puţin 180 zile, în medie cu zece ore de soare pe zi (Constanţa are abia 150 zile senine într-un an).

Călătorul care ajunge la Mangalia constată că prefacerile revoluţionare care au avut loc în anii puterii populare au schimbat radical aspectul jalnic al aşezării de altădată.

Prin grija partidului şi guvernului, oraşul cu trecut milenar, în care mai pîlpîiau slabe nădejdi

Mangalia. Complexul balnear privit de pe terasa unui bloc

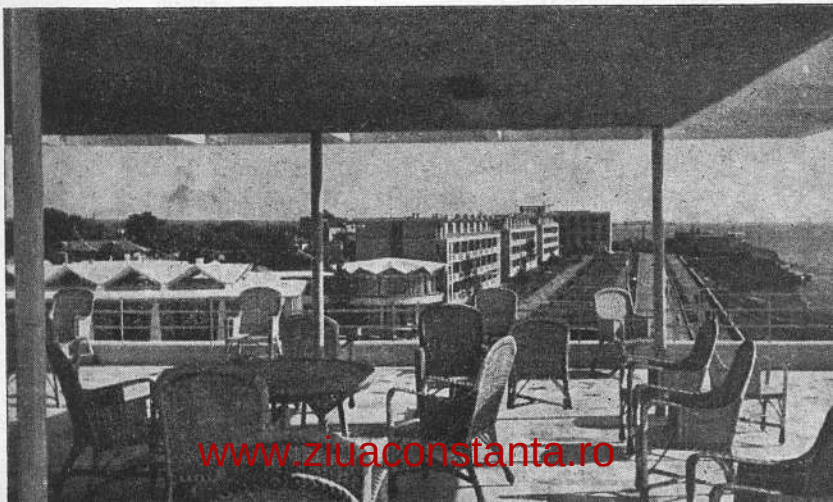

www.ziuaconstanta.ro

Mangalia. Restaurantul și clubul complexului balnear

de înflorire, a renăscut, uimind mai ales prin ritmul năvalnic al avîntului ce i s-a imprimat.

Construcțiile moderne prind în arhitectura lor și ceva din specificul local, din risipa de lumină cu care soarele îmbracă plaja, ceva din unduirile valurilor.

La Mangalia s-a construit în ultimii ani un complex cu 1 070 paturi, cu cantină și restaurant; 11 blocuri cu 104 apartamente, 3 blocuri cu 72 apartamente; baie comunală; fabrică de pîine; 17 magazine comerciale; o școală de opt ani; altă școală de patru ani în cartierul „Drum Nou".

În cursul anului 1960 au fost date în folosință un sanatoriu cu 500 paturi și o nouă policlinică balneară înzestrată cu aparatură pentru hidro-electroterapie și instalații pentru aerosoli. Aici funcționează

www.ziuaconstanta.ro

cabinete medicale de specialitate pentru: balneologie, reumatologie, dermatologie etc. De asemenea se pot face împachetări cu nămol şi băi de mare.

Extinderea reţelei electrice de la termocentrala Ovidiu le-a dat constructorilor posibilitatea să îmbrace-n lumini ca-n basme Mangalia. Faleza împodobită cu blocuri noi şi-a ascuns faţa pămîntie sub brazde de flori, printre care *Canna Indica*, roşie ca para focului, se aprinde parcă şi mai mult sub razele jucăuşe ale soarelui.

Nu lipsesc cluburile, bibliotecile, sălile de sport; un stadion cu o capacitate de 3 000 locuri, un teren de tenis, pistă de atletism, teatru şi cinematograf.

Principala atracţie o reprezintă însă plaja. Însorită tot timpul zilei, încinge faleza cu un brîu de nisip fin, care sclipeşte sub razele de soare. E lată de peste 200 m şi se pierde lin sub apele mării. Aici,

Mangalia. Unul din noile grupuri de case de odihnă

www.ziuaconstanta.ro

Mangalia.

alte noi amenajări. De pe faleză, coborîm pe scări măiestru lucrate în calcar peste taluzurile înflorite sau acoperite de verdele ierbii din borduri. De pe plajă, un dig lung duce în larg spre debarcaderul la care vin hidrobuzele de la Vasile Roaită, Eforie și Constanța.

Izvoarele sulfuroase termale se află la 3 km depărtare în sud, pe marginea dinspre oraș a lacului Mangalia. Sînt ape termale cu o temperatură ce se menține constantă tot anul (22,5–23,5 grade). Au fost întrebuințate ca băi termale încă din timpul romanilor, indicate în tratamentul unor afecțiuni stomacale, intestinale și renale. Analizînd aceste ape, cercetătorii au constatat că au o radioactivitate ce variază între 60—144 milimicroni ; astfel Mangalia se clasează

www.ziuaconstanta.ro

Plaja

în rîndul stațiunilor cu renume mondial, recunoscute ca foarte importante din punct de vedere medical.

Cura de mare, tonică și stimulantă, este recomandată la Mangalia celor anemici, debili, rahitici, în diferite forme de tuberculoză osoasă etc. Este indicat ca pentru orice tratament vizitatorul să se adreseze medicilor balneologi.

În oraș se poate vizita Muzeul, care posedă anse de amfore cu inscripții și fragmente de statuete, unele de valoare artistică remarcabilă.

La nord de parcul orășenesc se văd ruinele unei clădiri bazilicale, o construcție cu coloane de marmură ; peste drum de școala veche, ruinele unei băi, iar în nordul cartierului 2 Mai, mai există încă urme ale unei șosele pietruite, datînd din timpul

www.ziuaconstanta.ro

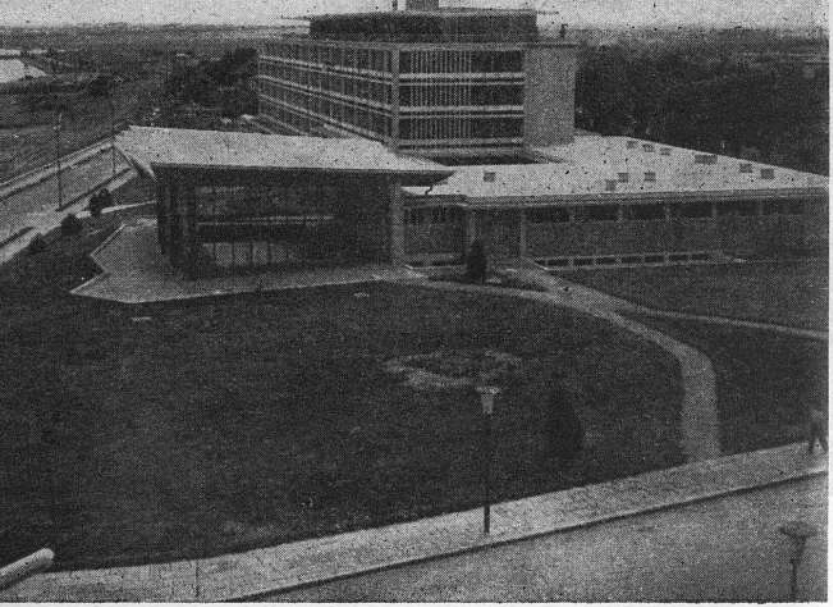

Mangalia. Sanatoriul

romanilor. În vechiul port se mai zăresc urme ale digului genovez.

În strada Oituz se află geamia „Esmahan Sultan", construită în stil maur în anul 1590; este un vestigiu care constituie un monument istoric.

La cca. 1 km în sudul oraşului, aproape de malul lacului, se află un mormînt scit. Dar ceea ce alcătuieşte azi punctul de atracţie al vizitatorilor care vin la Mangalia este mormîntul antic în care a fost găsit un papirus, primul papirus descoperit în Europa. Tăindu-se la 18 mai 1959 doi tumuli [1],

[1] *Tumul* = movilă conică făcută din pămînt, pe care popoarele din antichitate o înălţau deasupra mormintelor.

www.ziuaconstanta.ro

Geamia „Esmahan Sultan"

pentru a se nivela terenul destinat unor construcţii ale stadionului, s-a descoperit un ring de piatră avînd un diametru de 15 m; în mijlocul acestuia a fost găsit un mormînt. Cîteva vase întregi cu podoabă caracteristică, aşezate în chip ritual, mai multe rămăşiţe care n-au fost identificate şi, în sfîrşit, un sarcofag din plăci de calcar. Pe capac erau coji de ouă aranjate ornamental şi resturile unei coroane, formată din frunze şi bobiţe de laur aurite. La deschidere, în mormînt a fost găsit scheletul unui bărbat avînd lîngă cap o altă coroană aurită. Obiectul cel mai important aflat în mormînt rămîne papirusul, care, cînd va putea fi deschis şi

www.ziuaconstanta.ro

Mormîntul scit

descifrat[1], va alcătui un nou material documentar pentru studiul istoriei oraşelor din antichitate existente pe teritoriul de azi al Dobrogei.

---

[1] Se fac eforturi pentru a fi derulat fără să se fărîmiţeze, încercîndu-se unele metode chimice pentru regenerarea pergamentului.

www.ziuaconstanta.ro

PE MARE, DE LA MANGALIA LA CONSTANȚA

La plecarea din Mangalia vom folosi hidrobuzul, nava de coastă, care, într-o croazieră scurtă, pînă la Vasile Roaită, Eforie sau Constanța, poate alcătui cel mai potrivit prilej de a privi litoralul din largul mării. Turismul nautic se îmbină minunat în circuitul excursiei pe litoral. În momentul cînd hidrobuzul se desprinde de la debarcader, ni se oferă prilejul să privim Mangalia, adevărata față a orașului întoarsă spre mare.

Aliniate pe marginea falezei, se văd blocurile care se ridică deasupra brîului nisipos al plajei. Un alt complex, pare așezat pe un scaun; rotonda restaurantului cu geamuri luceşte în soare. Farul nou ridicat din piatră cioplită, înalt de 40 m, pare că vrea să se ridice spre înălțimi pentru a privi în larg cît mai departe. După ce ne îndepărtăm de țărm, ridicăturile din partea de vest, destul de înalte, se reduc la șapte coline, datorită cărora Mangalia ar putea fi numită, pe drept cuvînt, „Orașul de lîngă cele șapte coline".

Caracteristică din larg este acum culoarea roșie a falezei, care se îmbină armonios cu verdele taluzurilor și cu galbenul nisipului plajei. În partea de nord a orașului apare liziera unei păduri care aduce în jocul de culori al litoralului verdele-închis al

www.ziuaconstanta.ro

frunzelor. Mai la nord, descoperim lacul Tatlageac, după turnul din apropiere.

O priveliște minunată se deschide în fața văii dintre Schitu și Costinești, iar în dreptul ultimei localități se profilează pavilionul complexului sanatorial în construcție. Casele satului se pierd în mijlocul grădinilor, lăsînd să sclipească în soare printre frunze albul zidurilor.

Nava continuă să plutească pe luciul apei cu reflexe de safir, sub care se orînduiește smaraldul algelor desprinse de fund. Nu putem omite însă nici senzațiile caracteristice acestor călătorii. Nestabilitatea suprafeței apei face să se apropie sau să se depărteze orizontul, să se ridice și să se coboare clădirile de pe litoral. Constatăm cu mai mare uimire acest fapt în fața farului de la Tuzla, care se profilează de pe țărm. Vin la rînd Vasile Roaită și Eforia. Noile construcții ale socialismului rîd în soare. La Eforia și Vasile Roaită putem face o întrerupere pentru o vizită scurtă. Peste o oră vom putea continua călătoria. De aici cursele hidrobuzelor sînt mai dese pînă la Constanța, iar ziua este destul de mare ca să putem cutreiera două din cele mai importante stațiuni balneoclimaterice. Dacă ne continuăm călătoria, nava își îndreaptă prora spre Constanța. De la Eforia pînă la Constanța coasta este monotonă, cu faleza surpată de valurile care se aruncă cu putere în temelia lor. Doar la Agigea apare deschiderea văii cu perisipul pe care se află gara și clădirile din apropiere. Mai întîi se zărește țigla roșie a turnului de apă și apoi clădirea albă a Stațiunii zoologice maritime Agigea. De acum, în

www.ziuaconstanta.ro

depărtare se zărește și Constanța, prin fața căreia micuța ambarcație defilează, ocolind coloșii din port.

Din largul mării, orașul apare pe fundalul cerului, deasupra malului înalt pînă de curînd aproape sălbatic, cu rîpe și ierburi. În prim plan se profilează silueta cazinoului. În coloritul deschis al edificiului înecat de verdele noii faleze și fondul de cer și mare, în lumina molatică, joacă razele de soare, împrumutîndu-i un exterior aproape sidefiu, ca o jumătate de glob lucios de perlă enormă.

În partea de nord, dincolo de promontoriul care îl desparte de portul Constanța, se găsește noul port turistic Tomis. E punctul de debarcare și finalul excursiei de o zi de-a lungul litoralului romînesc sudic al Mării Negre. De la Mangalia, orașul însorit din colțul cel mai retras al Dobrogei și pînă la Constanța, marele oraș portuar, am navigat cu „costierul" timp de trei ore și patruzeci de minute. Am făcut o plimbare minunată, începută cu autobuzul în zorii zilei și încheiată la asfințitul soarelui.

www.ziuaconstanta.ro

EXCURSIE LA ADAMCLISI (TROPAEUM TRAIANI)

Pornim din Constanța pe strada Ștefan cel Mare pînă în piața cu același nume. Plecarea se poate face din piața Ștefan cel Mare, de la autogara I.R.T.A., cu autobuzele care merg pînă la Adamclisi. Datorită acestui fapt, excursiile se pot organiza individual sau în grupuri mai mici, timpul necesar fiind de o zi — dus-întors, pentru a putea parcurge un itinerar care totalizează 124 km.

Din piața Ștefan cel Mare autobuzul se îndreaptă pe șoseaua Filimon Sîrbu, străbătînd cartierul cu același nume al orașului Constanța. Trecem prin cîteva sate mergînd paralel cu calea ferată pe care o traversăm la Basarabi. Ne îndreptăm spre sud-vest, trecînd prin Ciocîrlia de sus-Ciocîrlia de jos-Cobadin-Viișoara-Cocargea. Dăeni este ultimul sat pe care autobuzul îl traversează înainte de a intra în Adamclisi — localitate importantă prin urmele unui vestit monument roman ridicat în apropierea satului, monument menit să amintească victoria repurtată de armatele romane asupra dacilor.

În apropiere, pe dreapta, se află ruinele monumentului de la Adamclisi. I s-a spus în latinește *Tropaeum Traiani*, pentru că la crîncena bătălie dezlănțuită de romani pentru a înfrînge dorința de libertate a dacilor ar fi participat însuși împăratul.

www.ziuaconstanta.ro

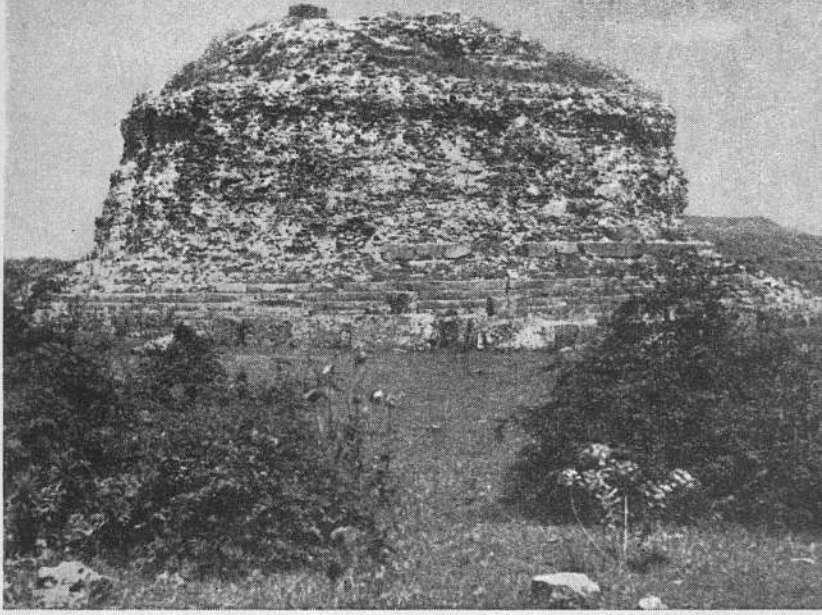

Ruinele monumentului de la Adamclisi

A fost ridicat prin anul 109. Monumentul era încins cu 54 de blocuri de piatră, cu basoreliefuri (metope) reprezentînd scene din război. Au fost găsite 47 metope, dintre care multe sînt păstrate în Bucureşti, fiind considerate piese de mare valoare istorică. În primele zile ale lunii iunie 1960, s-a ţinut la Constanţa o şedinţă a Academiei R.P.R. în legătură cu unele măsuri pentru reconstruirea monumentului de la Adamclisi chiar pe locul de altădată al monumentului, folosindu-se metopele descoperite pînă în prezent.

www.ziuaconstanta.ro

Monumentul se află la o depărtare de aproximativ 2 km de sat, pe un teren mai înalt. În apropiere se află și ruinele unei bazilici creștine; de asemenea a mai fost descoperit un mormînt tumular.

Cîtă prețuire au dat romanii acestei bătălii se poate deduce din manifestările de îngrijorare care se produceau la Roma. Horațiu, marele poet al antichității, îngrijorat de „pericolul" dac, vedea cum se zbate Roma în intrigi și certuri, în timp ce dacii cei „înfricoșători" amenințau imperiul. Erau într-adevăr înfricoșători acești daci care voiau să-și păstreze cu orice preț libertatea. Scenele de război de pe Columna de la Roma, metopele care au fost găsite, sînt mărturii ale dîrzeniei dacilor, dîrzenie care n-a fost răpusă sub loviturile de la Adamclisi; dacii au continuat să reziste chiar sub lanțul cotropirii.

Mult timp nu s-a acordat nici o importanță monumentului. Materialul găsit a fost adunat de la mari depărtări. Cinci metope erau folosite la construcția cișmelei de la Adamclisi, iar altele fuseseră prefăcute în jgheaburi pentru adăpat vitele; altele au fost transformate în pietre funerare.

La fața locului a rămas, dominînd întreaga regiune de pe înălțimea pe care se află, numai un nucleu circular, masiv clădit din blocuri de piatră, solid legate cu ciment, avînd un diametru de 27 m. La bază, de jur împrejur, o scară cu șapte trepte, care au fost stricate probabil de prăbușirea metopelor.

Așa cum apare azi, ciuntit și golaș, dezbrăcat de podoabele ornamentale, nu și-a pierdut totuși grandoarea. Turcii, impresionați de măreția construcției, au denumit-o „Adam-Klisi", adică „biserica omului".

www.ziuaconstanta.ro

Monumentul de la Adamclisi. Metopă

www.ziuaconstanta.ro

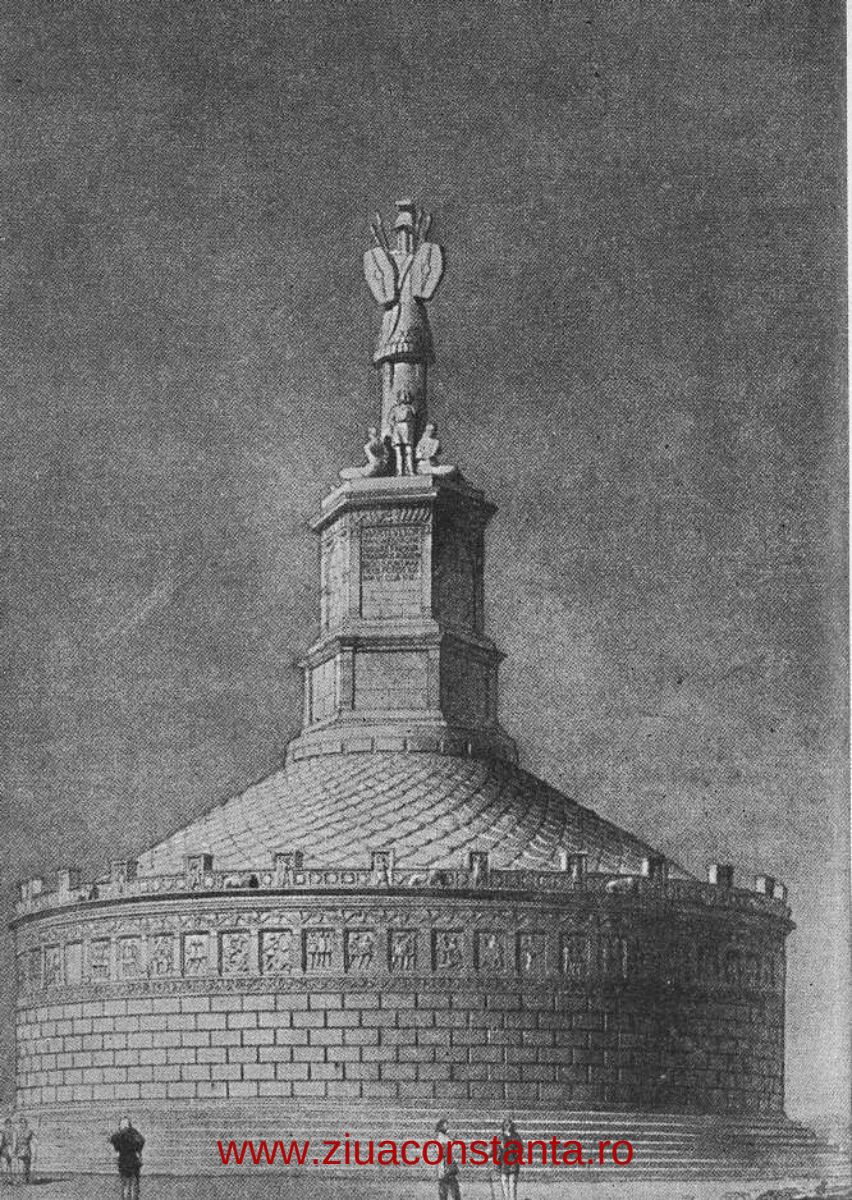

www.ziuaconstanta.ro

Metopele aduse la Bucureşti au stat mult timp pe aleile din Parcul Libertăţii, iar azi, strînse cu grijă, (în spatele Muzeului de istorie a partidului) se încearcă trecerea la o reconstituire. O altă dovadă de preţuire a monumentelor trecutului de către cei ce construiesc socialismul. Iar reconstrucţia, dacă se va face la Adamclisi în jurul soclului rămas despuiat de podoabele de preţ, va putea repune în valoare acest vestigiu, dînd contemporaneităţii imaginea unui mare monument.

La înapoiere, drumul pînă la Constanţa poate fi parcurs cu autobuzul în cel mult două ore, încheind o zi plăcută într-un cadru minunat.

← *Tropaeum Traiani. Nouă reconstituire (1958)*

www.ziuaconstanta.ro

POPAS ÎN PODGORIA MURFATLAR

De la Constanța pînă la Basarabi parcurgem cu autobuzul sau cu trenul un drum de 19 km. Șoseaua și calea ferată merg aproape paralel, în linie dreaptă, întrecîndu-se pe valea Carasu, coridorul care se sfîrșește tocmai la Cernavoda.

După 10 km de mers, ajungem în gara Valul lui Traian, o gară ca toate gările, bine îngrijită, curată, cu oarecare animație.

În imediata apropiere a gării se află o pădure cu plantații tinere și totuși cu copaci împodobiți cu coroane destul de dese ca să ofere o umbră plăcută. La marginea de sud a pădurii, o pajiște verde, colț de recreație, încîntă și odihnește ochii călătorului. Dar pentru noi constituie doar un popas. Ținta călătoriei noastre este vestita podgorie de la Murfatlar, care se află la marginea comunei Basarabi, la 9 km de gara Valul lui Traian. Aici, cultura viței de vie e veche, iar condițiile pentru obținerea unor calități superioare sînt excepționale. La Murfatlar vom găsi o stațiune experimentală viticolă. A fost înființată în anul 1907 de oameni luminați care își dădeau seama de valoarea terenurilor pentru culturile viticole (dealurile calcaroase din centrul stepei dobrogene care se asemănau cu cele din regiunea Champagne-Franța).

www.ziuaconstanta.ro

Administrația și laboratoarele „Stațiunii de cercetări viticole Murfatlar"

Suprafața cultivată nu avea decît 10 ha și nu a crescut prea mult pînă în 1943. În anul 1959 stațiunea viticolă Murfatlar a trecut la Institutul de cercetări horti-viticole, creîndu-i-se și o rețea de puncte de sprijin experimentale: Ostrov și Mărculești; demonstrative " Casimcea, Horia, Istria, Niculițel, Nazarcea.

Vinurile obținute la Murfatlar depășesc 15° alcool iar soiurile Pinot-gris acumulează în unele parcele și în unii ani peste 400 gr zaharuri la litrul de must. Suprafața viticolă a stațiunii a crescut de la 10 ha în 1907 la 80 ha în 1949.

www.ziuaconstanta.ro

Terasele plantate cu vii

Sortimentul stațiunii Murfatlar cuprinde următoarele soiuri principale :

1. Pinot-gris, Chardonay, Riesling italian — pentru vinurile albe nearomate.

2. Muscat Ottonel și Tămîioasă romînească pentru vinuri albe aromate.

3. Pinot noir și Cabernet Sauvignon pentru vinuri negre.

4. Afuz-Ali și Muscat Hamburg pentru struguri de masă.

Între anii 1957—1959 stațiunea Murfatlar a obținut 13 medalii de aur și 8 medalii de argint la concursu-

www.ziuaconstanta.ro

rile internaționale și republicane de vinuri de la București, Budapesta, Lubliana etc.

Stațiunea experimentală horti-viticolă de la Murfatlar contribuie în mare măsură la dezvoltarea viticulturii în regiune, sprijinind G.A.S. Murfatlar care pînă în anul 1965 își va mări cu mult suprafața viticolă.

Dealurile domoale ale comunei au fost împînzite în ultimii 4—5 ani cu o rețea de culturi viticole care fac ca via Gospodăriei de stat Murfatlar să se întindă pe 734 ha, din care primele 200 ha au și trecut pe rod în anul 1959. Planurile gospodăriei prevăd întinderea podgoriei pe o suprafață totală de 1 200 ha.

Într-adevăr, sosind la gospodărie, vom constata că s-a construit o cramă care, după cum ne vor ex-

Vinoteca din crama stațiunii

www.ziuaconstanta.ro

plica și însoțitorii, este cea mai mare și cea mai modernă din țară. Clădirea impunătoare pe care o vedem întărește spusele lor, iar cînd vizităm interiorul, convingerea e definitiv formată. Construcția ocupă o suprafață de 2 000 m² și este prevăzută cu cinci etaje, din care trei sub nivelul solului. Capacitatea de producție pe care o are crama este prevăzută să ajungă la 400 de vagoane prelucrate, 400 de vagoane învechire și 800 de vagoane depozitare. La primul și al doilea nivel, care se află la 7,60 și 11,60 m adîncime, au fost așezate butoaiele pentru învechit.

Vasele, construite în gospodărie, sînt așezate în opt coloane, pe două rînduri suprapuse. Bazinele de fermentare sînt montate în două săli imense, fiind prevăzute cu celule, cu o capacitate de un vagon și jumătate fiecare. Instalații moderne de ventilație există la fiecare etaj. Proiectul prevede și construirea unei stații de ultrarefrigerare pentru învechirea rapidă a vinurilor.

De asemenea, se vor construi un laborator, o sală de degustare, o centrală termică.

Trecem pe lîngă construcție și observăm organizarea gospodăriei, curățenia, ordinea, iar cînd privirile încearcă să cuprindă zările, pe dealurile unde altădată păsteau oile, apar rîndurile de vie într-o aliniere perfectă; pentru rodul acestora s-a ridicat locașul care face cinste harnicilor lucrători ai Gospodăriei viticole de stat de la Murfatlar.

Este o excursie care se face cu mai mult succes în grup organizat, cu itinerar pregătit, pentru a nu stînjeni munca, dar tot atît de bine trebuie ales timpul pentru excursie spre podgoriile Murfatlarului. În epoca de înflorire (aprilie—mai), florile care îm-

www.ziuaconstanta.ro

www.ziuaconstanta.ro

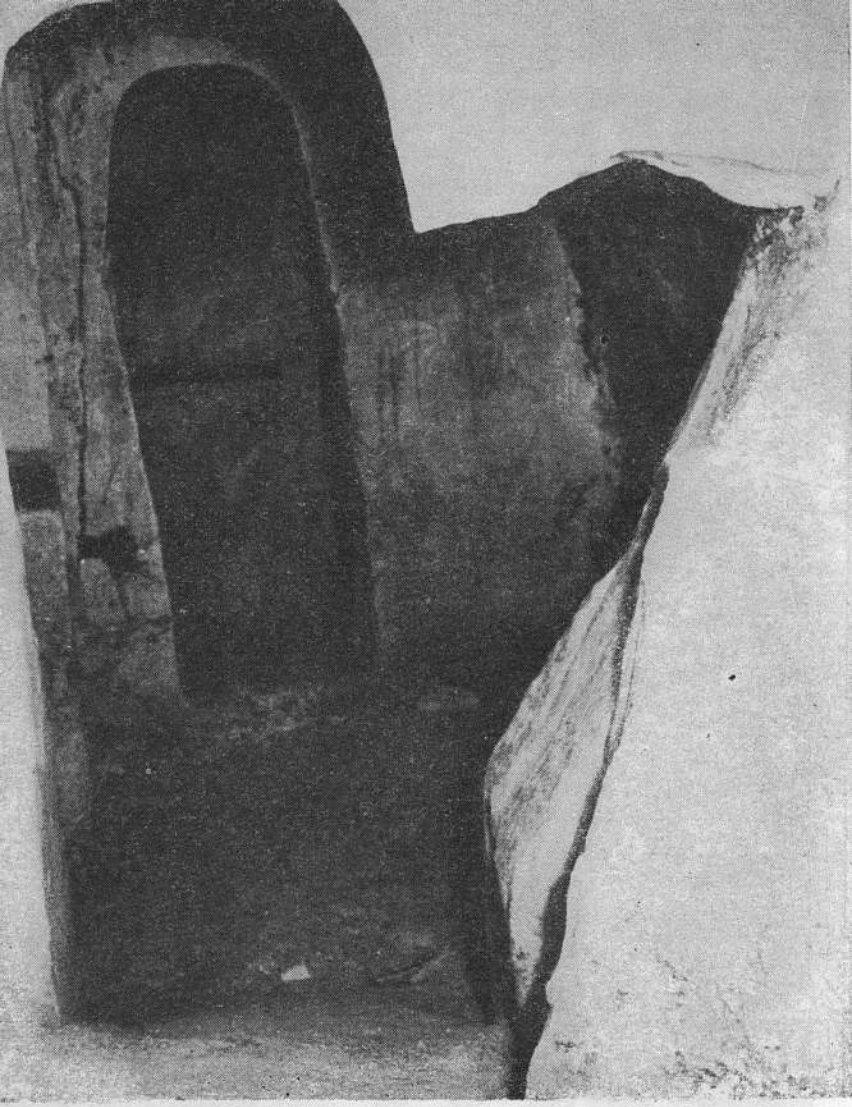

Vestigiul de la Basarabi

www.ziuaconstanta.ro

bată atmosfera cu un parfum suav; apoi, în iunie-iulie, cînd, încărcați pe verdele coroanei lor, butucii se înalță spre soare; în sfîrșit toamna, după cules, dealurile își schimbă toată gama de culori, pînă ajung la ruginiul de sfîrșit de an.

La Basarabi putem vedea și un vestigiu al trecutului.

În luna iunie 1957, lucrătorii de la cariera de cretă din Basarabi au dat peste un monument arheologic — o mică încăpere în formă de biserică, săpată în întregime în cretă, lungă de 6 m, lată de 2,5 m și înaltă de 1,80 m, împărțită în trei părți: pronaosul, naosul și altarul. Pe pereții interiori sînt scrijelite inscripții în litere slave vechi, glagolitice și chirilice; o mulțime de motive zoomorfe, antropomorfe, cruci desenate în diferite forme etc. Capela datează din secolul al X-lea (anul 992) și a fost construită în această colină de cretă, în perioada migrațiilor, ca fiind un loc puțin accesibil. Lîngă bisericuță mai există galerii subterane și cripte. Această așezare, unică în patria noastră, constituie o descoperire care va contribui la completarea datelor istorice privind perioada secolelor X—XI.

La înapoiere trenul ne lasă timp să mai aruncăm din fugă o privire spre dealurile de la Basarabi, să ne întrebăm cît de legați vor fi fost altădată cei ce au săpat capela în dealul de cretă, de cei ce cultivau vița de vie, dacă au cunoscut-o și dacă s-au legat mai mult de această ocupație.

www.ziuaconstanta.ro

LA HISTRIA[1]

Plecăm din Constanţa cu autobuzul în zorii zilei, pentru a ne putea bucura din plin de frumuseţile peisajului. Avem de parcurs 56 km pînă la comuna Istria, localitate situată la numai 5 km depărtare de cetate. Rutele sînt două : una urmează şoseaua care se îndreaptă spre Tulcea, trecînd pe la Ovidiu—Ţariverde—Istria (ramificaţie), cealaltă, mai aproape de litoral, strecurîndu-se printre ghioluri, este o ramificaţie prin Năvodari prelungindu-se pe la Corbu de Jos — Corbu de Sus — Săcele pînă la Istria (vezi schiţa).

Desigur că fiecare dintre aceste rute are avantaje şi dezavantaje. Pe prima rută care urmează şoseaua Babadag—Tulcea, pînă la ramificaţia spre Istria, putem folosi autobuzele I.R.T.A., care fac cursele obişnuite între Constanţa şi Tulcea. Este un mijloc de transport convenabil şi la îndemîna celor ce ar dori să facă astfel de excursii individuale sau în grupuri mai mici. Dar ruta a doua se poate numi cu adevărat o rută turistică, deoarece străbate ţinuturi de

---

[1] Inscripţiile descoperite în cetate poartă numele acesteia săpat în piatră, HISTRIA, iar arheologii au păstrat astfel numele ei în studiile publicate pînă în prezent.

Satul care a apărut în timpurile mai noi se numeşte ISTRIA şi sub această formă este întîlnit în toate publicaţiile oficiale.

www.ziuaconstanta.ro

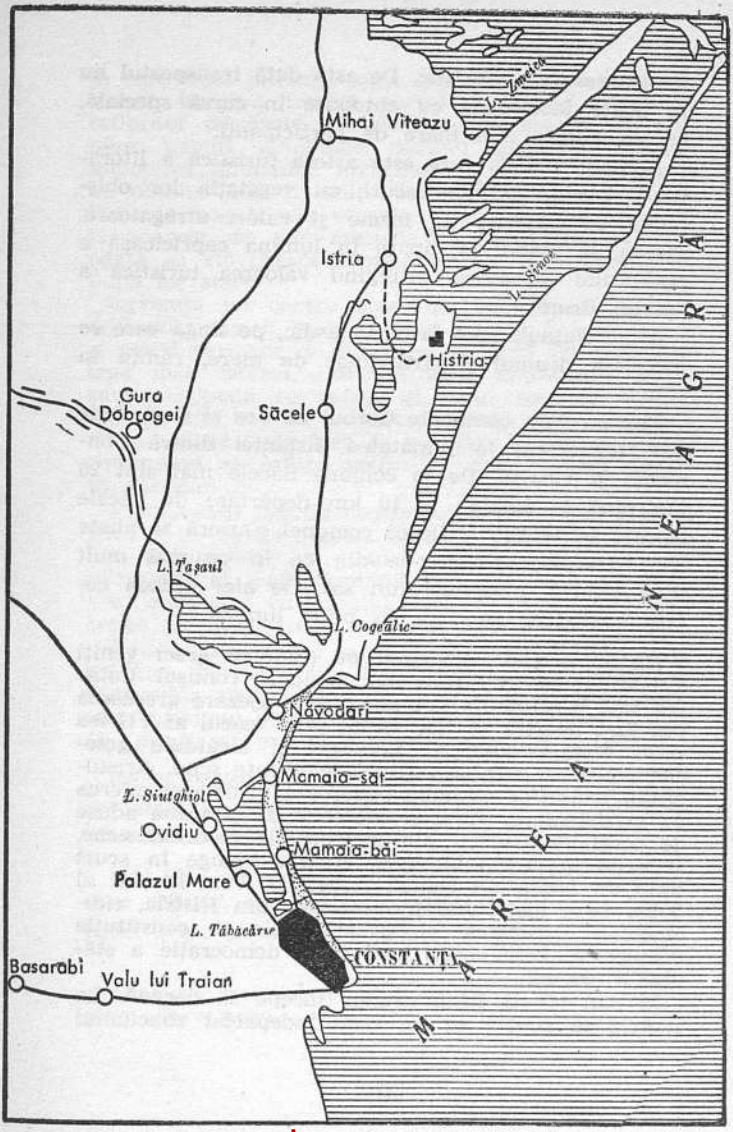

www.ziuaconstanta.ro

Itinerar Constanța – Cetatea Histria

un pitoresc caracteristic. De astă dată transportul nu se poate face decît cu autobuze în cursă specială, cu un număr mai mare de participanţi.

Această a doua rută este artera turistică a litoralului, trecînd printre lacuri, cu vegetaţia lor obişnuită, cu păsările de forme şi culori atrăgătoare. Marea, la rîndul ei, apare în lumina capricioasă a răsăritului de soare, întregind valoarea turistică a acestui drum.

Lacul Taşaul, apoi lacul Cogealîc, pe lîngă care se furişează drumul depărtîndu-se de mare, rămîn în stînga.

Trecem prin comunele Corbul de Jos şi Corbul de Sus. Ne aflăm la jumătatea distanţei dintre Constanţa şi Histria. De la comuna Săcele mai sînt 20 km pînă la cetate; la 10 km depărtare de Săcele se află Istria. Din mijlocul comunei, o arteră se abate spre dreapta, arcuindu-se din ce în ce mai mult spre sud-est, pînă iese din sat. De aici vechea cetate a Histriei se vede în plină lumină.

Histria a fost construită de colonişti greci veniţi din Milet, care au zidit mai tîrziu şi Tomisul. Cetatea este considerată cea mai veche aşezare grecească din ţara noastră. A luat fiinţă prin veacul al VII-lea î.e.n. Fondul etnic al Dobrogei îl alcătuiau getodacii, printre care se infiltrau elemente scite. Aristocraţia triburilor schimba bucuroasă grînele şi mierea cu untdelemnul, vinul şi obiectele de podoabă aduse de corăbiile greceşti din metropolele mediteraneene. Datorită acestor schimburi, Histria ajunge în scurt timp un important centru comercial. Prin secolul al V-lea î.e.n. negustorii şi meseriaşii din Histria, ridicîndu-se împotriva oligarhiei, obţin o constituţie democrată. Este vorba însă de o democraţie a stăpînilor de sclavi.

În sec. III—II î.e.n. cetatea începe să decadă. La Histria se simţea ca un ecou îndepărtat zbuciumul

www.ziuaconstanta.ro

în care trăia întreaga lume greacă. Pe de altă parte, marea înnisipa treptat portul. Comerțul odinioară înfloritor descreşte. Histrienii leagă alianțe cu şefii unor triburi autohtone căutînd sprijinul acestora împotriva diferiților invadatori. Romanii învingători au obținut însă în scurt timp o alianță cu Histria. Păturile bogate ale oraşului urmăreau să se pună la adăpost de alte atacuri din afară, căutînd totodată să stăvilească luptele sociale care ameninţau buna lor stare.

Devenită un centru economic subordonat statului sclavagist roman, duce aparent o viață liniştită avînd şi unele perioade de înflorire. În anul 248 goții distrug însă cetatea. Datorită unor împrejurări favorabile, aceasta se reface şi, prin secolele V—VII, ajunge din nou la bunăstare. Activitatea cetății a trebuit să se mute însă de pe mare pe uscat; marea continuînd să astupe golful cu nisip, portul deveni impracticabil.

Pierzîndu-şi funcția economică care i-a dat naştere Histria se stinge treptat şi prin secolul al VII-lea e.n. documentele nu-i mai consemnează existența. Locuitorii ei s-au răspîndit prin împrejurimi, unde s-au amestecat cu populația autohtonă şi slavă care ocupa pe acea vreme întreaga Peninsulă Balcanică.

Rămăşițele ascunse sub nisipul purtat de vînt prind azi glas, devenind un bogat material documentar al timpurilor apuse. Ceea ce se găseşte azi la Histria sînt diferitele etape de dezvoltare în decursul celor 13 veacuri de existență a vechii aşezări antice.

Ne apropiem de aceste vestigii şi urmăm un itinerar stabilit, pentru a cunoaşte tot ce s-a descoperit pînă acum.

Mai întîi zidurile de incintă şi rămăşițele unui zid care datează din epoca elenistică (secolul al III-lea î.e.n.) (vezi plan pct. 1—2) *.

---

*numerele sînt trecute pe schița cetății indicînd un itinerar printre săpături.

www.ziuaconstanta.ro

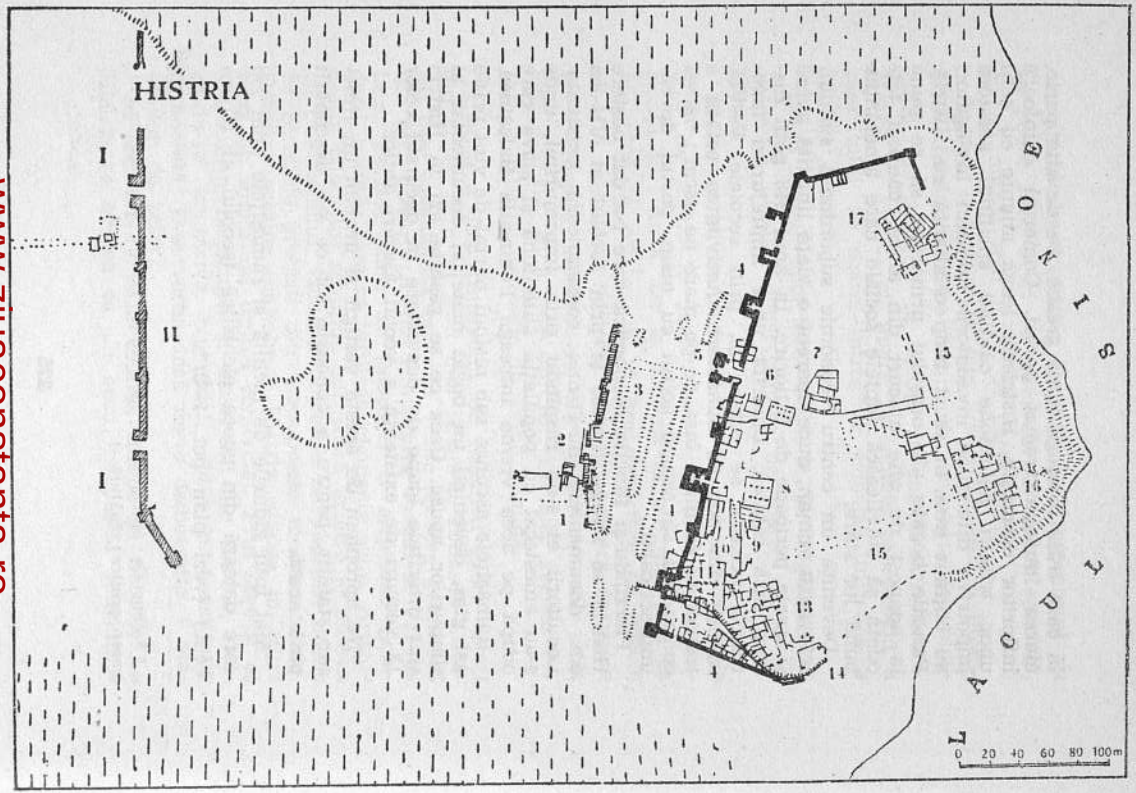

www.ziuaconstanta.ro

Urmează zidul care înconjura cetatea, construit pe la sfîrşitul secolului al III-lea.

Incinta cetăţii de formă poligonală era înconjurată de un zid, pe care se înălţau turnuri şi bastioane de apărare (4).

Turnul cel mare al cetăţii care se zăreşte între poarta mare şi poarta cea mică a cetăţii servea ca depozit de muniţii. Aici se găseşte o scară de piatră care urcă pe zid, de unde se poate avea o privire de ansamblu asupra rămăşiţelor cetăţii de altădată.

Poarta principală este străjuită de două turnuri, unul cuprinzînd preţioase documente epigrafice, publicate de V. Pîrvan. În pragul porţii, două rigole, tăiate adînc, înlesneau intrarea carelor în cetate (5).

Privind spre cetate, în faţă se vede piaţa pavată cu lespezi de piatră, înconjurată de edificii publice sau particulare (6).

Spre est se află temeliile unei biserici creştine cu criptă, a treia care s-a descoperit la Histria (7).

Continuînd itinerarul, întîlnim un edificiu de tip bazilical în partea de sud a pieţei, construit din blocuri neregulate, fasonate doar în exterior, monument care se datează a fi construit prin secolele V—VI (8).

Continuînd itinerarul pe urmele unei străzi pavate, care leagă piaţa cu alta aşezată mai la sud, lăsăm pe stînga o bazilică în care se văd împărţirile caracteristice, dar mai ales locul unor puternice coloane de susţinere. Dar cel mai important edificiu bazilical pe care îl întîlnim se vede pe partea dreaptă şi a fost construit din blocuri inegale de şist verde şi de calcar (8).

Tot pe această stradă întîlnim un edificiu care a avut un caracter strict comercial, lăsînd să se vadă

www.ziuaconstanta.ro

www.ziuaconstanta.ro

planul unei camere alungite, prevăzută cu boxe pentru vînzarea sau depozitarea produselor (9).

Piața a fost pavată cu lespezi de forme neregulate, avînd pe margini bazele unor coloane care se presupune că au susținut un portic (10).

Urmează edificiul în care se aflau băile romane cu săli de acces și camerele destinate băilor propriu-zise. Un mozaic în culori cu motive geometrice și florale se poate vedea în trei boxe din partea de nord a sălii (11).

Spre sud-vest zidul de apărare, fiind lărgit, a dat loc unor edificii necesare vieții populației (ateliere, brutării, prăvălii etc.). Aceste construcții datează din secolul al VI-lea (12).

O zonă de locuințe la est de terme[1] și de cartierul comercial este identificată de prezența unui canal de scurgere care trecea pe sub pavajul făcut din lespezi de piatră (13).

Mergînd mai departe, întîlnim urmele bazilicii creștine; încă una din cele trei descoperite (14).

Strada duce către est la un cartier spre lac, fiind întretăiată de alte străzi de legătură cu diferite cartiere (15).

În cartierul aflat în această parte — spre lac — se văd locuințele unor oameni înstăriți, dezgropîndu-se săli spațioase, coloane, apoi scări somptuoase (16).

Din acest cartier începe o stradă care duce spre zona sacră a cetății, care n-a fost încă suficient cercetată (17).

Ne înapoiem peste întinsul de nisip spre poarta principală pe unde am intrat și care nu s-a închis și nici nu se va mai închide vreodată.

---

1 *Terme* = băi publice la romani.

← *Histria. Poarta de acces la cetate*

www.ziuaconstanta.ro

www.ziuaconstanta.ro

Histria. Vedere generală a termelor romane

Privim întinsul de nisip, tabloul pe care marea îl deschide spre est, privim în urmă lacul pe deasupra căruia se rotesc în zbor rațele sălbatice, lișițele și lebedele.

Lăsăm netulburată tăcerea care s-a așternut de veacuri peste cetate și ne înapoiem la Constanța pe șoseaua națională, mergînd de astă dată pe prima rută despre care am vorbit la început.

Ultimii 60 km devin acum prilej de meditație.

*

Iată-ne la sfîrșit de drum după ce am cutreierat Constanța — mîndrul nostru port maritim și centru balneoclimateric important. Am străbătut și împre-

← *Histria. Colonade ale edificiului public*

www.ziuaconstanta.ro

jurimile orașului, stațiunile balneoclimaterice și ne-am oprit un moment în preajma monumentelor de artă, istorice și culturale. Am făcut un scurt popas la colectivele harnicilor țărani muncitori din zonele de aprovizionare a orașului ; am vizitat combinatele industriale, fabricile, uzinele și șantierele arheologice.

Ce era, cu decenii în urmă, pe aceste locuri a dispărut pentru totdeauna, au dispărut indolența și nepăsarea, huzurul și risipa ; au dispărut disprețul față de muncă, luxul și sfidarea. Puținele „vile" răspîndite pe litoral adăposteau sub acoperișurile lor răbdătoare pe stăpînii latifundiilor, ai fabricilor și uzinelor, exploatatorii care plăteau o sticlă de șampanie cu echivalentul salariului unui muncitor pe o lună.

Au dispărut „rex"-urile, cabaretele și localurile suspecte, iar marea s-a ușurat de povara „yacht-urilor personale".

Tuturor le-a luat locul, ca și în întreaga țară, mărețele construcții ale socialismului, opera poporului muncitor.

Peste tot am întîlnit viața trăită din plin, care și-a găsit de-abia acum în anii puterii populare, sub conducerea încercatului nostru partid, adevăratul ei făgaș pentru toți oamenii muncii.

În viitorii ani capacitatea stațiunilor de odihnă și tratament, care constituie unul din mijloacele eficiente de ocrotire a sănătății oamenilor muncii, se va mări și mai mult. Alte construcții se vor ridica pe litoral în cursul anilor ce vin. În ansamblul unor peisaje mereu înnoite soarele va încălzi cu razele lui dătătoare de sănătate și de energie mereu proaspătă, tot mai mulți oameni ai muncii.

www.ziuaconstanta.ro

V

INDICAŢII GENERALE

www.ziuaconstanta.ro

ODIHNA ȘI TRATAMENTELE LA MARE

Este cunoscută din cele mai vechi timpuri importanţa apei, aerului şi soarelui în tratamentul bolilor. Datorită progreselor pe care ştiinţa le-a făcut în ultimii ani, balneoterapia a stabilit cu multă exactitate afecţiunile care pot fi tratate pe litoralul Mării Negre, individualizînd acest tratament balnear după particularităţile bolnavilor.

Asocierea factorilor naturali este folosită cu succes în redresarea funcţională a sistemelor şi organelor, în antrenarea şi călirea funcţiilor organismului, pentru întărirea capacităţii de muncă şi a rezistenţei la boli a organismului.

Orice om sănătos îşi poate face concediul de odihnă pe litoralul Mării Negre, pentru refacerea forţelor sale de muncă, dar unele măsuri de prevedere nu trebuie neglijate. Marea poate fi un excitant prea puternic pentru cei cu un sistem nervos mai sensibil. Aceştia suportă greu clima, au insomnii şi se simt din ce în ce mai obosiţi. Orice persoană venită din alt climat în staţiunile balneare de pe litoral trebuie să treacă printr-o fază de aclimatizare, de obişnuire cu noua climă. La început, organismul, trecut brusc dintr-o climă în alta, suferă o serie de tulburări. Pentru a putea suporta mai uşor perioada de aclimatizare, se recomandă, în primele zile, cît mai

www.ziuaconstanta.ro

multe ore de somn, de odihnă în cameră sau afară la umbră. După primele zile de acomodare, urmează etapa a doua, care constituie etapa propriu-zisă de tratament.

Cum se face cura de soare. Soarele — acest izvor de energie şi de viaţă — este unul din cei mai preţuiţi factori de regenerare şi de călire a organismului. Sub denumirea de *helioterapie* înţelegem influenţa radiaţiei solare directe asupra corpului expus. La marginea mării, acţiunea razelor solare este mai intensă decît în alte locuri, datorită reflectării lor pe oglinda albastră a mării şi pe întinsul nisipului de pe plajă.

Radiaţia solară influenţează favorabil funcţiile organismului; în special, activează circulaţia sîngelui, face să crească numărul globulelor roşii, care devin mai bogate în hemoglobină. Cantitatea de calciu şi fosfor în organism ajunge la proporţia normală; se recalcifică scheletul şi se tonifică sistemul nervos.

Acţiunea cea mai importantă a radiaţiei solare se datoreşte razelor ultraviolete. Razele ultraviolete distrug microbii, acţionînd totodată şi asupra formării vitaminei D (vitamina antirahitică). Intensitatea razelor ultraviolete creşte treptat din primele ore ale dimineţii, ajungînd la maximum între orele 10 şi 13; apoi scade către ora 17, cînd acţiunea razelor ultraviolete încetează.

Este recomandabil ca băile de soare să se facă între orele 7 şi 11 dimineaţa, cînd intensitatea razelor ultraviolete este suficientă pentru a acţiona favorabil, fără ca organismul să sufere de pe urma

www.ziuaconstanta.ro

supraîncălzirii şi fără a ne expune insolaţiei. Se pot face băi de soare şi după-amiază între orele 16 şi 18.

Pentru întărirea forţelor sale, orice om sănătos poate face băi de soare.

Este bine ca oamenii sănătoşi, tineri şi de vîrstă mijlocie, să înceapă cura la mare, stînd la început (primele trei zile) mai mult la umbră, sub cort. Ei vor face băi de aer cu o durată de la 15 minute pînă la 2 ore. Este perioada de aclimatizare.

Oamenii bolnavi, copiii mici (sub cinci ani) şi oamenii în vîrstă vor face băi de soare numai în urma prescripţiei medicului.

Abuzul şi statul prea mult la soare, pe lîngă accidente (arsuri, insolaţii), provoacă şi o acţiune nefavorabilă: oboseală, moleşeală şi chiar scăderea numărului globulelor roşii din sînge.

Cura de soare pentru copii. Expunerea copiilor la soare trebuie făcută cu multă prudenţă, respectîndu-se recomandările medicilor specialişti. Copiii fac mai uşor insolaţie, deoarece ei absorb cu mai multă uşurinţă energia razelor solare şi suportă mai greu încălzirea corpului. De aceea băile de soare se vor începe cu şedinţe scurte de 1—4 minute. Vor creşte progresiv, cu cîte 2—3 minute, pînă se ajunge la o expunere cu durata maximă de 30—60 minute zilnic.

După baia de soare, copiii pot rămîne pe plajă mai multe ore, îmbrăcaţi cu bluze şi pantalonaşi de pînză. Pentru a fi feriţi de insolaţie, copiii vor purta pălării de paie sau bonete de pînză albă.

Este cu totul contraindicat să facă băi de soare persoanele care sînt prea nervoase, care suferă de spasme musculare (convulsii), contractări ale muşchilor, de diferite boli ale inimii şi ale vaselor san-

www.ziuaconstanta.ro

guine ca: hipertensiune arterială, insuficienţă cardiacă şi alte afecţiuni grave.

Nu trebuie să se expună la soare cei care suferă de tumori maligne (cancer), deoarece, sub influenţa razelor solare aceste tumori se dezvoltă mai repede. Nu vor face băi de soare bolnavii de tuberculoză pulmonară în evoluţie. Este contraindicat să facă cură la mare bolnavii de reumatism în perioada dureroasă, cu febră şi cu viteza de sedimentare crescută.

Sînt interzise băile de soare şi celor care suferă de hipertiroidism (creşterea funcţiilor glandei tiroide) precum şi femeilor gravide. De aceea, este foarte necesar să cerem sfatul medicilor balneologi înainte de a începe băile de soare. Pentru aceasta în staţiunile balneare de pe litoral au fost organizate şi funcţionează policlinici balneare.

Cum se fac băile de mare. Mişcarea valurilor diferenţiază baia de mare de celelalte băi minerale obişnuite. Sub influenţa băilor de mare, se obţine o stimulare a funcţiilor organismului, în special a inimii şi a vaselor sanguine.

Scopul băilor de mare este întărirea organismului şi intensificarea activităţii lui. Băile de mare sînt folositoare pentru călirea organismului, pentru a-l face mai rezistent faţă de boli, iar în unele cazuri de boală sînt folosite ca tratament medical. Oamenii sănătoşi pot face baie de mare după baia de aer şi de soare.

Prima baie de mare nu va dura mai mult de 2—3 minute, mărindu-se treptat timpul de baie, cu cîteva minute în fiecare zi pînă se va ajunge la 15—20′ pentru o baie de mare.

www.ziuaconstanta.ro

Oricine simte în apă o senzaţie de frig, trebuie să iasă imediat afară şi să se şteargă bine cu un prosop, pînă se înroşeşte pielea; în acest caz, nu este permisă uscarea în aer, întrucît picăturile de apă rămase pe corp întreţin şi menţin senzaţia de frig care se poate transforma în frison (tremur, răceală).

În timpul băii de mare, chiar şi acei care nu ştiu să înoate, pot face mişcări sau jocuri în apă pentru a intensifica circulaţia sîngelui şi a determina menţinerea unei temperaturi normale a corpului.

Nu este bine să se facă baia pe stomacul gol şi nici imediat după masă, cu stomacul plin. Cînd bate vîntul puternic, cînd sînt nori şi temperatura apei este scăzută (sub + 20°) nu se vor face băi de mare.

Copiii pînă la 2—3 ani şi cei cu o constituţie slabă nu vor face băi de mare. În schimb, li se vor face fricţiuni uşoare cu prosopul înmuiat în apă de mare cu o temperatură de 20°—34° (apa încălzită 2 ore la soare).

Bolnavii pot face băi de mare numai după prescripţiile medicului.

Băile de mare nu sînt indicate persoanelor în vîrstă care au trecut de 60 ani şi nici femeilor gravide (după luna a cincea).

Băile de mare, făcute raţional, completează acţiunea soarelui şi a aerului marin.

Cum se face tratamentul cu nămol. Nămolul are şi el un rol important în tratamentul diferitelor boli cronice. În lacul Techirghiol nămolul se găseşte sub formă de pastă neagră şi unsuroasă, cu aspect de alifie medicamentoasă, cu miros de sulf.

www.ziuaconstanta.ro

Oamenii de ştiinţă din ţara noastră au putut preciza că nămolul lacului Techirghiol conţine numeroase substanţe chimice: clorură de sodiu, clorură de magneziu, bromură de magneziu, hidrogen sulfurat, fosfat de calciu, oxid de fier, grăsimi şi alte diferite substanţe organice.

Nămolul acţionează prin căldura sa, prin conţinutul său chimic, influenţînd funcţiile cele mai importante ale organismului, pe care îl întăreşte, stimulîndu-i forţele de rezistenţă şi de apărare.

Nămolul se aplică în tratamente sub formă de împachetări sau ungeri generale cu nămol rece la ghiol urmate de o expunere la soare. Se fac cataplasme şi împachetări parţiale de nămol etc.

S-a observat că nămolul este un bun mijloc de tratament medical care dă rezultate foarte bune în afecţiunile reumatismale, ginecologice, boli de piele şi în alte boli, atunci cînd este folosit corect. Nu trebuie uitat că şi tratamentul cu nămol poate să dăuneze bolnavului, dacă nu sînt respectate indicaţiile medicale. Tratamentul cu nămol trebuie aplicat numai în urma recomandării medicilor balneologi din staţiune; ei sînt singurii care se pot pronunţa pentru fiecare caz în parte. Ei prescriu şi procedeele balneare; supraîncărcarea organismului cu un număr prea mare de băi duce la oboseală şi scade efectul tratamentului.

În cazul cînd în timpul tratamentului cu nămol simţiţi o înrăutăţire a stării generale, anunţaţi imediat medicul, care poate să intervină la timp. Fiecare persoană reacţionează în felul său la acelaşi tratament.

www.ziuaconstanta.ro

Numărul celor ce vin pentru tratamente sau pentru a-şi petrece concediul pe litoral creşte din an în an. Staţiunile din jurul lacului Techirghiol — Eforia, Techirghiol, Vasile Roaită — şi celelalte staţiuni — Mamaia, Constanţa, Mangalia — sînt înzestrate azi cu amenajări moderne. Au fost create cele mai bune condiţii de cură şi odihnă : au apărut vile, hoteluri, sanatorii. Dar numai respectînd regimul de viaţă indicat de medici şi îmbinînd acest regim cu o alimentaţie corespunzătoare, folosind raţional factorii curativi, se pot obţine rezultate favorabile.

www.ziuaconstanta.ro

ADRESE MAI IMPORTANTE DIN ORAŞUL CONSTANŢA

Instituţii

Organizaţii politice

Comitetul regional P.M.R. — str. Traian nr. 29 — tel. 28-54
Comitetul orăşenesc P.M.R. — str. I. Lahovari nr. 1 — tel. 20—45
Comitetul regional U.T.M. — b-dul Republicii nr. 28 — tel. 12-70
Comitetul orăşenesc U.T.M. — str. Miron Costin nr. 2 — tel. 13-63

Organizaţii de masă

Consiliul Sindical regional — str. Ecat. Varga nr. 18 — tel. 12-72
Consiliul regional şi orăşenesc ARLUS — b-dul Republicii nr. 26 — tel. 19-61
Comitetul de luptă pentru pace — Consiliul regional — b-dul Republicii nr. 28
Curcea Roşie a R.P.R. — Comitetul regional — b-dul Republicii nr. 28 — tel. 33-27
— Comitetul orăşenesc — b-dul Republicii nr. 38 — tel. 15-96
U.C.F.S. — Consiliul regional — str. Ilarie Voronca nr. 11 — tel. 25-75
— Consiliul orăşenesc — str. Ilarie Voronca nr. 11 — tel. 27-77
A.G.V.P.S. — Filiala de vînătoare şi pescuit sportiv — str. Ştefan cel Mare nr. 66 — tel. 31-89

www.ziuaconstanta.ro

Autorităţi

Sfatul popular al regiunii — str. Karl Marx nr. 19 tel. 30-60
Sfatul popular al oraşului — Piaţa Independenţei nr. 22 — tel. 31-20
Tribunalul regional — str. Traian nr. 33 — tel. 37-60
Tribunalul orăşenesc — str. Traian nr. 33 — tel. 37-60
Notariatul principal de stat — str. Traian nr. 33 — tel. 37-60
Procuratura regională — str. George Enescu nr. 1 — tel. 16-16
Procuratura orăşenească — str. George Enescu nr. 1 — tel. 14-09
Comenduirea garnizoanei — str. 30 Decembrie nr. 20 — tel. 20-41
Comisariatul militar regional — str. Ştefan cel Mare nr. 107 — tel. 21-64
Comisariatul militar oraş — str. Şt. Mihăileanu nr. 2 — tel. 17-32
Pompierii militari — str. Mircea cel Mare nr. 120 — tel. 12-12 ; 12-13
Direcţia regională M.A.I. — b-dul V. I. Lenin nr. 106 — tel. 13-64
Secţia I de miliţie — str. I. V. Stalin nr. 56 — tel. 38-25
Secţia de miliţie port — tel. 11-80
Secţia evidenţa populaţiei şi controlul străinilor — b-dul V. I. Lenin nr. 106 — tel. 13-08
Serviciul circulaţiei — b-dul V. I. Lenin nr. 1 — tel. 14-58
Consulatul General al U.R.S.S. — str. Mihai Viteazu nr. 5 — tel. 11-06

Organizaţii profesionale

A.S.I.T. — Filiala Constanţa — str. I. V. Stalin nr. 71 — tel. 15-56
Asociaţia juriştilor din R.P.R. — Organizaţia regională — str. Traian nr. 33 — tel. 37-60
Colegiul avocaţilor — str. Mihai Dumitru nr. 2 — tel. 36-60

www.ziuaconstanta.ro

Biroul colectiv de asistență juridică — str. Mihai Dumitru nr. 2 — tel. 39-91 ; str. Traian nr. 33 — tel. 36-39

Presa locală

Ziarul „Dobrogea Nouă" — Organ al Comitetului regional P.M.R. și al Sfatului popular regional — apare zilnic — Redacția și administrația — b-dul Republicii nr. 28 — tel. 29-23 — Secretariat — tel. 11-67 ; Tipografie — tel. 18-63 ;

„Carnetul agitatorului" — Organ lunar al Comitetului regional P.M.R. Redacția : str. Traian nr. 29 —tel. 28-54

„Buletinul oficial" — Organ al Sfatului popular al regiunii Constanța — Redacția și administrația : str. Karl Marx nr. 19 — tel. 30-60

„Portul Constanța" — Organ săptămînal al comitetelor de partid și a comitetelor sindicale ale Direcției regionale a navigației civile și Șantierului naval maritim Constanța — Redacția : Incinta Portului — tel. 13-24 ; 17-43

Birourile corespondenților de presă

Ziarul „Scînteia" — str. I. V. Stalin nr. 35 — tel. 17-96

Ziarul „Scînteia tineretului" — b-dul Republicii nr. 5 — tel. 16-76

Ziarul „Munca" — str. Ecaterina Varga nr. 18 — tel. 17-15

Ziarul „Romînia liberă" — str. I. V. Stalin nr. 17 — tel 13-55

„AGERPRES" — str. Războieni nr. 36 — tel. 13—76

Gospodării agricole, ferme, stațiuni

C.A.G. „Olga Bancic" — Palazul Mare — str. Răscoala din 1907 — tel. 33-33

G.A.C. „Al. Matrosov" — Viile Noi — str. Aurel Vlaicu nr. 4 — tel. 16-64

www.ziuaconstanta.ro

G.A.C. „Filimon Sîrbu" — Anadolchioi — str. Bogdan Petriceicu Hasdeu nr. 87 — tel. 21-83

G.A.S. „Ovidiu" — Palazul Mare — şos. Tulcei — tel. 73-00

Ferma agrozootehnică — str. Dezrobirii nr. 8 — tel. 36-18

Ferma de elită — str. I. V. Stalin nr. 310 — tel. 12-39

Staţiunea experimentală silvică — şos. Filimon Sîrbu nr. 190 — tel. 77-24

Staţiunea experimentală zootehnică „Palas" — şos. Filimon Sîrbu — tel. 35-00

Aşezăminte culturale

Teatre

Teatrul de Stat — Secţia proză şi dramă; Secţia operă—operetă; — str. I. V. Stalin — tel. 18-55 — Secţia estradă (Sala Fantasio) — b-dul Republicii nr. 11 b — tel. 35-05 — Secţia păpuşi (sala Filimon Sîrbu) — str. A. Caratzali nr. 16 — tel. 35-08

Grădina de vară a Teatrului de Stat — str. Ştefan cel Mare nr. 6

Cinematografe

Farul — sala Cazino — b-dul 16 Februarie — tel. 17-92

Popular — str. I. V. Stalin nr. 48 — tel. 13-58 (cinemascop)

Progresul — str. Ştefan cel Mare nr. 31 — tel. 11-49

23 August — str. I. V. Stalin nr. 112 — tel. 26-03

Tineretului — str. I. V. Stalin nr. 149 — tel. 76-03

Donca Simo — b-dul V. I. Lenin nr. 169 — tel. 18-64

Filimon Sîrbu — şos. Filimon Sîrbu

Dezrobirea — D.R.N.M. — str. Petru Rareş nr. 6 — tel. 11-39

Clubul şantierului naval — S.N.M.C. — str. I. V. Stalin nr. 96 — tel. 29-28

www.ziuaconstanta.ro

Cinematografe de vară

Ana Ipătescu — str. I. V. Stalin colţ cu str. Roza Luxemburg
Maxim Gorki — str. I. V. Stalin nr. 43

Case de cultură

Casa de cultură a oraşului — str. Traian nr. 1 — tel. 25-13
Casa prieteniei romîno-sovietice — str. I. V. Stalin nr. 88 — tel. 31-73
Casa regională a creaţiei populare — str. Mării nr. 1 tel. 14-76
Casa pionierilor — b-dul Friedrich Engels nr. 18 — tel. 24-24
Casa ofiţerilor — str. 1907 nr. 3 — tel. 23-73
Casa avocaţilor — str. Mihai Dumitru nr. 1 — tel. 39-91

Cămine culturale

Nicolae Bălcescu — şos. Mangaliei nr. 26 — tel. 30-85
Mihail Kogălniceanu — şos. Mangaliei nr. 229 — tel. 23-67
Donca Simo — b-dul V. I. Lenin nr. 169 — tel. 18-64
Mihai Dumitru — str. Mihail Coiciu nr. 123
Vasile Roaită — str. Medeea nr. 19
Flacăra — str. Ion Ursu nr. 34
Mihail Eminescu — str. Tineretului nr. 23

Săli de festivităţi

Casa regională a creaţiei populare — str. Mării nr. 1
Casa pionierilor — b-dul Fr. Engels nr. 18
Sala de festivităţi — str. Ion Lahovari nr. 2
Şcoala medie nr. 1 Mircea cel Bătrîn — str. Ştefan cel Mare nr. 6
Sfatul popular oraş — piaţa Independenţei nr. 22
Sfatul popular regional — str. Karl Marx nr. 19

www.ziuaconstanta.ro

Instituţii cultural-ştiinţifice

Ansamblul artistic Brîuleţul — str. George Enescu nr. 2

Asociaţia filateliştilor din R.P.R. — Filiala Constanţa — str. I. V. Stalin nr. 39

Cenaclul plastic — str. Mării nr. 1 — tel. 14-76

Cenaclul literar Filimon Sîrbu — str. Mării nr. 1 — tel. 14-76

Cercul pedagogic de limba rusă — b-dul Republicii nr. 28 — tel. 19-61

Institutul de proiectări, construcţii şi urbanism — str. Traian nr. 31 — tel. 23-87

Serviciul de educaţie sanitară — str. I. V. Stalin nr. 5 — tel. 33-28

Societatea ştiinţelor medicale — Filiala Constanţa — b-dul Republicii nr. 38 — tel. 29-76

S.R.S.C. — Filiala Constanţa — b-dul Republicii nr. 28 — tel. 27-16

Staţia de radioficare — str. Ahileia Mihail nr. 27 — tel. 39-29

Staţia de radiosonorizare — str. I. V. Stalin nr. 43 — tel. 16-97

Staţiunea de cercetări marine — b-dul V. I. Lenin nr. 304 — tel. 23-98

Muzee

Muzeul regional de antichităţi Vasile Pîrvan — str. Elena Pavel nr. 23 — tel. 15-19

Muzeul de faună marină al Staţiunii de cercetări marine — b-dul V. I. Lenin nr. 304 — tel. 23-98

Monumente de arheologie în aer liber

Turnul măcelarilor — b-dul Republicii colţ cu str. 1907

Zidul şi poarta cetăţii Tomis — b-dul Republicii colţ cu str. 1907

Marele edificiu cu mozaic — piaţa Independenţei

www.ziuaconstanta.ro

Acvarii

Prof. Ion Borcea — b-dul 16 Februarie — tel. 12-77
Stațiunea de cercetări marine — b-dul V. I. Lenin nr. 304 — tel. 23-98

Monumente de arhitectură

Farul genovez — b-dul 16 Februarie — în Parcul Cazinoului
Catedrala ortodoxă — str. Elena Pavel nr. 25
Biserica romano-catolică — str. Nicolae Titulescu nr. 13
Moscheea — str. Alexandridi nr. 1
Geamia Hunchiar — str. Roza Luxemburg
Templul evreiesc de rit spaniol — str. Mircea cel Mare nr. 18
Biserica elenă — str. Mircea cel Mare nr. 36

Monumente și statui

Mihail Eminescu — b-dul 16 Februarie — în Parcul Cazinoului
Monumentul eroilor marinari sovietici — b-dul 16 Februarie
Pescarii — b-dul 16 Februarie
Ion Borcea — b-dul 16 Februarie — în fața acvariului
Timonierul — b-dul I. C. Frimu colț cu str. Portului
Ovidius Publius Naso — piața Independenței
Vasile Pîrvan — str. Traian colț str. Transilvaniei

Baze sportive

Palatul sporturilor — str. I. V. Stalin nr. 104 — tel. 15-00
Stadionul „1 Mai" — str. Primăverii — tel. 29-74
Arena „8 Mai" — Incinta portului.
Terenul de volei și baschet Farul — Incinta portului
Terenul de baschet Marina — str. 1907 nr. 3

www.ziuaconstanta.ro

Sala de antrenament Farul — str. Flămînda nr. 11
Sala de antrenament Dinamo — str. General Manu nr. 11
Baza sportivă nautică — Mamaia (Casa-vapor)

Parcuri

Parcul Cazinoului — b-dul 16 Februarie
Parcul Ecaterina Varga — str. I. V. Stalin colț cu str. Poștei
Parcul Libertății — str. 1907 colț cu str. Traian
Parcul Maxim Gorki — str. I. V. Stalin nr. 43
Parcul culturii — str. I. V. Stalin colț cu str. Ștefan cel Mare
Parcul pionierilor — b-dul Friedrich Engels
Parcul sportivilor — str. Primăverii

Transporturi

Gări

Gara C.F.R. — str. Gării — tel. 18-58
Gara maritimă — Incinta portului — tel. 25-25
Gara nautică — portul de agrement Tomis — tel. 32-24
Aerogara Constanța — b-dul Aurel Vlaicu— tel. 20-73
Autogara I.R.T.A. — piața Ștefan cel Mare nr. 137 — tel. 33-45

Agenții

Agenția de voiaj C.F.R. — str. I. V. Stalin nr. 13 — tel. 24-44
Agenția NAVROM — Incinta portului — tel. 31-38
Agenția NAVROM — portul Tomis — tel. 32-24
Agenția TAROM — piața Independenței nr. 12 — tel. 13-11
Agenția O.N.T. Carpați — b-dul Republicii nr. 20 — tel. 18-18
Agenția Teatrului de Stat — str. Ștefan cel Mare nr. 29 — tel. 32-68

www.ziuaconstanta.ro

Loto-pronosport — str. I. V. Stalin nr. 11; nr. 30; nr. 62; nr. 73 — str. Ştefan cel Mare nr. 30; nr. 31

Agenţia C.E.C. — str. I. V. Stalin nr. 90 — tel. 19-00 — str. Ştefan cel Mare nr. 50 — tel. 33-75

Staţii de taximetre

Piaţa Independenţei (Sfatul popular oraş)
B-dul Republicii (Hotel Victoria)
Str. Vasile Alecsandri (Restaurantul Pescarul)
Str. Griviţei (Restaurantul Transilvania) tel. 17-70
Str. I. V. Stalin colţ cu str. Tudor Vladimirescu
Str. Mihai Viteazu (Magazinul Universal)
Şos. Productelor (Spitalul de adulţi)
Piaţa Victoriei (Gara C.F.R.)

Staţii de benzină „PECO"

Str. I. V. Stalin colţ str. V. Alecsandri (Parcul Maxim Gorki)
Str. Ştefan cel Mare nr. 7
Şos. Mangaliei (lîngă abator)

Garaje

Str. Ştefan cel Mare nr. 7

Poştă—Telegraf

Oficiul nr. 1 — str. I. V. Stalin nr. 32 — tel. 10-33
Oficiul nr. 2 — str. Ştefan cel Mare nr. 104 — tel. 32-12
Oficiul nr. 3 — b-dul V. I. Lenin nr. 171 — tel. 28-20
Oficiul nr. 4 — şos. Filimon Sîrbu nr. 81 — tel. 30-24
Oficiul nr. 5 — str. Mihail Coiciu nr. 117 — tel. 30-25
Oficiul nr. 6 — şos. Mangaliei nr. 105 — tel. 37-23
Oficiul nr. 7 — str. I. V. Stalin nr. 227 — tel. 36-27
Oficiul Gara C.F.R. oraş — piaţa Victoriei
Oficiul Port — în incinta portului — tel. 09

www.ziuaconstanta.ro

Telefoane publice

Informații 03
Cabine telefonice: Centrul de cabine — str. I. V. Stalin nr. 105 — Oficiul telefonic — str. V. Alecsandri nr. 12 — str. Ștefan cel Mare nr. 104 — Piața Victoriei — B-dul V. I. Lenin nr. 171 — str. I. V. Stalin nr. 227

Hoteluri

Continental — b-dul Republicii nr. 20 — tel. 36-29
Victoria — b-dul Republicii nr. 7 — tel. 36-10
Constanța — str. I. V. Stalin nr. 46 — tel. 14-87
Marea Neagră — str. Traian nr. 4 — tel. 38-05
Palas — str. Remus Opreanu nr. 5 — tel. 12-95

Magazine diverse

Librării

Librăria Cartea rusă — str. I. V. Stalin nr. 71 — tel. 18-61
Librăria noastră nr. 6 — piața Independenței nr. 16 —tel. 30-28 (cărți și papetărie)
Librăria copiilor — str. Ștefan cel Mare nr. 34 (cărți și papetărie)
Papetăria — str. I. V. Stalin nr. 53 — tel. 25-12

Difuzarea presei

Magazinul special — str. I. V. Stalin nr. 38

Amintiri și cadouri

Arta populară — str. I. V. Stalin nr. 18
Bijuteria — str. I. V. Stalin nr. 64
Cadouri — str. I. V. Stalin nr. 21
Filatelia — str. I. V. Stalin nr. 39
Papetăria — str. I. V. Stalin nr. 53
Parfumeria — str. I. V. Stalin nr. 90
Muzica — str. I. V. Stalin nr. 35

www.ziuaconstanta.ro

Articole de sport şi plajă

Articole pentru plajă — str. I. V. Stalin nr. 58
Articole de vînătoare şi pescuit — str. Ştefan cel Mare nr. 66
Material sportiv — str. I. V. Stalin nr. 76
Universal — str. Ştefan cel Mare nr. 55

Farmacii

Farmacia nr. 1 — str. I. V. Stalin nr. 35
Farmacia nr. 2 — str. I. V. Stalin nr. 80 — tel. 19—83 (serviciu permanent de zi şi noapte)
Farmacia nr. 3 — str. I. V. Stalin nr. 141 — tel. 21—08
Farmacia nr. 4 — str. I. V. Stalin nr. 180 — tel. 17—00
Farmacia nr. 5 — b-dul V. I. Lenin nr. 140 — tel. 18—05
Farmacia nr. 6 — str. Ştefan cel Mare nr. 23 — tel. 16—34
Farmacia nr. 7 — str. Ştefan cel Mare nr. 98

Foto-studiouri

Foto Ovidiu — piaţa Independenţei nr. 13
Foto Lux — str. I. V. Stalin nr. 118
Foto Sport — str. Ştefan cel Mare nr. 16

Localuri de consum

Restaurante

Cazino — b-dul 16 Februarie — tel. 39—09
Victoria — piaţa Independenţei nr. 7 — tel. 19—31
Dobrogea — str. Tomis nr. 22
Pescarul — str. Vasile Alecsandri nr. 9 — tel. 70—00
Modern — str. Cuza Vodă nr. 14 — tel. 14—52
Transilvania — str. I. V. Stalin nr. 87 — tel. 25—51
Carpaţi — str. Mihai Viteazu nr. 16
Marea Neagră — str. Ştefan cel Mare nr. 65
Continental — b-dul Republicii nr. 20

www.ziuaconstanta.ro

Restaurante lactovegetariene

Lactovegetarian nr. 1 — str. I. V. Stalin nr. 9 tel. 20—00
Lactovegetarian nr. 2 — str. I. V. Stalin nr. 78

Terase şi grădini de vară

Cazino — b-dul 16 Februarie — tel. 39—09
Victoria — piaţa Independenţei nr. 7 — tel. 19—31
Tomis — str. I. V. Stalin nr. 40
Dobrogea — str. Tomis nr. 22
Parc — str. Ştefan cel Mare nr. 4
Păltiniş — str. I. V. Stalin nr. 117 — tel. 75—51

Bufete

Bufet Expres — str. I. V. Stalin nr. 46
Macul roşu — str. I. V. Stalin nr. 55
Delfinul — str. Ştefan cel Mare nr. 6
Continental — piaţa Unirii

Berării

Victoria — anexă — piaţa Independenţei nr. 12
Tomis — str. I. V. Stalin nr. 40
Popular — str. Ştefan cel Mare nr. 19

Braserii

Victoria — piaţa Independenţei nr. 7
Crizantema — str. Ştefan cel Mare nr. 20

Cofetării

Unirea — piaţa Independenţei nr. 18
Marea Neagră — piaţa Independenţei nr. 9
Moldova — str. I. V. Stalin nr. 28
Ghiocelul — str. I. V. Stalin nr. 38
Marea Neagră — str. I. V. Stalin nr. 72
Crizantema — str. Ştefan cel Mare nr. 20
Violeta — str. Ştefan cel Mare nr 53

www.ziuaconstanta.ro

Telefoane de utilitate publică

Urgenţe

Salvarea — 29—00
Serviciul medical de gardă pe oraş — 29—76 ; 29—77
Maternitatea — 29—76 ; 29—77
Policlinica pentru adulţi — 25—17 — specială 34—87
Policlinica pentru copii — 24—70 — specială 24—70
Farmacie cu serviciu permanent — 24—84
Salvamar — 20—04
Aviasan — 33—87
Pompieri oraş — 12—12 ; 12—13
Miliţia — secţia I — 38—25
Miliţia — port — 11—80
Procuratura oraş — 14—09
Comenduirea garnizoanei — 20—41
Comenzi taximetre — 17—70

Informaţii diverse

C.F.R. — centrala telefonică — 18—58
C.F.R. — informaţii — 13—20
C.F.R. — autotransport — 22—67
C.F.R. — agenţie de voiaj — 24—44
C.F.R. — gara persoane — 18—58
C.F.R. — gara mărfuri — 13—20
Gara maritimă — 25—25
Căpitănia portului — 38—01
Vama portului — 27—33
Portul maritim — poarta nr. 1 — 21—95
Portul maritim — poarta nr. 2 — 33—90
Portul maritim — poarta nr. 3 — 18—16
Portul maritim — poarta nr. 4 — 18—27
NAVROM — agenţia port — 31—38
NAVROM — portul Tomis — 32—24
TAROM — agenţia — 13—11
TAROM — aerogara Constanţa — 20-73

www.ziuaconstanta.ro

LISTA ALFABETICA A STRAZILOR, BULEVARDELOR ŞI PIEŢELOR DIN ORAŞUL CONSTANŢA

Litera şi cifra care urmează după numele străzii, bulevardului sau pieţei indică caroul de pe hartă în care se găsesc strada, bulevardul sau piaţa respectivă.

*Străzile marcate cu * se găsesc în plan, celelalte se află în caroul indicat prin coordonate.*

Adam Ion — H. 5
Agricultorilor — G. 7
Ahileia Mihail — H. 3
Ahileia Mihail (p-ţa) — I. 5
Alba Iulia — C. 8
Alba Iulia (p-ţa) — C. 8
Albinelor — G. 7
Aldea Sandu — C. 8
Alecsandri Vasile — J. 7
Alexandrescu Grigore — G. 8
* Alexandrescu Ion, sublt. G. 5
Alexandridi Antonio — J. 8
Alexandru cel Bun — I. 6
Aluniş — G. 6
Aman Theodor — H. 3
* Amurgului — E. 12
Amzacea — E. 8
Ancorei G. 19
Anghel Dumitru — E. 8
Angelescu Temelie, sublt. — D. 9
Antim Ivireanu, mitropolit — J. 4
Aprodu Purice — I. 5
Apusului — G. 8
Arbore Luca, hatmanul — E. 13
Ardealului — H. 8
Aron Pumnu — G. 4
Aron Vodă — E. 8
Artileriei — H. 6
Asachi Gheorghe — D. 9
Aurora — G. 10
Aviaţiei — H. 6
Aviaţiei — (Palazul Mare).
* Avram Iancu — H. 8
Babeş Victor, prof. dr. — G. 12
Băduleşteanu, sublt. — G. 7
* Bagdasar N., dr. — G. 11
Bălcescu Nicolae — I. 5
Bănescu Ion — I. 6
Banu Mărăcine —H. 9
Banu Mihalcea — I. 4
Barbu Lăutaru — H. 5
Bărnuţiu Simion — G. 5
Basarab — K. 8
Basarab (fund.) — K. 8
Bela Breiner — B. 9
Belşugului — G. 6
Berbereanu Mircea, locot. — D. 9
Bibescu Vodă — I. 5
Biruinţei — F. 5
Bistriţa — (Palazul Mare)
Bobîlna — (Palazul Mare)
Bogdan Vodă — I. 5
Bolliac Cezar — D. 8
Bolintineanu Dimitrie — H. 7
Boteanu Gheorghe — H. 3
* Brătescu Constantin (şos.) — G. 11
* Bravilor — F. 8
Brazdei — F. 13
Brazilor — F. 13
Brîncoveanu Constantin — K. 8
Brînduşelor — F. 5
Brotăceilor — A. 9
* Bucegi — F. 9

www.ziuaconstanta.ro

Buciumului — D. 8
Bucovinei — I. 5
Bucuriei — F. 6
* Bucureşti (şos.) — G. 7
Budac Titus, locot. (fund.) — G. 8
Bujorului — B. 13
* Burada Teodor — G. 8
Buricescu Gheorghe, locot. — D. 8
Busuiocului — H. 5
Buzatu Alex. cercetaş — D. 10
Buzescu Preda — I. 5

Căiuţi — I. 3
Căliman (fund.) — E. 8
Calomfirescu Radu — H. 5
Călugăreni — H. 7
Cănănău T., ing. — H. 6
Cantacuzino G. Ion, dr. — J. 8
Cantemir Dimitrie — J. 8
Caragiale L. Ion — H. 9
* Caraiman — F.11
* Caratzali Aristide dr., — J. 7
Caşin — I. 3
Cercel Petre — G. 12
* Cerealelor (şos.) — H. 8
Cerna Panait — H. 5
Cernat, g-ral. — I. 7
Cetăţii — F. 8
Chiazim Abdulachim., sublt. J. 7
Chiosea Sandu, sublt. — D. 8
Chiriacescu, maior — I. 3
* Cimpinei — D. 13
Cîmpinei (intr.) — E. 11
Cîmpului — G. 5
Cîrlova Vasile — D. 8
Circşi — G. 6
Clăbucet — D. 8
Cloşca Ion — H. 5
* Coiciu Mihail — H. 5
Coman Spătaru — H. 2
Conta Vasile — H. 9
Cooperativei — I. 4
Corăbiei — G. 10
Corvin Ion — G. 7
Coşbuc Gheorghe — C. 9
Crăcană Ion, cercetaş — D. 10
Craiu, aviator cpt. — I. 4
Crinului — F. 7
* Crişanei — H. 5
* Cristescu G. g-ral (bd.) — G. 9
Creangă Ion — H. 9
Crivăţului — H. 9
* Cumpenei — D. 10
Cuza Elena — D. 8
Cuza Vodă — H. 8
Cuza Vodă (fund.) — I. 8
Cuza Vodă (stradelă) — I. 8

Daciei — I. 7
Darwin Charles — E. 8
Dascălu Petre — E. 8
David Constantin — D. 13
Davila Alexandru, dr. — I. 5
Decebal — H. 7
* Delavrancea Barbu — C. 5
* Delfinului — G. 5
* Democraţiei — D. 11
Despot Vodă — D. 10
* Dezrobirea — F. 7
Dianei — J. 8
Dincă Marin — H. 4
Din vii — E. 12
Dobrogei — I. 5
Dobrogea nouă — K. 8
Dobrogeanu C. Gherea — H. 6
Doinei — G. 12
* Donca Simo — H. 5
Donciu Ştefan — B. 9
Dorna (Palazul Mare)
Dorobanţilor — H. 4
* Dorului — F. 7
Dosoftei — D. 8
Dragalina, g-ral — H. 6
Dragoş Vodă — J. 7
Dragoş Vodă (fund.) — J 7
Dragoslavele — H. 4
Dreptăţii — G. 13
Duca G. Ion (bd.) — H. 7
Duca G. Ion (p-ţa) H. 7
Dumbrava Roşie — I. 6
Dumitrescu Nicolae, sublt. — D. 9
Demetrescu Traian — G. 4
Dumitru Mihai — H. 7
Dunării — H. 9

Economu G., locot. H. I. 2
Ecoului — I. 5
Ederei — G. 12
Egalităţii — G. 8

www.ziuaconstanta.ro

Elena Pavel — J. 8
Enescu George — J. 8
Eminescu Mihail — K. 8
* Engels Friedrich (bd.) — J. 5
Eremia Movilă — G. 5
* Eroilor — I. 6
Eternității — G. 8

Farului — G. 5
Făt-Frumos — G. 5
Feldioara — D. 9
* Filimon Nicolae — D. 8
* Filimon Sîrbu (şos.) — D. 9
Filimon Sîrbu (fund.) — B. 9
Filipescu Leonte — C. 9
Filipescu N. (p-ța) — I. 4
* Flămînda — H. 6
Florilor — F. 7
Fonaghi Ion — G. 5
Fonaghi Ion (fund.) — G. 5
Frigului — C. 10
* Frimu C.I. (bd.) — K. 8
Frumoasă — I. 5
Frunzelor — G. 5
* Fulgerului — F. 7

Gării — A. 9
Georgescu Cristea K. 8
Georgescu Şerban — X. 8
* Gheorghiu Ştefan (bd.) — J. 8
Gheorghiu Ştefan (fund.) — J. 8
* Ghica Ion (şos.) — G. 7
Ghiculescu, sublt. — H. 2
Ghiocel — G. 4
Gîndului — H. 9
Gîrleanu Emil — E. 8
Golescu Dinicu — D. 8
Gospodăriei — (Palazul Mare)
Grănicierului — G. 5
Grigorescu A., colonel — G. 10
Grigorescu Eremia, g-ral — H. 6
Grigorescu Petre — I. 7
Griviței (p-ța) — I. 7
Griviței — H. 8
Groza Petru — F. 6
Grozeşti — H. I. 8

Haşdeu P. Bogdan — H. 4
Haneş Gheorghe, locot. — J. 5
* Haret Spiru — D. 9
Hogaş Calistrat — D. 8
Holban Panait — H. 5
Horia — K. 8
Horia, Cloşca şi Crişan — (Palazul Mare)
* Hurmuzache C. — F. 8

Ibrăileanu G. — I. 4
Ignat Grigore, cpt. — I. 7
Ileana Cosînzeana — H. 3
* Inălțării — C. 8
Independenței (p-ța) — J. 8
Industriei — G. 8
Infrățirii — D. 8
Ion Vodă — I. 5
* Ion Roată — F. 7
Ionescu I. de la Brad — D. 9
Iosif O. Ştefan — E. 8
Ipătescu Ana — G. 12
Ispirescu Petre — D. 8
Istria — F 8
Islaz — (Palazul Mare)
Izvor — F. 6

Jiului — I. 4
Jupiter — H. 7
Justiției — F. 8

* Kalinin I. M. — H. 7
Kogălniceanu Mihail — I. 7
Kogălniceanu Mihail (stradela) — I. 7

* Labirint — G. 8
Laic Vodă — H. 5
* Lahovari Ion — H. 6
Lanului — F. 13
* Lăpuşneanu Al. — G. 5
* Lenin V. I. (bd.) H. 7
Lenin V. I. (p-ța) — I. 5
Libertății — I. 5
Liciu Petre — D. 9
Liebknecht Karl — H. 4
Liliacului — F. 13
Limanului — H. 4
* Liniştei — F. 8
Locomotivei — D. 9
Lolescu, colonel — H. 4
Lucaci Vasile — H. 2

www.ziuaconstanta.ro

Luceafărului — H. 9
Luchian Ştefan — pictor — F. 11
Luntraşului — G. 5
Luminii — H. 6
Lupeni — J. 8
Luptători — E. 8
Luxemburg Roza — J. 8

Maiorescu Titu — G. 5
Mandai I. Nicu, sublt. — D. 8
* Mangaliei (şos.) — H. 8
Mangiu, sublt. — A. 9
Mănoiu, locot. — D. 9
Manu g-ral — I. 6
Mărăcineanu Valter — I. 6
Maramureş — H. 4
Mărăşeşti — H. 4
Mărăşti — H 4
Marc Aureliu — J. 8
Marcovici V., dr. — G. 10
Mării — J. 7
Marinescu Ada — G. 3
* Marinescu Dumitru — F. 8
Marinescu Gheorghe, prof. dr. — E. 11
Mărţişor — G. 3
* Marx Karl — J. 8
Massaryk Toma — E. 13
Matei Millo — A. 9
Medeea (bd.) — D. 9
Medeea (p-ţa) — D. 9
Mercur — H. 7
Merişor — G. 5
Miciurin V. I. — E. 7
Micu Samuel — D. 10
Micşunelelor — G. 13
Meşterul Manole — F. 12
* Mihai Viteazu — H. 6
Mihăileanu Ştefan — H. 7
Mihu Copilu — B. 9
* Milescu Nicolae — D. 8
Militară — D. 8
Mîntuirii — G. 6
Mioriţei — G. 4
* Mircea cel Mare — I. 6
Mirceşti — B. 9
Miron Costin — I. 7
Moldovei — I. 6
Moşoiu Panait — H. 6
* Moţilor — A. 9
Mugurului — E. 13
Muncel — I. 4
Muncii — H 9
Munteanu G. Murgoci prof. — G. 10
Muntenescu, aviator, cpt. — I. 4
Munţii Tatra — A. 9
Mureşanu Andrei — F. 7
Mureşului — A. 9
Mureşului (p-ţa) — B. 9
Muşcatelor — E. 13
Muzicescu Gavril — G. 12

Naţionalizării — E. 8
Năvalnicului — H. 5
Neatîrnării — G. 3
Neculce Ion — E. 7
Neculuţă Teodor — A. 9
Negru Vodă — J. 7
Negruzzi Constantin — E. 8
Nehoiului — G. 12
Nordului — (Palazul Mare)
Novac Baba — F. 7
Nucilor — E. 7

* Oborului (şos.) — G. 8
Oborului (p-ţa) — G. 7
Odobescu Alexandru — D. 9
Oituz — H 4
Olga Bancic — I. 6
Olteniei — H. 7
Oneşti — H. 3
Opanez — E. 8
Opreanu Remus — K. 2
Orientului — J. 8
Orizontului — E. 6
Ovidiu — J. 2
Păcii — H. 7
* Palas — B. 9
Pann Anton — D. 9
Panaitescu Ştefan, locot. — F. 13
Pandurului (p-ţa) — G. 13
Pandurului — E. 12
Papadopol, cpt. — D. 8
Parîng (fund.) — E. 8
Partizanilor — G. 5
Patriei — I. 5
Pavelescu Cincinat — D. 9
Pavlov P. I. — (Palazul Mare)
Păun Pincio Ion — H. 5
Peneş Curcanul — C. 9
Pescăruş — (Palazul Mare)
Piatra Craiului — D. 8
Pintilie Ilie — H. 7

www.ziuaconstanta.ro

Pionierului — (Palazul Mare)
Pîrvan Vasile — I. 6
Plantelor — H. 3
Plevnei — J. 7
Plopilor — G. 11
Podul Inalt — D. 8
Pompiliu Eliade — D. 9
Poni Petre — D. 10
Popa Farcaş — F. 12
Popa Gheorghiţă. sublt. — D. 8
Popa Şapcă — (Palazul Mare)
Popescu Candiano. g-ral — G. 6
Popescu Romeo, aviator, cpt. — I. 4
Popovici Ion Bănăţeanu — D. 9
* Poradim — E. 8
Portului — J. 8
Porumbacu de Jos — I. 2
Porumbarcu Ion, maior — G. 10
Poştei — I. 7
Praporgescu David, g-ral — I. 4
Preoteasa Grigore — F. 7
* Primăverii — H. 3
Protopopescu Florin, locot. — D. 9
Purec Constantin, cpt. — D. 9
Puşkin Alexandru — I. 6

Răchitaş — H. 3
Racoviţă Emil — F. 6
Radu Logofătu — D. 8
Rădulescu Heliade Ion — D. 9
Rainer F., dr. prof. — K. 8
Rareş Petru — J. 8
Rarişţii — F. 4
Răsăritului — G. 5
Răscoala din 1907 — (Palazul Mare)
Răsuri — G. 6
* Raţiu Ion — H. 5
Răzoare — G. 6
Rŭzboieni — H. 4
Răzvan Vodă — D. 8
Recoltei — (Palazul Mare)
Remus (aleea) — H. 7
Renaşterii — I. 5
* Republicii (bd.) — H. 8
Rîndunelelor — F. 7
Rîndunelelor (prel.) — F. 7
Rodica — E. 12
Romană — L. 5
Romulus (aleea) — H. 6
Roşculeţ N. locot. — D. 9
Rosetti C. A. — J. 8
Rovine — (Palazul Mare)
Russel Gheorghe, dr. — (Palazul Mare)

Sabinelor — H. 7
Sadoveanu. dr. — H. 5
Şaguna Andrei — H. 7
Sahia Alexandru — (Palazul Mare)
Sălciilor — E. 12
Salcîmilor — G. 5
Saligny Anghel — H. 5
* Sănătăţii — H. 5
Sarry Ahile. sublt. — D. 8
Sava Emanuel — D. 9
Sburătorului — G. 4
Şcoalei (fund.) — H. 9
Seccerişului — G. 6
Semănătorului — G. 5
Şerban Vodă — G. 4
Sion Gheorghe — E. 8
Siret — I. 4
Slavici Ion — G. 12
Smîrdan — I. 7
Soarelui — F. 13
Şofran I., maior — I. 5
Şoimilor — H. 9
Solidarităţii — I. 3
Şonţu Mihail, maior — K 8
Soveja — H. 3
Soveja (p-ţa) — H. 3
Spătarului — G. 4
Speranţia Theodor — E. 13
Spre Cocoş (şos.) — (Palazul Mare)
* Stabilizării — F. 8
* Stalin I. V. — G. 4
Stamate Costache — D. 8
Steagului — F. 6
Ştefan cel Mare (p-ţa) H. 8
* Ştefan cel Mare —H. 8
Ştefan cel Mare (fund.) — J. 8
Ştefăniţă Vodă — G. 5
Ştejarului — F. 8
Stelian Toma — D. 9
Străjerului — G. 6
Sucevei — G. 5
Sulfinei — G. 5

Tabla Buţii — H. 3
Talazului (fund.) — H. 5

www.ziuaconstanta.ro

Ţanţa Eugen, sublt. — D. 10
Tăutu Ion — G. 5
Tcacenco Pavel — G. 5
Teiului — E. 13
Timişana — I. 5
* Teodoroiu Ecaterina. subl. I. 3
Ţepeş Vodă — H. 7
Tineretului — (Palazul Mare)
Titulescu Nicolae — J. 8
Toamnei — H. 4
Tolbuhin, mareşal — (Palazul Mare)
Tomis — J. 8
Topraisar — H. 6
Tractorului — E. 13
* Traian — H. 9
* Trandafirului — F. 6
Transilvaniei — I. 8
Trotuş — D. 8
Tudor Vladimirescu — H. 6
Tulbure Vasilică, sublt. — D. 9
* Tulcii (şos.) — E. 3
Tunelului — H. 9
* Turda — I. 5

Unirii (p-ţa) — I. 7
Unirii — I. 2
Ursu Ion — E. 11

Văcărescu Enăchiţă — G. 8
Valul lui Traian — D. 10
Varga Ecaterina — J. 7
Vasile Lupu — I. 6
Vasile Roaită — D. 9
Veniamin Costache E. 11
* Verde — C. 8
Verde (fund.) — D. 8
Victoriei — H. 8
Vidu Ion — D. 8
Viforului — H. 9
Viorelelor — G. 13
Vîntului — J. 7
* Vîrful cu Dor — E. 11
Virtuţii — H. 5
Vişinilor — D. 13
Vlahuţă Alexandru — D. 9
* Vlaicu Aurel (bd.) — D. 9
Voinicului — G. 4
Voronca Ilarie — I. 7
Vuia Traian — E. 11
Vulcan Petre — I. 5
Vulturului — F. 8

Zamfirescu Duiliu — G 5
Zefirului — G. 12
Zilac Romanul — D. 8
Zînelor — H. 9
Zorilor — H. 7

* 1 Mai (bd.) — G. 9
1 Mai (fund.) — G. 10
1 Mai (p-ţa) — G. 10
6 Martie 1945 — H. 7
7 Noiembrie — F. 7
8 Martie — F. 7
9 Mai — C. 8
13 Decembrie 1918 — I. 6
* 16 Februarie 1933 (bd.) — K. 8
23 August 1944 — I. 5
30 Decembrie — I. 6
* 1907 — I. 7

www.ziuaconstanta.ro

LISTA ALFABETICA A STRAZILOR DIN STAŢIUNILE BALNEOCLIMATERICE

Staţiunea Eforia

Aurorei — C. 2
Cuza Alexandru — C. 4
Dezrobirii (bd.) — C. 5
Dobrogeanu Gherea C. — D. 3
Eminescu Mihail — C. 2
Filimon Sîrbu — C. 4
Griviţa Roşie — C. 2
Horia — C. 2
Ipătescu Ana — B. 3
Kogălniceanu Mihail — C. 4
Mureşanu Andrei — C. 3
Ovidius Publius Naso (bd.) — C. 3
Puşkin Alexandru — C. 4
Republicii (bd.) — C. 2
Revoluţiei — D. 4
Sportului — C. 2
Tudor Vladimirescu — D. 3
Unirii — C. 4
1 Mai — C. 3
6 Martie — B. 4
7 Noiembrie — C. 3
23 August (bd.) — B. 5

Staţiunea Techirghiol

Alba Iulia — C. 2
Alecsandri Vasile (spl.) — D. 3
Aprodu Purice — A. 2
Avram Iancu — B. 3
Banu Mărăcine — B. 3
Babadag — D. 4
Bolintineanu Dimitrie — D. 4
Bucovinei — B. 2
Cantemir Dimitrie — A. 3
Cîmpina — A. 3
Cernat Alexandru — D. 3
Creangă Ion — A. 3
Cuza Elena — C. 3
Eminescu Mihail — B. 3
Enescu George — A. 4
Eroilor (bd.) — D. 1
Filimon Sîrbu — C. 3
Florilor — B. 3
Ghelengic (şos.) — A. 3
Grigorescu Eremia — C. 2
Griviţa — D. 2
Hîrşova — D. 4
Ionescu Andrei — B. 3
Ionescu Take — B. 2
Isaccea — D. 4
Măcin — E. 4
Mahmudia — D.4
Maiorescu Titu — D. 1
Mărăşeşti — D. 2
Mărăşti — D. 2
Matei Basarab — A. 3
Mihai Viteazu — C. 3
Mircea Vodă — C. 2
Muncii (bd.) — C. 1
Oituz — D. 2
Ovidiu Publius Naso — D. 3
Plevnei — C. 2
Poetaş, g-ral — C. 2
Praporgescu, g-ral — C. 1
Puşkin Alexandru — D. 3
Radovici — B. 3
Rovine — C. 2
Şincai Gheorghe — A. 2
Teodoroiu Ecaterina — D. 2
Ţepeş Vodă — C. 3
Traian — D. 3
Tudor Vladimirescu — C. 3
Vasile Lupu — A. 2
Verbiceanu, colonel — C. 2
Zînelor — B. 2
Zefirului — B. 3
6 Martie (spl.) — C. 2
7 Noiembrie (bd.) — D. 3
9 Mai (bd.) — C. 1

www.ziuaconstanta.ro

23 August (bd.) — B. 3
30 Decembrie (bd.) — D. 1

Staţiunea Vasile Roaită

Abrud — B. 2
Alecsandri Vasile — B. 3
Avram Iancu — B.4
Baba Novac — B. 2
Bălcescu Nicolae — C. 5
Cantacuzino Ion, dr. — C. 3
Cloşca — B. 5
Conta Vasile — B. 2
Dezrobirea (bd.) — C. 2
Doja Gheorghe (bd.) — B. 5
Eminescu Mihail — B. 5
Faleza, la mare — C. 3
Filimon Sîrbu (bd.) — C. 4
Filipescu Nicolae — B. 3
Gheorghiu Ştefan — B. 4
Horia — B. 5
Inginerilor — B. 2
Ingustă — C. 5
Ionescu Take — B. 2
Ionescu Toma — B. 2
Istrate Constantin, dr. — B. 2
Lacului — B. 6
Maiorescu Titu — B. 3
Mărăşti — C. 3
Mihai Viteazu — C. 3
Mircea cel Bătrîn — C. 2
Munteniei — D. 5
Negru Vodă — C. 3
Novac Baba — B. 2
Oituz — C. 4
Olteni — C. 5
Oltului — B. 6
Rareş Petru — C. 5
Răscoala din 1907 — B. 3
Republicii (bd.) — B. 1
Ştefan cel Mare — B. 3
Traian — B. 2
Transilvaniei — D. 5
Tudor Vladimirescu — D. 4
Vasile Roaită — B. 3
Veseliei — B. 2
Vlad Ţepeş — C. 2
9 Mai — B. 3
13 Decembrie — B. 2

www.ziuaconstanta.ro

BIBLIOGRAFIE

Adam Ion — *Constanța pitorească cu împrejurimile ei*, București, 1910

Athena Rădoi — *Litoralul romînesc al Mării Negre*, S.R.S.C., București, 1958

Banu C. A. și Rudescu L. — *Delta Dunării, evoluția, viața și bogățiile ei*, S.R.S.C., București, 1957

Avdeev V. I. — *Istoria Orientului antic*, Editura de Stat, București, 1951

Bobrinschi V. A. — *Zoogeografie*, Ed. Agrosilvică de Stat, București, 1953

Cărăușu Sergiu — *Bogățiile Mării Negre*, S.R.S.C. București, 1955

Cergău Titus — *Insula Ovidiu din lacul Mamaia* (Siutghiol), Constanța, 1946

Condurache Em. — *Histria*, E.S.P.L.A., București, 1959

Coșovei Traian — *Dobrogea de aur*, Ed. Militară, București, 1958

Cotovu Virgil — *Portul Constanța*, București, 1936

Eminescu Mihail — *Poezii*, E.S.P.L.A., 1958

Georgescu Jean — *Petit guide de Constantza*, București, 1928

Ionescu M. Dobrogeanu — *Tomis-Constanța*, București, 1931

Ionescu Th. și Duployen P. N. — *Constanța și Techirghiolul*, *Ghid ilustrat*, Constanța, 1924

Mongait Alex. — *L'archeologie en U.R.S.S.*, Moscova, 1959

Mușat Sorin — *La mare*, Constanța, 1959

Ovidius Publius Naso — *Scrisori din exil*, E.S.P.L.A., București, 1957

www.ziuaconstanta.ro

Ovidius Publius Naso — *Tristele*, Ed. Tineretului, Bucureşti, 1957
Pârvan Vasile — *Zidul cetăţii Tomis*, Analele Academiei Romîne, Secţia istorică, Tom XXXVII, 1914—1915
Popescu Dem. — *Mangalia*, Bucureşti, 1935.
Tătăranu I. — *Odihna şi tratamentul în staţiunile de pe litoral*, Bucureşti, 1955.
Ţeposu Em. şi V. Puşcariu — *Romînia turistică şi balneară*, Bucureşti, 1932
Vasiliu G. D. — *Peştii apelor noastre*, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1959
* * * *Ana'ele Institutului de istorie a partidului de pe lîngă C. C. al P.M.R.*, nr. 6/1957
* * * *Analele Dobrogei* 1920—1936
* * * *Probleme de geografie*, vol. I—VI, Ed. Academiei R.P.R., Bucuresti
* * * *Anuarul statistic al R.P.R.*, Bucureşti 1959
* * * *Breviarul statistic al R.P.R.* — 1960
* * * *Anuarul statistic al Regiunii Constanţa*
* * * *Dobrogea 1878—1928*, Bucureşti, 1928
* * * *Arhitectura R.P.R.*, nr. 9/1954 ; nr. 12/1956
* * * *Carnetul agitatorului*, Com. Reg. P.M.R., Constanţa, 1957/1959
Ziarul „Dobrogea Nouă".

www.ziuaconstanta.ro

CUPRINS

I CONSTANȚA — REGIUNEA DINTRE APE 5
II CONSTANȚA TIMPURILOR NOI. 27

La drum pe promontoriul fostei cetăți tomitane

Piața Independenței—Palatul Sfatului popular al orașului — Marele Mozaic — Statuia lui Publius Ovidius Naso 29

Faleza — Farul genovez — Bustul lui Mihail Eminescu — Portul turistic Tomis — Țărmul văzut din largul Mării — Monumentul eroilor marinari sovietici — Grupul sculptural „Pescarii" — Cazinoul — Bustul prof. Ion Borcea — Acvariul — Statuia „Timonierul" — Panorama portului Constanța — Pictura lui G. D. Mirea de la Catedrala ortodoxă — Muzeul de arheologie „Vasile Pîrvan" — Moscheia — Panorama orașului Constanța văzută din minaretul moscheii . 37

Str. Mircea cel Mare — str. Tomis — Vila Pescarilor — Casa regională a Creației populare — Sala Filimon Sîrbu — Plaja Muncitorul — Parcul pionierilor — Casa pionierilor. . . . 77

Str. I. V. Stalin — Clubul Muncitoresc „Dezrobirea" Sediul Comitetului regional P.M.R. — Institutul de proiectări, construcții și urbanism (I.P.C.U.) — Bustul arheologului Vasile Pîrvan — Palatul poștei — Parcul „Maxim Gorki" — Marile magazine — Noile blocuri — Clubul Muncitoresc S.N.M.C. — Parcul culturii — Teatrul de stat — Palatul sporturilor — Cartierul Anadolchioi — Parcul sportivilor — Stadionul „1 Mai" 93

Prin orașul care se revarsă peste zidurile tomitane

www.ziuaconstanta.ro

Pag.

Bulevardul Republicii — „Turnul măcelarilor" — Zidul şi poarta cetăţii Tomis — Hotelul şi restaurantul „Continental" — Piaţa Unirii — Restaurantul „Modern" — Consiliul regional A.R.L.U.S. — Comitetul regional al Crucii Roşii — Redacţia ziarului „Dobrogea nouă." — Filiala S.R.S.C. — Sala „Fantasio" — Noua gară C.F.R. — Cartierul Vile Vechi — Zbor de agrement deasupra oraşului Constanţa 121

Str. Ştefan cel Mare — Şcoala elementară de muzică şi artă plastică — Piaţa Griviţei — Vedere panoramică a oraşului — Sediul filialei de vînătoare şi pescuit sportiv. 134

Piaţa Ştefan cel Mare — Centrul Mecanic — Fabrica „Argus" — Oborul oraşului — Fabrica „Munca" — Monumentul eroilor ostaşi romîni din 1916 şi monumentul eroilor ostaşi sovietici din 1944. — Şoseaua Filimon Sîrbu — Fabrica de ambalaje metalice — Fabrica de semiceluloză — Fabrica „Intrecerea socialistă" — Valul lui Traian — Atelierele C.F.R. Palas. 142

Piaţeta V. I. Lenin — Pictura lui Tonitza de la biserica „Sf. Gheorghe-Nou" — Bulevardul V. I. Lenin — Lacul Tăbăcăriei — Uzina electrică „Filimon Sîrbu" — Staţiunea de cercetări marine — Plaja „Filimon Sîrbu" — Sectorul pescăresc Tăbăcărie 151

Staţiunile balneoclimaterice 157

Staţiunea Mamaia 157

Staţiunea Năvodari 177

Staţiunea Agigea 179

Staţiunea Eforia 184

Staţiunea Techirghiol 195

Staţiunea Vasile Roaită 204

III. EXCURSII ÎN JURUL ORAŞULUI. 217

Termocentrala electrică Ovidiu 219

Uzina de superfosfaţi Năvodari 223

www.ziuaconstanta.ro

Pag.

Itinerarii agricole : G.A.C. „Filimon Sîrbu" din Anadolchioi — Ferma de elită — G.A.C. Olga Bancic din Palazul Mare — G.A.C. „Aleksandr Matrosov" din Viile Noi — Staţiunea experimentală zootehnică Palas 227

IV. EXCURSII MAI LUNGI ÎN ÎMPREJURIMI. 239

Un circuit de-a lungul litoralului la sud de Constanţa 241
Costineşti 241
Mangalia 244
Pe Mare de la Mangalia la Constanţa. 255
Excursie la Adamclisi (Tropaeum Traiani) . . . 258
Popas în podgoria Murfatlar 264
La Histria 272

V. INDICAŢII GENERALE. 283

Odihna şi tratamentele la mare 285

Adrese mai importante din oraşul Constanţa. . 292
Lista alfabetică a străzilor, bulevardelor şi pieţelor din oraşul Constanţa 305
Lista alfabetică a străzilor din staţiunile balneoclimaterice 311
Bibliografie 313

www.ziuaconstanta.ro

Redactor resp. de carte: *Itamar Dobre*
Tehnoredactor: *Gh. Popovici*
Corector: *Gh. Argint*

Dat la cules: 3.08.960. Bun de tipar: 10.IX.960. Tiraj 20000+145 exemplare. Hârtie velină sat. de 80 gr/mp. Format 70×100/32. Coli editoriale 15,27. Coli tipar 10+7 planşe A.: 05052/960. Pentru bibliotecile mari indicele de clasificare 91 (R.006) (026). Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 91(006).

Tiparul executat la Intreprinderea Poligrafică nr. 2, str. Brezoianu nr. 25. Bucureşti — R.P.R. C. 3210

www.ziuaconstanta.ro

CONSTANȚA

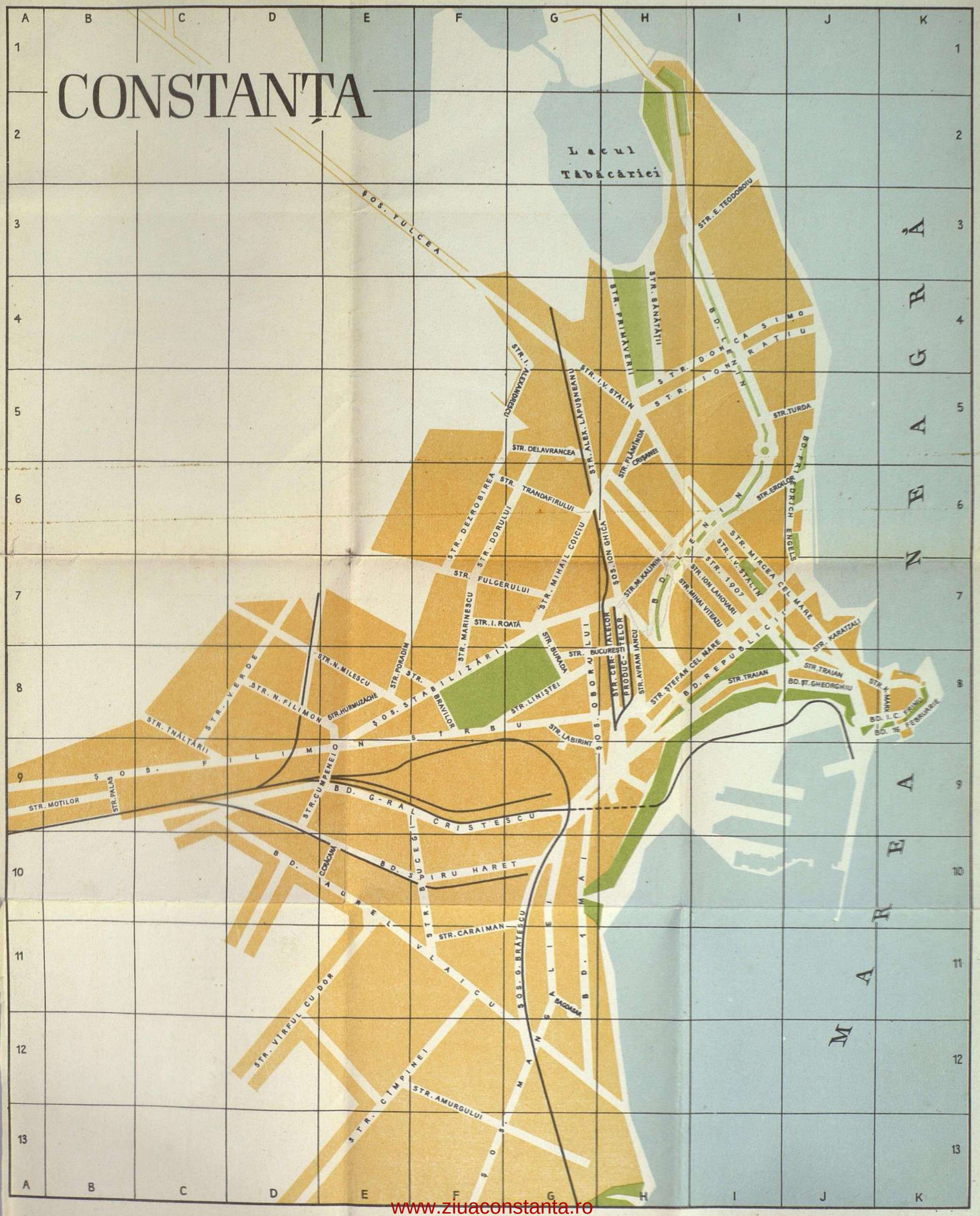

www.ziuaconstanta.ro

Lei 12,20

www.ziuaconstanta.ro